

vDSL2 8
İnternette 70 Mbit hız!

Facebook sırları
Siz de ilkokul arkadaşlarınızı bulabilirsiniz 150

AYLIK YAYINDIR • ISSN: 1300-9419 • 112415 • YIL: 12 • SAYI: 2007/11 • 6.25 YTL

CHIP

11/2007

TEKNOLOJİ KÜLTÜRÜ

VISTA TABANLI
KURTARMA CD'Sİ

Mini-Windows

Kendi kurtarma CD'nizi yapın, çöken PC'deki verilerinizi kurtarın 40

**5 dakikada
upgrade**

Dizüstü PC'nize iki
kat performans

68

Yasak yazılımlar

Şifreleri, kopya korumalarını kırıp network'lere sızıyorlar 132

8 GB DVD+CD
TAM SÜRÜMLER

**Design
Workshop Lt**

Hayalinizdeki evinizi 3B
tasarlayın, içinde gezin

**RightClick
Configurator**

Sağ tuş menüsünü kendi
zevkinize göre düzenleyin

**Ashampoo
Office 2006**

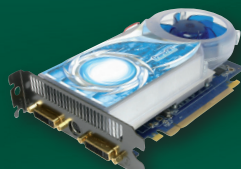
Kelime işlemci ve hesap
tablosu ile eksiksiz bir paket

PC'nizde en yeni oyunları çalıştırın

Mükemmel oyun keyfi için ucuz terfi seçenekleri 52

Güvenlik için firewall şart değil

Uyarılar ve düşük performans olmadan güvenli sörf mümkün

**Test: 250 \$ altı
32 ekran kartı** 88

**Test: Yüksek kapasiteli
33 sabit disk** 78

**Test: 9 dijital
fotoğraf
çerçevesi
mercek
altında** 66

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

AYIN TAVSİYESİ

LEVEL Kasım 2007

LEVEL dergisi Kasım sayısında tüm okurlarına 25 \$ değerinde tam sürüm oyun hediye ediyor: Dreamfall: The Longest Journey.

İki DVD'li Level Kasım 2007 sayısında dosya konuları, Starcraft 2'nin ayrıntılı ön incelemesi ve yeni çıkan oyunların incelemeleri yer alıyor. Türkiye'nin en çok satan oyun dergisi Level'in yeni sayısını tükenmeden almanızı öneriyoruz.

CHIP Eylül 2007 satışı:

37.314

Bu rakama aylık yaklaşık

4.400 abone dahildir.

Kaynak: DPP A.Ş.

PC'nize ikinci bir şans verin

Oldum olası dizüstü PC'lere burun kıvrımışım. Zira kullanırken beni kısıtlayan aygıtları pek sevmem. Dizüstülerin klavyesini ve touchpad'ini hiç de ergonomik bulmayanlardanım. Eski bir dizüstü PC'yi terfi ettirmek de çoğunlukla zordur ve oldukça masraflı olabilir. Yine de küçük bir parça değişikliği ile büyük etkiler söz konusu olabiliyor. Dizüstü PC'sini terfi etmeyi düşünenler için 68. sayfada, hangi bileşenin nasıl değiştirileceğini ve nasıl bir sonuç vereceğini anlatan pratik bir dizüstü PC terfi rehberimiz var bu ay.

Normal PC kullanıcılarını da elbette ihmal etmedik. Emektar PC'ler genellikle yeni oyunlarda yavaş kalıyor. Ancak doğru bileşende yapılan bir terfi, en yeni oyunları bile rahatça oynamanızı sağlıyor (52. sayfadaki yazımıza bakabilirsiniz). Üstelik bunun için çok fazla para harcamanıza da gerek yok. Özellikle anabellekler, tarihinin en düşük fiyatlarıyla zararına (aşırı üretimden dolayı) satışa sunulmuş durumda. Bu fırsatı kaçırmayıp eski PC'lerinize bir şans daha vermenizi ve 2 GB RAM'e terfi etmenizi öneriyorum. Yeni oyunlarda ve Windows Vista'da bunun farkını göreceksiniz. Intel ve AMD arasındaki yoğun rekabetten dolayı işlemci fiyatları da gerilemeye devam ediyor. Ancak oyuncular için en önemli bileşen olan ekran kartlarında beklenen fiyat düşüşleri maalesef henüz gerçekleşmedi. Üst seviye ekran kartları yüzlerce dolarlık fiyatlarıyla cep yakıyor ve neredeyse bir PC kadar pahalılar. Oyuncuları tatmin edecek ekran kartlarının (GeForce 8800 GTS gibi) 200 dolar altına inmesi gerekiyor. Beklemek istemeyenler geçiş dönemini giriş seviyesi, uygun fiyatlı bir ekran kartıyla geçirebilirler. Bu bağlamda 88. sayfadaki giriş seviyesi ekran kartları testimizi mutlaka okumanızı tavsiye ediyorum.

Birçok kullanıcının ve şirketin en büyük korkusu bilgisayar çökmesi ve veri kaybıdır. Genellikle bir virüs saldırısından kaynaklanan bu sorunlar, önemli verilerin yanı sıra, iş gücü, zaman ve para kaybına neden olur. Bu sorunların bir anda felakete dönüşmesine engel olmak elinizde. Kapak konumuzda (sayfa 40) bunun gibi felaket durumlarında ne yapmanız gerektiğini ayrıntılı bir şekilde anlatıyoruz. CD, DVD veya USB bellekten boot etme özelliğine sahip Vista çekirdekli CHIP kurtarma sistemi, acil durumlarda en büyük kurtarıncınız olacak. Mini bir Windows'u andıran bu kurtarma diskini mutlaka hazırlamanızı ve olası bir felaket öncesinde kullanıp denemenizi öneriyorum. Üstelik sistemi istediğiniz programlarla dilediğiniz gibi genişletebilir ve her bilgisayarda çalışan, kendinize özel bir Vista'ya sahip olabilirsiniz.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

11/2007

KAPAK KONUSU

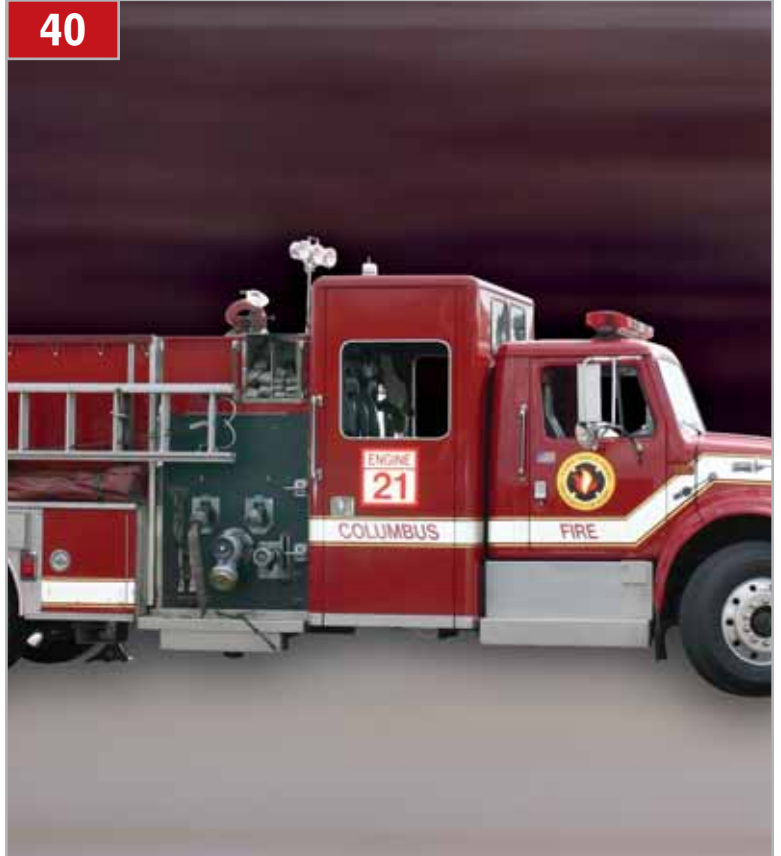
- 40 **Mini Windows:** Vista çekirdekli kurtarma CD'si oluşturarak çöken sistemleri kurtarın

GÜNCEL

- 8 **VDSL2 geliyor:** İnternete artık 70 mbps hızında bağlanabileceğiz
- 10 **Güncel haberler ve köşe yazıları**
- 24 **Teknik sözlük:** Microsoft Silverlight
- 30 **Güvenlik raporu**
- 32 **Cool Tech:** Yeni ve ilginç teknoloji örnekleri
- 34 **Güncel PC fiyatları**

TEST & TEKNOLOJİ

- 52 **Eski PC'lere doping:** Doğru donanım terfisi ve ipuçlarıyla PC'nizi hızlandırın
- 58 **HDTV:** High Definition görüntü kalitesiyle tanışma vakti geldi
- 66 **Test: Dijital fotoğraf çerçeveleri:** Fotoğraf çerçeveleri de artık dijital
- 68 **Dizüstü terfisi:** Eski dizüstü PC'nizi kolayca terfi edebilirsiniz
- 74 **Uzayda bilgi işlem:** Uzayı fetheden bilgisayarlarla tanışın
- 78 **Test: Sabit diskler:** Yüksek kapasiteli yeni sabit diskler testte
- 84 **CD/DVD yazma:** Nero alternatifi en iyi ücretsiz yazılımlar
- 88 **Test: Ekran kartları:** Giriş seviyesi ATI ve nVidia ekran kartları karşılaştırmalı testte
- 98 **GPS ve navigasyon:** Cep telefonlarıyla yönünüzü bulun

40

CHIP kurtarma paketi

Windows'unuz çöktüyse, Vista çekirdekli CHIP kurtarma CD'si yardımınıza koşuyor. Bu CD her PC'de açılıyor, virüsleri temizliyor ve verilerinizi kurtarıyor.

52

PC'nize doping

Üç boyutlu oyunlar yüksek işlem gücüne ihtiyaç duyuyor. Doğru ayarlarla PC terfisine gitmeden bunları bilgisayarınızda oynayabilirsiniz.

58

HDTV keyfi

HD yayınları izlemenin çok pahalı olduğunu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. PC ve dijital uydu kartı ile ucuza HD yayınlarını izlemeniz mümkün.

132

İyi araçlar, kötü araçlar

Hem iyi hem de kötü niyetle kullanılabilirler. Yasal sınırları zorlarsa da güvenliğinizi sağlayan araçları gün ışığına çıkartıyoruz.

68

Dizüstü terfisi

Yeni programlarda zorlanan dizüstü bilgisayarınızı hayata döndürmek için gerekenleri tek tek açıklıyoruz.

88

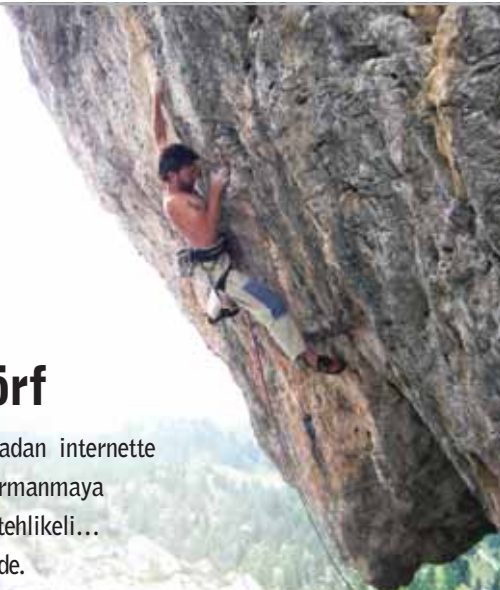
Ekran kartları

ATI'nın orta ve giriş seviyesi ekran kartları karşısında nVidia saflarını koruyabilecek mi? 32 ürün testte.

168

Özgür ve güvenli sörf

Güvenlik duvarı olmadan internette gezinmek halatsız tırmanmaya benzer. Özgür ama tehlikeli... Ama artık mümkün de.

TEST & TEKNOLOJİ

- 100 **Yeni ürünler:** Yeni donanım ve yazılım ürünleri testte
- 122 **Donanım Günlüğü**
- 124 **CHIP TOP 10 testleri:** En iyi donanımlar

PRATİK

- 132 **İyi ve kötü araçlar:** Yasal sınırları zorlarsa da güvenliğinizi sağlayan araçları açıklıyoruz
- 142 **P2P yazılımları:** Dosya paylaşımı için alternatifler ve ipuçları
- 150 **Facebook:** Facebook'unuz için en iyi ipuçları ve bilmediğiniz özellikler
- 156 **Photoshop Elements:** Daha ucuza eksiksiz resim işleme
- 162 **Peer2Mail:** Alternatif ve hızlı dosya aktarım yöntemleri
- 166 **Web'in karanlık yüzü:** Web 2.0'da kimlik hırsızlığı
- 168 **Firewall'suz güvenlik:** Güvenlik duvarı olmadan da mükemmel bir koruma mümkün
- 176 **En iyi Freeware'ler:** Ücretsiz ve açık kaynak kodlu yazılımlar
- 180 **İpuçları:** Windows, uygulamalar, iletişim, internet, donanım
- 190 **Ayın web siteleri**
- 192 **Kasım 2007 DVD içeriği:** DVD'de yer alan ve göze çarpan yazılımlar

194 **Tam sürümler:** eCHIP'teki tam sürüm programların pratik kullanımı

OYUN

- 196 **Oyun dünyasından haberler:** XCall of Duty 4, Battlestar Galactica, Outsider
- 198 **İncelemeler:** Medieval II Total War: Kingdoms, World in Conflict

DİĞERLERİ

- 3 **Seyir Defteri**
- 6 **Okur Yorumları**
- 202 **Abone Formu**
- 212 **Porno raporları**
- 217 **Künye**
- 218 **Gelecek sayıda CHIP**

Word Eğitim CD'si

USB beyin

Cebit Eurasia 2007 Uluslararası Bilgi ve Teknolojileri fuarını gezirken aklıma ilerde bilgisayarların yerini alacak şeyin ne olduğunu düşündüm? Sanırım beynimiz. Düşünsenize beynimizin bir USB girişi olacak wireless'e benzer sistem kullanıp internete gireceğiz ve her şeyi oradan yönetmeye başlayacağız. Yolda giderken e-postalarımızı okuyup oyun oynayabileceğiz ya da bir başka arkadaşımızın beynine bağlanıp onunla sohbet edebileceğiz. İstemediğimiz anıları silip mutsuzluğu önleyebileceğiz ya da arkadaşınızın beynini hack'leyip düşüncelerini öğrenebileceksiniz. On sene öncesine baktığınız zaman ve bu seneye karşılaştığınızda sanırım düşüncelerimin imkânsız olmadığını görebilirsiniz.

Sezer Mansur

Okur olmak

Ne yazık ki toplum olarak "okuyucu" olamadan birdenbire "seyredici" olduk! Bu durumun çok karmaşık nedenleri vardır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Ekim 2004 yılında yaptığı bir araştırmaya göre: Bir Japon bir senede 25 kitap okuyor; İsveçli 10, Fransız 7 adet kitap okuyor. Bir Türk ise bir kitap bile okumuyor. Altı

Derginizi iki yıldan beri keyifle okuyorum. Türkiye'de teknolojinin takibi bakımından bir numarasınız. Derginizle verdiğiniz DVD ve CD'ler çok kullanışlı. Bu ay verdiğiniz Word 2007 eğitim CD'si bir harikaydı. Bu uygulamayı office'in diğer programları için de yaparsanız sevinirim. Excel, Powerpoint, Onenote için de CD'ler verirsiniz sevinirim.

Mehmet Ömer Demirci

Türk'e bir kitap düşüyor! Kitaplara yapılan harcamalar ise şöyle: Bir Alman senede 122 dolar harcıyor. Biz ise bir dolar bile değil, 45 sent harcıyormuşuz. Dergilerin satış durumları nasıl? Kitap ve dergi okumamada internetin etkili olduğu söylenece; bence yaratıcı düşüncüyü geliştirecek en önemli etken "yazılı kültür" dür. Kitaptır, dergidir.

Boş zamanlarını odasına kapayıp TV ve bilgisayar oyunlarıyla geçiren gençlerimiz; bilgisayarı sadece oyun ve sohbet amaçlı kullanmakta, bilgisayar kullanmakta ne kadar yetersiz olduğunun farkında bile değildir; çünkü birçoğunun kitap ve dergilerden haberleri bile yok. Çünkü ezberci eğitimin kölesi olmuşlardır adeta. Bağımsız Eğitimciler Sendikası kitap yayınları konusunda

bir bildiri yayınladı. Bildiride, "Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Raporu'na göre, okuma alışkanlığında Türkiye'nin 173 ülke arasında 86'nci sırada yer aldığına dikkat çekilmektedir.

Kitap okuma oranının yüzde 4,5 olduğu Türkiye'de yılda sadece 23 milyon adet kitap basılıyor. Japonya'da bir yılda basılan kitap adedi 4 milyar 200 milyon. Yine ülkemiz, Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Raporu'na göre, okuma alışkanlığında Libya, Tanzanya, Ermenistan gibi ülkelerin de bulunduğu 173 ülke arasında 86'nci sırada yer alıyor. Bir yılda, ders kitapları hariç Amerika'da 72.000, Almanya'da 65.000, Brezilya'da 13.000, Türkiye'de ise 6.031 kitap yayınlıyor. (Türkiye Yayıncılar Birliği rakamlarına göre, 2006 yı-

linda ders kitapları ve yardımcı kitaplar hariç 15 binin üzerinde kitap yayını söz konusu.) Nüfusu 7 milyon olan Azerbaycan'da kitaplar 100.000 tirajla basılırken, nüfusu 75 milyonu bulan Türkiye'de bu rakam 2500 civarında. İlginç olan bir gerçek daha Türkiye'deki gazete okurlarının yüzde 85'i yalnızca spor ve magazin sayfalarıyla ilgileniyor.

Bağımsız Eğitimciler Sendikası tarafından yapılan araştırmaya göre, ülkemizde 400 bin kahvehane bulunmaktadır. Geleceğin ülkemiz açısından değerlendirmesini tahmin etmeye gerek yok herhalde.

Her ay kendini yenileyen CHIP siteniz çok güzel. Faydalanmasını bilenler için bulunmaz bir bilgi kaynağı. Okuyucunuz olarak yorumlarımı şöyle sıralayabilirim.

- Download bölümünüze ticari yazılımların demo sürümlerini de eklerseniz çok daha güzel olur kanaatindeyim.
- Açık kaynak kodlu yazılımlara daha fazla ağırlık vermeniz. (Open Office gibi)
- Dergimizde sizden gelenler köşesi oluşturarak bizlerden gelecek uygulama ve güzel örneklerle paylaşabilirsiniz.
- CD'lerden dizi uygulamaların kaldırarak onun yerine eski sayılarınızın PDF sini koyabilirsiniz.
- Workshop etkinizi tekrardan yayına sokmalısınız.
- Çocuklara yönelik güzel zeka oyunlarını CD'ye koymalısınız.
- Derginize yorum gönderen okurlarının gönderdikleri illeri de belirtmelisiniz.
- Derginizde çok güzel hazırlanan blog sitelerinize yer vermelisiniz
- Bu ay verdiğiniz 55 Türkçe yazılım Türk yazılımcılara öncülük olması bakımından çok yerinde bir çalışmadır.

Burhanettin IRMAK

YARDIM EDİYOR

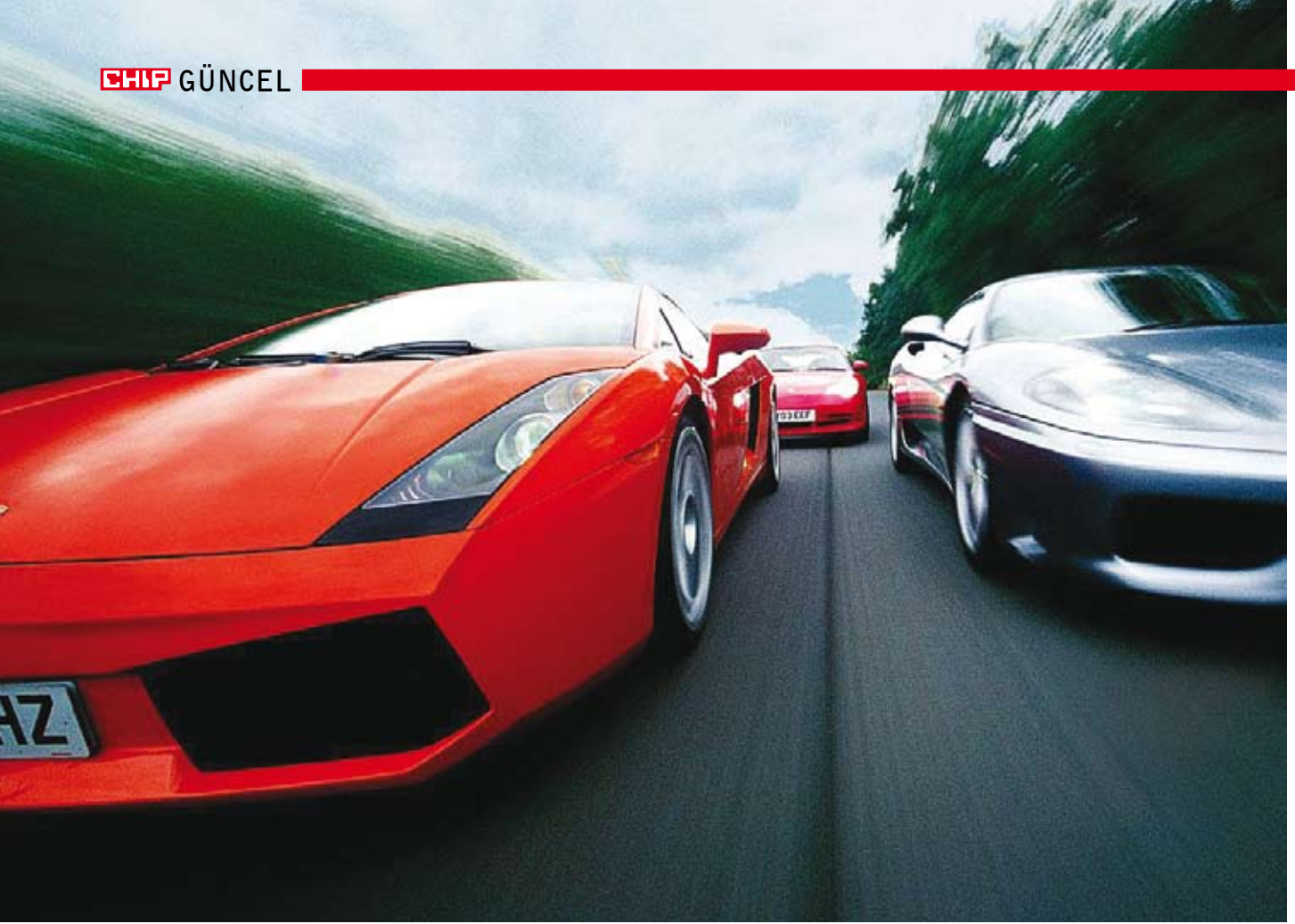
Okur mektupları
CHIP Yazı İşleri
 Hürriyet Medya Towers
 34212 Güneşli / İSTANBUL
 Tel: 0 212 410 36 00,
 Faks: 0 212 410 33 57

Abonelik, eski sayı siparişi ve özel sayılar
 Tel: 0 212 478 0 300,
 Faks: 0 212 410 35 12 - 13
 abonelik@doganburda.com
 www.doganburda.com

Teknik sorular
 yardım@chip.com.tr

Dergi ve CD/DVD ile ilgili sorular
 okurhizmetleri@doganburda.com

Yorumlarınıza hediye
 Yayımlanan yorumlarınız için 11 YTL değerinde
CHIP Özel Sayısı kazanın
 Diğer gerekli tüm adres bilgilerinizi
 Künye'de bulabilirsiniz: **217**

Ferrari hızı geliyor

Türk Telekom Ocak ayında VDSL2 servisini hizmete sokuyor. Artık internete 70 Mbps hızında bağlanmak mümkün olacak.

■ İnternet söz konusu olduğunda yüksek hız kavramının tanımı hep görecedir. 28 Kbps modemlerin standart olduğu yıllarda 56 Kbps modemler hatta "Shotgun" teknolojisi ile iki 56 Kbps modemi birleştirip 128 Kbps hızında internet erişimi sağlamak büyük bir lüks kabul ediliyordu. İki modemi birbirine bağlama konusunu işlememizden yıllar sonra, devlet tekeli Türk Telekom önümüze 256 Kbps hızında ADSL'i koyduğunda tüm Türkiye'nin kaderi değişti. Hatta yıllarca yakınmamızdan sonra ADSL bağlantı hızlarının dört kat artıp minimum 1 Mbps'a çık-

tığını görmemiz sadece birkaç ay öncesine denk geliyor, hatırlarsınız.

Bu gelişmelerin hepsinde söz konusu hızları yüksek hız olarak değerlendirmiştik ancak gönlümüz hep buruktu zira bize göre yüksek olan hızlar dünya için çok küçük rakamlardı. 100 Mbps'larla uğraşan Japon'lar bir yana, en azından dahil olmaya çalıştığımız Avrupa'lının onlu rakamlarına ulaşmak, dünyadan geri kalmadığımızı görmek adına önemli bir moral noktasıydı ki, CeBit fuarına katılan Türk Telekom bombasını patlattı. Ocak 2008'de devreye girecek şekilde, VDSL2 hiz-

metini başlatacağını, kademe- li olarak 8,10, 20, 30 ve 70 Mbps hızların devreye sokulacağını müjdeledi.

VDSL2 protokolü altında bizim A'sını kullandığımız DSL teknolojisinin daha gelişmiş V biçimi. Ancak ADSL'e göre çok hızlı iletişim sağladığı için ADSL'in üzerinden geçtiği bakır kablo altyapısı üzerinden VDSL hizmeti vermek mümkün değil.

Fiberoptik kablolar gerektiren VDSL2 için Türk Telekom'un uzun süredir altyapı çalışması yaptığını ve servis Ocak'ta devreye girdiğinde 100 bin VDSL abonesine ulaşacak

şekilde fiberoptik altyapısını tamamladığını biliyoruz.

Türk Telekom Pazarlama Müdürü Erem Demircan konutların 900 metre yakınına kadar fiber optik kablo döşediklerini, son 900 metrenin ise bakır kablo ile devam edeceğini, bu kombinasyon ile VDSL2'de 30 hatta 70 Mbps hızları görebileceklerini ifade ediyor. Erem Demircan, CeBit fuarında demosu gösterilen ve 93 Mbps hızını gören VDSL2 bağlantısında, fuar alanına 300 metre mesafeye kadar fiberoptik ile gelindiğini, sonraki 300 metrenin ise bakır kablo ile geçildiğini de vurguluyor.

Fiyatlar ne olacak?

Elbette bu kadar büyük hızlar sözkonusu olduğunda, kullanıcıların akılları fiyatlandırma soruları ile dolu oluyor. Yüksek hızlı internet için yüksek fiyatlar istemenin, halkın internete bağlanma hızını iyileştirme adına pek bir faydası olmaya-
caktır.

Türk Telekom fiyatlar konusunda henüz bir açıklama yapmış değil ancak Erem Demircan Yeni fiyatların şu anda en yüksek hızlı bağlantı seçeneği olan 4 Mbps için ödenen ücretten daha yüksek olmayacağını altını çiziyor. Yani 200 YTL aylık ücretle 8, 10, 20, 30 ve 70 Mbps hızlarına sahip olabileceğiz.

Ancak maliyet konusunda tek önemli handikabın VDSL2 teknolojisine uygun yeni modemler almak olacağı anlaşıyor zira yeni teknolojimizin eski ADSL/ADSL2 modemleri ile çalışmayacağını biliyoruz. Bu modemlerin de Türkiye'ye ilk girdiğinde yüksek fiyatlı olacağını, yüksek hıza ulaşmak isteyen VDSL2 müşterisinin modem için birkaç yüz YTL'yi gözden çıkarması gerektiğini tahmin edebiliyoruz. Ancak modem handikabına rağmen Türk Telekom bir yılda toplam

250 bin aboneyi VDSL2 hizmeti ile buluşturmayı hedefliyor.

İnterneti download et

VDSL2'nin hızını tam anlamıyla kestirmek için aslında şöyle bir örnek vermek gerekiyor. Bir buçuk saatlik bir filmi 30 Mbps hızındaki VDSL2 bağ-

Erem Demircan

*Türk Telekom
Pazarlama
Direktörü Kurumsal
İlişkiler Başkan
Vekili*

“1985 yılında bir insana bir yılda akan toplam bilgi bugün sadece bir haftada akıyor.”

lantısı ile internetten indirmek sadece 4 dakika sürecek. Bu muazam hızın sinema endüstrisini başına bela olan korsan film download'ını azdıracacağı düşünülse de Türk girişimcilerinin önüne yeni kapılar açacak, yeni fırsatlar yaratacaktır zira yurtdışında artık sinema ve video oyun endüstrisi filmlerini, ürünlerini yüksek hızlı internet üzerinden download ile satıyor.

İnerken seyretmeye başlıyor.

Böyle bir fırsatın hizmetimize sunulması, ticari fırsatlar kadar, yaratıcı çalışmalar yapan ama dağıtım ve tanıtım sorunları yaşayan bağımsız grupların, genç sinemacıların ve müzisyenlerin de çalışmalarını internet üzerinden çok kolayca yüzbinlerce insana ulaştırabilmesini sağlayacaktır. Yine de, değil 70 Mbps, binlerce Mbps hızında bağlantılarımız olsa bile girişimci gençlerimizden mucize beklemememiz gerektiğini biliyoruz zira her şeyi sansürleme ve yasaklama meraklısı, padişah buyrukları altında ömür tüketmeye alışmış, kraldan kralcı toplum yapımızın orijinal bir fikirle ortaya çıkıp internet üzerinde geliştirdikleri projeleri ile bir Google, You Tube veya Face Book yaratmayı hedefleyen gençlerimizin işlerini baltalayacaklarına emin olabiliriz.

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

VDSL2 nedir?

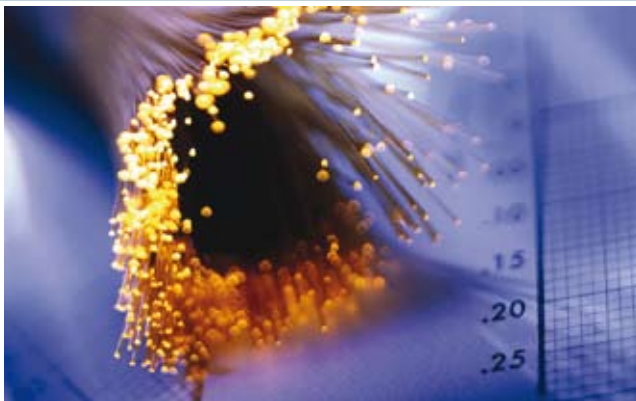
Online fantezi beyaz perdeye taşınıyor.

VDSL2, aynı ADSL gibi, DSL teknolojisi üzerine kurulmuş, telefon hatları üzerinden yüksek hızlı internet erişimi sağlayan bir teknoloji.

Yine ADSL'de olduğu gibi telefon hattını meşgul etmeden, bir yandan telefonla görüşme yapılabilirken, diğer yandan İnternet ile veri alışverişini mümkün kılıyor ancak ADSL'e oranla 20 kat daha hızlı internet erişimi sağlıyor. Böylece, “Triple Play” adı verilen ses, görüntü ve veri aktarımını en uç noktalarda gerçekleştirebiliyor.

Yüksek kalitede ses ve yüksek çözünürlüklü HD videolar için gerekli iletişim hızını sağlıyor.

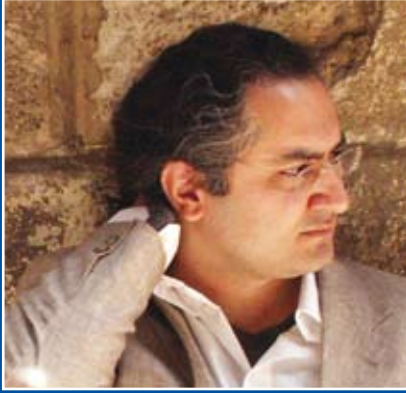
Türk Telekom VDSL2 hizmeti sırasında sadece download için değil, upload için de görece yüksek bir hız düşündüğünün altını çiziyor. Bu da, pek çok kullanıcının evinde kişisel bir server barındırabilmesi için imkan doğacağı anlamına geliyor. VDSL2'den sonra gelen teknoloji VDSL2+ 600 Mbps'a kadar hız potansiyeline sahip bir servis. Dolayısıyla Türk Telekom'un bir sonraki sürprizi ülkeyi çok farklı yerlere taşıyabilir.

FIBER OPTİK Türk telekom yerleşim merkezlerine 900 metre mesafeye kadar fiber optik kablo altyapısını tamamladı.

Haberiniz olsun

Cem Şancı

cemsanci@chip.com.tr

CHIP Haber Müdürü

Telekomda grev

■ Yüz yıllık devlet tekeli Türk Telekom özelleştirildikten ve beş milyar dolar ciro yaptıktan sonra Türkiye ilk defa telekomünikasyon alanında bir grevle karşılaşmış, haberleşme imkanlarının grev nedeniyle sekteye uğradığını gören halk konuya hazırlıksız yakalanınca, bankamatiklerin, marketlerdeki mağazalardaki kredi pos makinelerinin çalışmadığını görüp kuyruklarda beklemek zorunda kaldılar veya kimi şehirlerde internet bağlantılarının koptuğuna şahit olup, bilgi otoyolundan kopmanın şaşkınlığını yaşadılar.

Belki çoğu haber basına yansımadı ama mesela Isparta Devlet Hastanesi'nde internet tabanlı bir hasta kayıt otomasyonu çalıştığı için hastanede hizmetlerin aksadığı haberleri gündeme düştü.

Bu sırada Türk Telekom yetkilileri basın açıklamaları ile kamuoyunu bilgilendirip, hizmetlerin kesintisiz devam etmesi için tüm güçleri ile çalıştıklarını bildirdiler. Ama bu grev sırasında, halkımız çok ilginç görüntülere de şahit oldu.

Türkiye'nin internet altyapısının omurgasını oluşturan fiberoptik kabloların onlarca yerde makasla kesildiğini, grev'i bahane edenlerin Vandalizme kaydığını gördük.

Görüşmelerde anlaşmaya varılamayınca grev kararını alan Haber-İş sendikasının yöneticilerinin, Türk Telekom'un sendika genel merkezine dinleme cihazı yerleştirerek sendika yöneticilerinin görüşmelere ve greve dair tutunacakları tavrı dinlemek üzere yasa dışı girişimde bulunacağını ima ederek sendika binasına dinleme cihazlarını bozan frekans karıştırıcı cihaz yerleştirmeleri ve bu yüzden sendika binasında cep telefonlarının bile çalışmaması ise, hayretle seyrettiğimiz bir diğer gelişmeydi.

Türk Telekom çalışanlarının hak ettikleri ücretleri almak, daha iyi çalışma şartlarına sahip olmak istemelerini kimse yadırgayamaz ama bu amacın yasadışı, saldırgan eylemlerle bahane edildiğini görmek istemezdik.

Ayrıca, Türk Telekom yetkililerinin de, grevler ve saldırılar nedeniyle ADSL hizmetlerinde sorunlar yaşayan kullanıcılarından, internete bağlanamadıkları günlerin ücretini almayacaklarını, faturalarda düzenlemeye gideceklerini umuyoruz.

Firefly çocuk telefonu

Afacanı merak etmeyin

■ Amerika'da iki sene içerisinde yarım milyon adetten fazla satılan Firefly, Turkcell'in önde gelen dağıtıcılarından MEP İletişim ile anlaşarak Türkiye pazarına girdi. Firefly, çocuklar için özel olarak üretilmiş bir cep telefonu. Anne-babaların çocuklarının cep telefonu kullanma konusundaki haklı çekinceleri göz önünde bulundurularak, çocuk odaklı bir yaklaşımla özel olarak üretilmiş.

Firefly, 12 eğlenceli melodisi, 7 ayrı renkte ekran ışığı, 5 farklı animasyonu, yanıp sönen ışıkları, saydam ve değiştirilebilir kapağı, özel tasarlanan aksesuarları ve kullanım kolaylığıyla çocukların aileleriyle iletişimini eğlenceye dönüştürmeyi hedefliyor.

Firefly, Anne - Baba figürlü arama tuşları ve acil durum tuşuyla çocukların aileleriyle iletişim kurmalarını kolaylaştırarak, kendilerini güvende hissetmelerini sağlıyor. Yalnızca anne-babaların kullanabildiği özel şifreli menüsüyle 20 numara tanımlanabiliyor. İsteğe bağlı olarak devreye sokulabilen arama kısıtlaması özelliğiyle çocukların telefon kullanımında aileye yaşatabileceği sorunları ortadan kaldırırken, ailelerin çocuklarını her anlamda kontrol altında tutmalarına da yardımcı oluyor.

Bilgi için: www.mep.com.tr

Universal Music ücretsiz şarkı dağıtıyor

iPod'a yeni rakip var

■ TotalMusic ile Universal, MP3 çalar sahiplerinin ücretsiz olarak şarkı indirebileceğini açıkladı. Hizmet, aylık 5 \$ olan abonman ücretini ödeyecek olan

cihaz üreticileri tarafından finanse edilecek. Universal Music patronu Doug Morris'e göre bu model son derece cazip olacak çünkü böylece Apple'ın iPod'u ile

rekabet koşulları güçlendirilmiş olacak.

Habere göre abone ücreti ödendiği sürece şarkılar kopya korumalı olacak ve sadece oynatılabilir olacak.

kısa kısa...

► IBM ve ara katman yazılım

Son 10 yıldır ara katman yazılım alanına odaklanarak, çözüm ortakları ile çok ciddi bir büyüme gerçekleştiren IBM, yazılım dünyasındaki son yenilikleri ve gelişmeleri, Yazılım Zirvesi 2007'de tanıttı. Portföyündeki çözümlerle kurumların ara katman yazılım ihtiyaçlarına A'dan Z'ye cevap verebilen IBM, zirvede 800'den fazla BT yöneticisine ürünlerdeki son gelişmeleri anlattı. Toplantıda IBM Türk'ün Genel Müdürü Eray Yüksek ve Yazılım Bölüm Müdürü Cüneyt Türen'in yanı sıra Index'in Yönetim Kurulu Başkanı Erol Bilecik de birer konuşma yaptı. Yazılım Zirvesi - 2007'de, IBM'in ara katman yazılım platformunu oluşturan Rational, Tivoli, Information Management, Lotus ve Websphere ürün ailelerindeki gelişmeler ve yenilikler anlatıldı.

Bilgi için: www.ibm.com.tr

► Outdoor için özel CASIO PRG-120.

Dağcılık, dalış, gibi doğa sporlarıyla ilgilenenlerin yakından tanıdığı Casio Protrek serisi, PRG-120 modelini

Türkiye'de satışa sunuyor. Diğer modellerden ortalama %10 daha dar ve %27 daha ince olan PRG-120; bileğe uyumlu ergonomik tasarımı ile dikkat çekiyor.

Bilgi için: www.ersa.com.tr

Hareketli hoparlörler

Philips MCD 728 Micro Theater

■ Philips MCD 728 DVD'li Micro Theater hareketli surround ses teknolojisine görsel boyut ekleyerek ses ve video keyfini bir arada sunuyor. Hareket eden hoparlörleri sayesinde "ses dalgalanması" etkisi oluşturan MCD 728, odadaki ses alanını genişleterek çevresel ses kalitesini derinlemesine yaşıyor. Ses sisteminden üstün performans bekleyenler için tasarlanan Philips MCD 728 hareketli çevresel ses sistemi ile farklı bir dinleme deneyimi sunuyor. Üretilen MCD 728, motorlu metal yassı hoparlör başlıkları

sayesinde 5.1 çevresel ses efektini güçlü bir biçimde yayıyor.

Normal amfilere göre %90 daha güçlü olan Class "D" Digital Amfiler tarafından dijitalle çevrilerek güçlendirilen sinyaller gelişmiş ses kalitesi de dahil olmak üzere dijital sesin bütün üstünlüklerini veriyor. MCD 728'in 12 bit/108 MHz video DAC özelliği doğru renk derecelendirmesi yaparak daha canlı ve doğal görüntü sağlıyor.

Philips MCD 728, DVD ve DivX biçimindeki filmleri HDMI ses ve görüntü kalitesiyle oynatarak gerçek sine-

ma keyfi yaşıyor. Philips MCD 728'in progressive scan özelliği görüntünün dikey çözünürlüğünü iki katına çıkararak görüntüyü netleştiriyor.

Maksimum çözünürlük kullanılarak anında tam görüntü sağlayan MCD 728, titreme ve aşırı ısınmadan kaynaklanan ses bozulmalarını önleyerek pürüzsüz ses sunuyor.

Philips MCD 728 uzaktan kumandası ile kullanım kolaylığı sağlarken parlak siyah ahşap hoparlörleri de şıklığını tamamlıyor.

Bilgi için: www.philips.com.tr

Mobil sınıf teknolojisi

Her sınıf bir bilgisayar laboratuvarına dönüşecek

■ Hareket edebilen bir birim içinde 20 adet dizüstü bilgisayar, bir yazıcı, bir projeksiyon cihazı, kablosuz internet bağlantısı, sıralı şarj birimi, internet dağıtım, ağ altyapısı ve bir depolama biriminden oluşan Mobil Eğitim Seti, tüm cihazları rahatlıkla saklama ve sınıftan sınıfa taşıma imkanı veriyor. Dolap içine konan

tüm dizüstü bilgisayarlar tek bir prizle aynı anda şarj edilebilir özelliği sayesinde kolaylıkla şarj edilebiliyor. Exper bilgisayarın hazırladığı ürün, okullarda maliyeti düşürerek her sınıfı birer bilgisayar laboratuvarına çevirmeyi hedefliyor.

Bilgi için: www.exper.com.tr

Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr

Yayın Yönetmeni

READ.ME

Yaşasın sosyal ağlar!

Facebook ve benzerleri sosyal olmanın tanımını değiştirecek

Her şey çok hızlı değişiyor. Bundan sonra gittikçe artan bir hızla değişmeye de devam edecek. İnsanoğlu ise bu değişime ayak uydurmada artık iyiden iyiye zorlanmaya başladı ve daha da kötüsü bunun farkında değil. Gittikçe kalabalıklaşan nüfus, insanları birbirine yaklaştırıyor gibi gösterse de aslında farkına varmadan sosyal olarak hızla uzaklaştırıyor. Bugün dev holding binalarında binlerce kişi beraber çalışıp, sitelerde neredeyse bir kasaba dolusu insan yaşıyor. Ama acaba kim bir alt komşusunu tanıyor ya da yan ofiste çalışanlardan haberdar? Günümüz yaşam biçimi ve ağırlaşan yaşam şartları, belki yüz belki de binlerce yıldır insanların alıştığı davranış biçimlerini değiştirmeye zorluyor. Fakat bunu kabullenmek o kadar da kolay değil.

Günümüz insanı evden işe, işten eve şeklinde yaşıyor. Arkadaş edinmek için eğitim sürecinde başarılı olunamıyorsa bunun için neredeyse tek sosyalleşme alanı olarak sadece iş yeri kalıyor. Eskiden olduğu gibi çeşme başı muhabbetler, kapı önü çekirdek çitlemeler de olmadığı için geride pek bir seçenek yok. Günümüz gençliği zamanının büyük bir çoğunluğunu internet başında geçiriyor. Artık bunun nedenini tahmin edemiyor olamazsınız?

Bazı ebeveyn ve psikologların düşünce tarzını değiştirmek çok da kolay değil. Çocuklarını sürekli bilgisayar başında gördüklerinde asosyal olacakları korkusunu kafalarından atmaları zor oluyor. Ancak aslında beton bir dünyada dışarıda arkadaşları ile oyun oynama şans

bulamayan çocukların dört duvar arasından tek kaçış yolu o ince bakır kablo içinden geçiyor. Benzer şekilde teknolojinin çocuklara yansıyan şekli oyun konsolları da onların bir araya gelip sosyalleşmesinde en önemli rol oynayan öğelerden biri haline gelmiş durumda. Bu yüzden eğer gerçekten asosyal olmalarını istemiyorsanız ellerindeki tek şans onlardan almak yerine bu tür faaliyetlere kontrollü olarak izin vermeyi denemeniz gerekiyor.

Bugün tanıdığımız insanlar eskiden olduğu gibi yürüyerek ulaşabileceğimiz mesafede değiller. Onlara ulaşabilmek için yeni teknolojileri kullanmak zorundayız. Yani bir yere ulaşmak için yürümedik diye kimse bizi oraya ulaşmamış saymıyor. Peki, o halde değişen şartlar altında sosyalleşme şeklinin değişebileceği fikrine niye bir türlü alışamıyoruz bunu anlamak pek de kolay değil. Teknoloji ve yeni servisler her zaman var olan ihtiyacı gidermek için ortaya çıkar. Eğer herhangi bir teknolojiye anlaşılmaz bir talep patlaması olmuşsa, onun bir soruna çözüm olduğuna emin olabilirsiniz.

Bugün Facebook ile doruk noktasına çıkan web'deki sosyal ağlarda yaşanan patlamanın da en büyük sebebi budur. Yani uzun lafın kısası sosyalleşmek için artık illa aynı ortamda karşı karşıya diz dize oturmak şart değil. Bu da gerekli tabii ki ama en azından farklı şekilde sosyalleşilebileceğini de artık kabul etmek lazım. Zamanının çoğunu internet'te geçirenler ilkokul arkadaşları ile bile haberleşiyor. Peki ya siz?

Lucid Touch teknolojsi

"Arkadan dokunmatik ekran"

■ Microsoft Research ile Mitsubishi Electric Research Labs'ın dokunmatik ekranlar için geliştirdikleri yeni ve çok ilginç bir teknoloji üzerinde çalıştıkları ortaya çıktı. Dokunmatik ekranın "şeffafmış" izlenimi ile çalışması prensibine dayanan Lucid Touch teknolojisi, cihazlarda, ekranın arkasından kumandayı mümkün kılıyor. Alışıldık dokunmatik ekran teknolojisinde kullanıcılar mobil dokunmatik cihazların ekranına dokunmak isterken parmakları ve elleri ekranın büyük kısmının görünme-

sini engellediğinden, mühendisler ekranın arka kısmına, kullanıcının parmaklarını ve dokunma noktalarını tespit eden alıcılar yerleştiriyor, bu alıcıların tespit ettiği görüntü ise, ekran üzerine yansıyor.

Böylece kullanıcı elini ekranın önünde değil, arkasında gezdirerek, görüntünün önüne geçen parmak ve el nedeniyle yaşanan kullanım zorluğundan kurtulmuş oluyor. Henüz prototip aşamasındaki ürünün son hali için çalışmalar devam ediyor.

Bilgi için: www.patrickbaudisch.com

You Tube filtresi

YouTube filtresinin beta sürümü hazır

■ Kullanıcıların YouTube'a yüklediği, telif haklı korunan videolar nedeniyle başık sıkça ağrıyan Google, YouTube için hazırladığı video filtresinin beta sürümünü yayımladı. "YouTube Video Identification" isimli aracın amacı, telif hakkı korunan içeriklerin tanımlanmasını kolaylaştırmak. Google, sürekli telif hakkı olan bir içeriği upload eden kullanıcıların hesaplarını silmeyi istiyor. Ayrıca kilitlenmiş her videoya bir tanımlama numarası verilerek o videoyu bir kez daha upload edilmesi engellenecek. **Bilgi için: www.youtube.com**

■ CeBit 2007 fuarı sırasında dikkat çeken bir ürün olan "RespUS Video IVR Platformu", içerik ve servis sağlayıcılar ile operatörlerin parlak fikirlerini, kolayca etkileşimli görüntülü servisler haline getirmeleri için yeni bir çözüm sunuyor. Bir Türk firması tarafından ilk kez geliştirilen ve tek olma özelliği taşıyan RespUS Video IVR ile artık bir görüntüyü açmak için, telefonun modeline göre yeniden şekillendirmeye gerek kalmayacak. Telefonuza yeni bir uygulama yükleme gereği duymayacak ve paylaşmak istenilen video kliplere, resimlere kolayca erişilecek. Videoları, RespUS Video IVR uygulamasında yeni bir yazılım yüklemekten 3G uyumlu tüm cep telefonlarında problemsiz bir biçimde ve aynı görsellik ile çalıştırmak mümkün.

Bilgi için: www.defne.com.tr

SIM kartlı dizüstüler geldi

Dilediğiniz heryerden internete bağlanabileceksiniz

■ Turkcell'in SIM kartlı dizüstü konsepti, Cebit Bilişim Eurasia fuarında ilk kez görücüye çıktı.

Yurtdışında birçok operatör ve bilgisayar üreticisi tarafından verilen, Türkiye'de ise ilk kez Turkcell ile bilgisayar üreticileri HP ve Vestel işbirliğiyle sunulan bu hizmetin tanıtımı CEBİT Bilişim Fuarı'nda yapıldı. Yeni piyasaya sürülecek olan bu dizüstü bilgisayarlar ile, içinde bulunan Turkcell SIM kart sayesinde ayrı bir cihaza ihtiyaç duyulmadan internete bağla-

nabilmek mümkün oluyor. 3G teknolojisi hayata geçene kadar EDGE hızında internet erişimini destekleyecek bu bilgisayarlar, 3G teknolojisi geldiğinde 20 kat daha hızlı veri alışverişi olanağını da sunacaklar. Vestel'in 13.3" ve 15.4" olmak üzere 2, HP'nin ise 14.1" olmak üzere 1 ürünü fuarda sergileniyor.

Bilgisayarların üretimi ve satış kurgularının netleşmesinin ardından SIM kartlı bilgisayarlar, bu yıl içinde satışa hazır hale gelecek. SIM kartlı dizüstülerde "Powered by Turkcell" logosu yer alacak. **Bilgi için: www.turkcell.com.tr**

Tom Sanders

toms@chip.com.tr

Serbest gazeteci Tom Sanders CHIP'e köşe yazıları yazıyor.

YORUM

Sanallaştırma: Silikon Vadisi'nin en son bombası

36 milyar dolar hiç de sanal değil. VMWare şirketinin başarı perdesini aralıyoruz.

VMWare, en son Silikon Vadisi devrimini temsil ediyor. "Neden?" diye soranlara verilecek 36 milyar yanıt var. Kesin olmak gerekirse, 36 milyar dolar, zira senetlerin halka açılışından daha birkaç ay sonra, firmanın değeri bu rakama erişmiş. Yazılım dünyasında daha fazla ederi bulunan şirketler sadece Microsoft (280 milyar dolar), Oracle (115 milyar dolar) ve SAP (68 milyar dolar).

"VMWare, endüstri standardı bilgisayarlar sanallaştırma pazarını tek başına yarattı." Bu teknoloji, birden çok işletim sisteminin tek bir bilgisayarda çalışmasına izin veriyor. Eskiden, hem Linux hem Windows XP hem de Windows 95 kullananların üç farklı bilgisayara sahip olması gerekirdi. Sanallaştırma teknolojisi sayesinde, işletim sistemleri tek bir fiziksel sistem üzerinde çalışabiliyor.

Bu tarz bir birleşim, eğlencenin sadece başlangıcı. Web sitelerini çalıştırmak, e-posta göndermek ve satış verilerini analiz etmek için sunucu kullanan şirketler, sanallaştırma sayesinde veri merkezlerini daha etkili yönetebiliyor. Sanallaştırma, bir sunucuya yönelik maksimum erişimi algılayıp (örneğin bir web sitesi ziyaretçi akınına uğradığında) sistemin çökmesini engellemek için ek kaynak atayabiliyor. Ya da sistem yöneticileri, çalışmakta olan bir programı bir başka fiziksel sisteme taşıyarak, uygulama erişilebilirliğini etkilemeden bakım yapabiliyor.

Peki, VMWare neden Silikon Vadisi'nde yenilikçiliğin muhteşem bir örneği? Her şeyden önce, firmayı kuranlar bir grup üniversite öğretim elemanıydı. Bu pek şaşırtıcı gelmeyebilir, ancak bilimsel fikirleri milyar dolarlık firmalara dönüştüren pek az üniversite var. Üstelik Stanford Üniversitesi'nin tek başarısı VMWare kurucuları sınırlı da değil. Doktoralarını yaparken Google'ı kuran Sergey Brin ve Larry Page de bu okuldan.

İkincisi, firma tek bir teknolojik keşif üzerine kurulu. Sanallaştırmanın mucidi sanılan aksine VMWare değil. Kendisinin de hatırlatmayı pek sevdiği gibi, sunucu üreticisi IBM, anaçatı (mainframe) bilgisayarlarını yıllardır sanallaştırma özelliğiyle satıyordu. Ancak bu sistemler pahalı ve pek az kişi tarafından kullanılıyor. VMWare kurucuları Intel ve AMD işlemcilerde sanallaştırma pazarının gelişmekte olduğunu hemen gördüler, çünkü yarının dünyasının bu işlemciler üzerini kurulu olduğunu kavramışlardı.

VMWare'i kuran Stanforldular fikri büyük

bir şirkete satmaktansa 1998'de kendileri finanse etmeye karar verdikleri an, başarının üçüncü unsurunu bulmuşlardı zaten. Firmayı küçük bir bütçeyle idare

edip, sadece bir dönem ortaklık yoluyla sermaye topladılar. İlk ürün 1999'da çıktı ve VMWare çok geçmeden akıllara durgunluk verecek bir hızla, her sene kârını ikiye katlayarak büyüdü.

Dördüncüsü, VMWare'in yanında tüm rakipleri amatör kalıyor. Microsoft'un sanallaştırma teknolojisi en erken gelecek sene çıkacak, ne var ki bu teknolojiye şimdiden büyük bir hüsrana gözünü bakılıyor. Hiç kimse tek kuruş ödemediği için Microsoft'un bedava dağıtmaya mecbur olduğu, taş devrinden kalma "Virtual Server"ın sözünü bile etmiyoruz tabii.

Sistemler kuran Sun Microsystems'e iki sene önce sorsanız, mükemmel sanallaştırma teknolojisini kendilerinin geliştirdiğini söylerdi. Oysa bugün firmanın pazar payı hesaba bile katılmayacak kadar küçük. Dahası, Sun, Ekim başında VMWare'in teknolojisinin neredeyse taklidi olan bir ürün tanıttı.

VMWare'in Silikon Vadisi'nin yıldızı statüsüne erişmesindeki son yapıtaşı ise yatırımcıların yaklaşımı. Teknolojiden, yönetimden ya da kârdan (geçen sene sadece 703 milyon dolar) yana şüpheler olabilir, ama halka arz edilip de 36 milyar dolar elde etmek başarının ta kendisidir.

“VMWare, endüstri standardı bilgisayarlar sanallaştırma pazarını tek başına yarattı.”

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Araç radyosundan MP3 dinleme

Forex CFT-62A6

■ Yeni cihaz, araçta MP3 dinlemek isteyenlere hizmet ediyor. Piyasadaki benzerleri, gerekli izinleri almadıkları için toplatılma kararı ile karşılaşan ürün, radyo frekansı üzerin-

den MP3 yayını yapıyor. Usb Flash diskinizi veya SD/MMC kartınızı (veya usb'den aktarım özelliğini kullanan diğer bir aygıtı) Forex Transmittera taktıktan sonra dilediğiniz 206 FM frekansından birini seçiyorsunuz. Aracınızın radyoyu Forex FM Transmitter'inizde seçtiğiniz frekansa ayarlıyor ve Forex Fm Transmitter'inizdeki [play] tuşuna basıyorsunuz. Böylece müzik, aracın FM bandı aracılığıyla kablosuz bir şekilde stereo tamamen stereo kalitede, keyifle dinlenebiliyor.

Bilgi için: www.forex.com.tr

Lensini temizleyen makine

Pentax K100D Super

■ Dünyada ilk defa K10D'de gördüğümüz toz, kir ve hatta gres yağ lekelerini bile kolayca temizleyebilen Nano teknoloji esaslı Super Protect (SP) kaplamalı ve titreşim yetenekli (Dust Removal - DR) CCD şimdi K100D Super'ın da bünyesinde yer alıyor. K100D Super'in göze çarpan bir diğer özelliği ise makineye çok hızlı ve sarsıntısız otofokus yapma

imkanı sağlayan süpersonik motorlu (SMD) kumanda sistemi. Yüksek kapasiteli SD kart kullanabilmesi, dijital ve optik çekim ön izleme yeteneği, parlak ve diyoptirik ayarlı vizörü, değiştirilebilir netlik camı (Focus Screen) rahatlığı, değişik güç kaynağı kullanabilme avantajı gibi özellikleriyle de dikkat çekiyor. Bilgiler için: www.pentax.com.tr

İnternet sansürü mü geliyor

Kasım'da yeni dönem başlıyor

■ 23 Mayıs 2007 tarihinde Resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5651 sayılı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun", sanal ortamda Atatürk aleyhine işlenen suçlar, çocuk istismarı, müstehcenlik, kumar, uyuşturucu gibi sekiz temel konuda site erişim engelleme uygulaması

getiriyor. Bu konulardaki erişim engelleme kararlarını da yeni kurulan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) altındaki bir bölüm veriyor.

Telekomünikasyon İletişim Başkanı Fethi Şimşek, internet ortamında Atatürk aleyhine işlenen suçlar, intihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli

madde temini, müstehcenlik, fuhuş, kumar oynanması için yer ve imkan sağlamayı içeren sekiz suçla ilgili erişimin engellenmesine yönelik mahkeme kararlarının gereğinin yapılması için, 23 Kasım 2007 tarihinden itibaren Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına gönderileceğini söyledi.

Şimşek, 23 Kasım itibarıyla bir ihbar merkezinin kurulmuş olacağını, vatandaşların hem bu ihbar merkezine, hem de kolluk merkezlerine ihbarda bulunabileceklerini, ihbarın doğruluğu kanaatine varılırsa süreç çok hızlı bir şekilde işletilerek, ilgili mahkemesinden karar alınacağını söyledi.

Şimşek, 5651 sayılı yasa-

nın 8'inci maddesinin özellikle müstehcenlik ve çocuk istismarı suçlarını oluşturan yayınlara ilişkin erişimin engellenmesi kararının doğrudan Başkanlık tarafından verilebilmesine imkan tanıdığını, ancak bunun bazı sivil toplum örgütlerinde "sansüre dönüşebilir mi" kaygısı yarattığını hatırlatarak, kanunun verdiği bu yetkiyi çok sık kullanmayı düşünmediğini söyledi.

Ancak dünyada sadece Çin ve İran gibi ülkelerde örneği olan bu tartışmalı yetki nedeniyle kamuoyunda, özellikle müstehcenlik konusunda hangi objektif kısıtlara dayanarak karar verileceği yasa çıkarken de kamuoyunda büyük tartışma konusu olmuştur.

Görüntü mü, müzik mi?

Sony Ericsson'dan ahiret sorusu

■ Müzik ve görüntüleme tarafında Walkman ve Cyber-shot markalarıyla öne çıkan Sony Ericsson, 2007 sonunda iki yeni modelini tanıtıyor. Sony Ericsson'un Walkman kategorisindeki en yeni ürünü W910i ve görüntüleme tarafındaki en yeni ürünü Cyber-shot K850i Kasım ayında satışa sunuluyor.

Herkesin müziğini kendine özgü, bambaşka yöntemlerle dinleyebilmesi için tasarlanan Sony Ericsson W910i'de gelişmiş SensMe ve "Shake Control" işlevleri öne çıkarırken, K850i'de de Xenon flaşlı 5.0 megapikselli dijital görüntüleme kalitesi ve BestPic, "Photo fix", "PictBridge" özellikleri fark yaratıyor.

SensMe müzik dosyalarını Walkman telefon ile yönetmek için geliştirilen en yenilikçi özelliklerden biri olarak kullanıcıların karşısına çıkıyor. Kişisel müzik koleksiyonu içerisindeki her şarkı, kendine özgü görsel bir içerik ile mutlu, üzgün, hızlı ve yavaş olarak sıralanabiliyor. Bu şekilde; şarkının ritmine göre kullanıcının ruh haliyle örtüşen çalma listeleri kolayca yaratılabilir. Geleneksel müzik arşivleme yöntemlerine yeni bir alternatif oluşturan SensMe, müzikle hayata adapte olma noktasında müzikseverlere yeni bir yol açıyor. Bu şekilde binlerce şarkılık müzik arşivi arasında kaybolmamak artık mümkün.

Shake Control ile telefon ileri sallanınca bir sonraki, geri sallanınca da bir önceki şarkıyı çalmaya başlıyor. Şarkı listesinde rasgele geçişler yapmak içinse telefonu ileri-geri sallamak yetiyor.

W910i, Walkman telefon ile gelen yen"Medya Göstericisi, tüm medya dosyalarını tek bir merkezden kolayca yönetmeyi sağlıyor. Yeni medya oynatıcısı ile müzik, video ve diğer dokümanlara telefondaki tek bir ikon üzerinden ulaşılabilir.

K850i ise otofokus ve Xenon flaşlı 5 megapiksel kamerası ile göz dolduruyor. K850i'de bulunan uygulamalardan "kolay" fotoğraf ve video blog'lama ile fotoğrafın konumuna göre otomatik fotoğraf döndürme gibi özellikleri ise Sony Ericsson'un yenilikçi yaklaşımının altını çiziyor. HSDPA (3.5G)

standardına olan uyumluluğu ile veri iletimi noktasında emsallerinden bir adım öne çıkıyor.

Sony Ericsson K850i'deki yenilikçi uygulamalardan bir diğeri olan Photo Fix sayesinde, fotoğraf çekildikten sonra bile ışık dengesi yalnızca tek tıklamayla ayarlanabiliyor. Bu sayede karanlık çıktığı için kullanılmayan "anların fotoğrafı" gün ışığına kavuşuyor.

Profesyonel fotoğrafçıların bile işini kolaylaştırmak için tasarlanan K850i'deki BestPic uygulaması sayesinde ise fotoğraf çekmeden önce dört, fotoğraf çekme anı ve fotoğrafı çektikten sonra dört adet olmak üzere aynı ana ilişkin tam dokuz fotoğraf çekilebilir. Bu sayede kullanıcı 5 megapiksel boyutundaki en sevdiği fotoğraf ya da fotoğrafları kaydedebilir.

Kutusunda 1 GB'lık Memory Stick Micro (M2) hediye edilen W910i yaklaşık 470 Euro'dan satışa sunulurken, 1 GB'lık Memory Stick Micro (M2) ile gelen K850i yaklaşık 550 Euro'luk son kullanıcı fiyatıyla mavi renkte tüketiciyle buluşacak.

Bilgi için:

www.sonyericsson.com.tr

ADSL fiyatları

Hız	Kota	YTL
TTNET www.ttnet.com		
1.024 kbps	Sınırsız	49
2.048 kbps	Sınırsız	69
4.096 kbps	Sınırsız	89
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
2.048 kbps	6 GB	49
SMILE www.smileadsl.com		
1.024 kbps	Sınırsız	39
2.048 kbps	Sınırsız	59
4.096 kbps	Sınırsız	79
1.024 kbps	4 GB	19
1.024 kbps	6 GB	29
2.048 kbps	6 GB	39
SUPERONLINE www.superonline.com		
1024 kbps	Sınırsız	49
2048 kbps	Sınırsız	69
4.096 kbps	Sınırsız	89
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
2.048 kbps	6 GB	49
TR.NET http://adsl.tr.net/		
1024 kbps	Sınırsız	49
2048 kbps	Sınırsız	69
4.096 kbps	Sınırsız	89
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
2.048 kbps	6 GB	49

Bu da Microsoft'un "Flash"ı

Microsoft, Web 2.0 destekli Silverlight'la interneti güzelleştirme iddiasında.

■ Statik web sitelerinden bıkanların, internetin potansiyelini tümüyle değerlendirmek isteyenlerin Flash gibi ek bir programa gereksinimleri var. Yazılım geliştiriciler bu programı kullanarak web sitelerine etkileşimli bileşenler ve animasyonlar ekliyor. İnternete giren bilgisayarların %98'inde Adobe'nin Flash yazılımı kurulu çünkü bugüne kadar Flash'ın bir rakibi yoktu. Microsoft'a sorarsanız, kendi ürünleri Silverlight sayesinde bu manzara değişmek üzere. Redmond kökenli firma kendi platformunu piyasaya sunmak üzere ve hayli iddialı.

Microsoft'un yeni tarayıcı ek-

lentisi kısa süre öncesine kadar Windows Presentation Foundation Everywhere (WPF/E) adını taşıyordu. Artık Silverlight diye anılan teknolojinin en popüler tarayıcılarda ve farklı platformlarda çalışması bekleniyor. Silverlight, Zengin Etkileşimli Uygulamalar (RIA'lar, örneğin Flickr) sayesinde yeni nesil içerik paylaşımının temeli olacak.

Geliştirme: Başarıya giden iki araç

Google Maps gibi Web 2.0 uygulamalar AJAX programlama dili (Asynchronous JavaScript and XML) üzerine kuruludur. Ne var ki bu işin uygulama geliştiriciler için bir dezavantajı

bulunuyor: Tasarımcıların yarattığı taslakların programcılar tarafından koda dönüştürülmesi gerekiyor. Bu da çoğu zaman yanlış anlamalara yol açabiliyor.

İşte bu yüzden Microsoft iki araca sahip bir geliştirme çevresi kullanıyor.

Programcılar için: Kod geliştiriciler Microsoft'un alışıldık Visual Studio çevresinden faydalanacak. Kullanıcı standart .NET dillerinden birini (JavaScript, Ruby, Python, C#) ya da Visual Basic .NET'i programlama dili olarak seçebilecek. "Orcas" kod adlı yeni Visual Studio Silverlight uygulamaları için gereken tüm prog-

ramlama sınıflarını ve önemli kütüphaneleri içeriyor.

Tasarımcılar için: Artık tasarımcıların program kodlarıyla boğuşması gerekmeyecek. Expression Studio'nun bir parçası olan Microsoft Expression Blend, bu sorunun üstesinden geliyor.

Tasarımcılar renk geçişlerinden vektör tabanlı unsurlara kadar birçok seçeneğe sahip. Böylece artık farklı ekran çözünürlükleri için farklı grafikler hazırlamaları gerekmeyecek ve görüntüleri kayıpsız ölçeklendirebilecekler. Fakat bunlar Flash'ta da halihazırda yapılabilen şeyler. Zaman çizgisi üzerinde kullanıcılar birkaç fare

Yeni Silverlight teknolojisinden faydalanan en iyi web siteleri

Microsoft'un sözünün arkasında durması gerekiyor. Silverlight'lı web siteleri Flash'lı sitelerden daha iyi görünüyor ama yakından bakmanızda yarar var.

VERİTABANI Microsoft'un Media Manager'ı mevcut Silverlight uygulamaları için bir oynatıcıya sahip.

OYUNLAR "Sprawl" oyunu Flash'la çalıştığı gibi çalışıyor. Hiçbir fark göze çarpmıyor.

FİLMLER Twentieth Century Fox, Silverlight'i kullanan az sayıda film dağıtımıcısından biri.

Karşılaştırma: Silverlight Flash'a karşı

Flash için geliştiriciyle tasarımcı arasında etkin bir etkileşim gerekiyor ama Silverlight'ta iki araç var. Biri programcıya diğeri grafik sanatçısına hitap ediyor.

tıklamasıyla animasyonlar yaratabiliyor. Ancak Expression Blend'in en iyi yanı, Visual Studio Code'daki grafik verilerini koda dönüştürmesi ve mevcut bir projeye gereken komutları doğruca eklemesi. Programcılar da böylece veriyi dönüştürmeden kullanabiliyor.

Her şey Flash'ın dili olan Actionscript'i kullanan bir program üzerinde çalışıyor. Programcıyla tasarımcının sayfanın neye benzeyeceği konusunda sürekli iletişimde olması gerekiyor. Aksi takdirde tasarımcının hazırladığı harika grafikler programlanmış sayfalara sığmayabiliyor. (Bk. Sağdaki grafik).

Uyumluluk: Silverlight herkese hitap ediyor

Silverlight, XAML (eXtensible Application Markup Language) ve .NET çerçevesi üzerine inşa edilmiş. Buna dijital videoları web'den yayımlanacak hale getiren Microsoft Expression Media Encoder'ı da eklemeli. Çıkış biçimi olarak AVI ya da QuickTime kullanılabiliyor. Expression Media Encoder bu videoları WMV (Windows Media Video) verisine dönüştürüyor. Kodlayıcı bu yıl bedava olarak indirilebilecek. Silverlight özellikle Microsoft video biçimini kullanıyor. Bunun sebebi de daha en başından dijital hak yönetimi (DRM) ile donatılmış ve hem Windows'ta hem Mac'lerde "PlayReady" içeriklerini oynatabilmesi.

Avantaj: Son kullanıcı için daha performanslı

Flash animasyonlarını bilen biri Silverlight'ın animasyonlarından etkilenmeyecektir çünkü farklar önemsenmeyecek kadar az. Bununla beraber Micro-

soft'un ürünü hız konusunda rakibine ciddi fark atıyor. Beta sürümünde bile Silverlight eklentisi Flash'tan daha hızlı çalışıyor. Bu da büyük oranda programlama teknolojisinden kaynaklanıyor. Flash, bir web sitesinin görüntülenmesini tarayıcıya bırakırken, Silverlight işin ağır kısmını kendi üstleniyor. Özellikle Java ile AJAX'ın birlikte kullanıldığı durumlarda fark çok bariz. Dosya boyutu kısmında Microsoft özel bir çaba göstermiş ve Silverlight kütüphanesiyle eklentisini yaklaşık 2 MB'a indirmiş. Yıllardan beri geliştirilen Flash da bundan küçük değil.

Eklentiye <http://silverlight.net> adresinden indirebilirsiniz.

Silverlight, Internet Explorer 6 ve 7'de, Firefox'un 1.5.0.8 ve 2.0x sürümlerinde olduğu gibi, Macintosh'lardaki Safari 2.0.4 tarayıcısında da çalışıyor.

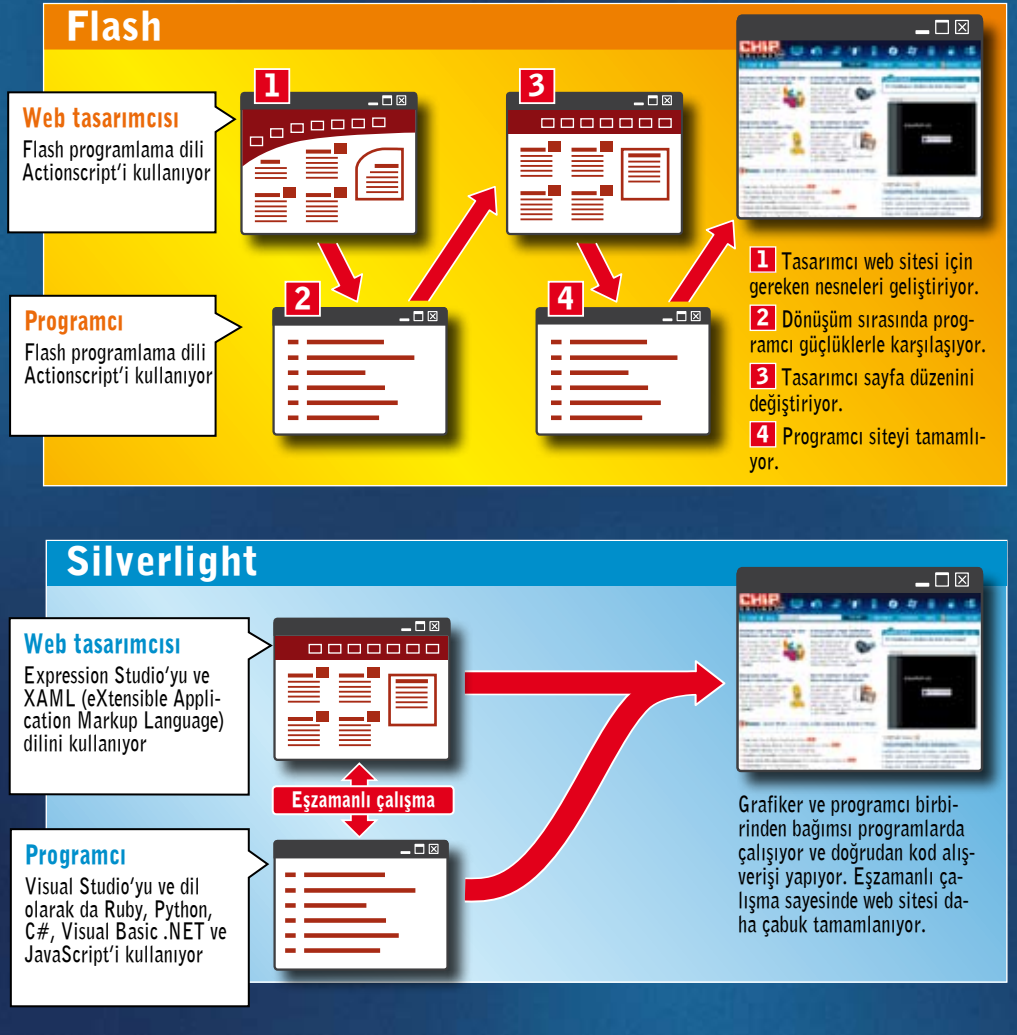
Karar: Silverlight "Flash"ın geleceği

Günümüzde Adobe'nin ürünü internete giren hemen her bilgisayarda kurulu olsa da, Flash'ın geleceği çok parlak görünmüyor. Son kullanıcı için değişen bir şey yok; özellikleri temelde aynı kaldığı sürece sayfanın Flash'la ya da Silverlight'la hazırlanmış olması bir şey değiştirmiyor. Oysa yazılım geliştiriciler aynı fikirde değil. Münih'te yer alan önemli bir tasarım fir-

masının baş grafikeri "Silverlight tasarımcılarla programcıların işbirliği için ideal." diyor. Bir geliştirici Silverlight projesini Visual Studio'da açıp kodlarda değişiklik yaparken bir tasarımcı aynı dosya üzerinde Microsoft Expression'la çalışıp grafik unsurlarını özelleştirebiliyor. Halbuki Flash'ta hem yazılımcı hem de tasarımcı yepyeni bir ortama alışmak zorunda. Silverlight'ın mücadeleyi kazanması için Microsoft'un tüm pazarlama desteğine ihtiyacı olacak. Microsoft bu yeni biçimi Windows'a dâhili bir özellik olarak eklerse kullanıcı için her şey daha kolay olacak. ■

Bilgi: www.silverlight.net

Bariş ALKİM, balkim@chip.com.tr

Herkes için bir renk

HP'nin yeni kartuş politikası

■ HP, tüketim malzemelerinde daha fazla çeşitlilik sağlamak amacıyla kartuş serisini genişletti. Mavi paketli "Standart" baskı kartuşları, az sayıda yazıcı çıktısı alan kullanıcılara hitap ediyor. HP Vivera Mürekkepleri'nin kullanıldığı Standart HP kartuşları, çok uygun fiyatlarla satışa sunuluyor. Yeşil paketli "Avantajlı" baskı kartuşları, çok sayıda yazıcı çıktısı alan kullanıcılar için sayfa başına maliyeti düşüren bir çözüm olarak sunuluyor. HP

Vivera Mürekkepleri'nin kullanıldığı Avantajlı HP kartuşları, %55'e varan tasarruf sağlıyor. Kırmızı paketli "Özel" baskı kartuşları ise, HP'nin standart mürekkeplerinden daha yüksek performans gösteriyor. Bu kartuşlar özellikle profesyonel kalitede fotoğraflar basmak gibi özel uygulamalar için ideal bir seçenek oluyor. Örneğin, 6 ve 8 mürekkepli fotoğraf kartuşları, daha geniş renk gamı, daha gerçekçi ten renkleri ve geliştirilmiş siyah tonlarıyla öne çıkıyor.

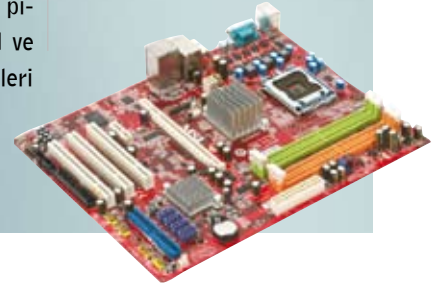
Bilgi için: www.hp.com.tr

Yeni MSI P31 Neo

■ MSI, ev ve ofislere düşük maliyetli performansı P31 Neo modeliyle getiriyor. Intel P31 Express yonga seti ve ICH7 kuzey köprüsü ile beraber özellikle ev ve küçük ofislerin ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayacak özelliklere sahip P31 Neo, rakiplerine nazaran sunduğu artıları ve uygun son kullanıcı fiyatıyla iddialı bir biçimde segmentinde yerini alıyor. P31 Neo, Intel'in yakın gelecekte piyasaya süreceği Yorkfield ve Wolfdale kod adlı işlemcileri ve 1333 FSB'yi tam olarak destekliyor. 4 GB'a kadar çift kanal bellek

desteği, PCI Express x16 ve x1'in yanısıra çok sayıda ek kart takabilmeniz için üç adet PCI slotu, Gigabit ethernet, sekiz kanal entegre ses ile ortalama bir kullanıcının tüm ihtiyaçları P31 Neo eksiksiz karşılanıyor. P31 Neo, MSI'a özgü Dual CoreCenter kontrol konsolu ve Live Update teknolojileriyle geniş olanakları kullanıcısına sağlıyor.

Bilgi için: www.msi.com.tr

Samsung'dan iki yeni LCD

Pazardaki en büyük LCD TV

■ Samsung F9 serisi Rose, 52 ve 70 inçlik iki modeliyle piyasada. "Local dimming" adının verildiği sadece Samsung'da olan yeni LED Smart aydınlatma teknolojisiyle daha canlı renklerde daha net çizgiler sağlanmış. LED Smart aydınlatma teknolojisi çoklu arkadan aydınlatma birimleri kullanıyor.

F9 Serisi, TV sinyalinin algılandığı anda arkadan aydınlatma sistemini en doğru ışık kombinasyonu ile çalıştırarak parlaklık oranını ayarlıyor.

Bu sayede, Samsung LED ışıklandırması bulunan en geniş televizyonlar, 500.000:1 kontrast oranına ulaşıyor ve hareketli görüntülerden oluşan filmler ve spor programları için ideal bir görüntü sunuyor.

LED Smart aydınlatma teknolojisi sayesinde %30 oranında enerji tasarrufu sağlayan çevre dostu F9 serisinin diğer özellikleri arasında 1080p yüksek çözünürlük, 1.920x1.080 çözünürlük, HDMI desteği ve dijital kamera bağlantısı için USB

2.0 desteği bulunuyor. Samsung 70 inçlik F9 serisi pazarda yer alan en büyük LCD TV.

Yüksek parlaklık sunan piano-black ve titanyum krom kaplı yüzeyi görsel şov yaratıyor. İki adet gizli hoparlörü ve "rear woofer"ı ile zengin ses kalitesi sunuyor.

Samsung F8 serisi Penon ise Samsung'un, görüntüyü keskinleştiren 100Hz MotionPLUS teknolojili yeni Full HD televizyon serisi.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

Gelecek

Microsoft etkinliği

■ Microsoft, gençler ve teknoloji severlerin, geleceğin teknolojilerine vizyonel bir açı ile bakmalarına yardımcı olmak üzere "Gelecek Burada" Sen Neredesin? etkinlikleri düzenliyor. Türkiye genelinde pek çok ildeki üniversitelerde gerçekleştirilecek etkinlikler, Kasım - Mart döneminde gerçekleştirilecek. Etkinliklerde internet, iletişim, mobil cihazlar, oyunlar, IPTV, robotlar ve çevre gibi konularda, yakın gelecekte bizi nelerin beklediği mercek altına alınacak.

İzmir Ekonomi Ü.: 2 Kasım

Kocaeli Ü.: 6 Kasım

Karadeniz Teknik Ü.: 8 Kasım

Başkent Ü.: 15 Kasım

Bilkent Ü.: 15 Kasım

Konya Selçuk Ü.: 22 Kasım

Yeditepe Ü.: 28 Kasım

Bilgi için: www.msakademik.net

Mobil videoda büyük işbirliği

Nokia'nın mobil video içeriklerine dünya devlerinden destek

■ Nokia, dünyanın önde gelen içerik sağlayıcılarıyla yeni iş ortaklıkları kurarak, en kaliteli mobil video içeriklerini sunmayı hedefliyor.

Nokia, daha önce işbirliği yaptığı YouTube ve Reuters'a ek olarak, artık CNN, IBN News ve Sony Pictures gibi önde gelen markaların içerik-

lerini de mobil kullanıma açıyor. Uyumlu bir Nokia Nseries cihazı olan herkes, pek çok farklı videoyu istediği yerde ve istediği zamanda izleme olanağına kavuşuyor. Nokia Video Center üzerinden sunulan bu hizmet halen Asya-Pasifik bölgesinde kullanılabilir. Nokia Video Center, No-

kia Nseries multimedya bilgisayarı kullanıcılarının video içeriklerine tek bir noktadan erişimini sağlıyor. Bu içeriklere 3G, WiFi ya da bir bilgisayar aracılığıyla ulaşılabilir.

Nokia'nın yeni iş ortakları ve mobil video hizmetleri
► **CNN:** Geniş kapsamlı ulus-

lararası haberlerin yanı sıra dünyanın her yerinden özel ekonomi, spor ve eğlence haberleri sunuyor.

► **IBN News:** Hindistan'ın lider İngilizce haber kanalı IBN News'ın en son haberleri ve içerikleri doğrudan Nokia Nseries cihazlara indirilebilir.

► **Jamba:** Müzik, çizgi film ve eğlence kategorilerinde ücretsiz videolar sunuyor.

► **Sony Pictures:** Sony Pictures Entertainment filmlerinin fragmanlarına ücretsiz erişim sağlanıyor. Ayrıca vizyondaki ya da gösterime girecek olan filmler, TV filmleri, oyunlar ve diğer içerikler sunuluyor.

► **RooftopComedy:** Dünyanın her yerinden çeşitli tek kişilik komedi gösterileri ve skeçler yer alıyor. ROK, FreeBeTV: Celebrity TV (magazin), Sports (spor), Classic Commercials (klasikleşmiş reklamlar) ve Fun Little Movies (eğlenceli kısa filmler) başlıkları altında çeşitli içerikler sağlanıyor.

► **Versaly Entertainment, FAST LANE:** Erkekler için özel mobil video kanalında (Vmbc.tv), heyecanlı spor dallarından eğlenceli komedilere, dövüş sporlarından en iyi kullanıcı-kaynaklı mobil içeriklere kadar pek çok video bulunuyor.

Bilgi için: www.nokia.com.tr

Yeni tasarımı iPod Nano

Video da oynatabiliyor

■ Video gösterimi, geliştirilmiş kullanıcı arayüzü Cover Flow özellikleri ve yeni tasarımı ile baştan aşağıya yenilenen iPod, Ekim ayında Türkiye'ye geldi.

Yeni iPod nano inç başına 204 piksel barındıran 2 inç'lik daha büyük ekranı ile, kullanıcılara, en sevdikleri filmleri, TV şovlarını ve klipleri şu anda, kullandıkları video iPod'daki aynı çözünürlükte izleme imkânı veriyor. iPod nano ayrıca içerisine iTunes ve üç eğlenceli oyun yüklenmiş olarak geliyor.

iPod nano, 24 saate kadar ses oynatma veya beş saate kadar video oynatma imkânı sağlamakta olup, alüminyum ve parlatılmış paslanmaz çelikte yapılmış tamamen metal, zarif ve yeni bir kasa tasarımı ile gümüş, siyah, mavi, yeşil renklerinde sunuluyor.

Apple'ın CEO'su Steve Jobs yaptığı açıklamada "En sevilen müzik çaları aldık ve tatil sezonu için tam zamanında şaşırtıcı video oynatma özelliğini ekledik," ve "iPod nano her yeni nesille birlikte daha iyiye gitmeye devam edecek." diyor.

Baştan aşağı yenilenen iPod nano bir önceki nesilden yüzde 65 daha parlak olan inç başına 204 piksellik ekran özelliğine sahip ve hareket halindeyken en sevdiğiniz filmle-ri ve TV şovlarını seyretmeniz için tasarlanmıştır. iPod nano ayrıca fotoğrafları daha önce hiç olmadığı gibi gösteren gelişmiş bir kullanıcı arayüzü özelliğine de sahip. iPod nano artık Dokunmatik Teker'i kullanarak albüm kapağı grafikleriyle bütün müzik koleksiyonunuz arasında gezinebilmeniz için Cover Flow'u da içeriyor.

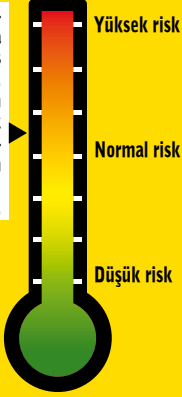
Bilgi için: www.apple.com.tr

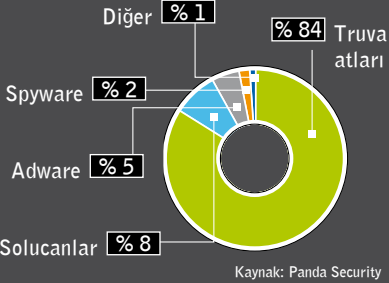
Barometre

Güvenlik açıklarının sayısında büyük bir artış gözlemlenmiyor. Ancak bilinen açıklara yönelik saldırılar yoğunlaşmakta. Tüm güncellemeleri yükleyin.

CHIP güncel güvenlik istatistiklerinden yola çıkarak web gezintilerinin tehlike potansiyelini değerlendiriyor.

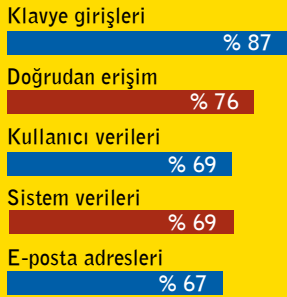

Zararlıların dağılımı

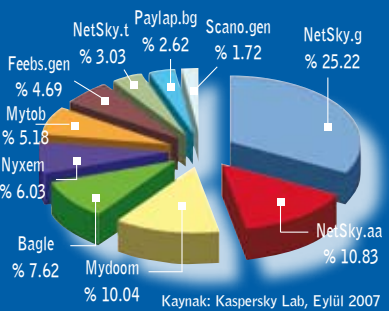
Truva atları zararlılar arasında başı çekiyor. Dosyalara bulaşan virüslerle nadiren karşılaşılıyor.

Saldırılan hedefler

Zararlıların çoğu Keylogger sınıfında ve kullanıcıların girişlerini ileterek casusluk yapıyor.

Virüs Top 10

En yeni kimlik avı ve yığın posta hileleri

■ Tüm dünyada e-posta trafiğinin yüzde 74'ü kimlik avı ve yığın postalar tarafından yaratılıyor. Bu durum internetin en popüler iletişim aracının kullanımını güçleştiriyor. E-postaların ardından Weblog'lar da aynı kaderle karşı karşıya. Bazıları kısmen tehlikeli olan istenmeyen mesajlar, blog'ların yanı sıra forum ve misafir defterlerine de ağırlık vermeye başlıyor. Bu noktada iki yeni kimlik avı (phishing) yöntemi diğerlerinin önüne geçiyor.

Blog Phishing: Tehlikeli olan yalnızca yorumlar değil

Daha konforlu yöntemi tercih eden kimlik avcıları kullanımı son derece kolay olan XRumer adlı Windows aracından yararlanıyor. Bu araç forumların tamamına yakınındaki güvenlik önlemlerini taşıyor ve otomatik olarak mesaj girilmesini engellemesi beklenen CAPTCHA testini kırıyor. Bazı kimlik avcıları bir adım daha ileri gidiyor ve kendi blog'larını kuruyor. Bu blog'lar pornografik içerikle ve tehlikeli bağlantılarla donatılıyor. Ziyaretçiler farkında olma-

dan bu bağlantılara tıkladığında yönlendirilen web sitesi, tarayıcıya saldırıyor, casus yazılımı kurbanının bilgisayarına kuruyor.

Identity Phishing: İş bulma siteleri ve ağırlar hedefte

Kullanıcıların büyük bir kısmı yeterince kişiselleştirilmemiş kimlik avı e-postalarındaki standart mesajlara artık itibar etmiyor. Bu nedenle internet mafyası Identity Phishing adı verilen yeni bir yöntemle insanların karşısına çıkmak durumunda kalıyor.

Bu yöntemin yeni hedeflerinden biri de popüler bir iş bulma sitesi olan Monster.com. Siteyi

hedef alan kimlik avı çetesi, ele geçirdiği oturum açma bilgileriyle yola çıkarak birkaç ay içinde iş arayan bir milyondan fazla kullanıcının kişisel bilgilerine ulaşmayı başardı. Hacker'lar bu bilgileri iş teklifleri içeren kimlik avı e-postaları için kullandı ve içinde kurbanla ilgili kişisel bilgilere yer verdiği e-postalarla inanılabilirliğini artırdı. Symantec adlı güvenlik firmasından bir uzman, söz konusu çetenin sunucusunu keşfettiğinde, veri tabanında yaklaşık 1.6 milyon çalıntı veri setinin yer aldığı anlaşıldı. Uzmanlara göre bu saldırı yeni Identity Phishing trendinin yalnızca ilk dalgalarını temsil ediyor.

ONAY KODLARI XRumer'in programcısı, web sitesinde CAPTCHA denetimini aşan yığın posta aracını tanıtıyor.

Yeni güvenlik açıkları

ITUNES

Saldırganlar özel olarak hazırladıkları bir müzik dosyasıyla iTunes üzerinden zararlı bir kod çalıştırarak bilgisayarın kontrolünü ele geçirebiliyor. Bu açık hem Windows hem de Mac OS kullanıcılarını etkiliyor.

Çözüm: Yazılımın 7.4 sürümüyle birlikte bu hata giderilmiş durumda. Bilgi için: www.apple.com

REALPLAYER

Helixplayer ve Realplayer bozuk bir medya dosyası yardımıyla çöktürülebiliyor. Bu, en uç durumlarda tüm işletim sisteminin çökmesine neden olabiliyor.

Çözüm: Güncelleme yayınlanana dek bilinmeyen AU dosyalarından uzak durun.

Bilgi için: www.real.com

FIREFOX

Açık kaynak kodlu internet tarayıcı Firefox yeni bir URL açığı tarafından tehdit ediliyor. Saldırgan bu açık sayesinde özel bir bağlantı üzerinden kurbanının bilgisayarında komut çalıştırabiliyor.

Çözüm: Güncelleme henüz yayınlanmamış değil. Bu nedenle alternatif olarak Opera'dan yararlanabilirsiniz.

Yüzde 43'ünün cep telefonunda ise stereo Bluetooth özelliği bulunuyor. Stereo Bluetooth özellikle müzik dinlerken ses kalitesinin artmasını sağlıyor. Müzik dinlemek söz konusu olduğunda, gençlerin yüzde 71'i cep telefonundan müzik dinlediğini belirtiyor.

Bluetooth kulaklık kullanım alışkanlığı hala düşük olsa da giderek artıyor. Geçtiğimiz yıllarda gençler arasında Bluetooth kulaklığa olan ilgi üst düzeyde olsa da, Bluetooth kulaklığa sahip olma oranı yüzde 1.5 iken, bu oran Ağustos 2007 itibarıyla yüzde 4'e çıkmış durumda.

En çok evde müzik dinliyoruz

Jabra ve www.teknolatte.com işbirliği ile gerçekleştirilen ankete katılan gençlerin büyük çoğunluğu evde (yüzde 50) müzik dinlemekten hoşlanıyor. "En çok nerede müzik dinlersiniz?" sorusuna verilen diğer yanıtlar ise sırasıyla araba (yüzde 21) ve ofis (yüzde 19) oldu.

Her yerde ve her saatte müzik dinleyen gençler, müzik dinlemek için en çok MP3 çalar / iPod'u tercih ediyor (yüzde 58). Daha sonra cep telefonlarını (yüzde 47) ve walkmanlerini (yüzde 7) kullanıyorlar.

Türkçe pop en popüler müzik

Jabra'nın anketine göre Türk gençleri en çok Türkçe pop müzik dinlediklerini ifade ediyorlar. (yüzde 71). Türkçe pop'u sırasıyla yabancı pop (yüzde 43) ve halk müziği (yüzde 37) takip ediyor.

Gençlerin en çok dinlediği diğer müzik türleri arasında ise rock, klasik ve hiphop türlerinin isimleri geçiyor.

Bilgi için: www.jabra.com.tr

Gençlik telefonsuz geçer mi?

Gençler hangi teknolojik ürünleri kullanıyor?

■ Bluetooth kulaklık markası Jabra tarafından yaptırılan ankete göre gençler için cep telefonu vazgeçilmez ürünlerin başında yer alıyor. Gençlerin vazgeçemediği diğer teknolojik ürünler arasında ise MP3 çalar / iPod, dizüstü ve Bluetooth kulaklık geliyor. gençler, ev, araba ve ofis başta olmak üzere her yerde müzik dinliyor. Ağustos 2007'de sonuçlanan ve ağırlıklı olarak 18 – 34 yaş grubuna hitap eden ankete 3.210 kişi katıldı. Katılımcıların büyük çoğunluğunu üniversite eğitimi

ve çalışan kişilerin oluşturduğu ankete katılımcıların teknolojik ürünlere olan ilgisi ölçüldü. Ankete sorulan "yanınızda taşıdığınız olmazsa olmaz teknolojik ürün nedir?" sorusuna %93'lük bir oranda cep telefonu diyen gençler, cep telefonundan sonra sırasıyla MP3 çalar / iPod (yüzde 30), dizüstü (yüzde 19) ve Bluetooth kulaklık (yüzde 7) yanıtını verdi. Ayrıca, gençlerin yanlarında taşıdığı diğer teknolojik ürünlerin içerisinde USB flash bellek ve dijital fotoğraf makinesi olması da dikkat çekti.

Gençler en çok dizüstü sahibi olmak istiyor

Ankete katılan gençlere hangi teknolojik ürünü almak istersiniz diye sorulduğunda ise yanıt yüzde 68'lik oranla dizüstü oldu.

Dizüstü yanıtını yüzde 33'lük oranla iPod, yüzde 30'luk oranla cep telefonu, yüzde 25'lik oranla ise Bluetooth kulaklık takip etti.

Gençlerin cep telefonu Bluetooth'lu

Ankete katılanların yüzde 73'ünün cep telefonunda Bluetooth özelliği bulunuyor.

birarada çalışabilirliği için uçtan uca spesifikasyonlar sunma konusunda diğer 500 Forum üyesinin çalışmalarına destek vermeye de devam edecek.

Nokia İnternet Tabletler WiMAX'e hazır

Nokia Nseries İnternet Tabletleri, kullanıcının cebine sığabilecek kadar küçük olan yeni bir multimedya bilgisayar platformunda zengin bir internet deneyimi yaşatmak için tasarlandı. İnternet meraklısı kullanıcıları hedefleyen özellikler arasında, Mozilla temelli bir web tarayıcının desteklediği aşına olunan komple bir İnternet deneyimi, e-posta işlevleri ve daha önce Skype ve Rhapsody tarafından duyurulanlar gibi pek çok popüler uygulama için destek de yer alıyor.

Nokia Nseries İnternet Tabletler, hem Nokia hem de Intel'in mobil haldeki kullanıcılara genişbant internet deneyimi sağlamayı amaçlayan "açık internet" vizyonlarını mümkün kılmak için açık kaynak Linux işletim sistemine dayanıyor. 2008'de Intel'in Baxter Peak kod adlı WiMAX silikonunu içerecek olan bu platform, Sprint'in Xohm mobil WiMAX şebekesi üzerinde çalışacak.

Intel'in dizüstüler ve ultramobil cihazlar için geliştirdiği "Echo Peak" MiniCard modülünde bulunan aynı WiMAX temelli silikona dayanan Baxter Peak, küçük bir yapı ve düşük enerji harcamaya yönelik olarak mükemmelleştirildi. Baxter Peak, zorlu ortamlarda verilerin daha iyi ve daha yüksek hızlarda alınmasını sağlayan, 'birden fazla giriş/birden fazla çıkış' anten tekniklerini de (MIMO) içermekte.

Bilgi için: www.intel.com.tr

WiMAX için güçler birleşti

Intel, Nokia ve Nokia Siemens Networks işbirliği

■ Intel, Nokia ve Nokia Siemens Networks, mobil WiMAX kablolu ürünlerinin global olarak, birlikte ve diğer ürünlerle iyi çalışmasını sağlamak amacıyla işbirliği yaptı. Üç şirket, Intel'in dizüstü ve mobil internet cihazları için çıkacak olan silikonunun, Nokia WiMAX cihazları ve Nokia Siemens Networks WiMAX altyapı ekipmanlarının birarada çalışabilirliklerini test ettiğini duyurdu. Nokia, özellikle aralarında Nokia Nseries İnternet Tabletler'in de bulunduğu mobil İnternet ve tüketici elektroniği cihazları için tasarlanmış olan Intel'in "Baxter Peak" kod adlı WiMAX silikon ürününü kullanacağını açıkladı. İnternet tabletleri, 2008'de çıkması beklenen ilk WiMAX özellikli açık İnternet cihazları arasında yer alacak.

Mobil WiMAX ile her yerde kesintisiz bağlantı

Mobil WiMAX, film ve multimedya içeriği gibi büyük miktarlardaki verilere erişimde Megabit'ler seviyesinde yüksek hızlar ve uzak mesafelerde verilere erişmek için geniş bir

menzil sağlayan, genişbantlı kablolu bir teknolojidir. Birbirine uyumluluğu açısından test edilmiş olan WiMAX cihazları, tüketicilerin nerede olurlarsa olsunlar, internet cihazları ile ağdan ağa gezinmelerini kolaylaştırmaya yardım edecek.

Nokia Multimedya Başkan Yardımcısı Ari Virtanen: "WiMAX, insanlara kaliteden ödün vermeksizin video izlemek, müzik dinlemek veya internette arama yapmak gibi kendilerinin en favori internet deneyimlerini yaşayacakları bir ortam sunmaktadır" dedi.

Intel, Nokia ve Nokia Siemens Networks, Sprint'in

Herndon, Va.'daki test laboratuvarında, kendi ekipman ve cihazları ile başka ekipman üreticilerinin de düzinelerce ürünü, birarada çalışabilirlikleri ve endüstri standartlarına uyumları açısından test edilmeye başladı. Birden fazla endüstri iş ortağı arasındaki ilk birarada çalışabilirlik testleri, bu iş ortaklarından her birinin kendi ürünlerinde WiMAX Forumu'nun gereksinimlerini başarılı bir şekilde sağlaması için gerekli olan zamanı azaltacak. Böylece ürünlerin pazara çıkış süreleri de kısıllanacak. Intel ve Nokia, WiMAX cihazları ve altyapısının global olarak

WiMAX Kablosuz bağlantı teknolojisinde WiMAX yeni standartları belirliyor.

Hayalden gerçeğe

Imagine Cup, öğrencilerin yaratıcı güçlerini yapıcı projelerle gerçekleştirmesi için harika bir fırsat.

Bu yıl altıncısı düzenlenecek olan Microsoft Imagine Cup yarışmasında, bugüne kadar 100'ü aşkın ülkeden 125 binden fazla öğrenci yarıştı. Her yıl bir öncekinden daha fazla sayıda ve daha zorlu rakiplerin mücadele ettiği yarışmanın yazılım tasarımı kategorisinde bu yıl, "sürdürülebilir çevre için, teknolojinin kullanıldığı bir dünya düşleyin" teması üzerine projeler kabul edilecek. Imagine Cup yarışmasında yazılım tasarımı dışında sekiz ayrı kategori bulunuyor. Başvuru tarihinde en az 16 yaşında ve bir eğitim kurumuna kayıtlı tüm dünyadan öğrencilere açık olan yarışmadaki kategoriler, aslında Teknoloji Çözümleri, Tasarım Becerileri ve Dijital sanatlar olmak üzere üç temel başlık altında toplanıyor ve her başlık altında üç kategori bulunuyor.

Teknoloji çözümleri kategorisi

Yazılım Tasarımı: Bu kategoride Microsoft teknolojilerini kullanarak, Microsoft.NET framework ve Windows platformunda çalışan, kullanışlı ve yaratıcı yazılım uygulamaları geliştiriliyor.

Gömülü Sistem Geliştirme: Kullandığımız aygıtlar her geçen gün biraz daha küçülürken Imagine Cup'ta Gömülü Sistem'lere ait bir kategori bulunması hiç de şaşırtıcı değil. Yarışmacılar bu kategoride Windows Embedded CE 6.0 işletim sistemi üzerinde, Microsoft tarafından sağlanan bir donanımla kendi özgün sistemlerini oluşturuyor.

Oyun Geliştirme: Bilgisayarların en gözde yazılımları olan oyunlara ait olan ve

Imagine Cup'a bu yıl eklenen kategori, kuşkusuz öğrencilerden büyük ilgi görecek. Bu bölümde katılımcılar, Microsoft'un XNA Game Studio Express'ini kullanarak temaya en uygun oyunu yaratmak için uğraş verecekler.

Tasarım Becerileri Kategorisi

Project Hoshimi (Programlama yarışı): Bir kişi, şehir ve hatta bir ulusu kurtarmayı hedefleyeceğiniz, programlama ve strateji yeteneğinin ortaya konulabileceği, heyecanlı bir yarış olarak özetlenebilecek bu kategori, Imagine Cup'ın en ilgi çeken bölümlerinden biri.

Bilişim Teknolojileri: Bu kategori ise, analiz ve karar verme süreçlerinin yanı sıra, öğrencileri ağ, veritabanı ve sunucular konularında da yeteneklerini göstermeye davet ediyor.

Algoritma: Öğrencilerin soruna çözüm getirmedeki becerilerinin sınanması, esnek düşünebilme ve kodlama yeteneklerinin ön plana çıkarılması amaçlanan bu kategori her yıl şaşırtıcı projelere ev sahipliği yapıyor.

Dijital Sanatlar Kategorisi

Fotoğraf: 10 fotoğraftan oluşacak Power Point dosyası şeklinde hazırlanan dokümanla web'den başvuru yapılıyor.

Kısa Film: Bu kategoride öğrenciler, yarışma temasına uygun bir şekilde belirledikleri konuyu, kendi yazdıkları senaryo dâhilinde çekerek kurguluyor. Kısa film yarışması, öğrencileri hikâye anlatmanın sanat ve bilimini keşfetmeye iterken en son teknolojilerin kullanıl-

ması ve seyircinin genel toplamda etkilenmesi amaçlanıyor.

Arayüz Tasarımı: Yazılımların becerisi sadece belli işlevleri yerine getirip getirememeleriyle değil, kullanıcıların işlevlere nasıl ve ne şekilde eriştikleriyle de ilgilidir. Katılımcılar bu kategoride yaratıcılıklarını sınırsızca kullanarak hem estetik hem de işlevsellik açısından en iyi projeyi ortaya koymaya çalışacak.

Yazılım Tasarımı Türkiye finalleri

Diğer kategorilerin aksine Yazılım Tasarımı kategorisinde finallere katılmaya hak kazanan ekip, ilgili ülke içindeki bir jüri tarafından belirleniyor. Yarışmanın Türkiye ayağındaki yarı finalleri Nisan 2008'de, Türkiye finali ise Mayıs 2008'de gerçekleştirilecek ve Temmuz 2008'de Paris'te yapılacak olan dünya finallerinde yarışmaya hak kazanan ekip belli ola-

TEBRİK 2004'te Steve Ballmer, Sao Paulo'da 9 Eylül Üniversitesi ekibini tebrik ederken.

cak. Bu kategoride yarışacak projelerde mutlaka bir mobil cihaz kullanılması ve özgün bir web servisi barındırması (ayrıca bu servisin ASP .NET 2.0 ile yapılıyor olması) gerekiyor. Ek olarak projede Visual Studio 2005 ürün ailesinin kullanılması da şartname dâhilindeki taleplerden. İlk üçe giren ekiplere verilecek para ödülü bir yana, projelerin hayata geçiş aşamasında Microsoft'un ekiplere yardımcı olduğunu da belirtelim. Ayrıca Imagine Cup'ta sponsorlardan sürpriz hediyeler ya da önemli firmalardan iş teklifleri almanız işten bile değil. ■

Bilgi için: <http://imaginecup.msakademik.net>

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Cool Tech

Gelişen teknolojinin en ilginç örnekleri

Göklerin hakimi olun

Ofiste sizden habersiz sinek uçmasın

Büyük ilgi toplayan uzaktan kumandalı oyuncak helikopter PicoZ'nin başarısından sonra artık sadece helikopter uçurma keyfi için değil, rakip bir helikopterle havada savaşmak ve ofis semalarında gökyüzünün hakimi olmak mümkün. Kızıl ötesi verici ve alıcılar donatılmış iki helikopter havada birbirinin zayıf noktalarını yakalayıp ateş ederek vurmaya çalışırken, isabet alan helikopterin sallanıp, sarsılıp, kontrolünü yitirmesi iyi düşünülmüş. Vurulduktan sonra iş, pilota yani size düşüyor. O sarsıntılara rağmen helikopteri havada tutup düşmanı düşürebilecek kadar iyi bir pilot musunuz? Oynayın görün.

Fiyat: 108 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Creative ZEN

Creative, iPod'a kolaylıklar diler

Creative ZEN, 4 GB'lık kapasitesi ile 1.000 adet şarkı, saatlerce video veya binlerce fotoğraf saklayabiliyor. 16,7 Milyon renk tanımlı, 320x x 240 piksel çözünürlükteki, 2,5 inç'lik parlak TFT LCD ekrana sahip cihaz, kredi kartı büyüklüğünde ve 65 g ağırlığında bir multimedya merkezi. Dahili Li-Ion pili ile 25 saate kadar kesintisiz müzik dinlemeye de izin veriyor. Ayrıca, 32 kanal hafızalı FM radyosu da bulunuyor. ZEN ayrıca, taşınabilir disk ve özellikle kişisel ajanda olarak kullanılabilir. Microsoft Outlook yazılımıyla senkronize olabilen cihaza günlük işlerinizi, takvim notlarınızı ve kontakt listenizi aktarabiliyorsunuz.

Fiyat: Belli değil

Bilgi için: <http://tr.creative.com/>

Philips Dect telefon

Cep telefonunu kışkıandıran sabit telefon

Philips ID937 telesekreterli kablosuz telefon, kaliteli hoparlörü ve akustik bölme özelliği sayesinde normal telefonlarda duyulan sesin çok ötesinde bir ses kalitesi sunuyor. 2007 CES Uluslararası Tüketici Elektroniği Şov'unda Best of Innovations ödülüne layık görülen Philips ID937 şık tasarımı ve gelişmiş teknolojisiyle cep telefonlarını aratmıyor. SIM kart kopyalama özelliği ve 250 isimlik geniş hafıza kapasitesiyle mobil

telefonunuzdaki tüm numaraları birkaç saniyede

kopyalayabiliyor. Philips ID937'nin arayan numara ve kişiyi gösterme özelliği bulunuyor. Philips ID937 hatta bekleyen numarayı da gösteriyor. 50 kısa mesaj saklama kapasitesi bulunan ID937, son aranan ve arayan 30 numarayı gösterebiliyor. 12 saate kadar konuşma, 140 saate kadar bekleme süresi bulunan Philips ID937'nin telesekreteri 15 dakikaya kadar kayıt yapabiliyor.

Fiyatı: Belli değil

Bilgi için: www.philips.com.tr

USB traş makinesi

Traşsız gezmeyin, fiyakanız bozulmasın

Yakında, fezayı keşfe çıkacak uzay gemilerini de çalıştıracağını düşündüğümüz USB arayüzünün son marifeti de kullanıcıları traş etmek. USB bağlantılı küçük bir traş makinesi, özellikle dizüstü bilgisayarla oradan oraya seyahat ederken sakal traşı konusunda problem yaşayan bilgisayar kullanıcılarını sevindirecek. Traş makinenizi bilgisayarınızın USB arayüzü üzerinden şarja takın, unutun. Traşa ihtiyacınız olduğunda cebinizdeki minik traş makinesi emrinize hazır.

Fiyat: 20 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Ford Airstream

Uzaydan gelmiş otomobil

Arthur C. Clarke'ın kaleme aldığı romanından Stanley Kubrick'in sinemaya uyarladığı ünlü sinema eseri, 2001: A Space Odyssey'den esinlenmiş bir otomobil var karşımızda. Ford'un geliştirdiği konsept, plug-in hidrojen hibrid yakıt hücreleri içeriyor ve elektrik ile çalışıyor. Ancak Ford'un geliştirdiği yakıt hücrelerinin bir farklılığı var. Alışılmış hibrid yakıt pillerine göre yarı yarıya daha hafif, böylece otomobilin daha hafif olmasını ve aynı miktar yakıtla daha çok gitmesini sağlıyor. Araç konsept olduğu için kimbilir ne zaman yollarda göreceğiz.

Fiyatı: Satılık değil

Bilgi için: www.ford.com

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

CHIP PC FİYAT DANIŞMANI

CHIP Test Merkezi her ay üç adet ideal PC sistemi oluşturuyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri, her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

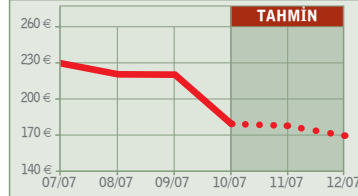
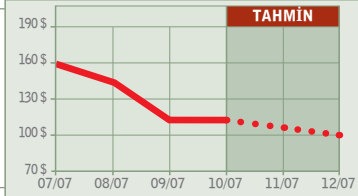
OFİS PC		MULTİMEDYA PC		PROFESYONEL PC	
300 Watt güç kaynaklı standart ATX	KASA	400 ya da 500 Watt güç kaynaklı standart ATX	KASA	750 Watt güç kaynaklı Big-Tower ATX	
Intel i945P yonga seti / AMD 690 ve LAN, 7.1 Ses	ANAKART	nForce 650i / AMD 580X GBit LAN, 7.1 ses	ANAKART	Intel i975X yonga seti / nForce 680i ve Gbit LAN, 7.1 ses, firewire 800	
Intel Core 2 Duo E4400 (2 x 2.0 GHz) / AMD Athlon 64 X2 5000+ (2 x 2.6GHz)	İŞLEMCI	Intel Core 2 Duo E6600 (2 x 2.4 GHz) / AMD Athlon 64 X2 6000+ (2 x 3.0 GHz)	İŞLEMCI	Intel Core 2 Quad Q6700 (4 x 2.66 GHz)	
1 GB DDR2 667 (2 x 512 MB)	BELLEK	2 GB DDR2 800 (2 x 1.024 MB)	BELLEK	2 GB DDR2 800 (2 x 1.024 MB)	
GeForce 8500 GT / Radeon HD 2400 XT 256 MB	EKRAN KARTI	GeForce 8600 GTS / Radeon 2600 XT 512 MB	EKRAN KARTI	2 x Radeon HD 2900 XT 512 MB / GeForce 8800 Ultra 768 MB	
200 veya 250 GB, 7.200 rpm	SABİT DİSK	300 ya da 400 GB 7.200 rpm	SABİT DİSK	2 x 250 GB veya 2 x 500 GB 7.200 rpm (RAID 0/1)	
16X DVD yazıcı (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	20x DVD yazıcı (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	20x DVD yazıcı (Çift katman)	
DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T / Analog	
Kablolu klavye ve kablolu scroll fare	KLAVYE + FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare	KLAVYE + FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare	
Microsoft Windows Vista Home Basic	YAZILIM	Microsoft Windows Vista Home Premium	YAZILIM	Microsoft Windows Vista Home Premium	
Yaklaşık 650 \$		Yaklaşık 1.300 \$		Yaklaşık 2.500 \$	

CHIP BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

SABİT DİSK (SATA / 3.5 İNÇ)

Hitachi Deskstar T7K500 (HDT725040VLA360, 400 GB)

DİJİTAL FOTOĞRAF MAKİNESİ

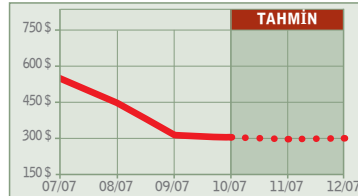

Canon Digital Ixus 70

EKRAN KARTI (PCI-EXPRESS)

Powercolor X1950 Pro Extreme (256 MB)

İŞLEMCI

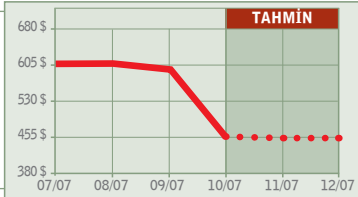

Intel Core 2 Quad Q6600 (Soket 775 Boxed)

LCD EKRAN 24 İNÇ

Acer AL2223W

KABLOSUZ AĞ YÖNLENDİRİCİSİ (N-DRAFT)

D-Link DIR-635 kablosuz N IP yönlendirici

400 GB'lık sabit disklerin fiyatları daha düşük kapasiteli modellerin satın alınmasını anlamsız hale getirecek seviyeye geriledi. Canon IXUS 70 dijital fotoğraf makinesini 200 Euro'nun altında bir fiyatla edinmek mümkün. ATI Radeon X1950 Pro yongaya sahip ekran kartları fiyat performans açısından avantajlı ancak son demlerini yaşamakta. Intel'in Core 2 Quad Q6600'un fiyatının yakın gelecekte daha fazla düşmesi beklenmiyor. Yine de bu işlemci dört çekirdek isteyen kullanıcılar için iyi bir seçim. LCD ekranlar fiyatlarında gerileme sırası şimdi de 22 inç geniş ekran sınırında. D-Link'in kablosuz ağ yönlendiricisi DIR-635, WLAN USB Stick'in de dahil olduğu başlangıç seti (DKT-410) ile birlikte kampanyada.

Süper araçlarla yangına müdahale

Kurulum gerektirmeyen bu programlar hazır skript'ler olarak CHIP Kurtarma CD'sine entegre edildi.

ClamWin Antivirus

Dijital zararlıları bulup yok eder

DeepBurner

CD, DVD ve ISO dosyaları yazar

PhotoRec

Silinen fotoğrafları kurtarır

TestDisk

Bozuk partition tablolarını onarır

PC Wizard 2007

PC'nin performansını ölçer

7-ZIP

Dosyaları ve dizinleri sıkıştırır

FileZilla

FTP sunucularından dosya indirir

Firefox

Hızlı ve güvenli sörf

Windows Update Lister

Kurulu tüm Windows yamalarını gösterir

NT Password Editor

Giriş şifresini siler ve değiştirir

ServicesPE

Sürücüler ve hizmetleri yönetir

Windows Registry Recovery

Kayıt Defteri'ni tekrar oluşturur

Angry IP Scanner

Ağda açık portları bulur

PC Inspector File Recovery

Dosyaları ve dizinleri kurtarır

HijackThis

Truva atı ve rootkitleri tespit eder

CHIP kurtarma CD'si

CHIP Kurtarma CD'sini oluşturmak ve test etmek için gerekli tüm araçları burada bulabilirsiniz:

Winbuilder 0.7.2

CHIP kurtarma CD'sini otomatik olarak oluşturur ve yukarıdaki araçları entegre eder.

Orbit Downloader 2.1.5

WAİK'i hızlı bir şekilde indirir

ImgBurn 2.3.2

VistaPE ISO dosyasını CD veya DVD'ye yazar

VirtualBox 1.4

VistaPE'yi sanal PC olarak çalıştırır

Windows AIK 1.0

Windows PE 2.0'ı içerir

CHIP DVD'de

İlkyardım CHIP kurtarma CD'si

Windows'unuz çöktüyse, Vista çekirdekli CHIP kurtarma CD'si yardımınıza koşuyor. Bu CD her PC'de açılıyor, virüsleri temizliyor ve verilerinizi kurtarıyor.

Bu yazıda

Vista'sız Vista CD'si hazırlamak

USB bellekten kurtarma

Bir CD'de XP ve Vista

Yeni felaketleri engelleme

A larm! Kötü bir virüs sabit diskinizin disk bölümlene tablosunu (partition) ve tüm verileri silmiş. Başka bir yerde olsa, büyük ihtimalle kaostan yaşanacağı bir durumda, gayet sakın bir şekilde gülümseyip, Vista tabanlı CHIP kurtarma CD'si ile sisteminizi açıp, sabit diskinizi tamir edebilir ve sisteminizi çökerten virüsü temizleyebilirsiniz. CD'nin (DVD olarak da yazabilirsiniz) oluşturulması ve kullanımı çok kolay. Kurtarma CD'miz ayrıca platformdan bağımsız olarak çalışıyor, yani hemen her bilgisayarda çalıştırılabilir. Bu da, Linux veya FreeBSD disk bölüm-

lerini de kurtarabilmeniz anlamına geliyor. Böylece Knoppix ve Bart PE gibi kurtarma sistemlerine göre daha avantajlı. Bu mucize CD'yi oluşturmak için ihtiyacınız olan her şeyi bu ayki DVD'mizde bulabilirsiniz (**CHIP-Code © CHIP KURTARMA CD'Sİ**).

KURTARMA CD'Sİ HAZIRLAMA

Ciddi durumlar için sigortanız

Evinizi, ancak alevler içinde kaldığında mı yangına karşı sigortalyorsunuz? Elbette hayır. Kurtarma CD'si için de aynı şey geçerli. Sistemin çökmesini beklemeden, hemen bir kurtarma CD'si hazırlamanızı öneriyoruz. Kurtarma CD'sini iki şekilde hazırlayabilirsiniz: Ya "Windows Automated Installation Kit (WAİK)"i (Windows Otomatik Yükleme Kiti) ücretsiz olarak Microsoft'un web sitesinden indirebilir-

siniz veya temel olarak varolan bir Vista kurulum DVD'sini kullanabilirsiniz. Zira hem WAIK'de, hem de Vista DVD'sinde "boot.wim" adında bir dosya bulunuyor. Bu dosya, kurtarma CD'si için ihtiyaç duyacağınız bir çeşit mini Vista sürümü (Windows PE 2.0) içeriyor.

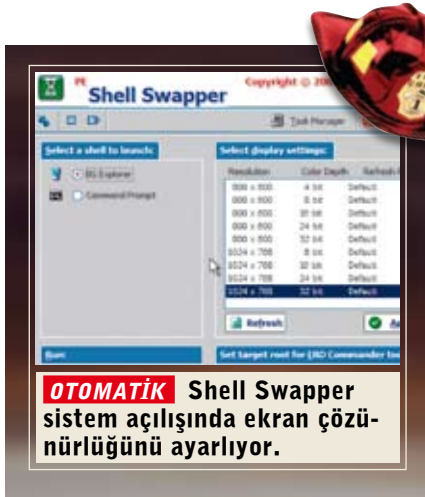
WAIK yöntemi: WAIK'e Microsoft'un lisans haklarından dolayı bu ayki DVD'mizde yer vermedik. WAIK'in Türkçe sürümü yaptığımız denemelerde kurtarma CD'sinin oluşturulmasında ve çalıştırılmasında sorunlara neden oldu. Bu yüzden İngilizce sürümünü indirmenizi öneriyoruz. WAIK'i indirmeden önce, indirme işlemi hızlandırmak için Orbit Downloader gibi bir download yöneticisi kurmasını öneriyoruz. Bu araç yaklaşık 900 MB'lık WAIK CD imajının yüklenmesini oldukça hızlandıracaktır.

Daha sonra www.microsoft.com.tr adresine girin. Üstteki menüden *Yüklemeler* bağlantısına girin. Açılan sayfada en alttaki arama alanına anahtar sözcük olarak "waik" girin ve *Ara* düğmesine tıklayın. Bulunan sonuçlardan "Windows AIK"ya tıklayın. Şimdi *Yükle* düğmesine tıklayarak indirme işlemi başlatabilirsiniz. WAIK'i kurabilmek için Daemon Tools'a www.daemon-tools.cc ihtiyacınız olacak. Bu yazılımı kurarken kurulum penceresinde "Daemon Tools Searchbar" seçeneğini iptal edin, aksi halde can sıkıcı reklamlarla karşılaşabilirsiniz. Kurulumdan sonra görev çubuğunda yeni bir simge göreceksiniz. Buna sağ tuşla tıklayın ve *Virtual CD/DVD-ROM / Device 0: No media / Mount Image*'i seçin. *Dosya türü* olarak *All files*'i seçin; WAIK image dosyasını kaydettiğiniz dizine (normalde C:\CHIP) gidin ve dosyayı açın. WAIK kurulum

ekranını gördüğünüzde önce "MSXML 6.0"ı kurun ve henüz kurmadıysanız "NET Framework 2.0"ı da kurun. Bu kurulumlardan sonra asıl "Windows AIK Setup"a başlayabilir ve sihirbazın talimatlarını takip edebilirsiniz.

Vista kurulum DVD'si yöntemi: Vista DVD'si olanların işi kolay. Kurulum DVD'sini sürücüye yerleştirin ve bir sonraki adıma geçin.

Kurtarma CD'si oluşturma: Gerekli hazırlıkları yaptıysanız, işin geri kalanı daha kolay. CHIP DVD'sindeki "winbuilder.zip" dosyasını sabit diskinize açın (normalde C:\CHIP) ve "winbuilder.exe" dosyasına çift tıklayın. "Yollar" sekmesinde kurduğunuz WAIK'e giden yolu (normalde C:\Program Files\Windows AIK seçilidir) veya Vista kurulum DVD'sini seçin. Alttaki "ISO dosya" alanında da oluşturulacak ISO dosyasının kaydedileceği dizini seçebilirsiniz (nor-

OTOMATİK Shell Swapper sistem açılışında ekran çözünürlüğünü ayarlıyor.

malde C:\Vistape seçilidir, böyle bir dizin yoksa önce bunu oluşturun). Daha sonra *Script* sekmesine geçin ve sağ üstte *Çalıştır* düğmesine tıklayın. Winbuilder işini bitirene kadar bekleyin ve daha sonra *Vistape* dizinine geçin. Burada kurtarma CD'sini ISO imaj dosyası olarak bulabilirsiniz. Artık yapmanız gere-

ken tek şey boot edebilen imaj dosyasını Nero veya ImgBurn gibi bir yazılımla CD veya DVD'ye kaydetmek. Winbuilder aracıyla ilgili ayrıntılı bilgi için web sitesine bakabilirsiniz.

KURTARMA CD'SİNİ BAŞLATMA

İlk acil durum provası

CD'niz hazırsa, kurtarma CD'nizle ilk denemenizi yapabilirsiniz. Zira bu CD'nin nasıl çalıştığını önceden bilerseniz, acil bir durumda işiniz kolaylaşır.

Açılış: CHIP kurtarma CD'si boot edebilme özelliğine sahip, güncel donanımlarla ve hatta diğer işletim sistemleriyle bir problem çıkarmıyor. Intel işlemcisi olan Apple bilgisayarlarda bile kullanılabilir. BIOS menüsünde *First Boot Device* olarak CD/DVD sürücünüzü atayın ve bilgisayarı yeniden başlatın. Birkaç

dakika sonra kurtarma CD'sinin arayüzüne ulaşacaksınız.

Ağ kontrolü: Arayüz açıldıktan hemen sonra sisteme entegre edilmiş WPEinit aracı, bilgisayarınızın ağ kartını arar ve DHCP üzerinden bir IP adresi almaya çalışır. Başka bir deyişle tüm standart ağ bağlantılarını hemen kullanabilirsiniz. Bunu kontrol etmek için *Start / CMD line'a* tıklayın ve "ipconfig" girin. Ağınız çalışıyorsa bilgisayarınızın IP adresini göreceksiniz. Çalışmıyorsa Windows'a

```
netcfg -v -winpe
```

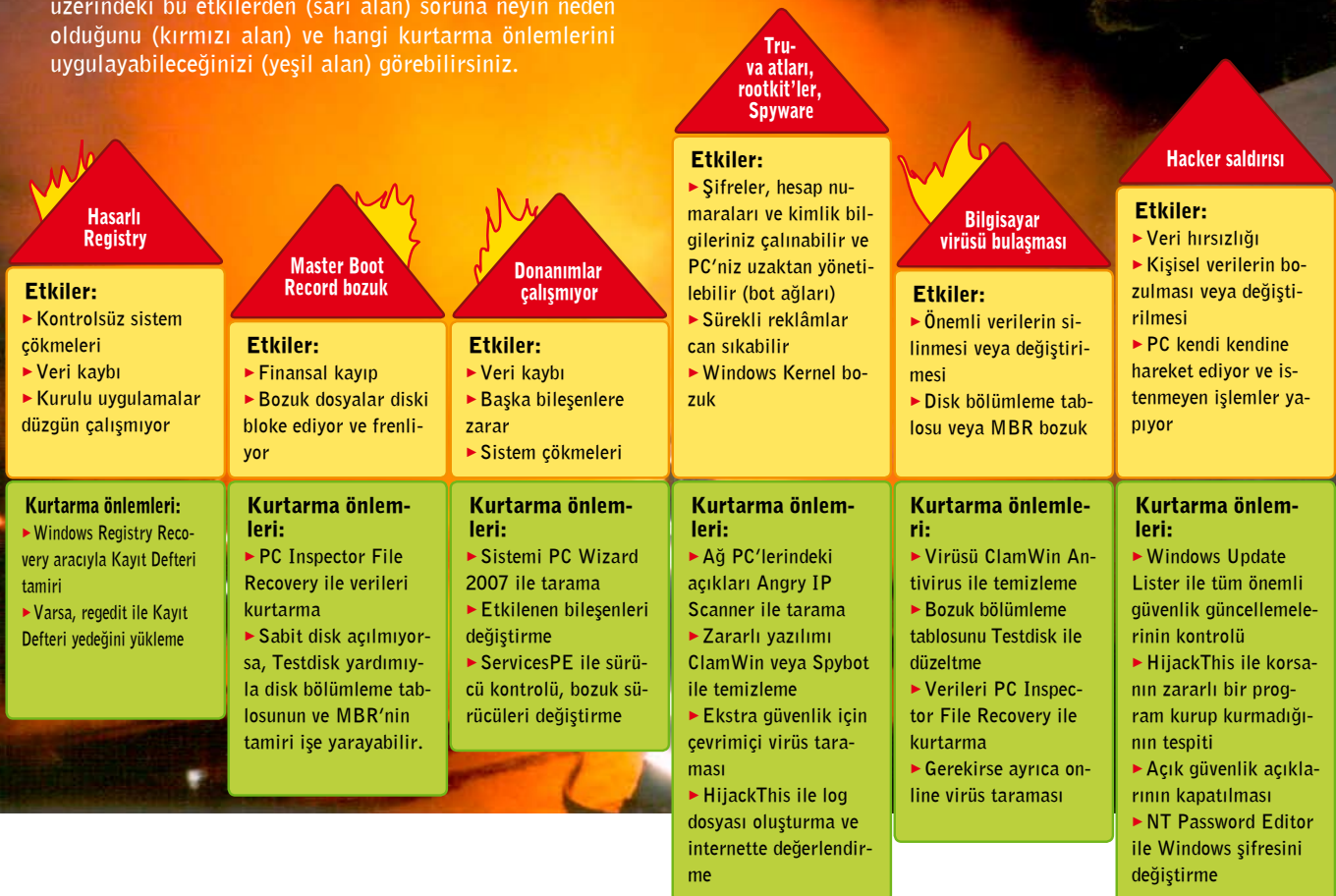
ve

```
wpeutil.InitializeNetwork
```

komutlarına yardım edin. Yukarıdaki "ipconfig" komutuyla ağ bilgilerini görebiliyorsanız, sistemle gelen Firefox tarayıcısıyla internete erişebilirsiniz. →

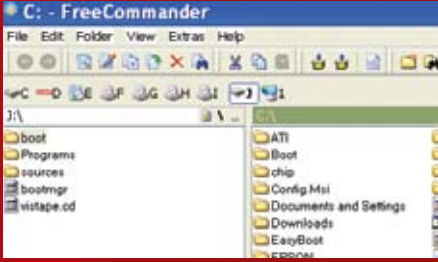
Windows felaketleri için CHIP acil durum planı

PC'niz çöktü ve artık açılmıyor mu? Bilgisayarınız üzerindeki bu etkilerden (sarı alan) soruna neyin neden olduğunu (kırmızı alan) ve hangi kurtarma önlemlerini uygulayabileceğinizi (yeşil alan) görebilirsiniz.

Kurtarma Vista'sı USB bellekten de çalışıyor

Kurtarma için CD kullanmak istemiyorsanız, CHIP Kurtarma sistemini en az 256 MB belleğe sahip bir USB belleğe de sıkıştırabilirsiniz.

TRANSFER USB belleği Diskpart ile kurduktan sonra "Target" dizininin içeriğini içine kopyalayın.

■ **Hazırlık:** Öncelikle hazır bir Vista kurtarma CD'sine ihtiyacınız var. Winbuilder'dan "App" altındaki gereksiz programları iptal ederek (sadece ihtiyacınız olan programları seçin), CD'nizi oluşturun. PC'nizi bununla açtıktan sonra USB belleği sisteme takın. Şimdi komut istemini (CMD line) açın ve şunları girin:

```
diskpart
list disk
select disk x
```

burada "x" USB belleğe atanmış numarayla temsil ediyor. Daha sonra şu komutlarla devam edin:

```
clean
create partition primary
size=yyy
```

burada da "yyy" USB belleğin kapasitesini MB olarak ifade ediyor. Son olarak şu komutları girin:

```
select partition 1
active
format fs=fat32
assign
exit
```

■ **Sonlandırma:** Şimdi komut satırından çıkın ve *Start / Programs / File Tools* ile *Freecommander*'i çalıştırın. "Target" dizinini USB belleğe kopyalayın. Artık kurtarma sistemini başlatabilirsiniz. Bunun için BIOS'ta *First Boot Device* olarak USB ayarlanmalı.

Ekran çözünürlüğünü seçme: Bir başka araç da otomatik olarak çalışacaktır: "PE Shell Swapper" ile ekran çözünürlüğünü değiştirebilir ve masaüstü modunda mı (BS Explorer) yoksa komut istemiyle (Command prompt) mi çalışmak istediğinize karar verebilirsiniz.

Burada sadece Go'ya tıklamanız yeterli. Ekran çözünürlüğünü istediğiniz zaman *Start / System / Screen Resolution* değiştirebilir, komut satırına *Start / CMD line* ile ulaşabilirsiniz.

KURTARMA CD'SİNİN KULLANIMI

İtfaiye iş başında

Kurtarma CD'niz çalışıyorsa, PC'nizde çıkan yangını söndürmek çocuk oyuncağı. CHIP, felaket durumlarında ne yapmanız gerektiğini ve önemli verilerinizi, kurtarma CD'mizdeki araçların yardımıyla nasıl kurtarabileceğinizi gösteriyor. En kötü durum senaryosu şöyle olabilir: Firma ağındaki birçok bilgisayar çökmüş durumda ve sorunun neden kaynaklandığını bilmiyorsunuz. İşinizle ilgili önemli veriler büyük tehlike altındadır. Kurtarma planınız şu şekilde ayarlanabilir:

Ana bilgisayarı kurtarma

Şefin bilgisayarı, yani sizin bilgisayarınız en önemlisi. Bu yüzden işe önce buradan başlayın. Neyse ki PC'niz açılıyor. Ancak kısa bir süre sonra ilk şokla karşılaşıyorsunuz: Finans yönetimi çalışmıyor ve bir süre sonra işletim sistemi de birdenbire çöküyor.

Uygulamalar artık çalışmıyorsa, bu registry'de (Sistem Kayıt Defteri) bir hasar olduğuna işaret eder. Bu sorunu bir önceki sayfadaki CHIP acil durum planında da görebilirsiniz. Kurtarma CD'si ile sistemi açın ve *Start / System / Registry Editor*'a tıklayın. Kayıt Defteri'nde sorun olmasaydı değişik dalları (hives) izleyebirdiniz. Ancak Kayıt Defteri dosyası bozuk. Bu yüzden bilgisayarınız "STOP: c0000218 The registry cannot load the hiveSystem Root\System32\ConfigSoftware" mavi ekran mesajıyla açılıyor ve çöküyor. Bunun

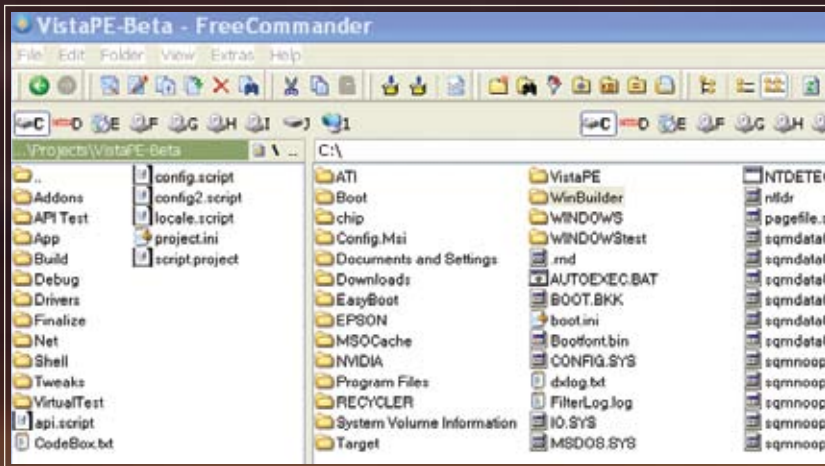
anlamı şu: Sistemi bir kez daha kurtarma CD'sinden açın ve *Start / Programs / Registry / MiTec Windows Registry Reco-very*'ye tıklayın. Böylece hasar görmüş Kayıt Defteri dallarını tamir edebilirsiniz. Mavi ekran mesajından, "System32\Config" klasöründe bulunan "Software" dalında bir sorun olduğunu biliyorsunuz. Bu yüzden *File / Open* ile hemen bu klasöre geçin. "Explorer Tasks" altındaki kayıtların yardımıyla şimdi dalı tamir edebilir ve REG biçiminde kaydedebilirsiniz.

İPUÇU Pek bir bilgi vermeyen bir mavi ekran mesajıyla karşılaşırsanız, yine kurtarma CD'sinde *Programs / Network* altında bulabileceğiniz Firefox web tarayıcısını çalıştırın. Burada "STOP" ifadesinin arkasında bulunan mavi ekranın sayı kodunu Google araç çubuğuna girin. Çoğu durumda Microsoft'un destek sayfalarına ulaşacaksınız ve burada ayrıntılı çözüm önerileri ve yardım bilgileri bulabileceksiniz.

Sorunun kaynağını bulmak

Hele şükür! PC'niz nihayet tekrar normal bir şekilde açılıyor. Ancak bu felakete neden olan şey neydi? Bir virüs mü, yoksa bir Truva atı mı? Sorunun cevabını CHIP Kurtarma CD'si ile bulabilirsiniz. Virüs taraması yapmak için *Programs / Antivirus* menüsünde yer alan *ClamWin Portable*'i çalıştırın ve sözkö-

YEDEK WAK WAK kullanıcıları Explorer yerine ücretsiz Free Commander'ı kullanabilirler. Araç çift pencere görünümü sunuyor.

nusu bilgisayarın Windows sürücüsünü seçin. Scan düğmesine tıkladığınızda virüsler bulunup temizlenecektir.

İPUCU Virüs taramasından tatmin edici bir sonuç alamazsanız, Firefox'u çalıştırın ve bilgisayarınızı online virüs taramasından geçirin. Tüm anti virüs yazılımları üreticileri bu tip bir hizmet sunuyor. Mesela www.infectedornot.com adresinde PC'leri Panda'nın ticari virüs taramasıyla tarayan bu tip bir web sayfasına ulaşabilirsiniz.

Virüs bulunamazsa, sabit diskinizde yine de bir Truva atı (trojan) olabilir. Bundan kurtulmak için HijackThis aracını (Anti virus menüsünde) kullanabilirsiniz. Aracı başlatın ve çıkan uyarı mesajlarını OK ile geçin. "Do a system scan and save a logfile" ile önemli sistem dosyaları ve Kayıt Defteri ile ilgili bilgiler içeren bir metin dosyası oluşturabilirsiniz. Log dosyasının içeriğini www.hijackthis.de/en adresindeki metin kutusuna girin. Analyze düğmesine tıkladığınızda sabit diskinizde muhtemelen hangi zararlı yazılımların olduğunu ve bundan nasıl kurtulacağınızı görebilirsiniz.

Yangını söndürün

Bir virüs felakete neden olmuş. Yaptığınız araştırmalardan bu sonuç çıkıyor. Ve yeni sorunlarla boğuşmak zorundasınız: Virüsler bir anda ağ üzerinden ko-

layca yayılabilirler. Firmanızdaki tüm bilgisayarlara virüs bulaşmış olabilir. Böyle bir durumda soruna acil müdahale etmek tek çaredir. Ağdaki hangi bilgisayarların virüsten etkilendiğini öğrenmek için Angry IP Scanner (yine Antivirus menüsünde) yazılımını çalıştırın. "IP range" alanına ağdaki bilgisayarların iletişim kurduğu adres aralığını girin. Araç böylece tüm bu PC'lere ping sorgusu ile ulaşmaya çalışacaktır. Ayrıca hangi açık portlar üzerinden virüsün sisteminize bulaşmış olabileceğini hemen öğrenebilirsiniz.

Muhasebe bilgisayarı yanıt vermiyor... CHIP acil durum planını ve kurtarma CD'sini yanınıza alarak iş arkadaşınıza yardıma koşuyorsunuz. Bu bilgisayarda işlerin hiç de iyi olmadığını anlamak için elinize büyüteç almanıza gerek yok. BIOS ekranında sabit diskin bulunamadığına dair uyarı mesajı gözünüze çarpıyor. Acil durum planında "Bilgisayar virüsü bulaşmış" altında ne yapmanız gerektiğini görebilirsiniz: Bozulmuş disk bölümler (partition) tablosunu Testdisk ile tamir etmelisiniz. Bilgisayarı kurtarma CD'si ile açtıktan sonra hemen Start / Programs / Data Recovery menüsünden TestDisk'i çalıştırın.

Araç açıldıktan sonra bir log (günlük) dosyasının oluşturulmasını ister. Ancak bunu illa ki kurtarma CD'sine yazmak ister; bu da elbette mümkün de-

ğil. Bu yüzden bu hizmeti "No Log" ile geri çevirin. Araca baktığınız ilk anda bunun amatörler için bir yazılım olmadığını göreceksiniz. Bu noktada Testdisk'i kullanabilmek için www.cgsecurity.org/wiki/TestDisk adresinden yardım almanız gerekiyor. Uygun komutlarla birkaç dakika içinde bozuk disk bölümler tablosunu tamir edebilirsiniz. İş arkadaşınız artık rahat bir nefes alabilir. BIOS sabit diski tekrar tanıyor. Bundan sonra yapmanız gereken, kendi bilgisayarınızdaki gibi bir virüs ve sistem kontrolü yapmak. Her şey artık yolunda, ClamWin zararlı yazılımı buldu ve temizledi.

Hasarın büyüklüğünü tespit edin

İş arkadaşınızın bilgisayarı felaketten gerçekten de kötü etkilenmiş. Virüs sadece disk bölümler tablosunu bozmakla kalmamış, aynı zamanda önemli fotoğrafları da silmiş. Testdisk'i çalıştırırken aynı dizindeki PhotoRec aracı dikkatini çekmiş olacak ki, hemen bu aracı çalıştırıyorsunuz. Testdisk'i temel alan bu araç, dijital fotoğrafların kurtarılması için özel olarak tasarlanmış. Daha önce Testdisk ile edindiğiniz tecrübeyle PhotoRec'i kolayca kullanıp fotoğraf arşivini kurtarmayı başarabilirsiniz.

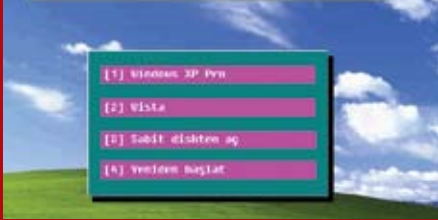
Donanımların kontrolü

Rahat bir nefes alın, virüs artık yok edildi. Ancak içinizi rahat ettirmek için son bir kontrol yapmak istiyorsunuz (ki en kötü senaryo bu olabilir): Bozulan donanım bileşenleri, için PC Wizard 2007 Programs / System Information adlı sistem analiz programını kullanabilirsiniz. Bu yazılım sabit disk, işlemci ve diğer donanım bileşenlerini kontrol ediyor. Benchmark / Global Performance ile bilgisayarınızın hızını test edebilirsiniz.

Değerli fotoğraflarınızı kurtardınız, bilgisayarınız tekrar sorunsuz çalışıyor. Artık eve gidebilirsiniz galiba? Hayır! Firmada kurtarılmayı bekleyen iş arkadaşlarınızın 30 bilgisayarı daha var. Kurtarma CD'si sürücüde halen duruyor ve iş arkadaşınızın bilgisayarından Angry IP Scanner'ı tekrar çalıştırıyor ve →

İkisi bir arada: XP ve Vista bir CD'de

İki kurtarma aracı bir araçtan daha iyidir. Kurtarma paketimiz o kadar küçük ki, XP ve Vista bir CD'ye sığabiliyor.

SEÇİM Easyboot, istediğiniz Windows'u seçebileceğiniz bir menü oluşturuyor.

■ Windows XP ile ISO oluşturma

Bunun için XP kurulum CD'sine ve Service Pack 2'ye ihtiyacınız var. Winbuilder programını çalıştırın ve burada *İndir* sekmesine geçin. Buradan *Live XP* projesini seçin ve indirin. İndirdikten sonra ana ekranda *XP Live-CD'yi* işaretleyin ve *Çalıştır* düğmesine basın. Kaynak olarak XP kurulum CD'sini girdikten sonra, geri kalan otomatik olarak yapılacaktır.

■ Çoklu boot ortamı kurulumu

Sonraki adımlar için UltraISO ve EasyBoot araçlarına ihtiyacınız olacak. Bunları CHIP DVD'sinden kurabilirsiniz. Araçları kurun ve UltraISO'yu çalıştırın. VistaPE.iso dosyasını *Dosya / Aç* menüsüyle yükleyin ve *Açılış işlemleri / Açılış dosyası kaydet*'i seçin. Dosyaya "vista.bif" adını verin ve hedef dizin olarak *Easyboot\disk1\ezboot*'u seçin. *Komutlar / Çıkar* ile ISO dosyasının içeriğini şimdi "Easyboot\disk 1\" dizinine kaydedin. Daha sonra "LiveXP.iso" dosyasını yükleyin ve "boot" dosyasının adını "boot1" olarak değiştirin.

Şimdi aynı adımları Vista'da olduğu gibi uygulayın ve açılış dosyasına "xp.bif" adını verin. UltraISO'dan çıkın ve Notepad ile *Easyboot\disk1\386* dizinindeki "txtsetup.sif" dosyasını açın. Burada "[SourceDisksNames.x86]" bölümünde "Boot" kaydını "Boot1" olarak değiştirin. Şimdi Easyboot'u açın. Açılan menüde *Setup Windows XP*'ye tıklayın ve *Menü* sekmesinde "Komut:" alanına "run xp.bif" girin. Aynı şeyleri yine Vista için tekrarlayın. Daha sonra "Dosya / ISO oluşturma" ile multiboot CD'nizi oluşturabilirsiniz.

yangının bulaştığı diğer bilgisayarları fark ediyorsunuz.

Açıkları kapatın

Bir sonraki çalışan kendi kuyusunu kendi kazmış. Bilgisayarına virüs bulaşmasına şaşırmamak lazım. Zira sormadan Windows Update güncellemelerini iptal etmiş ve böylece zararlı yazılımlara kapıları ardına kadar açmış. Yine aynı prosedürü baştan uyguluyorsunuz: Virüs temizleme, donanım kontrolü vesaire. Neyse ki fazla bir hasar yok. Şimdi hangi güncellemelerin kurulu olduğunu görmek istiyorsunuz. Windows Update Lister (*Programs / Windows / Updates* menüsünde) size bunu söyleyecektir. Hemen eksik olan güvenlik güncelleştirmelerini kurup, otomatik güncellemeleri tekrar etkinleştiriyorsunuz.

Bozuk verileri kurtarma

Bir sonraki PC sizi yine uğraştıracak gibi görünüyor: Virüs burada birçok dizini silmiş. Teorik olarak burada yine Testdisk'i kullanabilirsiniz, ancak hasar o kadar büyük değil ve bunun yerine kullanımı daha kolay olan PC Inspector File Recovery yazılımını tercih ediyorsunuz. Anlaşılır sihirbaz sayesinde verilerinizi hemen kurtarıyorsunuz. Verilerin işlevselliğini test etmek için Free Comander'ı kullanıyorsunuz. Windows Explorer alternatifi olarak düşünülecek bu yazılım kurtarılan dosyaları hemen gösteriyor. Çift tıklama ile istediğiniz dosyaları çalıştırabilirsiniz.

Yanıkların tamiri

Sıradaki bir sonraki bilgisayar var. Burada harici bir USB sürücüsü artık çalışmıyor. PC'yi kurtarma CD'sinden açıyorsunuz ve ServicesPE *Programs / Registry* aracını çalıştırıyorsunuz. Ana pencerede çalışan tüm Windows hizmetlerini görebilirsiniz. Eyvah! USB sürücüyü Windows açılışında hazırlayan hizmet iptal edilmiş. Hizmeti tekrar etkinleştiriyorsunuz, ancak hiçbir şey olmuyor. USB sürücüsü halen kullanılmıyor. ServicesPE'yi tekrar çalıştırıyorsunuz ve hizmetin iptal edilip edilmedi-

ğini kontrol ediyorsunuz. *View / Devices* ile şimdi tüm aygıt sürücülerini görünüyorsunuz. İşte sorunu buldunuz! Virüs, USB sürücünün sürücüsünü bozmuş. Firefox ile sürücü üreticisinin sitesinden güncel sürücüyü indirip kuruyorsunuz ve artık her şey yoluna giriyor.

Yeni yangınların çıkmasını engelleyin

Tebrikler! Büyük bir firma ağına yapılmış büyük bir saldırıyı temel alan en kötü durum senaryomuzun üstesinden başarıyla geldiniz. Ancak size bir de kötü haberimiz var: Ertesi gün bile aynı sorunlarla tekrar karşılaşabilirsiniz. Bu yüzden en kısa zamanda Angry IP Scanner ile karşılaştığınız olası tüm güvenlik açıklarını kapatın. Düzenli olarak verilerinizi yedekleyin. Bunu çevrimiçi olarak yapmak istiyorsanız, FileZilla *Programs / Network* adlı FTP programını kullanabilirsiniz. DeepBurner *Programs / CD Record Tools* adlı kayıt aracıyla, aldığınız yedeği DVD'ye de yazabilirsiniz. Ve en önemlisi: Acil durum planımızı ve kurtarma CD'mizi her zaman elinizin altında bulundurun. Ancak bu şekilde bir sonraki yangına karşı hazırlıklı olabilirsiniz. ■

MH – Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.boot-land.net: Burada Winbuilder'ı ve bir sürü script'i bulabilirsiniz

www.vistape.net: VistaPE projesi ana sayfası

www.chip.com.tr/vistape: Winbuilder ve Windows PE hakkında yardım

www.ontrack.com: Profesyonel veri kurtarma

Eski PC'lerde yeni oyunlar

Üç boyutlu oyunlar yüksek işlem gücüne ihtiyaç duyuyor. Doğru ayarlarla PC terfisine gitmeden bunları bilgisayarınızda oynayabilirsiniz.

Bu yazıda

Donanım bileşenlerine overclock

İnce ayarlar

Optimizasyonda püf noktaları

Crysis, BioShock ve GTA IV gibi yeni oyunlar, bilgisayar donanımlarını sonuna kadar zorluyor. Yakında çıkacak diğer oyunlar da ekran kartlarının ve belleklerin canını çıkarmak. İşlem gücü olarak da daha fazla GHz'e ihtiyaç duyuluyor. Kısaca yeni oyunlar, iddialı donanımlar gerektiriyor. Ancak iyi bir donanım, her zaman yeni sistem toplamak anlamına gelmiyor. Aslına bakarsanız bilgisayarınızda

ortaya çıkarmanız gereken gizli bir performans potansiyeli mevcut. Doğru araçlarla ve ipuçlarıyla, emektar PC'nizi bir performans canavarına dönüştürmek elinizde.

İŞLEMÇİ

PC'nizin kalbine ince ayar müdahalesi

Şurası kesin ki, bilgisayarların kalbi işlemcilerdir. Bu yüzden merkezi işlem birimine çeşitli müdahaleler düşünülebilir. Overclock (hız aşırma) sırasında, işlemciye zarar vermemek için sıcaklığı denetim altında tutmanız hayati öneme sahip. Bir işlemcinin çalışma hızı iki bi-

leşenden oluşuyor: FSB (Front Side Bus) ve çarpan. Bu iki değer birbiriyle çarpılarak işlemcinin kullandığı saat hızı bulunuyor. Örneğin, Intel Core 2 Duo E6600 işlemcisi 2,4 GHz ile çalışıyor. Bu değer 266 MHz'lik FSB hızının, 9 işlemci çarpanıyla çarpılmasından elde edilmiş. Intel, bu işlemci için 1.066 MHz'lik bir FSB hızı öngörüyor, zira işlemci bir çevrimde dört veri paketi birden işleyebiliyor (266 MHz x 4 = 1.066 MHz).

Hız aşırıtmaya hazırlık

Hız aşırıtmaya girişmeden önce, soğutma potansiyelini kontrol etmelisiniz. Bir işlemcinin hızı ne kadar yüksekse, o kadar çok ısı oluşur. Standart fanlar as-

linda sanıldığından daha verimli çalışır ve normal seviyedeki hız aşırımlar için uygundur. Ancak işlemciyi sonuna kadar zorlamayı düşünüyorsanız, bakır tabanlı ve yüksek performanslı yeni bir fana ihtiyacınız var. Güçlü işlemci fanları 40 dolar'ın üzerinde bir fiyata sahip ve kolayca monte edilebiliyor. Alternatif bir yol olarak da olarak su soğutmayı düşünebilirsiniz; böyle bir sistem çok daha verimli çalışacaktır. Ancak bunların fiyatı çok yüksek ve kurulumları da biraz zahmetli.

Hız aşırma

FSB hızını artırmayı deneyin. Böylece küçük adımlarla, işlemciye zarar verme tehlikesine girmeden çalışma hızını artırabilirsiniz. İlk denemeler için en uygun yer PC'nin BIOS'udur. Güncel BIOS sürümlerinde hız aşırma için gerekli seçenekler yer alıyor. İlk aşamada işlemci frekansı 50 MHz artacak şekilde FSB hızını artırın. Bilgisayarı yeniden başlatın ve işlemcinin sıcaklığını kontrol edin.

İşlemci ısısı kesinlikle 70 derecenin üstüne çıkmamalı. BIOS ekranında sıcaklık değerlerini göremiyorsanız, Windows'ta SpeedFan veya Coretemp gibi bir yazılım kullanın. Bu adımı istediğiniz frekansa veya işlemci çekirdeği 65 derecelik sıcaklığa ulaşana kadar tekrarlayın.

Bu sırada işlemcinin tam yük altında çalışmadığına dikkat edin. Sisteminizin gelişmiş oyunlar altında da stabil kalmasını istiyorsanız, testler yapmalısınız. 3DMark05 benchmark yazılımıyla bu tip bir oyunu simüle edebilirsiniz. Programı demo modunda en az bir saat süreyle çalıştırın ve işlemci sıcaklığını düzenli olarak kontrol edin. Sistem stabilse ve sıcaklık 70 derecenin altında kalıyorsa, işlemciyi başarılı bir şekilde overclock ettiniz demektir.

EKRAN KARTI

Küçük müdahaleler, büyük etkiler

Ekran kartı, monitörünüzdeki grafiklerin oluşturulmasından sorumludur. Bir oyunun akıcılığını ve görsel kalitesini belirleyen en önemli bileşendir. Ekran kartına ince ayar yapmak için hemen her ekran kartında yeterli bir ince ayar potansiyeli vardır; zira bellek ve yonga frekansı, ekran kartlarında nadiren artırılmış olarak gelir (bu kartlar genelde "OC Edition" gibi etiketlerle satılır). Bu değerleri uygun araçlarla kendiniz de artırabilirsiniz.

AMD ATHLON 64 X2 Oyuncular için yeterince overclock potansiyeline sahip ve fiyatı da uygun.

Bir ekran kartının performansı birden çok etkene bağlıdır. Oyuncular için yeterli grafik belleğine sahip olması önemlidir. Güncel oyunlar için en az 256 MB grafik belleğine ihtiyaç duyuluyor. Oyunlar bu belleğe kaplamaları (texture, üç boyutlu nesnelerin üzerine giydirilen) kaydeder. Kaplamaların çözünürlüğü ne kadar yüksek olursa, oyun da o kadar iyi ve gerçekçi görünür. Dolayısıyla ihtiyaç duyulan ekran kartı belleği de o kadar artar. İşlemcilerde olduğu gibi, saat frekansları da burada önemlidir: Grafik işlemcisi (GPU) ve bellek hızı ekran kartının hızını belirler.

İnce ayara hazırlık

İşlemcilerde olduğu gibi, ekran kartlarında da yüksek saat hızları ekran kartının daha fazla ısınmasına neden oluyor. Özellikle grafik belleği aşırı ısınma tehdidi altındadır çünkü genelde ekstra bir soğutmaya sahip değildir. Yaklaşık 15-20 dolar'a, kolayca monte edilebilen, güçlü bir ekran kartı soğutucusuna sahip olabilirsiniz. Genelde bu tip bir pakette bellek yongaları için de küçük, yapılandırılabilir heatspreader'lar (ısı dağıtıcılar) birlikte verilir ve oldukça faydalıdır.

Her şeyden önce ekran kartınız için en güncel sürücüyü kullanıp kullanmadığınızı kontrol edin. Gerekirse en yeni sürücüyü indirin ve sisteminize kurun. Ayrıca ekran kartları için mükemmel bir ince ayar programı olan ATITool'u da bilgisayarınıza kurun. Aracın 0.26 sürümü, oyuncular için önemli olan hemen tüm grafik işlemcilerini destekliyor. Sadece DirectX10 destekli ekran kartlarından nVidia GeForce 8 ve ATI Radeon HD 2000 serisi modeller desteklenmiyor. 0.27 sürümü halen beta aşamasında ve Windows Vista desteğiyle DirectX 10 ekran kartlarıyla da uyumlu olacak.

Daha yüksek, daha hızlı

İlk olarak ekran kartı sürücünüzün menu seçeneklerine göz atmalısınız. Burada GPU ve bellek hızlarını değiştirebileceğiniz bir menü yer alır. Mutlaka →

sıcaklık göstergelerini kontrol altında tutun. Bir grafik yongası, bir işlemciye göre daha fazla ısıya dayanıklıdır ancak sıcaklığı asla 115 dereceyi geçmemelidir. Bilgisayarınız kilitlenirse hiç sorun değil; sürücü en son çalışan konfigürasyonu otomatik olarak kaydeder ve bilgisayar yeniden açıldığında stabil değerleri yükler.

Menu seçeneklerine en iyi alternatif ATITool yazılımıdır: Yazılım ince ayarları otomatik olarak ve hiçbir tehlike olmadan yapar. *Find Max Core* düğmesi, GPU'nun saat hızını yavaşça mümkün olan en yüksek değere çıkartır. *Find Max Mem* ise aynı işi bellek için yapar. Üst sınırlara erişildiği anda, sisteminizi *Scan for Artifacts* ile en az bir saat boyunca test edin. Sistem stabilse, ekran kartınızın potansiyelinden sonuna kadar yararlandınız demektir.

Ağ: Engelleri kaldırın

Çevrimiçi oyunlar giderek popülerleşiyor. Birçoğunda internet üzerinden arkadaşlarınızla karşılıklı oynayabileceğiniz bir oyun modu bulunuyor. Hatta bazı oyunlar sadece bu şekilde oynanabiliyor. Yüksek ping değerleri oyun zevkinizi elinizden alabilir. Buna izin vermeyin! Ethernet (ağ) yongası olmayan anakartlar yok denecek kadar az. Online oyunlar için tümleşik ağ yongaları ise fazlasıyla yeterli. Ayrıca bir ethernet kartı almanıza gerek yok. Oyuncular için önemli olan ping değeridir. Ping, bir veri paketinin oyunun sunucusuna ulaşmak ve oyuncunun bilgisayarına bir

ANABELLEK Bellek terfisi en ucuz terfi. Şu sıralar maliyeti 35 ile 70 dolar arasında değişiyor.

cevap göndermek için ne kadar süreye ihtiyaç duyduğunu gösterir. Pratikte 100 milisaniyenin altındaki değerler yeterlidir. Hızlı 3B oyunlarda bu şekilde yeterince hızlı tepkiler verebilirsiniz. Ping daha yüksekse tepkilerinize ve oyunun akışına negatif etki eden gecikmeler ortaya çıkacaktır. Ping değeri öncelikle internet servis sağlayıcınıza, internet bağlantınızın hızına ve oyun sunucusuna bağlıdır. İnce ayar fanatikleri bu noktada da ping'lerini düşürmek için sistemlerini ince bir şekilde ayarlayabilirler.

İnce ayarlar

Ağınıza ince ayar yapmak için fazla bir şey yapmanız gerekmiyor. cFosSpeed ve Traffic Shaper XP hayli işe yarayan, kul-

lanım mantıklı araçlardan. cFosSpeed'in sadece demo sürümü mevcutken, tam sürümü yaklaşık 25 Euro. Buna karşılık sizi uğraştırmadan tüm işleri kendi hallediyor. Upload ve download'lar birbirlerini karşılıklı olarak engelleyebilir. Upload hızı mümkün olan en yüksek değere ulaşmışsa, download hızı düşecektir. Özellikle dosya paylaşımında bu büyük bir problem haline dönüşebilir. Sorunun çözümü ise "traffic shaping" (trafik önceliği). Burada tam hızda upload'da yavaş gönderilen önemli veri paketleri cFosSpeed tarafından öncelik sırasına alınıyor. Böylece download hızınız hiçbir zaman düşmüyor.

Oyuncular program önceliğinin nimetlerinden faydalıyor, cFosSpeed mevcut veri trafiğinde önceliği olan, desteklenen oyunların listesini sunuyor. Hatta böylece, online oyun oynarken, ping'iniz üzerinde olumsuz bir etkisi olmadan download yapabiliyorsunuz.

TERFİ İPUÇLARI

Ucuza oyun oynamak mümkün

Oyuncu donanımları çok pahalı olarak görülür. Aslında gerçekte o kadar da pahalı değiller. Ultra high-end (üst uç) donanıma ihtiyacınız yoksa, bütçenizi fazla zorlamanıza gerek yok. Önemli olan, →

ETHERNET KARTI Anakartlar üzerindeki tümleşik ağ yongaları oyun için yeterli. Asıl belirleyici olan düşük bir ping.

gerçekten de ihtiyaç olan yerde terfiye gitmek. Mantıklı terfiler için yapılması gerekenler belli.

Oyunlar nedeniyle bilgisayar terfisine gitmek, sonu gelmeyen bir yarış gibidir. Yeni aldığınız üst seviye bir PC, en geç bir yıl sonra orta sınıf bir PC konumuna düşmüş olacaktır. Oyuncular için bu yüzden yeni bir PC yerine, başarılı bir terfi daha mantıklı görünüyor. Önem derecesine göre en yukardan başlayarak mantıklı terfi seçenekleri şöyle:

ANABELLEK

"The World Is Not Enough"

512 MB veya daha az belleğe sahipseniz, işe buradan başlamalısınız. Güncel oyunlar en az 1 GB belleğe ihtiyaç duyuyor. RAM fiyatları da iyice düşmüş durumda. Markalı, 1 GB anabellek modülünü 35 dolar gibi uygun bir fiyata alabiliyorsunuz. Bellek modülünü sadece uygun yuvaya takmanız yeterli, ayrıca bir kurulumu veya montaja gerek yok.

Maliyet: 65-70 dolar (2 x 1 GB RAM)

EKRAN KARTI

"Ultra" olmak zorunda değil

Yeni bir ekran kartını, mevcut kartınız 128 MB veya daha az belleğe sahipse, satın almayı düşünebilirsiniz. GeForce 6 veya ATI Radeon 9000 serisi, güncel ve ilerde çıkacak oyunlar için artık yeterli değil. Bu kartlarda çok başarılı bir ince ayar bile sizi kurtaramaz.

PC'niz, PCI Express ekran kartı yuvasına sahipse, şanslısınız. 320 MB belleğe sahip bir GeForce 8800 GTS, DirectX 10 desteği ve çok hızlı grafik yongasıyla sizi uzun süre idare edecektir. Bu üst seviye ekran kartlarını yaklaşık 300-350 dolar arası bir fiyata satın alabilirsiniz. Yaklaşık 100 dolar daha ödeyerek iki kat grafik belleğine sahip bir ekran kartı da alabilirsiniz.

AGP kullanıcıları için durum daha zor. Eski standart için henüz DirectX10 destek ekran kartı yok. Burada en man-

NVIDIA Forceware menüsünden GPU ve bellek hızları ile ekran kartının ayarları değiştirilebilir.

tıklı seçenek 256 MB grafik bellekli GeForce 7950 GT (veya Radeon X1950). DirectX 9.0c destekli bu ekran kartı güncel oyunlarda yeterince hızlı. Piyasada nadir olarak bulunan kartların fiyatı ise 300 dolar'ın üzerinde.

Maliyet: 300-350 dolar arası

İŞLEMÇİ

Gülü seven dikenine katlanır

Mevcut işlemcinizle aynı aileden bir işlemciye terfi ederseniz, yani aynı işlemci yuvasını kullanacaksanız, terfide işiniz kolay. En kötü durumda, yeni işlemcinin düzgün bir şekilde tanınması için anakartın BIOS'unu güncellemeniz gerekir.

Yeni bir üretici veya yeni bir sisteme terfi ederseniz durum zorlaşıyor. AMD ve Intel farklı işlemci yuvalarıyla çalışıyor ve düzenli aralıklarla piyasaya yeni teknolojiler sürüyorlar. Bu yüzden örneğin Athlon64 bir sisteminiz varsa ve Intel Core 2 Duo ailesine terfi etmek istiyorsanız, yeni bir anakart satın almanız şart. Büyük ihtimalle böyle bir durumda belleğinizi de değiştirmek zorundasınız, zira eski AMD sistemleri çoğunlukla DDR1-RAM'lere sahip. Güncel Intel sistemlerinde ise DDR2 bellekler kullanılıyor. Eski anakartınızda sadece AGP yuvası varsa durum daha da vahim. Yeni anakartlarda bu eski teknolojiye artık genelde yer yok ve bunlarda sadece PCI-Express grafik yuvası bulunuyor. Kısaca, bir de yeni ekran kartı

almanız gerekecek. Gördüğünüz gibi olay sadece basit bir işlemci terfisi olmaktan çıkıyor. Bu örnekte komple yeni bir sistem toplamak daha mantıklı.

Maliyet: 1.500 dolar'a kadar

ÖZETLE

Sisteminizi optimize eden kazanır

İnce ayar, oyuncular için önemli bir araç. Düzenli olarak yeni bir PC veya yeni donanım bileşeni satın almak yerine, mevcut donanımların potansiyelinden faydalanmak için birkaç küçük müdahale yeterli olabiliyor. Sonuçta eski bir PC'de bile en iyi oyunları daha akıcı ve zevkli bir şekilde oynayabiliyorsunuz.

Güncel işlemciler tam anlamıyla bir performans canavarı ve standart ayarlarının çok daha ötesine geçebiliyorlar. İşlemciyi overclock etmek hızlı, güvenli ve belirgin sonuçları olan bir işlem. BIOS sayesinde bunun için ek araç kurmanıza gerek yok, gerekli tüm ayarları burada bulabilirsiniz.

Ekran kartı ise oyuncuların vazgeçilmezi. Grafik işlemcisi ve belleğin optimizasyonu, akıcı bir şekilde oyun oynamak için gerekli. Eski nesil kartlarda bile yeni oyunları çalıştırabilmek için yeterli potansiyel var, yapmanız gereken sadece bunu açığa çıkarmak.

Online oyuncuların sıklıkla unuttuğu önemli bir şey daha var: Ağ bağlantısının optimizasyonunun ping üzerindeki doğrudan etkisi. "Traffic Shaping" ile oyunlarda "lag" kabusundan kurtulabilirsiniz. Ayrıca oyun oynarken, oyun performansına olumsuz etkide bulunmaksızın download yapabilirsiniz. Tüm bunlara rağmen donanımlarınız temel bir potansiyele sahip olmalıdır. Çok eski bileşenlerle, ince ayar çok başarılı olsa bile istediğiniz verimi alamayabilirsiniz. Donanım satın alma ipuçlarımız size hangi bileşende terfiye gitmenin daha mantıklı olacağını, hangilerinde anlamsız olduğunu gösterecektir. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

A'dan Z'ye HDTV keyfi

HD yayınları izlemenin çok pahalı olduğunu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. PC ve dijital uydu kartı ile ucuza HD yayınlarını izlemeniz mümkün.

Bu yazıda

HD teknoloji hakkında bilmeniz gerekenler

HD yayınlar için satın alma danışmanı

Adım adım PC'den HD yayınları izlemenin yolu

Televizyon yayınlarını kaliteli hale getirmek için çatılarda anten ayarladığımız dönemi geride bırakalı çok fazla zaman olmadı. Buna rağmen DVD kalitesinde dijital yayına hızlı bir şekilde adapte olduk bile. Şimdilerde ise dijital yayın platformları, HD, yani yüksek çözünürlüklü yayınları yavaş yavaş hayatımıza sokmaya başladılar. Yakın bir zamanda bugünün dijital yayınları,

eski analog yayının akıbetine uğrayacak gibi görünüyor.

Geçtiğimiz yıl evlerindeki televizyonları HD destekli Plazma ve LCD ile değiştirenlerin sayısı artıca, bu konuda sabırsızlananların sayısı da hızla artıyor. Ancak bu görsel şölene ulaşabilmek için ne yazık ki sadece televizyon yeterli olmuyor. Uydu alıcılarının da HD yayınlara uygun olarak değiştirilmesi gerekiyor; şu an asıl sorun bu. Çünkü hem piyasada fazla ürün yok hem de dijital yayın platformları henüz dağıtmak için bir HD cihaz markasına karar vermiş değil.

Bu yüzden içinde bulunduğumuz dönemde uydu alıcı satın almayı düşü-

nenlerin ya da herhangi bir dijital yayın platformuna üye olacakların seçimini yapmadan önce bunu da göz önüne alıp biraz daha beklemesini önerebiliriz. Hatta eğer ilk çıkan HD destekli televizyonlardan birine sahipseniz ve televizyon yayınlarını izlemeye ek olarak bilgisayar ya da PS3 gibi cihazlara bağlamayı düşünüyorsanız, televizyonunuzu bile değiştirmeniz gerekebilir. Çünkü ilk dönem HD Ready televizyonlar sadece 720p (1.280 x 720 çözünürlüğünde) için destek sunuyordu. Ancak PC ve PS3'e bağlamak ve gelecekte 1080p yayınları izlemek (1.920 x 1.080 çözünürlüğünde) için Full HD olarak adlandırılan ye-

ni nesil HD televizyonlara ihtiyacınız olabilir.

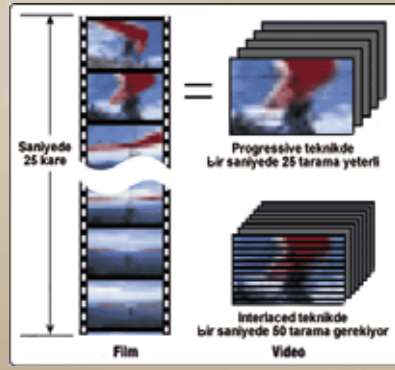
YENİ STANDART

HD yayın teknolojisine neden ihtiyaç duyuluyor?

Şimdi isterseniz ilk olarak elimizde hiçbir HD uyumlu cihaz olmadığını varsayarak HD teknolojiye geçiş yaparken dikkat edilmesi gerekenlere kısaca bir göz atalım. Yazının sonunda nispeten pahalı bir teknoloji olan HD'ye elinizdeki bilgisayarı kullanarak ucuz yoldan nasıl geçiş yapabileceğinizden de bahseceğiz.

Aynı küçük bir JPG dosyasını monitörünüzde tam ekran olarak açtığınızda şahit olduğunuz bozulma gibi halen izlemekte olduğumuz SD (standart definiton) yayınların kalitesi de yeni nesil dev televizyon ekranları için uzun süredir yeterli gelmiyordu. Bunun düzeltilmesi için dijital yayınlara geçiş ile başlayan serüven, bugünlerde HD (high definition) teknolojiyle devam ediyor. Tek amaç büyüyen ekranlar için yeterince çözünürlük sağlamak.

Şu anki dijital yayın size ancak 720 x 576 çözünürlük sunuyor. HD yayın ise 1.280 x 720 ve 1.920 x 1.080 olmak üzere iki farklı standarda sahip. Aynı alanda daha fazla nokta daha fazla detay ve kalite anlamına geliyor. Bu konu oldukça açık. Asıl kafa karıştıran ise çözünürlüklerin sonunda yer alan "i" (interlaced)

İ VE P FARKI Yeni teknoloji Progressive'de 1 sn'de daha fazla içerik görüntülenebiliyor.

ve "p" (progressive) takıları. Şimdi bir HD televizyon satın alma kararı vermeden önce bunların ne anlama geldiğini kısaca açıklamaya çalışalım.

KARIŞIKLIĞA SON

Interlaced ve Progressive ne demek?

Interlaced ekran çözünürlüklerinde, ekranda gördüğünüz her bir film karesi, ancak iki işlem sonunda oluşturulabiliyor. Yani önce 1., 3., 5., ..., 719. satırlar ardından da 2., 4., 6., ..., 720. satırlar çiziliyor. Yani bu, saniyede 25 kare göstermek için ekranın 50 kere tazelenmesi gerektiği anlamına geliyor. 50 hz ekranlar bunun için yeterli oluyor. Ancak özellikle çok hızlı hareket eden görüntülerde işlem tamamlanamadan ikinci kareye geçildiği için ekranda hatalı çiz-

gilerin oluşması gibi bir dezavantajı bulunuyor. Daha yeni bir teknoloji olan Progressive'de ise, bir görüntü karesinin oluşturulması 1, 2, 3 şeklinde sırayla oluyor ve her kare tek bir taramada tamamlanabiliyor.

HD Ready olarak adlandırılan ve günümüzde artık iyice ucuzlamış olan LCD, plazma televizyonlar, yazının başında da belirttiğimiz gibi sadece 1.280 x 720 çözünürlüğünü progressive olarak destekliyorlar. Bu televizyonlar 1.920 x 1.080 çözünürlüğü ise sadece interlace olarak verebiliyor. Full HD olanlarda ise her iki çözünürlük de progressive olarak sunulabiliyor. Dolayısıyla her ne kadar hem HD Ready hem de Full HD televizyonlar 1.920 x 1.080 çözünürlüklere çıkabilseler de bu çözünürlüğü progressive olarak sadece Full HD olanlar sunabiliyor. Peki şu an için ödenecek büyük fiyat farkı bir Full HD televizyona almaya gerçekten değer mi?

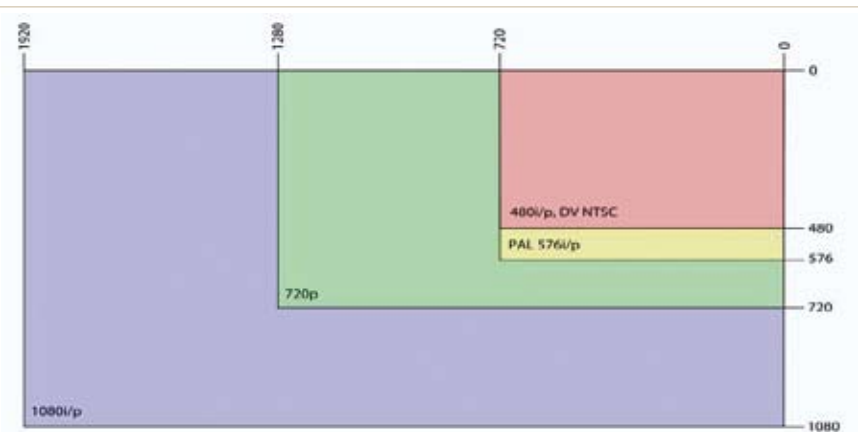
HD READY YETERLİ Mİ?

Yoksa Full HD için aradaki farkı ödemeye değer mi?

Şu an için tüm televizyon yayınları 720p ya da 1080i olarak yapılıyor. 1080p yayın yapmak uyduda çok fazla bant genişliği gerektiriyor ve bu da hayli masraflı oluyor. Yakın bir geleceğe kadar da bu değişecekmiş gibi görünmüyor. En azından daha yeni yeni konuşmaya başlanan Ultra High Definiton (7.680 x 4.320) televizyonlar gelene kadar olmayacağı kesin. O zaman da zaten 1080p olanlar satın alınacak kadar ucuzlamış olur.

Dolayısıyla sadece HD televizyon yayınlarını seyretmek için 720p yeterli ve fazladan para vermeye gerek yok. Ama aldığınız HD televizyonunuzu PC'nize ya da yeni PS3 oyun konsolunuza da bağlamayı planlıyorsanız bu durumda paraya kıyıp mutlaka 1080p olanlardan almanız gerekiyor. Çünkü bu cihazlar bir saniyede çok daha fazla görüntü karesi görüntülemeyi gerektiriyor ve interlaced bir cihaz çift tarama ile buna yetiştiriyor.

→

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÇÖZÜNÜRLÜKLER Artık aynı ekrana altı kat daha büyük görüntü tüm detaylarıyla rahatlıkla sığabiliyor.

YENİ HDTV ALACAKLAR

Mutlaka HDCP desteği olan modelleri seçin!

Yeni bir televizyon alacaksanız seçim yaparken dikkat etmeniz gereken diğer bir önemli nokta da, HDCP (High-Bandwidth Digital Content Protection) uyumluluğu olmalı. Henüz mevcut olmasa da yakın gelecekte uygulanacak ve yüksek çözünürlüklü içeriklerin korunmasına yönelik olan bu yöntemde yayınlar şifreli olacağı için kullandığınız cihazlarda bunu işlemek ve sağlanan anahtar ile çözmek için uygun donanımın bulunması gerekiyor. Teknoloji yeni olduğu için şu an birçok eski HDTV'de HDCP desteği de bulunmuyor.

Bu durumda izleyiciler abone olsalar bile korunmuş yayınlar başladığı zaman ya karanlık ekran ile ya da düşürülmüş kalite ile karşılaşacaklar. Dolayısıyla şu an televizyon yayıncıları en azından eski nesil HD televizyonlar tükenene kadar böyle bir yayın yapmaktan çekiniyorlar. Ama bu süre çok da uzun değil. Bu yüzden en iyisi uzun yıllar kullanmayı düşünerek satın alacağınız televizyonunuzda bu özelliğin olmasına dikkat edin.

YAYINLARI İZLEYEBİLMEK

Sadece HDTV sahibi olmak yeterli değil

HD televizyonunuz SD yayınların kalitesini artırmayacaktır. Hatta tam tersine bugünkü televizyon yayınlarını izlerken CRT bir televizyondaki kaliteyi bile alamayabilirsiniz. HD televizyonunuzun hakkını vermek için size bir HDDVD, Blu-ray oynatıcı ya da HD destekli bir uydu alıcı gerekiyor. Hangi standardı seçerseniz seçin alacağınız oynatıcı ile bir sorun yaşamayacağınız kesin. Ancak konu uydu alıcısına gelince ortada olan belirsizlik gerçekten karar vermeyi zorlaştırıyor. Çünkü şu an ülkemizde yayın yapmakta olan iki dijital yayın platformu, henüz sadece deneme HD yayını yapıyor. HD yayınlar genelde üyelik içe-

SATIN ALIRKEN LOGOLARA DİKKAT
Mutlaka yeni alacağınız HD televizyonunuzda bu logoları arayın.

ren paketlerde bulunuyor ve bu hizmeti veren firmalar kendi dağıttıkları uydu alıcılardan farklı bir cihaz kullanmaya izin vermiyor. Bu durumda zaten sayıları çok az olan ücretsiz HD yayınlar için herhangi bir HD destekli uydu alıcı almak da çok mantıklı değil.

Konu ile ilgili olarak CeBIT 2007 fuarında görüştüğümüz Digiturk yetkilileri Kasım ayı içinde bir HD cihaz markasında karar kılacaklarını ve ilk etapta ticari müşterileri olacak şekilde yılsonu-

SkyStar HD ile gerçek HD keyfi yaşayın

DVB-S teknolojisi ile yayın yapan HD yayınların sayısı bir elin parmaklarını bile geçmiyor. Ancak DVB-S2 size birçok HDTV yayının kapılarını açabilir. Bunun için geleceğe dönük olarak bu türde bir kart edinmeniz en iyi seçim olacaktır. Şu an bunun için çok fazla seçenek bulunmuyor. Dijital uydu kartları içinde bir efsane olmuş SkyStar'ın en yeni modeli HD bunlar içinde en iyilerden biri.

SkyStar 2'den tek farkı DVB-S2 yayınlarını da alabilmesi olan bu kartın üzerinde de CI modül bulunmuyor. Ancak farklı olarak HD'ye istenirse sonradan CI modül eklenebiliyor. Üzerinde donanımsal bir çözücü olmadığı için bu kartı kullanırken de yine güçlü bir sisteme sahip olmak gerekiyor. Ancak DVB-S2 yayınlarını almak için de başka şansınız yok. Ürünü www.hepsiburada.com'dan 169 dolar + KDV'ye satın alabilirsiniz.

SKYSTAR ARTIK HD SkyStar'ın yeni modeli DVB-S2 desteği ile geleceğin HD yayınları ile de uyumlu.

na kadar isteyen tüm izleyicilere bu kutuları sağlanacaklarını belirtti. Bu cihazın PVR (Personel Video Recorder) ve VOD (Video on demand) özelliğine sahip Pace ya da Humax markalarından biri olacağına ise kesin gözüyle bakılıyor. Bu kutular için talep edilecek ekstra fiyatın da kesinleşmemesine rağmen 500 ile 800 YTL arasında olacağı ve taksitli olarak ödenebileceği de söylenenler arasında. Yeni eklenecek HD kanallar içinse ekstra bir ücret talep edilmeyecek. Daha detaylı bilgi isteyenler Kasım ayı içinde Digiturk müşteri hizmetlerini arayabilirler.

HD YAYINLARINI UCUZA İZLEYİN

Evdeki bilgisayarınıza uydu kartı ekleyin

Yani bu demek oluyor ki, HD yayınları izlemek için bir süre daha beklememiz gerekecek ve bunun çok da ucuza mal olmayacağı bir gerçek. Sadece deneme yayınlarını izlemek için de benzer bir yatırımın yapılması gerektiğini düşünürseniz en iyisi biraz daha sabretmek olabilir. Ya da evde bilgisayarınıza ek olarak bir de dijital uydu kartınız varsa alternatif olarak ucuz yoldan yabancı deneme yayınlarını izleyip en azından HD teknolojisine geçip geçmemeye de karar verebilirsiniz.

İlk olarak birazdan anlatacağımız adımları uygulayabilmeniz için HD yayın yapan herhangi bir uyduya dönük, kurulu bir çanak anteni sisteminizin ol-

Uydu dünyasının çevrimiçi yüzü

ması gerektiğini unutmayın. Türkiye'den 90 cm çapında bir anten ile izlenebilen uydular arasında, ücretsiz HD test yayını yapan sadece bir uydu (Eutelsat 7E) bulunuyor. Nispeten daha büyük çaplı çanak sistemi kullananlar ise Astra 28,2E uydusu üzerinden yapılan BBC HD yayını izleyebilirler. Eutelsat 7E, aynı zamanda Digiturk yayınlarını da yaptığı için neredeyse birçok evde zaten mevcut. Bu yüzden yazının devamında bu uydu üzerinden HD olarak yayınlanan LuxeTV'yi nasıl izleyebileceğimize bakalacağız. Şimdi isterseniz bunun için gerekli olan PC donanım ve yazılımlarına bir göz atalım.

PC'NİZDE HD KEYFİ İÇİN

Uyumlu donanımlar ve yazılımlar

Eğer kesintisiz bir HD yayın zevki yaşamak istiyorsanız minimum CoreDuo işlemcili ve 1 GB bellekli bir bilgisayara ihtiyacınız var. Ekran kartı olarak da nVidia 7600 GT ya da ATI x1600 üstü yeterli olacaktır. Şu an tüm SD dijital ve bazı HD yayınlar, DVB-S adı verilen bir standart üzerinden yapılıyor. Ancak daha fazla bant genişliği sunan yeni DVB-S2 standardı hızla yaygınlaşıyor ve gelecekte tüm HD yayınlar bu standardı kullanacak. Bu yüzden eğer henüz yoksa yeni bir dijital uydu kartı alırken DVB-S2 uyumlu bir ürün seçmenizi tavsiye ederiz.

Deneme yayını yapan HD kanallar zaman içinde kapanıp yerine yenileri açıldığı için en güncel kanalları takip etmek isteyenler internette hizmet veren iki büyük servisten yararlanıyor. DVB-S, DVB-S2, şifreli ve şifresiz tüm HDTV uydu bilgileri için <http://en.kingofsat.net/hdtv.php> ve <http://www.satcodx.com/tur> sitelerini takip edebilirsiniz. Eski nesil bir uydu kartınız varsa yayın bilgilerini seçerken sadece DVB-S olanları süzmeyi unutmayın.

Bu yazıda geçen yazılımların en güncel sürümlerini takip etmek ve uydu dünyasındaki gelişmeler ile yeni codec'lerden her daim haberdar olmak isteyenler ise <http://www.dvbsat.org/forum/>, <http://www.dvbsupport.net/>, <http://www.ozmena.com/> ve <http://www.turkeyforum.com/satforum/> forumlardan yararlanabilirler.

Eğer elinizde hali hazırda bir DVB-S dijital uydu kartı varsa, yine de bu yazımızdakileri uygulayıp LuxeTV'nin HD test yayınlarını izleyebilirsiniz. Ancak nispeten eski bir standart olan DVB-S üzerinden yayın yapan çok fazla HD kanal olmadığını ve bunların sayısının giderek azaldığını da tekrar hatırlatalım. Yayınları kaydetmek isteyenler ise büyük kapasiteli ve hızlı bir sabit diske ihtiyaç duyabilirler.

Yazılım tarafında ise sadece bir DVB-S yazılımı ile gerekli codec'lerin kurulumu yeterli. Bu konuda en iyilerden biri olan ProgDVB, www.progdvb.com kullanım ve kurulum kolaylığının

WWW.KINGOFSAT.NET Ücretsiz HD deneme yayınları kaçırmamak için bu siteyi takip edebilirsiniz.

yanı sıra özellikleri ile de dikkat çekiyor. Ancak sistem gereksinimi biraz yüksek olduğu için özellikle HD yayınların izlenmesinde çok verimli olmayabilir. Bu yüzden eğer çok yüksek bir konfigürasyonunuz yoksa daha az sistem kaynağı tüketen ve nispeten daha hızlı bir yazılım olan AltDVB'yi www.altdvb.ro de tavsiye edebiliriz. Codec kurulumunda ise dikkat etmeniz gereken nokta özel codec paketlerini kullanmamanız olacaktır. Eğer sisteminizde bunlardan biri kurulu ise sorun çıkarmaması için kaldırmanız ve sadece gerekli codec'leri elle tek tek kurmanız her zaman daha iyi sonuç verecektir.

ALTI ADIMDA

Bilgisayarınızı HD uydu alıcısına dönüştürün

Kurduğunuz DVB-S yazılımı ile zaten birçok codec de sisteme eklenir. Bunlar normal (SD) dijital yayınların seyredilmesi için yeterli olacaktır. Ancak h264 HD yayınlar için ek codec'lerin kurulması neredeyse zorunludur. Bu durumda seçilebilecek en iyi codec'lerden biri olan Cyberlink'e PowerDVD'nin en son sürümünü bilgisayarınıza kurarak ulaşabilirsiniz. Kaliteden biraz ödün vererek daha fazla hız isteyenler ise Core-AVC codec'i kullanılabilir. Bahsi geçen DVD yazılımları ve codec'lere ek olarak kendi sisteminizde en iyi performansı almak için denemek isteyeceğiniz Elecard ve Mainconcept codec'lerini de, →

LUXE TV HD Eski nesil DVB-S kartlar ile PC'den izlenebilecek nadir kanallardan olan Luxe TV, Eutelsat üzerinden yayın yapıyor.

DVD'de HDTV başlığı altında bulabilirsiniz. Artık yazılımları kurup ilk HD deneyiminizi yaşamamanız için hiçbir neden kalmadı.

1 İlk olarak CHIP DVD'den AltDVB yazılımını bilgisayarınıza kurun. Kurulum adımları sırasında Türkçe'yi seçmeyi unutmayın. Program çalıştığı zaman sizden sisteminizde olan uydu kartını seçmenizi isteyecektir. SkyStar I ve II modelleri için aynı adlı sürücüler seçebilirsiniz. Eğer Inca ve benzeri Twinhan uyumlu bir cihaz kullanıyorsanız, bu durumda Twinhan sürücüsünü seçmeniz gerekecektir. Diğer markaları kullananlar da benzer şekilde aygıt sürücülerini seçebilirler. Seçimi yaptıktan sonra *Select* tuşuna tıklayabilirsiniz.

2 AltDVB'nin tüm ayarları tek bir pencerede görüntülediği ilk bakışta karışık gibi görünen ana penceresi karşını-

DISEQC AYARLARI Birden fazla çanak antenin varsa yazılım için de bunları doğru tanımlamalısınız.

za gelecektir. Ancak bunu dert etmeyin. Çünkü tüm ayarları yaptıktan sonra isterseniz birçok modülü kapatıp daha sade bir arabirime de kavuşabilirsiniz. Sol üst bölümde bulunan *Tarama* simgesine tıklayarak başlayın. Hotbird ve Türksat uydularının önceden tanımlandığı uydu seçim penceresi karşınıza gelecektir. Bu pencerede boş bir alana sağ tuş ile tıklayıp *Uydu ekle* seçeneğini seçin ve açılacak listeden *Eutelsat W3*'e çift tıklayın.

3 Uydu ayarları penceresi karşınıza geldiğinde eğer birden fazla uydu anteniniz varsa kayıt tuşuna basmadan önce ufak bir ayar yapmalısınız. Bunun için DiseQC (dayzek) Switch'inizin türünü bilmeniz gerekiyor. DiseQC, birden fazla uydu anteninden gelen veriyi uydu cihazına tek bir kablo üzerinden göndermek için birleştiren bir cihazdır. Eğer iki uydu girişli bir DiseQC ise Türü "Simple". Dört uydu girişli bir DiseQC ise de Türü "Committed" olarak ayarlayıp seçtiğiniz uydunun hani LNB'ye bağlı olduğunu da belirtmeniz gerekiyor.

4 Uydu penceresine geri döndüğünüzde eğer DiseQC'siz tek bir uydunuz varsa önceden tanımlı uyduları silmeyi de unutmayın. Şimdi Eutelsat uydusu üzerine sağ tuş ile tıklayıp *Tarama* seçeneğini seçebilirsiniz. HD olarak yayın yapan Luxe TV, 10889 frekansı üzerinden yayın yapan transponder'da olduğundan, tarama işlem süresini kısaltmak için sadece bu transponder'ı da işaretleyebilirsiniz. Bu uydudaki diğer kanalla-

Hangi yazılımı kullanırsanız kullanın, uydu üzerinde kanalları aratma işlemi oldukça zamanınızı alacaktır. Üstelik bu işlemin, kanalların üzerinde bulunduğu transponder'ların arasına yenilerin eklendiği, eskilerin silinip yer değiştirdiği zaman, tekrarlanması da gerekebilir. Bu işlemi elle yapabileceğiniz gibi isterseniz zaman kazanmak için internetteki hazır kanal listelerini de indirip yazılım klasörü içine atabilirsiniz. En popüler yazılımlara ait en güncel kanal listelerini <http://www.skystar-2.com/> adresinden temin edebilirsiniz.

rın da bulunmasını istiyorsanız tümünü seçmeyi unutmayın. Artık sol menüden *Tarama* tuşuna basabilirsiniz.

5 Tarama bittiğinde sağ üstteki çarpıdan bu pencereyi kapatabilirsiniz. Güncelleme yapılıp mı sorununa *Evet* yanıtını vermeyi unutmayın. Şimdi sol bölümde yer alan kanal listesinden *LuxeTV HD* üzerine tıklayın. İzleme ekranında gerekli codec'ler için ilk ayarın yapıldığına dair bir uyarı mesajı görünecektir. Şimdi izleme ekranına sağ tuş ile tıklayıp *DS Düzen* seçeneğini seçmeniz ve Video ve Audio Decoder ile Video ve Audio Render seçeneklerini değiştirmemiz gerekiyor.

6 Video Render için "Video Mixing Render 7", Audio Render için Default DirectSound Device seçeneğini, Video Decoder için Cyberlink Decoder'la başlayan seçeneği, Audio Decoder için ise herhangi bir tanesini seçebilirsiniz. Eğer Cyberlink seçeneği görünmüyorsa AltDVB yazılımından çıkıp yine CHIP DVD'sinde HDTV başlığı altında yer alan PowerDVD yazılımını kurup sonra kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. Codec'leri seçtikten sonra *Save & Restart* tuşuna tıklayıp bu pencereyi kapattığınızda yayını izlemeye başlayabilirsiniz. Eğer Cyberlink ile sorun yaşarsanız yine DVD'de bulacağınız Mainconcept ve Eleccard codec'lerini de deneyebilirsiniz.

Yayını sorunsuz izlemeye başladıktan sonra artık bölümler arasındaki küçük oklara tıklayarak ayarlar penceresini gizleyebilir ve ekranda sadece kanal listesi ve izleme ekranını bırakabilirsiniz. ■

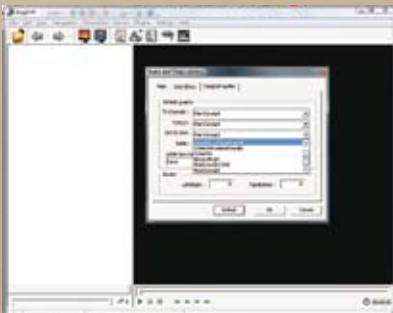
Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Vista kullanıcıları için ProgDVB

AltDVB hızlı bir yazılım olmasına rağmen henüz Vista için destek sağlamıyor. Bu durumda Vista kullanan okuyucularımız şimdilik ProgDVB yazılımını kullanmak zorundalar.

Yazılımı kurduktan sonra AltDVB'ye benzer şekilde ilk kurulumda uydu kartınızı tanıttıktan sonra, yazılımı çalıştırıp *Setting* menüsü altından ilk DiseQC ayarlarını yapabilirsiniz. Kanal taratma işlemi için ise *Channel List* menüsü altındaki *Channel Search* seçeneği kullanılabilir.

HD yayınları seyretmek için ihtiyaç duyacağınız Directshow ayarlarına ise yine *Settings* menüsü altında yer alan *Audio & Video* seçeneğine tıklayarak ulaşabilirsiniz. Bu pencerede ayarlar *DirectShow* sekmesi altında yer alıyor.

»»» Dijital fotoğraf çerçeveleri

Kâğıt üzerindeki fotoğrafların devri artık sona erdi. CHIP, 7 ve 8 inçlik dokuz modeli test etti.

Acaba hangileri ödediğiniz paraya değecek? Harry Potter'ın sihirli dünyasında olduğu gibi, tüm resimler çerçevelerinde hareket ediyor. Günümüzün yüksek teknoloji dünyası bu hayali gerçeğe dönüştürüyor ve dijital fotoğraf çerçevelerinde geçen yaz tatilinin fotoğraflarını ya da kumsala yaptığınız gezintinin videosunu izleyebiliyorsunuz. Fotoğraf çerçevelerinin en büyük avantajı, sadece bir iki fotoğrafı değil tüm dijital fotoğraf arşivinizi duvarınızda ya da masanızın üstünde bulundurabilmeniz. Tek yapmanız gereken, bellek kartını aygıtı takmak. 7 inçlik (10 x 15 cm fotoğraf boyutunda) ekranlı çerçeveler bir zamanlar lükstü ama artık 150 YTL'den başlayan fiyatlarla sa-

tın alınabiliyor. Toplam dokuz modeli sınadık ve böyle bir çerçeve almanın hangi fiyat sınıfından itibaren akıllıca bir davranış olduğunu belirledik.

»»» İyi görüntü kalitesi için kesenin ağzı açılacak

En ucuz plastikten tutun da ahşap ya da pleksiglasla karşılaştığımız tasarımlarla beraber, karar verme aşamasında en

önemli ölçüt görüntü kalitesi. Testimizde 480 satırlık kaliteli bir görüntüyü 150 YTL sınıfındaki iki modelle (Piranha ve Minton) elde edebiliyorsunuz. Bununla birlikte, 720 satır görüntüleyebilen Kodak EasyShare SV-710 da, düşük Fiyat/Performans oranına rağmen görüntü kalitesi puanı sayesinde yabana atılmayacak bir model. Testimizde sonuncu sıraya yerleşen Digiframe 1010 ise ol-

EKSPRES»TEST	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4
Ürün	Kodak Easy Share SV811	Sapphire DPF080	Samsung SPF-83V	Piranha MediaSmartX Type P114155
Fiyat (KDV hariç)	203 YTL	190 YTL	489 YTL	152 YTL
Toplam puan	92	87	82	80
Görüntü kalitesi (%50)	98	82	74	78
Ergonomi (%20)	75	100	100	75
Özellikler (%15)	87	92	88	72
Destek ve garanti (%10)	100	100	100	100
Güç tüketimi (%5)	80	56	56	100
Fiyat / Performans	■ ■ ■ ■ □	■ ■ ■ ■ □	■ ■ □ □ □	■ ■ ■ ■ ■
Veriler ve ölçümler				
Ekran boyutu	8 inç	8 inç	8 inç	7 inç
Görüntü çözünürlüğü	800 x 480 piksel	800 x 600 piksel	800 x 600 piksel	480 x 234 piksel
Parlaklık (cd/m²)	264	258	158	180
Görüntü açısı (yatay/dikey)	160/60	140 / 40	120 / 60	120/80
Dahili bellek	130 MB	130 MB	71 MB	-
USB/Compact Flash / SD / MS/MMC/XD	USB/CF/SD/MS/MMC/XD	USB/CF/SD/MS/XD	USB/CF/SD/MS/XD	USB/CF/SD/MS/MMC
MP3 / Video gösterme	MP3 / Video oynatma	-	MP3 / Video oynatma	MP3 / Video oynatma
Özellikler ve donatılar	Uzaktan kumanda	Uzaktan kumanda	Kablosuz	AV çıkışı, kumanda, ses giriş/çıkışı
Güç tüketimi (Etkin)	5,6 W	8,0 W	8,0 W	4,8 W
Boyutlar (en x boy x derinlik)	285 x 210 x 50 mm	254 x 203 x 42 mm	230 x 181 x 40 mm	225 x 157 x 32 mm

■ Zirve sınıfı (100-90) ■ Üst sınıf (89-75) ■ Orta sınıf (74-45) ■ Tavsiye edilmez (44-0) ■ değer en iyi değer ■ değer en kötü değer

Fotoğraf çerçevesi alırken dikkat edilecekler

✓ Önce çalışmasını kontrol edin

Menü ve kontrol modelden modele çok değişiyor. Çerçeveyi almadan önce rahat kullanıp kullanmadığınıza bir bakın.

✓ Video ve MP3 desteği

Fotoğraf çerçevelerinde film izleyip müzik dinleme hayalleri kurmayın, zira hoparlörleri pratikte çokta bir işe yaramıyor.

✓ Sadece yatay kullanım

Eskiden fotoğraf çerçevelerinde sadece ucuz TN panelleri kullanılıyordu ve bu yüzden dikey kullanıldığında aygıtın izlenme açısı yatay konuma göre çok kötüydü. Dikey kullanım için ayaklık verilse de çerçeveleri yalnızca yatay kullanmalısınız.

✓ Güç kaynağı

Çerçeveler için güç kablosu gerekli.

dukça estetik görünen ahşap çerçevesine rağmen özellikleri ve görüntü kalitesi ile geride kaldı.

» Özelliklerin çeşitliliği cazip ediyor

Aygıtlar fotoğrafları genelde bir bellek kartından (çoğu zaman CompactFlash ya da SD Card) ya da bir USB bellekten okuyor. Modellerden altısı dahili belleğe sahip. Eğer sıkıştırıp görüntü çözünürlüğünü (480 satır) indirirseniz, Samsung'un 71 MB belleğine yaklaşık 600 fotoğraf sığdırabilirsiniz. Kodak marka ürünle gelen 130 MB dahili belleğe ise yaklaşık 1.000 fotoğraf ile tüm önemli günlerinizi sığdırabilirsiniz.

Samsung'un SPF-83V modeli fotoğ-

raf indirmek için bir de kablosuz bağlantı sunuyor. Bunun yanında iki ürün AV çıkışına sahipken beş ürünün uzaktan kumandası var.

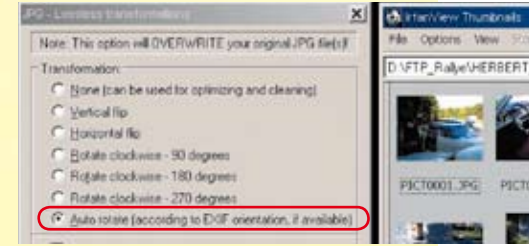
» Sonuç: Ne kadar para, o kadar görüntü mü?

Testimiz bir şeyi kesinlikle ortaya koyuyor: Ucuz etin yahnisi her zaman yavan olmuyor. Ucuz aletler en önemli kriterde yani görüntü kalitesinde sınıfta kalmıyor. 203 YTL'lik Kodak Easy Share SV811 çerçevelerin en iyisi ve testteki en iyi görüntüyü sunuyor. Fiyatla testteki en pahalı ürün olmasına karşın Samsung SPF-83V' de görüntü performansı açısından geride kalmıyor. ■

Burak Akmenek, akmenek@chip.com.tr

İpucu: Fotoğrafları dijital çerçeveye sığdırın

Çoğu dijital fotoğraf makinesi fotoğrafla ilgili bilgileri JPEG dosyasının EXIF kısmında saklıyor ama maalesef dijital çerçeveler bu bilgileri pek anlamıyor. Ücretsiz IrfanView 4.00 aracı (**CHIP CD' sinde Basic Kit'te**) her şeyi yoluna koyuyor. Çerçeveye aktaracağınız tüm fotoğrafları yeni bir klasörde toplayın. IrfanView'de [T] tuşuna basarak *Irfanview Thumbnails*'i başlatın. Yeni klasördeki tüm fotoğrafları işaretleyip [Shift]+[J]'ye basarak *Lossless Transformations* (Kayıpsız dönüşüm) penceresini açın.

EXIF Irfanview'da yapacağınız ayarlarla fotoğraf bilgilerini görüntüleyin.

Şimdi *Auto Rotate* 'i seçin (resme bakın). *Start*'a bastığınızda fotoğraflar döndürülecek ve EXIF verilerine göre depolanacak. Artık fotoğraf çerçevesi fotoğrafları doğru yönde gösterecek.

SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7	SIRA 8	SIRA 9
Digiframe DPF 307B	Samsung SPF-83H	Philips 7FFIM4	Minton MDF 1003	Digiframe DPF 1010
249 YTL	349 YTL	399 YTL	169 YTL	169 YTL
70	70 e	68	67	51
48	69	83	57	49
81	100	75	75	81
98	49	26	70	20
100	100	100	100	100
56	66	37	65	71
7 inç	8 inç	7 inç	7 inç	7 inç
480 x 234 piksel	800 x 600 piksel	720 x 480 piksel	480 x 234 piksel	480 x 234 piksel
160	189	180	172	165
80/40	80 / 60	160/60	80/30	80/40
122 MB	124 MB	12 MB	-	-
USB/CF/SD/MS/MMC/XD	USB/CF/SD/MS/XD	USB/CF/SD/MS/MMC	USB/SD/MS/MMC/XD	SD/MS
MP3 / Video oynatma	-	-	MP3 / Video oynatma	-
AV çıkışı, kumanda, kulaklık girişi	-	-	Uzaktan kumanda, ses girişi	-
8,0 W	6,8 W	12,2 W	6,9 W	6,3 W
238 x 182 x 69 mm	230 x 181 x 40 mm	220 x 164 x 32 mm	210 x 157 x 40 mm	231 x 167 x 105 mm

Dizüstüne ince ayar

Dizüstü bilgisayarınız daha eskimedi, ama yeni programlar kağıdı hızında çalışıyor. CHIP en uygun optimizasyonlarla bilgisayarınızı nasıl kanatlandıracağınızı gösteriyor.

Bu yazıda

Çalışma belleğini genişletme

Optik sürücü değişimi

Daha hızlı işlemci takma

WLAN hızlandırma

Kişisel müzik arşiviniz aslında küçük bir servettir. Ancak bu arşivin bakımı ve optimizasyonu sinir bozucu olabilir. Mesela en sevdiğiniz parçaların ses seviyesi farklıysa ve her parçada ses ayarını yeniden yapmak zorunda kalıyorsanız.

Bundan yıllar önce yayımlanan “Kendi işini kendin yap” adlı araba tamir kitabı sayesinde, çoğu insan arabasının arızasını giderir olmuştur. Bu kitabın modası çoktan geçti, ne de olsa sayısal tanı aracına sahip bir dizüstü bilgisayarla artık tüm oto arızaları tespit edilebiliyor.

Bununla birlikte, araba severler dizüstü bilgisayarların da otomobile karşılaştırılabilir yanları olduğunu gördüler. Üstelik daha da avantajlı: Evinizin odasında kurcalayabilirsiniz, elinizde yağlanmaz, üstelik garaj da gerektirmez.

Ancak dizüstü bilgisayarlar da ince ayar, yani “tuning” gerektiriyor. Dizüstü bilgisayarınızın en son karmaşık uygulamalarda yavaş kaldığı, ancak değiştirilmeyecek kadar da yeni olduğu bir gün mutlaka gelecek. En son sürücüler ve akıllı ince ayar yazılımlarını kullanarak, bilgisayarınızdan daha fazlasını alabilirsiniz.

Aksak bir bilgisayar, yeniden donattığınız ve terfi ettirdiğiniz takdirde hatırı sayılır bir performans gösterebilir. Bu makalede, CHIP size donanımınızı evde bile ayarlamanızı sağlayacak beş yöntem sunuyor.

Ancak unutmayın ki, parça değiştirme derken kastettiğimiz bileşenler sadece ana bellek, sabit disk, optik sürücü, WLAN ve işlemci. Dizüstü bilgisayarınızın geriye kalan tüm bileşenleri sabitlenmiştir ve bilgisayarınızdan çıkarılamaz.

Tedbirli davrananın başı ağrımaz

Kolları sıvamadan evvel tüm dosyalarınız kaydedilmiş, güç kaynağınız durdurulmuş, pil ise yuvasından çıkarılmış olmalı. Bilgisayarınızın BIOS’unu en son sürüme güncellemek, kurulum sonrası yeni bileşenlerin doğru şekilde tanınmasını sağlayacaktır.

BIOS güncellemesini ve indirme bilgilerini dizüstünüzün üreticisinin web sitesinde bulabilirsiniz. İnce ayarı daha etkili kılmak, işlemden öncesinde sonrası arasındaki farkı görmek içinse bir test programı, örneğin PCMark05 işe yarayabilir. Çıkacak maliyeti ve işlemin güçlük derecesini göstermek için, her bölümün başına etkiyi, bedeli ve çabayı gösteren trafik ışıkları koyduk. Küçük bir yıldız tornavida alet gereksiniminizi %99 oranında karşılayacaktır. Dizüstülerle çalışmak özel beceri gerektirmese de, siz siz olun, itinalı davranın.

Anabelleği artırmak

+ %82		Etki	
		Bedel	
		Çaba	
Örnek: 100 dolar'la yeni DDR2 RAM			
Önce	Sonra		
512 MB DDR2	2 GB DDR2		
Sonuç: Yaklaşık %82 performans artışı			

İster inanın ister inanmayın, bir dizüstü bilgisayarın belleğini yükseltmek için tornavida tutmayı bilmek bile gerekmiyor. Çalışma adımlarının fotoğraflarını sağ tarafta bulabilirsiniz. Tek güçlük, uyumluluk konusunda. Genelde dizüstü bilgisayarlarda kısa SO-DIMM bellek modülleri kullanılır. Bu modüller, dizüstünüzün desteklediği yonga setine göre, SD-RAM, DDR-RAM ya da DDR2-RAM çeşidinde olabilir. Şu anda kaç adet SO-DIMM modülünüz ve toplam ne kadar bellek kapasiteniz olduğunu öğrenmek için www.cpubid.com adresindeki CPU-Z aracını kullanabilirsiniz. Bunun dışında, çoğu yonga setinin “çift kanal” teknolojisini desteklediğini aklınızdan çıkarmayın. Bu şekilde sistem iki RAM modülüne eş zamanlı olarak erişebiliyor ve bellek kapasitesini artırabiliyor. Bu yüzden, en yüksek performans için bellek modüllerini çiftler halinde takın ve değerleri (kapasite ve bellek saat hızı) aynı olsun.

Bellek saat hızı konusunda bir hata yapmamak için, CPU-Z'nin “eski” belleğiniz için bildirdiği değerleri temel alabilirsiniz. Daha hızlı bir bellek taksanız da, ek potansiyelden faydalanamazsınız. Modül yuvasını bulmak hiç de zor değil. Çoğu zaman, dizüstülerinin alt kısmında iki adet SODIMM yuvası bulunur. Eğer kullanım kılavuzunda değinilmemişse, bilgisayarı ters çevirin ve hafıza yuvalarını örten kapağı tornavidayla sökün.

Yeni belleğin çalışıp çalışmadığını dizüstünü açar açmaz anlayabilirsiniz. Eğer bilgisayar doğru düzgün açılırsa, *Bilgisayarım* simgesine sağ tuşla tıklayıp ana bellek miktarını görüntüleyebilirsiniz. CPU-Z ile bu işlem daha da kolay.

Eğer bilgisayarınız açılmazsa ya da

belleği tanımazsa çoğu zaman çözüm BIOS güncellemeden geçiyor. Bu da para etmezse modüller uyumsuz demektir.

Risk almak istemiyorsanız önünüzde iki şık var: www.memory4more.com adresinden dizüstü bilgisayarınızı seçtiğinizde karşınıza uygun bir bellek modülü gelecek. Diğer seçenek ise bellekleri bilgisayarınıza takan ve test etmenize izin veren bir satıcıya gitmek. “Kendin yap” çizgisine uymasa da etkili bir yöntem.

2 GB RAM Vista için ideal

Bilgisayarınızın performansındaki en büyük artışı, XP kullanıyorsanız ve dizüstünüzün 512 MB hafızası varsa, 1024 MB'a terfi ettirdiğinizde göreceksiniz. Görüntü ve video düzenleme yazılımları çalışmak için 2 GB gerektirmese de, bu rakama eriştiğinizde kesinlikle daha hızlı ve düzgün çalışıyorlar. Windows Vista'yı akıcı bir şekilde çalıştırmak içinse 2 GB zaten bir zorunluluk. En ideal yapılandırma, iki adet 1 GB'lık modül kullanmak.

Not: Centrino öncesi bazı eski dizüstü bilgisayarlar bu kadar yüksek hafızayı desteklemeyebilir. Eğer kullanma kılavuzunda en fazla ne kadar hafıza terfisi yapılabileceği belirtilmemişse yine www.memory4more.com adresinin faydası dokunabilir. Burada neredeyse tüm dizüstü bilgisayarların ayrıntıları bulunuyor.

Sabit disk değiştirmek

+ %300	Etki	
	Bedel	
	Çaba	
Örnek: 130 dolar'a sabit disk		
Önce	Sonra	
40 GB	160 GB	
Sonuç: Üç kat performans artışı		

Yeni bir sabit disk sadece depolama alanını artırmakla kalmaz, dizüstünüzü daha hızlı ve daha sessiz hale de getirir. Dahası, sabit diskler de bellek gibi kolayca değiştirilebilir.

DİKKAT Üç vidayı söküp sabit disk çıkarsanız bile hâlâ dikkat etmeniz gereken birkaç şey var: 2,5 inçlik sabit

Bellek terfisi: Çok kolay!

ALT KAPAĞI SÖKÜN Bellek modülleri çoğu zamankolayca sökebileceğiniz bir kapağın altındadır.

KLAVYİYİ KALDIRIN Klavyeler genelde alttan vidalıdır ve bunlar kolayca gevşetilebilir

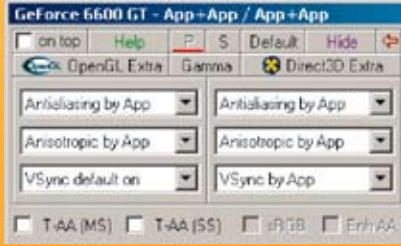
KLAVYİYİ KALDIRIN II Şimdi üst kısımdan birkaç klipsi gevşetmeniz gerekiyor. Dikkatli olun!

MODÜLÜ YERLEŞTİRİN SO-DIMM modülü yavaşça yuvasına oturtulmalı.

Programlarla ince ayar: En iyi araçlar

■ Tornavidaya başvurmadan daha fazla performans almak akıllı yazılımlar sayesinde mümkün. Örneğin, bir ince ayar yazılımı, grafik kartının ve işlemcinin geniş ayarlarından yararlanabilir. Performans artışının yanı sıra, küçük hataları da giderebilir.

Böylece yazılım örneğin gamma eğrisinin Windows seçeneklerindekiinden daha fazla değiştirilmesine izin verebilir ve renkleri solmuş, kararmış dizüstü ekranlarına hayat öpücüğü verebilir.

Bilgi için: www.3dcenter.de

■ Notebook Hardware Control özellikle dizüstü kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılayan çok amaçlı bir araç. Özellikle işlemci ve grafik kartları için hız aşımı ve yavaşlatma özelliklerine yer verilmiş. Böylece kullanıcı dizüstünün pil ömrünü artırmak için bilgisayarını yavaşlatabiliyor. Gerçekten de dahice.

Bilgi için: www.pb-us-167.com

■ CPU-Z, işlemciniz, anakart ve bellek hakkında önemli bilgi sağlayan, yararlı ve ücretsiz bir araç.

Elde ettiğiniz bilgiyle bellek terfisini en iyi şekilde yapabilirsiniz. CPU-Z size BIOS'unuzun sürüm numarasını da söylüyor. Böylece üreticinin web sitesinden BIOS'unuzu güncellemeniz gerekip gerekmediğini hemen öğrenebiliyorsunuz.

Bilgi için: www.cpuid.com

ARABİRİMİ ÖĞRENİN Karşılaştırma için, üstte 2,5 inçlik Paralel ATA bağlantılı bir disk, aşağıda ise SATA.

disklerin iki çeşidi bulunuyor. Eski ama hâlâ çok yaygın olan sürümler Paralel ATA (PATA) standardını kullanırken, yenilerde Seri ATA (SATA) göze çarpıyor. Diski değiştirmeden önce dizüstünüzde hangisinin kullanıldığını bilmelisiniz. İki seçeneğiniz var:

1. Diskin ismini aygıt yöneticisinden öğrenin, sonra Google'dan model numarasının yanında "interface" yazarak aratın.

2. Arabirimi öğrenmek için diski sökün. Genellikle alt kapakta, üzerinde bir ya da iki vida bulunan, sigara paketi büyüklüğünde bir kapak görürsünüz. Eğer diskin toplam 49 pin içeren çift sıralı bir arabirim varsa bu PATA'dır. SATA disklerde pin yerine plastik şeritler bulunuyor.

Tümüyle yedekleme yapmak şart

Sabit diskinizi değiştirirken, tüm içeriği eski diskten yenisine aktarmalısınız. Sadece kopyalamak yetmez, diskin klonlanması gerekir. Bunun için Symantec Ghost, Acronis True Image ya da Paragon gibi bir disk kalıp aracı gerekebilir. Yeni diski geçici olarak takmak için bir de USB 2.0 bağlantılı 2,5 inçlik disk kutusuna ihtiyacınız olacak.

Bu adımdan sonra eski diski yenisine değiştirin. İlk açılış sırasında BIOS'a gider ve dizüstünün yeni diski doğru olarak tanıdığından emin olursanız, aktarım işlemi sorunsuzca gerçekleşecektir. 2,5 inçlik diskler şu anda PATA'da 160, SATA'da 250 GB maksimum kapasiteye sahip. Sabit disklerin fiyatı giderek düşüyor. Bununla birlikte büyük

kapasiteli disklerin fiyatları boyutlarıyla orantısız bir şekilde yüksek. O yüzden en iyisi, en büyük kapasitenin bir ya da iki altını almak.

Optik sürücüyü yenileme

+ %400	Etki	
	Maliyet	
	Çaba	
Örnek: 80 dolar'a DVD yazıcı		
Önce	Sonra	
Kombo sürücü	DVD yazıcı	
Sonuç: Uyumlulukta dört kat artış		

Sadece CD sürücünüz mü var? DVD sürücünüz film izlerken yeri göğü inletiyor mu? O zaman yeni bir DVD yazıcı alma vaktiniz gelmiş de geçiyor demektir. Dizüstü bilgisayarlarda Slimline denilen "ince" sürücüler kullanılır. Sadece bir ya da iki vidayla sabitlendiklerinden sökmesi çok kolaydır ama kapak kısmında güçlükle karşılaşılabirsiniz. Ürünler GBA (General Bezel Assembly – Genel Kapak Montajı) standardına uymadığı zaman eski sürücünün kapağını söküp, bir şekilde yeni yazıcıya monte etmek zorundasınız.

Maalesef birçok dizüstü, cafacalı tasarımların kurbanı oluyor. Bu da etkileyici kavislere sahip kapağın değiştirilmesi gerektiği anlamına geliyor. Ne yazık ki bu konuda geçerli bir ipucu veremiyoruz. Çoğu zaman kapak tek bir vidayla sabitlenmiş oluyor. Eğer tasarımlar çok farklıysa eski kapağı yeni sürücüye takmak için bir iki damla Japon yapıştırıcı gerekebilir. →

DVD YAZICI MONTAJI Optik sürücüler birkaç vidayla kolayca yerine takılıyor.

WLAN'ı hızlandırmak

+ %240	Etki	
	Maliyet	
	Çaba	
Örnek: 30 Euro'ya WLAN (Mini PCI)		
Önce	Sonra	
802.11b-Modülü	802.11g-Modülü	
Sonuç: %240 artan veri akış hızı		

WLAN'ınız çok yavaşsa ya da dizüstünüzdeki WLAN modülü en son WPA ya da WPA2 şifrelemesini desteklemiyorsa çaresiz değilsiniz. Dizüstülerde dâhili WLAN kartlarının kullandığı iki arabirim bulunur: Mini PCI ya da mini PCI express (mini PCI'nin yarı boyutunda). Dizüstünün alt kısmındaki ya da klavyesinin altındaki bir kapaktan bu yuva ya erişebilirsiniz. Eğer böyle bir yuva varsa ve modası geçmiş bir kart takılıysa, daha iyi bir modele yükseltebilirsiniz. Ancak uygun bir antenin üretici tarafından sağlanmış olması gerekir ki çoğu zaman dizüstünün kasası bu iş için kullanılır. İdeal olarak 802.11g standardında (bir tane yeterli olduğu halde) iki anten bağlantısı, 802.11n içinse üç bağlantı yer alıyor.

Eğer antenin uçlarını bulamıyorsanız dâhili çözümleri bir kenara bırakıp bir PC ya da express kart almayı düşünebilirsiniz. Bu kartlar gereken yuvalara dışarıdan takılıyor.

Dizüstüler için WLAN modüllerinin birçoğu Intel tarafından üretilse de Broadcom, Realtek, Atheros ve RaLink'in de mini PCI kartları mevcut.

DEĞİŞİM İşlemciyle soğutucu bütündür. Sökerken kabloya ve izolasyon malzemesine dikkat edin.

Satıcılarda ya da açık artırma sitelerinde daha çeşitli modeller de bulabilirsiniz. 802.11a, 802.11b ve 802.11g standartlarını destekleyen bir mini PCI kartı yaklaşık 30 Euro'ya satın alınabiliyor. Sürücüler genelde yanında geliyor ya da üreticinin web sitesinden indirilebiliyor.

Profesyonel ipucu: Daha hızlı bir işlemci takmak

+ %46	Etki	
	Maliyet	
	Çaba	
Örnek: 300 dolar'a Core 2 Duo CPU		
Önce	Sonra	
Celeron M 1,6 GHz	Core 2 Duo 1,8 GHz	
Sonuç: %46 performans artışı		

CHIP test merkezinde yaptığımız CPU terfisiyle neredeyse %100 performans artışı sağladık, siz de en azından %50 artış elde edebilirsiniz. Bu artış için yüklü miktarda yatırım yapmanız ve bir hayli ter dökmeniz şart. Eğer bunlar sizi yolunuzdan yıldırmasaydı, işe şuradan başlayın: Unutmayın ki sadece soketli işlemcileri (PGA) daha hızlı modellerle değiştirebilirsiniz. Küçük dizüstülerde genellikle lehimlenmiş (BGA) tipi işlemciler yer alır ve evimizdeki çözümler bu durumda para etmiyor. Maalesef bilgisayarda ne tür işlemci kullanıldığını dıştan anlamak mümkün değil. Ama şu kurala bağlı kalabilirsiniz: Dizüstü ne kadar büyükse, PGA türü işlemci kullanılmış olma ihtimali o denli yüksektir. Hangi işlemcinin hangi yonga setiyle ve hangi soketle uyumlu olduğunu aşağıdaki tabloda görebilirsiniz.

PGA işlemcinizi değiştirmek için önce aygıtı açıp işlemci soğutucusunu sökmelisiniz. Soğutucu da yonga setine bir ısı borusuyla bağlı olduğundan iş çetrefilleşebilir; sayısız vida ve bir dizi

WLAN TERFİSİ Eski WLAN modülünüzü en azından 802.11g destekleyen bir yenisiyle değiştirin.

bağlantı sökmeniz gerekebilir. Bu bittikten sonra işlemcinin kendisini değiştirmek çocuk oyuncağı. Önce işlemciyi çıkarın, sonra soğutma bloğunu temizleyin, taze iletken macun sürün, her şeyi tekrar toplayın, hepsi bu!

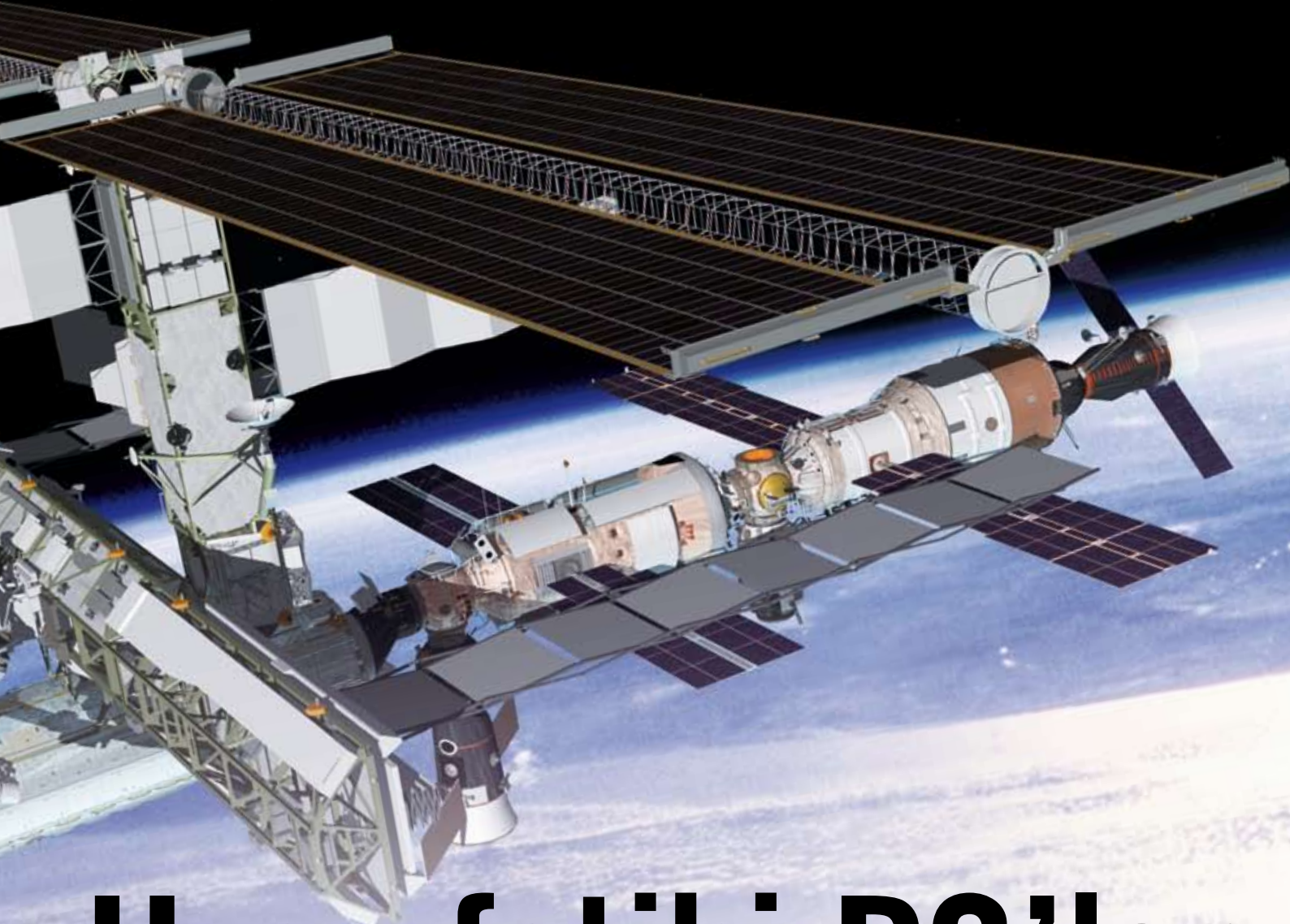
İşlemciyi soğutmak sorun değil

Daha hızlı bir işlemci daha fazla güç harcar ve daha fazla atık enerji üretir. Mevcut soğutma blokları tüm bir işlemci nesli için geliştirildiğinden, daha hızlı modelleri de soğutabilir. Eğer yine de emin olmak isterseniz işlemcilerin güç kaybını birbirleriyle karşılaştırabilirsiniz. Bu belirleyici indeks değerine TDP (Termal tasarım gücü) deniyor. Tüm Intel işlemcilerin ayrıntılarına processorfinder.intel.com adresinden, AMD işlemcilerin yaydıkları ısı değerlerineyse www.amdcompare.com adresinden erişebilirsiniz.

Dikkate almanız gereken diğer bir ölçütse dizüstünün çıkardığı ses. Eski işlemci takılıken nadiren fanı çalışan bilgisayarınız, yeni işlemciyle susmak bilmeyebilir. ■

GT / Barış Emre ALKİM, balkim@chip.com.tr

Dizüstü PC'lerin desteklediği işlemciler			
Yonga seti	Desteklenen işlemciler	Güç tüketimi	FSB
Intel 965PM/GM	Core 2 Duo T7700, T7500, T7300, T7100	maksimum 35 Watt	800
Intel 945PM/GM	Core 2 Duo T7600, T7400, T7200, Core Duo T2700, T2600, T2500, T2400, T2250, T2050, Celeron M450, M440, M430, M420, M410	maksimum 34 Watt	533
Intel 915PM/GM	Pentium M 780, 770, 760, 750, 740, 730, Celeron M380	maksimum 27 Watt	400

Uzay fatihi PC'ler

Normal bir PC'yle uzayı fethetmek bir hayalden ibaret. Uzayda hesaplama ve multimedya özellikleri değil, hata toleransı önem kazanıyor.

Bilgisayar uzayda üç kez çöktü!”, “Rus modülündeki bilgisayar bozuldu!”, “NASA ISS uzay istasyonunu boşaltmaya hazırlanıyor.” Temmuz ayında bilim dünyasının gündeminde bu başlıklar vardı. Sözü edilen “bilgisayar” Uluslararası Uzay İstasyonu’nun (ISS) Rus servis modülü Swesda’ya (Türkçesi “yıldız”) ait iki DMS-R hesaplama sistemi. Bu bilgisayarlar veri trafiğini denetliyor, irtifa düzenlemesi yapıyor (çünkü istasyon her gün 350 metre alçalıyor), hava ve su kaynaklarını kontrol ediyor. Tüm bunlar, astronotlar için hayati önem taşıyor.

“Olay hiç de abartıldığı gibi değil,” diyor EADS Astrium’dan Matthias Spude. Astrium, uzay bilgisayarını 90’ların sonunda geliştirip inşa eden Bremen kökenli Alman firması. Gerçekte olan biten çok daha farklı. Uzay Mekiği STS-118 görevi sırasında ABD’li astronotların Uzay İstasyonu’na yeni bir güneş yelkeni monte etmeleri gereki-

yordu.

Bu işlem sırasında acil durum güç kaynağı da dâhil tüm enerji kaynağı kısa süreliğine devre dışı kaldı. O ana kadar PC sistemleri ta 2000 yılının Haziran ayından itibaren tek bir hata ve çökme olmadan çalışmaktaydı. Spude, “Güç olmayınca en iyi PC bile çalışmıyor,” diyor.

Dünyadaki bir PC’nin 7 yıl içinde işlemcisi üç kez değişirdi. Oysa yörüngedeki PC ilk kez yeniden başlatılıyor. Bu da uzaydaki şartların bambaşka olduğunun kanıtı.

Radyasyon bilgisayarları tehlikeye sokuyor

Uzaydaki bir bilgisayarda beklentiler, dünyadakine kıyasla biraz daha fazla. Bu, donanımın aşırı yüksek hızlara (5 saniyeliğine dokuz g şiddetine), muazzam titreşimlere ve ağırlıksızlığa tabi tutulmasıyla başlıyor.

Bilgisayarların eksi 20’den artı 60 dereceye kadar ısılarında,

Güvenlik için her gün boot etmek zorundaydık"

CHIP: Dr. Thiele, 2000 yılında Uzay Mekiği'yle uzaya çıktınız. Kozmik radyasyon gerçekten de çağdaş bilgisayarlar için bir tehdit oluşturuyor mu?

Thiele: Bu doğru. Bu sebeple IBM dizüstü bilgisayarlarımızı ve SRTM (Mekik Radar Topografi Misyonu) aygıtını her gün yeniden başlatmamız gerekiyordu. Yoksa "tek seferlik hata" tehlikesiyle karşılaşabilirdik. Halbuki Uzay Mekiği'nin PC'leri çok daha dayanıklı.

CHIP: Eğer bir deney planlandığı gibi yürümeye uzayda bir programı çabucak yeni baştan yazabilir misiniz?

Thiele: Hayır, çünkü her değişikliğin faydadan çok zarar getirme potansiyeli var. Eğer yeni yazılıma gerek duyulursa, dünyadan telsiz sinyalleriyle yollanır. Bu tamamen normal.

CHIP: Telsiz sinyalleri demişken, uçuş sırasında dizüstü bilgisayarlar arasında nasıl bir ağ bağlantısı vardı?

Thiele: Mekik'in içinde kablolu ağ vardı. Uzay İstasyonu ISS'de ise uzun zamandır WLAN kullanılıyor.

CHIP: Göreviniz sırasında internette sörf yapabiliyor muydunuz?

Thiele: Hayır, fakat her astronotun Houston'da özel bir e-posta kutusu vardı. Bu kutu günde iki ya da üç kez astronotun dizüstü PC'siyle eşleniyordu.

CHIP: Astronotların gelecek programlar konusunda bir etkisi oluyor mu?

Thiele: Bu konuda endüstriyle mükemmel bir işbirliği sağlanmış. Thomas Reiter ve Frank De Winne "Rapid Prototyping" (Hızlı prototipleme) konusunda ESA geliştiricileriyle sıkı bir ortaklık içinde çalışıyordu.

Gerhard Thiele (54)
ESA'nın (Avrupa Uzay Ajansı) astronot bölümünün başında.

havasız ortamda çalışabilmesi ve hepsinden önemlisi, kozmik radyasyona göğüs gerebilmesi zorunlu. Dünyanın atmosferi güneşten gelen yüksek enerjili parçacıkların büyük kısmını engelse de, uzayda gerek insanlar gerekse makineler neredeyse hiçbir koruma olmadan proton, nötron, iyon ve elektron bombardımanına maruz kalıyor.

Yüksek enerjili parçacıklar PC'leri şaşırtıyor

Elektronik aygıtlar uzayda başlıca iki tür tehditle karşı karşıya: İlki, bir protonun ya da iyonun bir yongaya çarpmasıyla oluşan "latch up" etkisi. Bu etki bir kısa devreye yol açarak modülü kullanılmaz hale getiriyor. Böylesi bir zararın farkına hemen varılabiliyor. Öte yandan, "bir defalık bozma etkisi" tabir edilen durum çok daha sinsi. Protonlar gibi yüksek enerjili parçacıkların hafıza hücrelerine çarpması ve yok etmektense içeriğini değiştirmesi olayının farkına varılmayabiliyor.

Bu gibi hesaplama hatalarının ne kadar vahim sonuçlara imza atabileceği ortada: Bundan dokuz yıl önce, bir Ariane 5 taşıyıcı roketi yanlış bir parametre yüzünden rotasından sapınca patlatılması gerekmişti.

Olayın ardından bir şey kesinlik kazandı: Köşe başından alınmış bir PC'yle uzayı fethetmek bir düştür ibaret. Bu yüzden de EADS Astrium, Bernd Wolff'un da yardımıyla Uluslararası Uzay İstasyonu'nun Rus servis modülü için hata önleyici bir bilgisayar sistemi geliştirdi. Aygıtın adı da ilk başvuran müşteriye uygun olarak DMS-R (Data Management

System Russia – Rus Veri Yönetim Sistemi).

Dört adet FCR'den (Fault Containment Region, Hata Yalıtma Bölgesi) oluşan sistem, geliştirildiği sırada 50 milyon Euro değerindeydi. Bu bölgeler 295 x 160 x 250 milimetre, yani aşağı yukarı bir ayakkabı kutusu büyüklüğünde ve metalden oluşuyor.

Bu kutuların her birinde üçer kart bulunuyor: Birisi, üzerinde asıl bilgisayarın ve veri depolama kısmının bulunduğu Uygulama Katman Kartı, diğeri hata tanıma ve kontrol aygıtını içeren Hata Tespit Katmanı, diğeryse çevrebirimleriyle veri alışverişi sağlayan Uçuş Sistemi Arabirimi. Tüm sistem öylesine ekonomik çalışıyor ki, sadece 40 Watt güç tüketiyor. En son Core 2 Duo işlemciler bile tek başına 65 Watt gerektiriyor. →

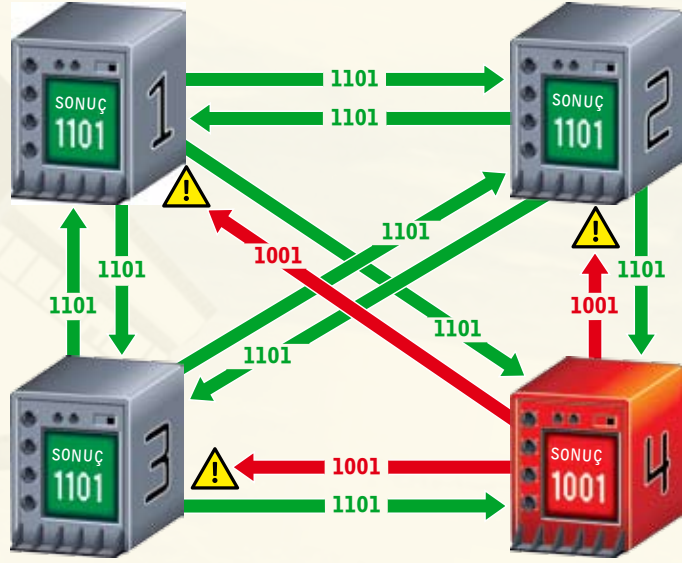
Uzay PC'si

EADS Astrium'un ürettiği FCR'ler (Hata Yalıtma Bölgesi) 2000'in Temmuz ayından beri Uluslararası Uzay İstasyonu ISS'de çökmeksizin çalışıyorlar. Bilgisayar hatalarının önüne geçmek için birbirinin eşi FCR'ler bağlanarak tek bir FTC (Hata Toleranslı Bilgisayar) oluşturuluyor.

Bizans Algoritması: Çoğunluğun dediği doğrudur

ISS'deki Alman bilgisayarları hata durumunda bile doğru düzgün çalışacak şekilde yapılmış. DMS-R'deki Bizans Algoritması'nın kökeni burada anahtar rol oynuyor. Efsanelere göre bu sistem, bir şehri dört orduyla fethetmek isteyen bir Bizanslı komutana kadar gidiyor. Şehri fethetmek sadece tüm ordular eşzamanlı saldırırsa mümkünmüş. Bu yüzden karargâhın her generale doğru ve dönek habercilerin çarptırmadığı mesajları iletmesi gerekiyormuş.

Komutan bu yüzden her generalin aldığı mesajı diğer üç generale de iletmesini şart koşmuş. Böylece her general kendisine verilen emrin doğru olup olmadığını anlayabilecekmiş. Aynı ilke hata toleranslı bilgisayar sistemlerine de uygulanıyor. Belirli saat döngülerinde, birbirine bağlı bilgisayarlar (FCR'ler) sonuçları birbirleriyle paylaşıyor. Böylece dört PC arka arkaya gerçekleşen iki hatayı tespit edip anında düzeltebiliyor. Eğer bilgisayarlardan biri aynı hatayı ardışık olarak gerçekleştirirse, diğer hesaplama işlemleri dışında tutuluyor.

BİZANS ZİNCİRİ Birbirinin aynı dört bilgisayar (FCR) aynı veriyi hesaplıyor ve saniyenin her onda birinde bu verileri hata ihtimaline karşı kıyaslıyor.

486 düzeyi hesap gücü

İşlemci olarak SPARC uyumlu 32 bitlik bir ERC 32 işlemcisi kullanılmış. 14 MHz saat hızı ve saniyede 2,5 milyon kayar noktalı işlem performansı bu işlemci 386 ve 486 serisi işlemcilerin arasında bir yere sahip. Ancak bu bilgisayarda kaynak tüketen canavarların değil sisteme özgü yazılımların çalıştığını belirtmekte fayda var.

Bununla birlikte, sistemin ayırt edici özelliği, mimarisinden kaynaklanan radyasyon koruması.

Yine aynı şekilde, radyasyon korumalı RAM sadece 8 MB. Programlar ise 4 MB kapasiteli EEPROM'da saklanıyor. Hata tespit ve düzeltmenin ilk düzeyi "EDAC" (Error Detection and Correction – Hata tespit ve Düzeltme) adını taşıyor ve İleri Hata Düzeltme denilen bir stratejiyle çalışıyor. Bu stratejide hafızanın içeriği bir sağlama belleğiyle kıyaslanıyor ve şüphe durumunda otomatikman düzeltiliyor.

10 herz saat hızıyla veri eşleme

Hata Yönetim Katmanı, hata yönetiminin ikinci düzeyinden sorumlu ve çalışırken işbirliğine gereksinim duyuyor.

Bağlantılar

www.esa.int Avrupa Uzay Ajansı'nın anasayfası

www.eads.com Avrupa Hava Savunma ve Uzay Portalı anasayfası

www.nasa.gov ABD Ulusal Hava ve Uzay Yönetimi

www.dlr.de Alman Uzay Merkezi portalı

FTC sistemi Bizans Algoritması'nı ilk defa hata işleme yöntemi olarak kullanıyor. Birbirine bağlı dört bilgisayar elde ettikleri sonuçları 10 Hz saat hızıyla paylaşıyor. Eğer birinde farklılık varsa, otomatikman düzeltiliyor. Eğer 100 milisaniye sonraki çevrimde aynı bilgisayar yine farklı bir sonuç elde ederse, işlemin geri kalanından soyutlanıyor. Böylece süren bir işlem içinde iki ardıl hata ihtimali ortadan kalkıyor çünkü geriye kalan üç bilgisayar "çoğunluk kararı" ile sonucu kendi aralarında belirleyebiliyor. Sistemin hata vermesi için bir hatanın daha olması gerekiyor.

Şu anda Columbus projesinin başında olan Kai Burmeister'a göre, Swesda'nın tasarım safhasında sıradan bir hata gidermenin yeterli olmadığına karar verilmiş. Bu yüzden uzay istasyonunda diğer üç birim tek bir hata toleranslı bilgisayar sistemi oluşturmak üzere birbirine bağlanmıştır.

FTC'ler her yerde

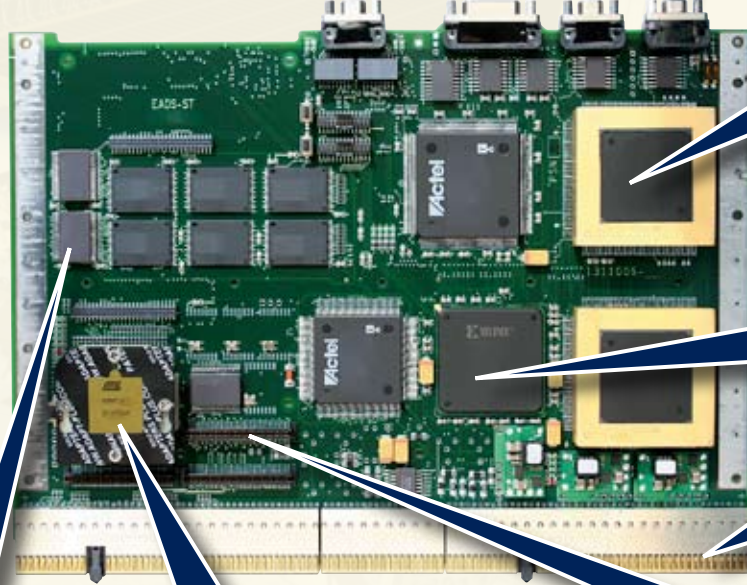
Bremenli bilim adamları kurdukları sistemden o kadar hoşnut kalmışlar ki her projede ondan faydalanıyorlar. Örneğin, FTC'lere Aralık ayında Uzay İstasyonu'na yavaşacak olan Columbus'ta ya da 2008'den itibaren istasyona düzenli olarak malzeme taşıyacak ATV (Automated Transfer Vehicle – Otomatik Transfer Taşıtı) adlı uzay kamyonunda rastlamak mümkün.

Rus modülünün 27 Temmuz 2000'de çalışmaya başladığı sırada Astrium'un yöneticisi olan Josef Kind, FTC'ler için Teflon bir taşıyıcı düşünüyordu. Bunların dünyadaki kritik güvenlik alanlarında, örneğin kimya endüstrisinde kullanıldığını görmüştü.

Astrium'un bilgisayar gelişim takım lideri Sven Rakers, →

SPAICE: Pentium sınıfı uzay bilgisayarı

SPAICE (Uzay Altyapı Bilgisayarı) Alman yapımı gelecek nesil hata toleranslı uzay bilgisayarının adı. Bilgisayar, üzerinde Hata Yönetim Modülleri bulunan tek bir karttan oluşuyor. 100 MHz saat hızına sahip Leon II FT A697 adlı işlemci performans bakımından sadece Pentium sınıfı işlemcilere kafa tutabiliyor. İletişimi hızlandırmak için modern bir PCI veriyolu kullanılmış.

32 MB flash bellek, çift yedekli

İşlemci: Leon II FT AT697, 100 MHz saat hızı, 23 Mega FLOPS işlem gücü

Genişletme kartları ya da yardımcı işlemciler için PMC yuvası

Üç kat yedekli ve radyasyon korumalı 256 MB ana bellek

İletişim modülü: SoC /F denetçisi, LAN, CAN, PCI köprüsü.

PCI veriyolu

“Bunun dışında, uzay bilimleriyle alakalı askeri ve uçak endüstrisiyle de görüşmelerimiz var,” diyor. “Ancak bunlardan henüz somut bir sonuç alınmadı.”

Rakers şu anda ekibiyle birlikte DMS-R'nin geliştirilmiş, daha performanslı, daha küçük ve daha modüler hali olan

SPAICE (Space Infrastructure Computer – Uzay Altyapı Bilgisayarı) üzerinde çalışıyor. Ama gelecek nesil hata toleranslı PC'lerin kendini uzayda ne zaman ispatlayacağı henüz bilinmiyor. ■

MJ / Barış Emre ALKIM, balkim@chip.com.tr

USB pro
El freni ve vites
Tiresimli direksiyon
12 Bağımsız buton

SNOOPY®
V5H
V5H

www.simgembilgisayar.com 0212 217 22 00 (pbx) **Simgem**

Dünyaların sığdığı diskler

İyi haber şu ki, yeni sabit diskinizde bol bol yer var. Kötü haberse yakında yeni bir diske ihtiyacınız olacak çünkü diskinizde yer kalmayacak.

Bu yazıda

Disk performansı için ipuçları

Tek plakalı disklerin özellikleri

Test tablosu ve sonuçlar

Nerden bildiğimizi sormayın. Eğer internette bolca zaman geçiriyorsanız bu konuda kahin olmaya gerek yok. Kurulan oyun ve programlara ek olarak ses ve video dosyalarının o “kocaman” diskinizi kısa süre içinde doldurması işten bile değil. Peki ne yapmalı? Disk alırken doğru seçimi yapmak çok önemli. Örneğin; 160

GB’lık bir diskle 250 GB’lık bir disk arasındaki fiyat farkı çok az.

Dolayısıyla satın alma sırasında 250

GB’lık bir model tercih etmenizde fayda var. Daha da iyisi disk seçimi sırasında performans kadar Gigabyte maliyetini de dikkate almak. 33 SATA diskin katıldığı testimiz, bu noktada size çok yardımcı olacaktır. Zira test tablomuzda performans rakamlarına ek olarak her diske ait Gigabyte maliyetini de bulabilirsiniz.

Disk performansını artırmak

Sabit diskler toplam PC performansı üzerinde dramatik bir etkiye sahiptir. Bu etkiyi, zamanla fragmente olmuş bir diskin biçimlendirilerek yeniden işletim sistemi kurulmasıyla bariz bir şekilde hissedebilirsiniz. Veriler disk plakalarına yazılıp silinirken disk bölümleri arasında boşluklar oluşur ve yeni yazılan verilerin sıralı yazımı güçleşir. Sıralı yazılamayan veriler okunurken de sıralı

Harici 3,5 inç:

Kısayol açmanıza bile gerek kalmadan doğrudan masaüstü ya da dizüstü PC’nize takıp kullanmaya başlayabileceğiniz bu diskler, çeşitli arabirimleri destekleyebiliyor.

Dâhili 3,5 inç PATA:

20 yıldan fazla bir süredir bize hizmet ediyorlar. Kabloları çok kaba ve esnek kullanımdan uzakta da üreticiler hala bu disklerden tam olarak vazgeçemiyor.

Dâhili 3,5 inç SATA:

Daha yüksek bant genişliği ve esnek kablolama: Karşınızda SATA. Eski PATA disklerin yerini alan SATA diskler şu anda çeşitli kapasitelerde ve fiyatlar bolca bulunabiliyor.

Geleceğin sabit diskleri: Solid State Disk'ler

■ Sabit disklerin toplam performans üzerindeki dramatik etkisini ve PC içindeki tek hareketli, diğer bir deyişle mekanik parça içeren tek bileşen olduğunu yazımızın başında belirtmiştik. Solid State Disk ya da kısaca SSD'ler bu noktada pek çok kişinin büyük ümitler bağladığı cihazlar arasında. Tamamen flaş bellekten oluşan bu diskler az güç tüketiyor, ses çıkarmıyor ve tabii

ki sarsıntılardan da etkilenmiyor. Küçük boyutlarıyla dikkat çeken SSD'ler şu anda 32 GB'lık modellerle piyasada bulunuyor. Fakat 64 GB'lık modellerin arz-ı endam etmesi yakın. Fiyat konusundaysa biraz sıkıntı var.

Hatta şöyle diyelim SSD'ler alıştığımız disklerden yaklaşık 50 kat daha kötü bir Gigabyte maliyeti sunuyor. Tabii ki

bu durum gelecekte değişecektir. Öte yandan performans konusunda da benzer şekilde türünün ilk örnekleri olan bu ürünler harikalar yaratmaktan çok uzak. Karşılaştırma yapmak adına; SSD'lerin mevcut disklerden en az iki kat yavaş olduğunu söyleyebiliriz. Fakat haksızlık etmeyelim. Söylediğimiz gibi SSD'ler henüz çok genç ve zamana ihtiyaçları var.

Sabit diskler (Solid State 1,8/2,5 inç)

Sıra	Ürün	Fiyat (Euro)	Kapasite (GB)	Fiyat/GB (Euro)	Fiyat/Performans	Günlük (Sone)	Veri aktarımı (MB/s)	Erişim süresi (ms)
1	SanDisk SSD UATA 5000	350 €	32	10,9 €	0,47	0	41,6	17,8
2	Samsung Flash SSD MCAQE32G5APP	510 €	32	15,9 €	0,27	0	39,4	11,7
3	Hama Solid-State Disk 2,5" 32 GB	490 €	32	15,3 €	0,27	0	39,3	11,7
4	Transcend TS32GSSD25	420 €	32	13,1 €	0,23	0	17,0	14,6
5	PQI Industrial Flash Disk	470 €	32	14,7 €	0,41	0	15,8	5,3

okunamayacağından performans düşer ve bu süreç gittikçe negatif yöne doğru kayar. Ta ki kullanıcı disk birleştiricisini çalıştırana kadar. Windows içindeki disk birleştirisi (defrag) sabit diskinizin en büyük dostudur. Performans bir yana, bu yardımcı yazılımın dolaylı olarak diskinizin ömrünü uzattığını söylersek de yanlış olmaz. Windows kurulumunun, sürücü yüklenmesinin ve güncellemelerin ardından hemen disk birleştiricisini çalıştırmak ve kullanım şeklinize göre haftada bir tekrarlamak, diskinizden maksimum verim almanızı sağlayacaktır. Disk birleştiricisi içindeki seçenekler yardımıyla bu işlemi otomatik olarak da yapabilirsiniz.

Diğer bir önemli konu da, Windows kurulumunun ardından sistem sürücülerinin doğru ve tam olarak yüklenmesi. Özellikle anakartınızın yonga setine ait sürücülerin yüklenmesi bu noktada bü-

yük önem taşıyor. Anakartınızın kutusundan çıkan CD bu konuda size yardımcı olacaktır. Daha iyisi ise yonga seti üreticisinin sitesinden en son sürücülerini indirip kurmak.

Daha fazla disk performansı

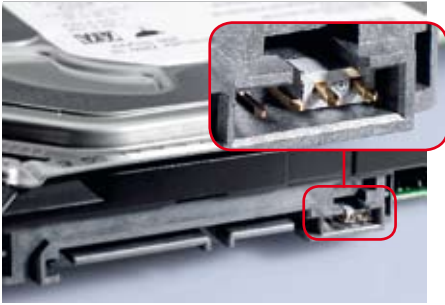
İki ya da daha fazla özdeş diski tek bir disk gibi kullanarak oluşturulan RAID 0 konfigürasyonlarıyla, tek bir diske nazaran teorik olarak iki kat performans elde etmeniz mümkün. Pratikte hissedilen performans artışıysa pekala %30 ve üzerinde olabilir ki, bu takdire şayan bir performans artışı. Disklerin PC'lerin içindeki (fanlar ve optik cihazlar hariç) tek hareketli parça içeren bileşenler olması, hata payının yüksekliğini de beraberinde getiriyor. Dolayısıyla RAID 0 içindeki disklerden birinde oluşacak bir arıza sonucu tüm verilerinizi kaybedeceğiniz gerçeği sarsıcı sonuçlar doğura-

bilir. Hem performans hem de güvenlik istiyorsanız RAID 0 + 1 konfigürasyonu sizin için biçilmiş kaftan. Dört adet özdeş diskle, RAID 0 olarak bağlanmış iki asıl diskte gerçekleştirdiğiniz işlemlerin hepsi aynalama yönetimiyle diğer RAID 0 çiftinde de yapılır ve ne yandan ne de serden geçilmiş olunur. Lâkin takdir edersiniz ki dört diskin maliyeti hiç de az değil. RAID kadar olmasa da NCQ ile de belli şartlarda performans artışı elde etmek mümkün. NCQ (Native Command Queuing) destekli bir disk, yonga seti ve Windows sürücülerıyla diskinizi AHCI (Advanced Host Controller Interface) modda çalıştırarak NCQ desteği elde edebilirsiniz. Modern disk ve yonga setlerinin neredeyse hepsinde NCQ desteği olduğunu belirtelim. Ek olarak AHCI modun sistem çalışırken disklerin takılıp çıkarılabilmesi (hotswap) gibi ek özellikleri de var. →

Dönüş hızı tek çözüm değil

İster SATA isterse PATA olsun, modern ATA mimarisindeki 3,5 inç diskler, (WD Raptor hariç) dakikada 7200 kere dönebilen plakalara sahip. Dönüş hızının 5.400 rpm'den 7.200 rpm'ye çıkması performans konusunda önemli bir sıçrama yaratmıştı. Peki üreticiler neden daha fazla performans için 10.000 RPM'ye çıkmıyor? Öyle ya SCSI kategorisinde 15.000 RPM'lik diskler bile var.

UYUMLULUK FRENİ Eski anakartlarla SATA I modunda çalışmak için bazı disklerde bir jumper bulunuyor.

Bu sorunun bir kaç cevabı bulunmakta. Öncelikle maliyet ciddi bir sorun. SATA diskler arasındaki yegane 10.000 rpm'lik modeller olan Raptor'lar, Gigabyte maliyeti açısından rakiplerinin oldukça gerisinde kalıyor. Bu disklerin sınırlı kapasiteleri ve yüksek fiyatları, çoğu kullanıcı için caydırıcı birer faktör. Öte yandan düşük erişim süresi cazip

3.5 inç SATA diskler

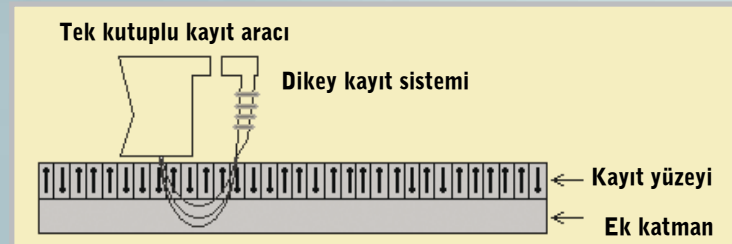
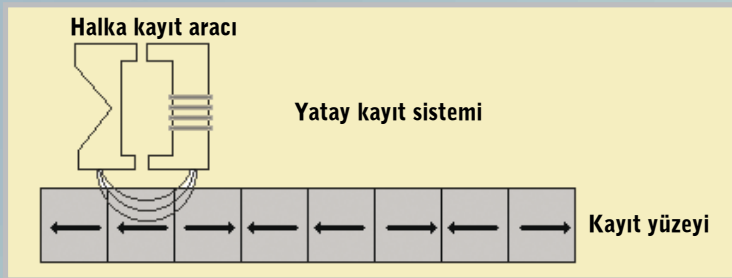
Test sonuçları/Puanlama														
Sıra	Ürün	Toplam puan	Fiyat (Dolar + KDV)	Kapasite (GB)	Gigabyte maliyeti (\$)	Fiyat / GB puanı	Fiyat / Perf. puanı	Veri aktarım puanı	Veri aktarım MB/sn	Günlük puanı	Günlük MB/sn	Erişim süresi (ms)	Erişim süresi (ms)	XP boot süresi (ms)
1	Seagate Barr. 7200.10 ST3250410AS	91	79	250	0.37	68.0	96.6	100	88.4	100	1.1	63.6	11	90
2	Seagate Barr. 7200.10 ST3250310AS	91	76	250	0.36	70.7	100	100	88.4	91.7	1.2	63.6	11	90
3	Western Digital Raptor WD1500ADFD	83	256	150	2.01	12.6	27.2	79.8	70.5	30.6	3.6	100	7	92
4	Western Digital Raptor WD740GD	75	208	74	3.32	7.6	30.2	70.4	62.2	30.6	3.6	100	7	76
5	Samsung SpinPoint S166 HD161HJ	72	60	160	0.44	57.3	99.7	70.4	62.2	91.7	1.2	64.8	10.8	78
6	Seagate Barr. 7200.10 ST3250820NS	71	71	250	0.34	75.7	83.7	72.3	63.9	64.7	1.7	61.9	11.3	80
7	Maxtor DM21 STM3320820AS	71	88	320	0.32	78.2	67.5	74.7	66	42.3	2.6	60.3	11.6	80
8	Samsung SpinPoint T166 HD501LJ	71	141	500	0.33	76.2	42.1	72.3	63.9	68.8	1.6	61.9	11.3	78
9	Hitachi T7K500 HDT725050VLA360	71	136	500	0.32	79.0	43.5	70.5	62.3	68.8	1.6	65.4	10.7	79
10	Samsung SpinPoint T166 HD321KJ	71	86	320	0.32	80.0	68.6	72.3	63.9	45.8	2.4	60.3	11.6	85
11	Seagate Barr. 7200.10 ST3250620AS	70	81	250	0.38	66.4	71.9	70.1	62	68.8	1.6	60.3	11.6	80
12	Seagate Barr. ES ST3500630NS	70	164	500	0.39	65.5	35.5	70.5	62.3	64.7	1.7	58.8	11.9	82
13	Maxtor DiamondMax 21 STM3250820AS	69	71	250	0.34	75.7	81.5	72.1	63.7	42.3	2.6	60.3	11.6	78
14	Seagate Barr. 7200.10 ST3250820AS	69	76	250	0.36	70.7	75.8	69.3	61.3	68.8	1.6	60.3	11.6	78
15	Hitachi T7K500 HDT725040VLA360	69	86	400	0.25	100	67	62	54.8	68.8	1.6	66	10.6	100
16	Western Digital Caviar SE16 WD5000KS	68	145	500	0.34	74.1	39.3	66.5	58.8	52.4	2.1	64.8	10.8	84
17	Seagate Barr. 7200.10 ST3160815AS	68	63	160	0.46	54.6	90.3	67.1	59.3	64.7	1.7	57.4	12.2	87
18	Western Digital Caviar RE2 WD5000YS	68	172	500	0.41	62.5	33.1	67	59.2	52.4	2.1	64.2	10.9	82
19	Seagate Barr. 7200.10 ST3200820AS	68	90	200	0.53	47.8	63.0	67.6	59.8	68.8	1.6	60.3	11.6	78
20	Seagate Barr. ES ST3750640NS	68	366	750	0.58	44.1	15.5	71.3	63	64.7	1.7	58.8	11.9	66
21	Seagate Barr. 7200.10 ST3440620AS	68	138	400	0.41	62.3	41	68.7	60.7	45.8	2.4	58.8	11.9	82
22	Seagate Barr. 7200.10 ST3320820AS	67	90	320	0.33	76.4	62.5	66.6	58.9	61.1	1.8	60.9	11.5	80
23	Seagate Barr. 7200.10 ST3500630AS	67	163	500	0.38	66.0	34.4	68.3	60.4	45.8	2.4	59.3	11.8	79
24	Samsung SpinPoint T133 HD400LJ	67	126	400	0.37	68.3	44.4	67.4	59.6	57.9	1.9	59.3	11.8	78
25	Seagate Barr. 7200.10 ST3750640AS	67	292	750	0.46	55.2	19.1	70.9	62.7	30.6	3.6	57.9	12.1	73
26	Samsung SpinPoint P120 SP2504C	67	74	250	0.35	72.6	75.2	65.6	58.0	47.8	2.3	64.2	10.9	79
27	Western Digital Caviar SE WD1600AAJS	66	58	160	0.43	59.3	94.7	67.8	59.9	25.6	4.3	66	10.6	70
28	Samsung SpinPoint T133 HD401LJ	64	114	400	0.34	75.4	47.1	64.8	57.3	57.9	1.9	57.9	12.1	72
29	Seagate Barr. 7200.9 ST3400633AS	64	131	400	0.39	65.6	40.8	62.9	55.6	40.7	2.7	54.7	12.8	88
30	Western Digital Caviar SE16 WD4000KD	64	140	400	0.41	61.4	38.2	61.2	54.1	44.0	2.5	64.2	10.9	81
31	Western Digital Caviar SE16 WD2500KS	61	78	250	0.37	68.9	65.8	56.9	50.3	25.6	4.3	64.8	10.8	86
32	Samsung SpinPoint T133 HD300LJ	58	112	300	0.44	57.6	43.4	52.7	46.6	44	2.5	61.4	11.4	80
33	Samsung SpinPoint P120 SP2004C	58	70	200	0.41	61.4	68.8	51.4	45.4	52.4	2.1	63.6	11	76

■ Zirve sınıfı (100-90) ■ Üst sınıf (89-75) ■ Orta sınıf (74-45)

Dikey yazma teknolojisi

İlk defa 2005 yılında Toshiba tarafında 1,8 inçlik disklerde kullanılan dikey yazım teknolojisinin sektörde ciddi bir şekilde kabul görmesi, Seagate'in 2006 Ocak ayında piyasaya sürdüğü 2,5 inçlik Momentus 5400.3 serisiyle gerçekleşti ve süreç içinde 3,5 inç kategorisinde başta Seagate olmak üzere diğer üreticiler de bu teknolojiyi disklerinde kullanmaya başladı.

Kısaca bu teknolojiyi örneklemek gerekirse elinizdeki on adet kibrit kutusunu yatay olarak mı yoksa dikey olarak mı daha az yer kaplayacak şekilde dizersiniz? Sonuç itibariyle dikey yazım teknolojisinin geleceği epey parlak ve gelişmeler de bu yönde.

ediciyse de, yüksek güç tüketimi ve fazla ısınma da diğer negatif özellikler olarak dikkat çekiyor. Üreticiler bu dezavantajları ortadan kaldırmak için sürekli çalışıyor. Okuma-yazma kafalarını geliştirerek disk plakasındaki veri yoğunluğunu artırmak tabii ki ilk başvurulacak yöntemler arasında. Seagate bu konuda son zamanlarda ciddi bir hamle yaparak tek plakada 250 GB'lık veriyi depolamayı başardı.

Seagate'in tek plakalı diskleri

Testimizde büyük başarı göstererek birinci olan Seagate Barracuda 7200.10 ST3250410AS (16 MB tampon bellek) ve onu takip eden 7200.10 ST3250310AS (8 MB tampon bellek) arasında temelde tampon bellek dışında ciddi bir fark yok. Dolayısıyla aradaki 3-4 dolarlık fiyat farkını dikkate almadan 16 MB bellekli modeli tercih etmekte fayda var. Bu yeni tek plakalı disk ailesi, incelik ve hafiflikten ötürü ilk başta sizde çok performanslı gibi görünmeyebilir. Fakat sakın

2,5 İNÇ AVANTAJI 2,5 inç diskler veri aktarımını ve gerekli voltajı tek bir kabloyla sağlayabiliyor.

bu hataya düşmeyin. Uygun fiyatları ve cıvız görünümünün aksine, bu diskler şu anda satın alabileceğiniz en iyi disklerin başında geliyor. Dikey yazma teknolojisini kullanan bu yeni seri, aslına bakarsanız dönüm noktası sayılabilecek kadar başarılı.

Veri yoğunluğunun artırılmasının anlamı sadece daha yüksek kapasitelere erişmek değil. Zira aynı zamanda birim zamanda disk kafasından geçen veri miktarı da böylece artmış oluyor. Dolayısıyla veri aktarım hızı yoğunlukla doğru orantılı şekilde artıyor.

Bu teknolojiyi kullanan mevcut modellerde erişim süresi açısından önemli bir fark yokken daha sonra bu alanda da gelişmeler ummak yanlış olmaz. Aslına bakarsanız dikey yazma teknolojisi olmadan veri yoğunluğunun bu şekilde artması mümkün olsaydı bile ciddi veri güvenliği sorunları yaşanabilirdi. Seagate'in tek plakalı 7200.10 disklerine dönersek, firmanın diskin aka tarafındaki baskı devre kısmında çok daha az devre elemanı kullanarak plaketi küçültüğünü üstelik ters çevirdiğini belirtelim.

CHIP Sonuç

■ 33 3,5 inç SATA dâhili diskin katıldığı testimizde paranızın karşılığını en iyi veren disk olan Seagate ST3250410AS, kuşkusuz bariz bir şekilde öne çıkıyor. Hem uygun fiyatlı, hem hızlı, hem de fazla ısınmayan bu sessiz disk, satın alma sırasında ilk seçiminiz olmalı.

250 GB size yetmiyorsa ve daha yüksek kapasiteye ihtiyacınız varsa bu diskten iki adet alıp RAID konfigürasyonu yapabilirsiniz. RAID tercih etmiyorsanız 500 GB kapasiteli Samsung SpinPoint T166 HD501-LJ, hem GB maliyeti hem de performans açısından cazip bir tablo çiziyor. Ayrıca Hitachi'nin T7K500 serisinin de Gigabyte maliyeti açısından gayet makul seviyelerde olduğunu söylemek mümkün. Western Digital Raptor'ların özellikle düşük erişim sürelerinin yarattığı ivmeyle üst sıralarda yer almaları şaşırtıcı değil. Hatta yeni tek plakalı Seagate 7200.10 diskler olmasaydı Raptorlar testi ilk sıralarda bitirecekti. Fakat genel toplamda Raptor'ların "modası" geçti dersek yanlış olmaz.

Plaketin devre elemanlarını barındıran kısmının içeri bakması kuşkusuz daha güvenli bir yapı anlamına geliyor. Şu ana kadar mevcut disk başına kapasite 200 GB ile sınırlıyken Seagate'in bunu 250 GB'a çıkarması ve bunu yüksek performansla yapabilmesi, terabyte rekorunun kırarak yeni performans şampiyonlarının çok da uzakta olmadığını akla getiriyor. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Vista, melez disklerle hazır mı?

Vista'da bulunan ReadyDrive teknolojisi, pek çok kişide melez diskler için pembe umutlar yaratmıştı. Zira melez disklerin üzerindeki yüksek bellek miktarı (256 MB – 1 GB) sayesinde sık kullanılan verilere daha hızlı erişim, düşük güç tüketimi gibi avantajlar bekleniyordu. Ne yazık ki şu anda piyasada bulunan tek melez disk olan Samsung HM16HJI ile yapılan ilk testler, çok cazip sonuçlar ortaya koyamadı. Üstelik güç tüketimi beklenildiği kadar düşük de değildi. Daha da kötüsü, Vista içindeki bir bug yüzünden Explorer sık sık kilitlendi. Microsoft'sa konuyla ilgili bir açıklama yaparak bahsi geçen hatanın Vista Servis paketi 1 ile çözüleceğini belirtti.

Nasıl test ettik?

■ Diskleri test ederken okuma ve yazma hızlarının ortalamasını alarak bir aktarım hızı puanı oluşturduk. Genel toplamdaki aslan payı %60 ağırlıkla aktarım puanının hanesine yazıldı doğal olarak. Disklerin çıkardığı ses de tamamen ses geçirmez özel bir kutu yardımıyla ölçüldü %5. Pratik disk kullanımındaki diğer bir önemli kriter olan erişim süresinin toplamdaki ağırlığı %20, XP Boot süresinin ise %15 oldu. Ayrıca toplam CHIP puanını oluşturulan kullandığımız bu rakamların dışında test tablomuzda Gigabyte maliyeti ve fiyat/performans oranı olmak üzere iki çok önemli kriter de bulunuyor.

Ücretsiz yazma

İdeal yazma programının kullanımı kolay olmalı, ücretsiz olmalı ve tüm biçimlerde kayıt yapabilmeli. CHIP en iyi ücretsiz CD kayıt araçlarını seçti.

Bu yazıda

Hızlı ve kolay yazma

Veri yedekleme

Disk ve yazıcı testi

DVD'ye film ve resim kaydı

Imparator Nero'ya da ne oldu öyle? Bir zamanların kayıt imparatoru hareketsiz bir şekilde tahtında oturuyor; artık yüzlerce MB ağırlığında ve kimsenin kullanmadığı işlevlerle tıka basa dolu. Oysa halk, asıl işine konsantre olan, hata mesajları vermeyen ve hızlı bir şekilde sonuç veren bir kayıt aracını öznlüyor. Geçen ayki DVD'mizde bulabileceğiniz Ashampoo Burning Studio 2008 (7.01)'in tam sürümü işte böyle bir araç. Üç tıklamayla diskiniz hazır; ister video DVD'si, ister yedekleme CD'si olsun.

Burning Studio'da eksik olan işlevler için, bunu tamamlayacak şekilde bir fre-

eware paketi hazırladık ve DVD'ye dâhil ettik. Bu sayede kayıt yazılımını, ince ama her türlü kayıt ihtiyacını yerine getiren eksiksiz bir paket haline dönüştürebilirsiniz. Pakete ek olarak yazılımları en iyi şekilde kullanabilmeniz için ayrıca ipuçlarına da yer verdik. Böylece Nero'yu artık aramayacaksınız. Kayıt imparatoru Nero'dan vazgeçemeyenler içinse başka bir önerimiz var: Nero Micro ve Nero Lite en önemli işlevleri içeriyor ve en yeni Nero sürümünün yaklaşık olarak onda biri oranında yer kaplıyor. Mini Nero'lara nasıl sahip olabileceğinizi 86'daki kutuda okuyabilirsiniz.

Optimal yazma

Araç: Burning Studio

Ashampoo Burning Studio ile CD, DVD ve hatta Blu-ray medyalara pratikte tek tıklamayla kayıt yapabilirsiniz ancak ba-

zı yazma işlemleri için gelişmiş ayarları göz atmak faydalı olabilir. Bunun için programı masaüstündeki simgesine çift tıklayarak çalıştırın. Ana pencerede *Burn Files and Folders*'a tıklayın ve sonra da *Create a New CD/DVD/Blu-Ray Disc*'e. Bir sonraki pencerede diski *Add* ile doldurun ve *Next*'e tıklayın. Daha sonra *Change Options*'a tıklayın. Yazılabilir bir CD'ye birkaç MB daha fazla kayıt yapmak istiyorsanız, *Finalize the CD*. ve *Burn CD in Disc At Once mode* seçeneklerini işaretleyin.

Kullandığınız kayıt medyası markasına yazıcınızda ilk defa kayıt yapıyorsanız, *Write CD* ile kayıt işlemine başlamadan önce *Verify written files and folders after recording*. seçeneğinin önüne bir onay işareti koyun. Burning Studio daha sonra diskteki verilerle sabit diskteki verileri karşılaştıracaktır. Bu sırada bir hata mesajı verirse, en iyisi bu marka diski

değiştirin veya yazma hızını düşürün.

Yedi sürümünde ana pencerede *Expert Functions* ile projeniz için ayrıca ek ayar seçeneklerine ulaşabilirsiniz. Tıpkı bir DVD'yi hangi dosya biçimiyle kaydetmek istediğiniz gibi. 1 GB'tan daha büyük dosyalara sahipseniz, burada *Filesystems* altında *UDF 1.02* seçeneğini seçmelisiniz. 6. sürümü böyle bir durumda otomatik olarak eski ISO'dan yeni UDF biçimine geçiş yapıyor.

Veri yedeklemesi

Araç: Burning Studio

Salt veri yedeklemesi için Burning Studio'nun özellikleri fazlasıyla yeterli. Küçük bir ek ayarla daha iyi sonuçlar almanız mümkün. Program açıldıktan sonra ana pencerede *Backup or Restore Files and Folders*'ı seçin ve daha sonra *Backup Files and Folders*'ı seçin. Bir sonraki pencerede onay işaretleriyle hangi dizinleri yedeklemek istediğinizi belirleyin. *Edit Exclusion Rules* ile belirli dosya türlerini yedekleme dışında bırakabilirsiniz.

Programın kendiliğinden Windows sistem dosyalarını listeden çıkardığını hatırlatalım. Mesela müzik arşivinizi yedeklemek istiyorsanız, Burning Studio'nun yedeklemeye sadece ses dosyalarını eklemesini sağlayabilirsiniz. Bunun için *New* ile kendi istisna kuralınızı oluşturun.

Bu kural, arşivlemek istemediğiniz dosya türlerini içermelidir, mesela M3U biçiminde bir çalma listesi (playlist) veya albüm kapağını içeren bir JPEG dosyası olabilir. Seçiminizi *Add to Excluded Extensions* ile uygulayın ve *OK* ile onaylayın.

Next ile bir sonraki pencerede kayıt yerini belirleyebilir ve *Backup Options*'da ayrıca *Protect the archiv with a password* seçeneğini etkinleştirebilirsiniz. *Next*'e tıkladıktan sonra bir sonraki pencerede arşiviniz için bir şifre girin ve onaylayın. Burning Studio bundan sonra otomatik olarak yedeklemeyi başlatacaktır. Aldığınız yedeği daha sonra geri yüklemek için ana pencerede *Restore an existing backup* seçeneğini seçmeniz yeterli.

Medya kontrolü

Araç: DVDInfo Pro

Yazıcınızın ne kadar iyi olduğunu ve yazılabilir medyanın özelliklerini, Nero'nun aksine Burning Studio göstermiyor. Bu yüzden aynı işi Nero kadar iyi yapabilen DVDInfoPro yazılımını freeware paketimize dâhil ettik. Mesela belli bir marka diskle yazma problemleri yaşıyorsanız, DVDInfoPro ile sorunun nedenini bulabilir ve ne yapmanız gerektiğini bilebilirsiniz.

Yazdığınız diski sürücüye takın ve masaüstündeki simgesine çift tıklayarak DVDInfoPro'yu çalıştırın. Açılış ekranında yazıcı sürücünüzle ilgili her türlü bilgiye ulaşabilirsiniz. *Media*'ya tıkladığınızda DVDInfoPro, diskle ilgili bilgileri okuyacaktır. *Manufacturer ID* altında diski gerçekte kimin ürettiğini görebilirsiniz. Bu üretici satın aldığınız markayla aynı olmak zorunda değildir. İyi bir markanın ardında bazen ucuz bir üretim olabilir.

Böyle bir durumda ilerisi için bu markadan uzak durmakta fayda var, zira arşivlemeye uygun değil ve sıkça bozuk diskler kaydedebilir. Belirleyici olan kalite testini *Pi Po* ile gerçekleştirebilirsiniz. Açılan *PIPO Scanning* penceresinde araç diskteki okuma hatalarını tarayacaktır. Teste *Start* ile başlayabilirsiniz, DVD5 biçimindeki bir diskte bu işlem yaklaşık olarak 15 dakika sürer. DVDInfoPro işlemin sonunda grafiksel olarak okuma hatalarını görüntüler, burada özellikle *POF Total* değeri önemlidir, zira bir Parity Outer Failure (POF) hatası veri kaybı anlamına gelir, çünkü burada DVD hata düzeltmenin ikinci aşaması bile işe yaramaz.

Hata düzeltmenin ilk aşamasının ne kadar başarılı olduğunu *PIF total*'da görebilirsiniz. Yüksek bir Parity Inner Failures (PIF) sayısı, yani 1.000'in üzerinde, aynı şekilde düşük kaliteli bir yazılabilir medyaya işaret eder. Gerçi veri kaybı henüz yoktur, ancak ileride başınız ağrıyabilir. Bu yüzden bu tip bir diskte önemli verilerinizi yedeklediyseniz, en iyisi bunları tekrar daha kaliteli bir diske yazın.

CHIP DVD: CHIP-Code © CD/DVD YAZMA

Büyük yazma paketi

Paketimizin en önemli programı Ashampoo Burning-Studio 2008. 7.1 sürümüne de düşük bir ücret karşılığında terfi etmeniz mümkün.

DVDInfoPro
Her türlü yazıcı ve diski analiz eder
www.dvdinfo.pro.com

DVDslideshowGUI
DVD'ler için hareketli slayt gösterileri oluşturur
<http://en.softonic.com/>

DVDStyler
Video DVD'leri oluşturur ve yazar
www.dvdstyler.de

WavePad
Ses dosyalarını düzenler ve optimize eder
www.nch.com.au

ImgBurn
DVD9 biçiminde kayıt yapar
www.imgburn.com

Folder2Iso
Her dizinden bir imaj kayıt dosyası oluşturur
www.trustfm.net

Vivia
Videoları keser ve optimize eder
vivia-video.org

cdrtfe
Birçok kayıt aracı için GUI sunar
cdrtfe.sourceforge.net

InfraRecorder
Sürükle ve bırakla disk yazar
infrecorder.sourceforge.net

FinalBurner Free
Her türlü CD ve DVD oluşturur
www.protectedsoft.com

Easy Burning
Doğrudan Explorer'dan diske kayıt
www.paehl.de

CHIP DVD'de

Slayt gösterisi oluşturma

Araç: DVDslideshowGUI

Burning Studio 6, video DVD'leri de yazabiliyor, ancak bunun için dosyaların doğru biçimde olması gerekiyor. Bir video DVD'si için slayt gösterisi oluşturmak için, bu yüzden DVDslideshowGUI aracını kullanmalısınız. NeroVision gibi ticari yazılımların aksine bu araç basit bir arayüze sahip ve sistem bileşenlerini çok az yoruyor.

Masaüstündeki simgesine çift tıkla-

SLAYT GÖSTERİSİ DVDslideshowGUI'nin seçeneklerinde tasarımı oluşturup, resimleri yükleyin.

VIDEO DVD Sürükle ve bırakla, DVDStyler'da DVD'niz için menü arayüzünü oluşturabilirsiniz.

arak DVDslideshowGUI'yi çalıştırın. Önce slayt gösteriniz için ayarları yapın. Bunun için *Options / Presets*'e tıklayın. *Safe X:* ve *Safe Y:* altında, resimlerin daha sonra hangi boyutta olacağını belirleyebilirsiniz. Burada her iki değeri 0 olarak ayarlarsanız, slayt gösterisi otomatik olarak tam ekranda yapılır, bu esnada kenar oramı korunur.

Music üzerinden bir arka planda çalışacak bir müzik parçası seçebilirsiniz, bu dosyanın MP3 veya WAV biçiminde olması gerekiyor. *Import Settings* altında resimler arasında hangi geçişlerin olmasını istediğinizi belirleyebilirsiniz. En iyisi programın bunu rasgele seçmesine izin verin, bunun için *Random* seçeneğini kullanabilirsiniz, böylece gösterileriniz sıkıcı olmaktan kurtulur. Video DVD'sinde yer sorunları olacağından endişe ediyorsanız, *Encoder* alanında bitrate oranını düşürebilirsiniz. Normalde -b 8500 olarak ayarlıdır. Bu değeri büyük bir kalite kaybı olmaksızın -b 4000'e kadar düşürebilirsiniz.

File / Import'a tıklayın ve resimleri programa yükleyin. *change dir* ile dizinler arasında geçiş yapabilirsiniz. Fotoğraflarınızı slayt gösterisine eklemek için bunları seçin ve daha sonra seçiminizi OK ile onaylayın. Sonucu *Options / Preview* altında görebilirsiniz. Sonuçtan memnun kalırsanız *File / Export* ile DVD için bir video ve ses izi oluşturabilirsiniz. Artık Burning Studio 7'de açabileceğiniz bir MPEG dosyasına sahipsiniz.

Video DVD'leri oluşturma

Araç: DVDStyler

Burning Studio 7'de DVD authoring kolay bir şekilde yapılabilir, ancak freeware paketinde dahil ettiğimiz DVDStyler, video DVD'ler için daha fazla seçenek sunuyor. Masaüstündeki simgesine çift tıklayarak DVDStyler'ı çalıştırdığınızda, araç otomatik olarak boş bir menü oluşturacaktır. *Backgrounds* altında hazır menü resimleri bulabilirsiniz. Bunlara kendi resimlerinizi eklemek istiyorsanız, *Directories*'e tıkla-

yın ve sürükle-bırak yöntemiyle işaretli bir resmi menüye taşıyın. *Buttons*'a tıkladığınızda karşınıza düğmeler için değişik şablonlar çıkacaktır. Bunları da yine sürükle-bırak yöntemiyle menü arayüzüne dahil edebilirsiniz. Yerlerini ve büyüklüklerini istediğiniz gibi ayarlayabilirsiniz.

DVDslideshowGUI ile oluşturduğunuz bir slayt gösterisi gibi film materyallerini aynı şekilde *Directories* ile menüye ekleyebilirsiniz. Bunun için materyali menü simgesinin yanındaki alttaki çubuğa taşımanız gerekiyor.

Daha önce oluşturduğunuz düğmeyi işaretleyin ve sağ tuşla *Properties*'e tıklayın. *Action – Jump to* ile düğmenin neyle ilişkilendirileceğini seçebilirsiniz. Mesela sadece bir slayt gösterisi veya bir video import ettiyseniz, bu *Title 1* olurdu. *Look* altında düğmeye bir görünüm verebilirsiniz. Tüm menü bileşenlerini oluşturduysanız, *File – Burn dvd...*ye tıklayın, sürücüyü boş bir disk yerleştirin ve *Burn – Start*'a tıklayın. DVDStyler şimdi daha önce hazırladığınız video DVD'sini oluşturacaktır. ■

MM – Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Nero paketini inceltin

Mediacenter, masaüstü arama, telefon yazılımı gibi modülleri kimse kullanmıyor. Programcılar bu yüzden Nero kurulumunu kırtırlar.

Nero tam kurulumda yaklaşık olarak 20 modülden oluşuyor ve sabit diskte yaklaşık 500 MB yer kaplıyor. Hollandalı Klaas Nekeman bunu çok fazla bulmuş ve Nero paketinin kurulum rutinini analiz ederek kırmış ve sadece gerçekten ihtiyaç duyduğu bileşenleri içinde bırakmış. Sonuçta ortaya Lite ve Micro adında iki tane oldukça kırpılmış Nero sürümü çıkmış. Daha büyük olan Nero Lite (yaklaşık 30 MB) yazma programını, kapak tasarım programını, Wave Editor'u ve Toolkit'teki analiz programlarını içerirken, Nero Micro (yaklaşık 20 MB) sadece Burning Rom yazma modülüyle Nero Express arayüzüne sahip.

Her iki paketin geçerli bir Nero seri numarası olmadan çalışmadığını hatırlatalım, sadece paketleri indirmek ücretsiz. Bir diğer dezavantaj da, Nero

yeni bir sürüm çıkardığında bunu güncelleme olarak kullanamıyorsunuz, Nero Lite veya Micro'nun yeni sürümü çıkana kadar beklemek zorundasınız.

Bilgi için: <http://updatepack.nl>

İMPARATOR DİYETİ Nero Micro sadece Burning ROM yazma modülünü ve Express arayüzünü içeriyor.

Ekran kartları yarışıyor

ATI'nın orta ve giriş seviyesi ekran kartları rekabeti kızıştırdı 250 \$ altı ekran kartları karşılaştırmalı testte.

Bu yazıda

AMD'den yeni çözümler

DirectX 10 tercihi

Avivo ve PureVideo

Vista ile gelen DirectX 10 furası, yeni nesil ekran kartlarını da beraberinde getirdi. Bir önceki ekran kartı yazımızda GeForce 8000 serisi kartlar test tablomuzun büyük bölümünü kaplıyordu. Özellikle orta ve giriş seviyesi ekran kartlarında farklı markalardan çokça 8600 ve 8500 serisi modeller yer alırken, AMD ATI'nın bu kartlara alternatif çözümleri daha raflarda yerlerini almamıştı. Aslına bakarsanız bu biraz da şaşırtıcıydı. DirectX 10'un olmazsa olmaz dediği unified shader teknolo-

jisini ATI çoktan Xbox360'daki grafik çekirdeğine entegre etmişti. Bu da ATI'nın DirectX 10 desteğine hazır olmak adına mimari açıdan bir adım önde olduğunu gösteriyordu. Yine de Temmuz ayı testimiz sırasında sadece R600 çekirdekli Radeon HD 2900 XT'ler raflarda yerlerini alabilmişti. Bu gecikmede aynı zamanlara denk gelen AMD'nin ATI'yı satın alması da elbette belli ölçüde rol oynadı.

DIRECTX 10 PERFORMANSI

Oyunlar için yeterli mi?

Ağustos itibariyle RV630 ve RV610 çekirdekli dört farklı AMD çözümünün de raflarda yer alması nVidia'nın bu

segmentteki tekeline bir son verdi. Başlarda nVidia'nın DirectX 10 performansında biraz geride kaldığını görsek de TOP10 tablolarını güncellediğimiz süreçte bu tablo da değişti. Forceware v162.22 sürücülerine geldiğimizde ise ilk sonuçlarla nazaran farkın çoğu zaman iki katı aştığını gördük. Aynı performans ivmesinin AMD tarafında olmaması ise DirectX 10'a çoktan hazır olan Catalyst sürücülerini açısından pek de şaşırtıcı değil. Bu performans artışlarına rağmen her iki firmanın da giriş seviyesi ekran kartları için DirectX 10 destekli demek ne kadar doğru tartışılır.

Oyun testlerine baktığımızda ortalamının altında bir grafik kalitesinde bile

saniyede basılan kare sayısının akıcı bir oyun keyfi için yetersiz kaldığını görüyoruz. Kaldı ki DX10'un hala tam manasıyla oyunlarda göremediğimiz efektleri ile DX9'da yüksek çözünürlükte oyunu açmak arasındaki seçim pek de kolay değil. Tüm bunlara Vista ve XP'nin özellik ve performans farklarını da eklediğinizde tam bir akademik soru ile karşı karşıya kalıyoruz. Hali hazırda ki popüler oyunların çokluğu ve yapımcıların müşteri potansiyelini düşürmek için yeni oyunlarında DirectX 9 desteğini saklı tutması ibreyi hala yüksek performans sunan bir önceki nesil kartlara yönlendiriyor. Buna karşın yeni kartların fiyatlarının yüzde 20'ye kadar düşmesi ve Hellgate:London, Unreal 3 ve StarCraft 2 gibi oyunların kapımızı çalmasıyla mantıklı tercih yine DirectX 10'dan yana oluyor.

HD FİLMLERE HAZIRLANIN

Avivo vs PureVideo

Elbette ekran kartı sadece oyun oynamak için değil. Film izlemek için de iyi bir ekran kartına ihtiyacınız var. Son zamanların popüler teknolojilerinden HD-DVD ve BluRay yüksek kalitede video keyfi sunarken, bir yandan da per-

2600 XT ile CrossFire

Standart testlerimiz dışında 2600XT ile CrossFire desteğine de bir göz attık. Palit ve XpertVision'dan iki 2600XT ile oluşturduğumuz sistem toplamda 3DMark06'da 7.318 puan verdi. Kartların tek başına 4.800 civarı puan aldığını düşünürseniz yaklaşık yüzde 50'lik bir performans artışından bahsediyoruz. Elbette iki kartla bile 9.000 üstü 3DMark06 puanına sahip 8800 GTS'lerin performansına ulaşmak mümkün olmuyor. Öte yandan 8800 GTS'lerin neredeyse 2600 XT'lerin üç katı fiyata satıldığını düşünürseniz CrossFire'in da göz önünde bulundurulması gereken bir alternatif olduğunu söyleyebiliriz.

PERFORMANS İki adet 2600 XT ile yaptığımız konfigürasyon yaklaşık yüzde 50 daha yüksek performans verdi.

formans gereksinimlerini artırıyor. Şu an için VC1 ve H.264, kullanılan en popüler HD video algoritmaları. Bu algoritmaları çözüp videoyu oynatmak günümüz işlemcileri için çok fazla sorun olmasa da, sisteme binen yükü artırdığından genel performansı etkiliyor. Bu noktada AMD Avivo HD ile çözümü sunarken, nVidia PureVideo HD motoruyla karşımıza çıkıyor. Her iki teknoloji de donanımsal destekle H.264 çözümlemede birbirinden farksız sonuçlar ve-

riyor. VC1'de ise AMD'nin daha başarılı olduğunu, böylece işlemciye düşen yükü daha fazla azalttığını görüyoruz. Fakat bu durum sadece 2400 ve 2600 serileri için geçerli. İlk çıkan 2900 serileri bu avantajdan yoksun.

AMD kartların bir başka avantajı da, HDMI desteği sunması. DVI yuvasına takacağınız bir adaptör sayesinde, bilgisayarımdan görüntü cihazınıza hem video hem de 5.1 çevresel ses aktarımı yapabilirsiniz. Ucuz çözümler olduğun-

Yonga seti		HD 2600 XT	HD 2600 XT	HD 2600 PRO	HD 2400 XT	HD 2400 PRO
Çekirdek	RV630 XT	RV630 XT	RV630 XT	RV630 PRO	RV610 PRO	RV610 LE
Üretim teknolojisi	0,065 µ	0,065 µ	0,065 µ	0,065 µ	0,065 µ	0,065 µ
Transistör sayısı	390 Milyon	390 Milyon	390 Milyon	180 Milyon	180 Milyon	180 Milyon
Hafıza seçenekleri	128-512 MB	128-512 MB	128-512 MB	128-256 MB	128-256 MB	128-256 MB
Çekirdek frekansı	800	800	600	700	525	525
Hafıza frekansı	2200	1400	1000	1400	800	800
Steam işlemciler	120	120	120	40	40	40
ROP	8	8	8	4	4	4
TMU	16	16	16	8	8	8
Bileşik işhattı	24	24	24	8	8	8
Baskılı devre aşaması katman sayısı	8	6	4	4	4	4
Hafıza veriyolu	128	128	128	64	64	64
Hafıza tipi	GDDR4	GDDR3	DDR2	GDDR3	DDR2	DDR2
Veriyolu	PCI Express x16	PCI Express x16	PCI Express x16	PCI Express x16	PCI Express x16	PCI Express x16
RAMDAC	2 x 400MHz	2 x 400MHz	2 x 400MHz	2 x 400MHz	2 x 400MHz	2 x 400MHz
Shader işlemi	38,40	38,40	28,80	0,00	0,00	8
(kOps/s)	12,80	12,80	9,60	5,60	4,20	0,00
Maks. Piksel doldurma oranı	12,80	12,80	9,60	5,60	4,20	4,20
Maks. kaplama doldurma oranı	35,20	22,40	16,00	11,20	6,40	4,20

dan 2600/2400 serisi kartların çoğundan bu adaptör çıkmıyor. Bazı üreticiler ise DVI çıkışlarının hemen yanına HDMI çıkışı ekleyerek sorunu kökünden çözüyorlar.

SOĞUTMA SEÇENEKLERİ

Sessizlik mi performans mı?

Özellikle giriş seviyesi ekran kartlarında her iki markada da pasif soğutmayla sıkça karşılaşıyoruz. Fansız tasarımın en büyük avantajı elbette sessizlik. Ama tabii eğer işlemci fanınız daha yüksek bir gürültü çıkartıyorsa ya da kasa içi hava sirkülasyonu iyi değilse, aktif soğutmalı bir Radeon 2400'ü veya GeForce 8500'ü tercih edebilirsiniz. Orta seviye kartlarda ise tablo farklı.

Birçok kullanıcı overclock ile performans için taşı sıkıyor. Özellikle 2600 Pro ve 8600 GT serileri yüksek potansiyele sahip uygun fiyatlı çözümler. Bu kartlarda overclock ise nTune ve ATI Overdrive gibi yazılımlar ile artık eskisinden çok daha kolay. Akıllı güç yöne-

timiyile çekirdek ve hafıza frekanslarını değiştiren yazılımlar güç tüketimini de azaltıyor.

PASİF SOĞUTMA ARAYANLARA

Gigabyte rakiplerinin önünde

Mediacenter olarak bir bilgisayar toplayacaksanız üç tavsiyemiz var. Bunlardan ikisi Gigabyte'ın SilentPipe teknolojisini kullanan 8600 GT ve 2600 XT modelleri. Her iki kartta da kullanılan ısı boruları, çekirdek ve hafızalar üzerindeki ısıyı ısı çukuruna hızlı bir şekilde aktararak soğutma sağlıyor. Dahası bu ısı çukuru, uzun olmasına karşın kalınlığı az. Böylece kartlar yan taraftaki PCI yuvalarını da işgal etmiyorlar. Heatsink tasarımı olarak beğenimizi kazanan başka bir ürün ise Sapphire X1650 XT. Kartta grafik çekirdeğinin üstündeki ısı borularıyla ekran kartının arka tarafına taşıyor. Buradaki dev ısı çukurunun üstündeki ısı, işlemci fanından gelen hava sayesinde dağıtılıyor. Heatsink ters tarafta olduğundan kartın hemen yanın-

CHIP Sonuç

Gökhan Bodur,
gokhan@chip.com.tr

■ ATI'nın uygun fiyatlı çözümlerini piyasaya sürmesiyle nVidia'nın tekeli ortadan kalkmış gibi görünüyor. Dahası, fiyat performans bakımından 2400 ve 2600 Pro seçeneklerinin genel olarak daha iyi bir tablo çizdiğini görüyoruz. Buna karşın 250 dolar altında 8600 GTS serisi hala en yüksek performansa sahip. Dahası bu performans overclocksuz sunuluyor. Başka bir dikkat çeken nokta ise bir önceki nesil ekran kartlarının artık grafik arenasından silinmeye başlaması. Çıkarılan sürücüler ile yeni nesil ekran kartları DirectX 9 performansında da artık geride kalmıyor. DirectX 10 oyunlarının kapıyı vurma da seçimi yine 8000 ve 2000 serisi kartlara yöneltiliyor. Aynı grafik yongalı kartlarda ise yine fabrika çıkışı overclock'lu olanlar haliyle daha yüksek performansa sahip.

250 DOLAR ALTI EKRAN KARTLARI

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT: 209 \$ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.kont.com.tr

SOĞUTMA Özel tasarımıyla başarılı.

- + SilentPipe3
- + Kutu içeriği
- + Sessiz

Gigabyte GV-NX86S256H

SilentPipe3 ile sessiz ve derinden

■ 250 dolar altına alabileceğiniz en iyi ekran kartı test birincimiz Gigabyte GV-NX86S256H. Grafik performansı olarak daha hızlı rakipleri olsa da bu kart ergonomi ve kutu içeriği ile toplam puanda diğerlerini geride bırakıyor. Ergonomi başarısını ise fansız tasarımına borçlu. Özel SilentPipe 3 heatsink'ile bu kart, pasif soğutma alanında lider diyebiliriz. Özel kanatlarıyla, ısınan hava yükselirken türbülans oluşturmasını sağlıyor. Böylece ısı daha kolay şekilde karttan uzaklaştırılıyor. Bu kart ayrıca standart 8600 GTS'lerin aksine harici güce gerek duymuyor.

250 DOLAR ALTI EKRAN KARTLARI

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT: 42 \$ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.endeksbilisim.com

FAN Kartta fanlı soğutma kullanılmış.

- + Uygun fiyat
- + Kutu içeriği
- + Overclock'lu

XpertVision HD 2400 Pro Sonic

Uygun fiyata DirectX 10

■ 2400 Pro serisinin fiyat/performans avantajına sahip bu kart 42 dolarlık fiyatıyla alabileceğiniz en ucuz kartlardan. 256 MB hafızalı üründen çekirdek frekansı 600 MHz'e overclock edilmiş durumda. Kart aynı zamanda referans tasarımın standart pasif soğutması yerine fanlı bir soğutma sistemine sahip. Yine de fanın rahatsız edecek seviyede bir gürültü çıkarmadığını söylemeliyiz. Bu kartla yüksek kalite ayarlarında DirectX 10 oyunları oynamak mümkün değil ama 800 x 600 çözünürlükte birçok oyunu oynayabilirsiniz. Hediye olarak HL 2: Lost Coast geliyor.

OVERDRIVE Catalyst sürücülerindeki yazılım otomatik overclock'a imkân tanıyor.

daki PCI yuvası kapamadığını da belirtelim.

PALIT 2600 VE GECUBE 2400 PRO

Adaptörsüz HDMI

Radeon 2000 serisi kartlarda HDMI çıkışı alabilmeniz için DVI-HDMI adaptörüne ihtiyacınız var. Üst seviye kartlarda bu adaptör kutudan çıkarken orta ve giriş seviyesinde fiyatı düşürmek için kutuya genelde dâhil edilmiyorlar. Palit 2600 XT/Pro ve GeCube'un 2400 Pro modellerinde ise bu ihtiyaç ortadan kaldırılmış. Üç kartın da arka panelinde DVI ve D-Sub çıkışlarının yanına HDMI çıkışı yerleştirilmiş durumda. GeCube 2400 Pro'da ise ekstrasdan S-Video çıkışı için bir panel bulunuyor.

OVERCLOCK İÇİN HİS

IceQ ile benzersiz soğutma

Eğer overclock düşünüyorsanız iyi bir aktif soğutmaya ihtiyacınız var demektir. HIS'in uzun zamandır yakından tanıdığımız IceQ fan teknolojisi ısınan havayı doğrudan kasa dışına atarak çekirdek ve hafızaları istenilen sıcaklıkta tutuyor. Yaptığımız testlerde 650 / 500 olan çekirdek ve hafıza hızlarını hiç zorlanmadan 750 / 600'e çıkarabildik. Bu hızlardastandartta 3.720 olan 3DMark06 puanı, 4.208'e çıktı ki, bu da yüzde 13'lik azımsanamayacak bir performans artışı anlamına geliyor. ■

Gökhan Bodur, gokhan@chip.com.tr

Satın alırken

✓ Grafik yongası

Her zaman belirttiğimiz gibi grafik yongası hafıza miktarından daha önemlidir. Dolayısıyla 512 MB diyerek satın aldığınız bir kart 256 MB hafızalı bir ekran kartının yarısı performans verirse şaşırmayın. Oyun oynamayanlar için 2400 Pro ve 8500 serisi ekran kartları yeterli. Dahası video oynatma konusunda da abileriyle yakın performansa sahipler. Oyun meraklıları içinse bütçeye göre 2600 XT/Pro veya 8600 GTS/GT serileri karşımıza çıkıyor. 8600 serisi performans bakımından bir adım öndeyken 2600 serisinin avantajı HDMI çıkışı ve nispeten daha iyi fiyat/performans oranları. Yine de bu kartlarla bile DirectX 10'da yüksek kalite ayarlarında akıcı bir şekilde oyun oynayamayacağınızı belirtelim.

✓ Soğutma ve overclock

Download için veya TV setinin altına yerleştirilmiş bir mediaceenter bilgisayar yapmayı düşünüyorsanız pasif soğutma en güzel çözüm. Fakat bu kartların overclock potansiyeli çok düşük ve iyi bir kasa içi havalandırma gerektiriyorlar. Aktif soğutmada ise birçok çözümle karşılaşıyoruz. Temel olarak ısı borularına sahip ve daha iyi bir ısı iletkeni olan bakır kullanımlar daha iyi soğuturlar. Bunun dışındaki önemli bir nokta ise hafıza yongalarının üstüne yerleştirilmiş ısıçukurlarıdır. Belleği overclock etmek aynı oranda çekirdeği overclock etmekten daha fazla performans artışı sunar. Bu yüzden hafıza yongalarının soğutulması oldukça önemlidir.

✓ Kart boyutları

Giriş seviyesi ekran kartlarında genelde ekran kartı boyutu problem olmaz. Yani tek bir kart için iki yuvadan olmazsınız. Ama gelecekte 4 PCIE yuvasını kullanarak SLI veya CrossFireX yapmanıza olanak tanıyan anakartlar çıkacak. Bu kartların bazılarının PCIE yuvalarının birbirlerine çok yakın olduğunu söyleyelim. Dolayısıyla arkapanelinden biraz daha kalın olsa bile yan taraftaki ekran kartını etkileyebilirler. İleride bir ekran kartı daha alıp bilgisayarınızı terfi ettirmeyi düşünüyorsanız bu konuda dikkatli olun.

250 \$ altı

1

Gigabyte GVNX86S256H: SilentPipe teknolojisiyle performanstan minimum ödün vererek sessiz çalışma sağlıyor. nVidia 8600 GTS referans tasarımının dışında üretilmiş ürün ekstra güç bağlantısına da gerek duymuyor.

30

XpertVision HD 2400 Pro Sonic: 42 dolarlık fiyatıyla tablomuzdaki en ucuz 2400 Pro. Ürünün başka bir avantajı ise kartı aldığınızda internetten bedava iki güzel oyunu Halfife 2: Lost Coast ve Death Match'i indirebilirsiniz.

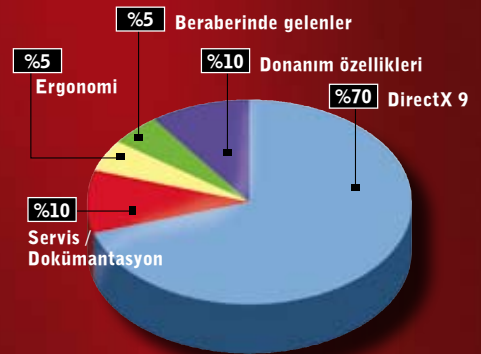
NASIL TEST ETTİK?

Grafik performansı: Ekran kartlarının grafik performansını ölçerken elbette grafik performansına önem verdik. Halen DirectX 10 oyunlarının sayısının az olmasından dolayı DirectX 9 performansını temel aldık. İlersini düşünenler için DirectX 9+10 performansı da tablomuzda yer aldı. **Donanım özellikleri:** HDMI, S-Video gibi video çıkışları dışında heatsink performansı toplam puanı yüzde 10 etkiledi.

Ergonomi: Gürültü seviyesi, kapladığı yuva sayısı ve ısıçukuru boyutları dikkate alındı.

Beraberinde gelenler: Kartın kutusundan çıkan kaliteli yazılım ve oyunların sayısı, adaptörler ve kablolar bu puanı belirledi.

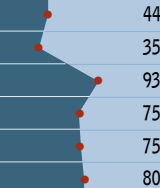
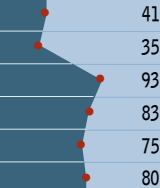
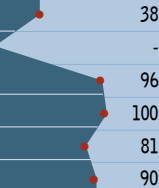
Servis dokümantasyon: Kullanım kılavuzu içeriğinden internet sayfasındaki desteğe kadar her kart puanlandı.

250 \$ altı	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7	SIRA 8
Marka	Gigabyte	MSI	Gigabyte	Asus	Gigabyte	XFX	Sparkle	XpertVision
Model	GeForce 8600GTS	NX8600GTS-HD-OC	Radeon X1950 Pro 256MB	EN8600GTS TOP/HTDP/256M/A	GV-RX26T256H	GeForce 8600GTS	GeForce 8600GTS	GeForce 8600GTS
Grafik işlemci	8600 GTS	8600 GTS	X1950 PRO	8600 GTS	HD 2600 XT	8600 GTS	8600 GTS	8600 GTS
Firma	E-Sistem	Datagate	E-Sistem	Boğaziçi	E-Sistem	Multimedya	E-Sistem	Endeks Bilişim
Tel	0212 454 9900 0216 499 6299 -	0212 332 1500 -	0212 454 9900 0216 499 6299 -	0212 331 1000 444 2944 -	0212 454 9900 0216 499 6299 -	0212 479 4646 -	0212 444 0140 -	0216 313 6868 -
İnternet (www).	e-sistem.com.tr kont.com.tr.	datagate.com.tr -	e-sistem.com.tr kont.com.tr.	bogazici.com.tr cizgi.com.tr	e-sistem.com.tr kont.com.tr.	Multimedya.com.tr -	e-sistem.com.tr -	endeksbilisim.com -
Yaklaşık fiyat (\$ + KDV)	209	199	219	190	127	228	208.15	168
Toplam puan	60,8	60,7	60,6	59,8	58,9	58,8	58,4	57,3
	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
DirectX 9	47	49	50	50	45	50	49	47
DirectX 10 + 9	40	40	-	43	38	42	41	40
Donanım özellikleri	96	96	93	89	100	89	89	89
Ergonomi	100	83	67	58	100	67	67	67
Beraberinde gelenler	81	78	83	75	78	69	72	75
Servis / Dokümantasyon	90	90	90	90	85	80	85	85
Fiyat / Performans	30 (kötü)	32 (kötü)	29 (kötü)	33 (kötü)	48 (orta)	27 (kötü)	29 (kötü)	35 (kötü)
Teknik veriler								
Grafik işlemci	8600 GTS	8600 GTS	X1950 PRO	8600 GTS	HD 2600 XT	8600 GTS	8600 GTS	8600 GTS
Bellek	256 MB	256 MB	256 MB	256 MB	256 MB	256 MB	256 MB	256 MB
Bellek tipi	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	GDDR3	GDDR3	GDDR3	GDDR3
Bellek arayüzü	128 bit	128 bit	256 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit
GPU saati	678	702	574	742	800	729	729	675
Shader saati	1.458	1.458	-	1.630	-	1.566	1.512	1.458
Hafıza saati	1.008	1.053	689	1.144	700	1.134	1.107	1.008
Güç girişi	Yok	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	Yok	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin
Soğutma	Pasif	Aktif	Aktif	Aktif	Pasif	Aktif	Aktif	Aktif
Giriş / Çıkışlar	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI
Beraberinde gelenler								
DVI-I / D-SUB adaptörü	2	2	2	●	●	●	●	●
DVI / HDMI adaptörü	—	—	—	—	—	—	—	—
HDTV out YPbPr	●	●	●	●	●	—	●	●
Güç kablo	●	●	●	—	—	●	●	●
Oyunlar	Supreme Commander	—	Call of Juarez, Xpand Rally Xtreme	STALKER, 0	Halfife 2: Deathmatch, Halfife 2: Lost Coast, Never-WinterNights 2	GhostRecon Advanced Fighter,	—	Spellforce 2
Test sonuçları								
DX 9 Benchmark'ları								
3DMark2006 1.280 x 1.024	5.876	6.140	5.245	6.468	4.638	6.347	6.218	5.849
3DMark2006 1.280 x 1.024 4x 8x	4.000	4.178	3.994	4.426	3.046	4.362	4.288	3.993
3DMark2005 1.024 x 768	11.657	11.883	10.305	12.710	10.008	12.544	12.248	11.665
3DMark2005 1.600 x 1.200 4x 8x	5.388	5.576	6.241	6.068	4.111	5.952	5.330	5.404
CoH	45,3	46	61,5	48,5	61	47,5	46,5	44
Call of Duty 2	21,15	21	41,52	21,52	23,25	21,7	21,64	20,96
OpenGL Benchmark'ları								
3Dmax	17,14	17,8	12,26	17	18,09	17,51	17,13	16,62
Maya	32,95	32,68	17,91	32,61	33,26	32,93	33,02	32,65
DX 10 Benchmark'ları								
Company of Heroes	18	18	-	19	14	19	18	18
Call of Juarez	12,4	12,4	-	12,4	10,9	12,1	12,1	12,1

■ Zirve sınıfı (100–90) ■ Üst sınıf (89–75) ■ Orta sınıf (74–45) ■ Giriş sınıfı (44-0)

							
SIRA 9	SIRA 10	SIRA 11	SIRA 12	SIRA 13	SIRA 14	SIRA 15	SIRA 16
XpertVision	Inno3D	Sapphire	XpertVision	PALIT	Biostar	XpertVision	Sapphire
Radeon X1950GT Super	GeForce 8600GTS 256MB	Radeon X1950 GT	GeForce 8600GT Super	HD 2600XT Sonic 256 MB	GeForce 8600GT	HD2600 XT Super 512 MB	Radeon X1650 XT
X1950 GT	8600 GTS	X1950 GT	8600 GT	HD 2600 XT	8600 GT	HD2600 XT	X1650 XT
Endeks Bilişim	Vektron	Arena	Endeks Bilişim	Armada	Penta	Endeks Bilişim	Arena
-	-	Datagate, Penta	-	Koyuncu	-	-	Datagate, Penta
0216 313 6868	0212 211 8065	0212 364 6464	0216 313 6868	212 230 89 80	0216 528 0000	0216 313 6868	0212 364 6464
-	-	0212 332 1500	-	0216 528 8888	-	-	0212 332 1500
-	-	0216 528 0000	-	-	-	-	0216 528 0000
endeksbilisim.com	vektron.com.tr	sapphiretech.com/ty	endeksbilisim.com	armada.com.tr	penta.com.tr	endeksbilisim.com	sapphiretech.com/ty
-	-	-	-	koyuncu.com.tr	-	-	-
147	205	145	139	115	122	130	129
57,2	57	55,9	55,7	55,6	54,3	54	54
■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
							
48	47	45	44	44	43	41	38
-	40	-	39	35	37	35	-
89	89	93	89	93	85	93	96
50	67	50	83	75	83	83	100
75	72	75	69	75	69	75	81
85	85	90	85	80	80	80	90
40 (kötü)	29 (kötü)	40 (kötü)	41 (kötü)	50 (orta)	46 (kötü)	43 (kötü)	43 (kötü)
X1950 GT	8600 GTS	X1950 GT	8600 GT	HD 2600 XT	8600 GT	HD 2600 XT	X1650 XT
512 MB	256 MB	256 MB	512 MB	256 MB	256 MB	512 MB	256 MB
GDDR3	GDDR3	GDDR3	GDDR3	GDDR3	GDDR3	GDDR3	DDR2
256 bit	128 bit	256 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	256 bit
500	675	500	540	800	540	800	594
-	1.458	-	1.188	-	1.350	-	-
601	1.008	594	702	800	702	700	695
1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	Yok	Yok	Yok	yok	Yok
Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Pasif
DVI / D-Sub	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / D-Sub	DVI / DVI	DVI / DVI
●	●	●	●	●	●	●	2
—	—	—	—	●	—	—	—
●	●	●	●	●	●	●	●
●	●	●	—	—	—	—	—
Spellforce 2		PowerDVD		Halfife 2: Death-match, Halfife 2: Lost Coast, XpandRally		Halfife 2: Death-match, Halfife 2: Lost Coast, XpandRally	Just cause
4.861	5.845	4.704	4792	4.800	5.125	4.159	3.708
3.719	3.978	3.580	3285	3.133	3.395	2.550	2.721
9.523	11.604	9.314	9671	10.122	10.364	8.583	8.191
5.721	5.396	5.573	4352	4.325	4.622	3.614	4.326
71	45,5	55,3	41,5	60	41,3	56	46,2
38,26	21,01	36,4	27,07	16,66	19,44	20,7	27,79
11,81	15,8	11,55	17	18,23	17,02	18,17	12,12
17,53	32,81	17,52	32,76	33,57	32,51	33,31	17,72
-	18	-	15,8	17,4	18	16,1	-
-	12,1	-	27	12,5	11	11,9	-

250 \$ altı	SIRA 17	SIRA 18	SIRA 19	SIRA 20	SIRA 21	SIRA 22	SIRA 23	SIRA 24
Marka	Inno3D	HIS	PALIT	Gigabyte	HIS	Sapphire	Gecube	MSI
Model	Geforce 8600GT 256MB	H260PRQT 512DD-R	HD 2600Pro Sonic	NX86T256D	HD 2600 Pro H260PRF512DD-R	HD 2600 Pro	HD 2400 Pro	NX8500GT
Grafik işlemci	8600 GT	HD 2600 Pro	HD 2600 Pro	8600 GT	HD 2600 Pro	HD 2600 Pro	HD 2400 Pro	8500 GT
Firma	Vektron	Mascom	Armada	E-Sistem	Mascom	Arena	Çözüm	Datagate
Tel	0212 211 8065	-	212 230 89 80	0212 454 9900	-	0212 364 6464	0216 540 6474	0212 332 1500
İnternet (www).	vektron.com.tr	mascom.com.tr	armada.com.tr	e-sistem.com.tr	mascom.com.tr	sapphiretech.com/ty	cozum.com.tr	datagate.com.tr
Yaklaşık fiyat (\$ + KDV)	166	129	92	141	109	109	54	89
Toplam puan	53,1	51,5	51,3	50,8	50,3	49,5	42,6	42,6
	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
DirectX 9 (70)	41	38	38	35	37	35	26	25
DirectX 10 + 9	35	32	32	30	31	-	21	21
Donanım özellikleri	89	93	93	96	93	93	89	85
Ergonomi	83	75	75	100	75	83	83	83
Beraberinde gelenler	69	75	75	72	75	75	72	69
Servis / Dokümantasyon	80	80	80	80	80	80	80	90
Fiyat / Performans	33 (kötü)	41 (kötü)	58 (orta)	37 (kötü)	48 (orta)	47 (orta)	82 (iyi)	49 (orta)
Teknik veriler								
Grafik işlemci	8600 GT	HD 2600 Pro	HD 2600 Pro	8600 GT	HD 2600 Pro	HD 2600 Pro	HD 2400 Pro	8500 GT
Bellek	256 MB	512 MB	256 MB	256 MB	512 MB	256 MB	256 MB	256 MB
Bellek tipi	DDR2	DDR2	GDDR3	DDR2	DDR2	DDR2	DDR2	DDR2
Bellek arayüzü	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	64 bit	128 bit
GPU saati	540	650	600	594	500	600	640	459
Shader saati	1188	-	-	-	-	-	-	918
Hafıza saati	702	525	700	720	600	500	640	399
Güç girişi	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Soğutma	Aktif	Aktif	Aktif	Pasif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif
Giriş / Çıkışlar	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub
Beraberinde gelenler								
DVI-I / D-SUB adaptörü	●	●	●	●	●	●	●	●
DVI / HDMI adaptörü	—	—	●	—	—	—	●	—
HDTV out YPbPr	●	●	●	●	●	●	—	●
Güç kablosu	—	—	—	—	—	—	—	—
Oyunlar	—	Halfife 2: Deathmatch, Halfife 2: Lost Coast	Halfife 2: Deathmatch, Halfife 2: Lost Coast	Supreme Commander	Dungeon Siege	Halfife 2: Deathmatch, Halfife 2: Lost Coast	Halfife 2: Deathmatch, Halfife 2: Lost Coast	—
Test sonuçları								
DX 9 Benchmark'ları								
3DMark2006 1.280 x 1.024	4.851	3.720	3.913	4.581	3.487	3.483	1.855	2.293
3DMark2006 1.280 x 1.024 4x 8x	3.276	2.395	2.538	3.096	2.238	2.095	1.109	1.575
3DMark2005 1.024 x 768	9.797	7.835	8.411	8.912	7.384	7.268	4.110	4.611
3DMark2005 1.600 x 1.200 4x 8x	4.441	3.153	3.395	3.815	2.933	2.021	2.518	1.865
CoH	37,5	49	46	39,3	46	43,8	23	16,2
Call of Duty 2	18,93	19	14,28	19,16	17,22	17	8,54	11,26
OpenGL Benchmark'ları								
3Dmax	15,41	18,02	17,97	7,85	18,05	18,07	16,95	14,54
Maya	31,98	32,85	32,68	27,75	32,67	32,74	30,89	30,91
DX 10 Benchmark'ları								
Company of Heroes	17	13,1	11,7	15,1	12,1	9,5	4,3	14
Call of Juarez	11,3	9,4	8,6	9,9	8,7	8,3	4,2	7,6

■ Zirve sınıfı (100–90) ■ Üst sınıf (89–75) ■ Orta sınıf (74–45) ■ Giriş sınıfı (44–0)

							
SIRA 25	SIRA 26	SIRA 27	SIRA 28	SIRA 29	SIRA 30	SIRA 31	SIRA 16
XpertVision	Inno3D	Inno3D	XFx	Sapphire	XpertVision	MSI	Gecube
GeForce 8500GT Super	Geforce 8500GT 512MB	Geforce 8500GT 256MB	GeForce 8500GT	Radeon X1650	HD 2400 Pro Sonic	RX 2400 Pro	Radeon X1650 512mb
8500 GT	8500 GT	8500 GT	8500 GT	X1650	HD 2400 Pro	HD 2400 Pro	X1650
Endeks Bilişim	Vektron	Vektron	Multimedya	Arena	Endeks Bilişim	Datagate	Çözüm
-	-	-	-	Datagate, Penta	-	-	-
0216 313 6868	0212 211 8065	0212 211 8065	0212 479 4646	0212 364 6464	0216 313 6868	0212 332 1500	0216 540 6474
-	-	-	-	0212 332 1500	-	-	-
-	-	-	-	0216 528 0000	-	-	-
endeksbilisim.com	vektron.com.tr	vektron.com.tr	multimedya.com	sapphiretech.com/ty	endeksbilisim.com	datagate.com.tr	cozum.com.tr
-	-	-	-	-	-	-	-
84	95	85	90	78	42	51	89
42,5	41,7	41,6	41,4	41,3	40,7	40,4	38,5
■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
26	25	25	25	23	21	20	20
23	23	22	22	-	18	17	-
85	85	85	85	85	89	96	89
83	83	83	83	83	92	92	83
67	64	64	64	69	75	67	72
85	80	80	80	90	85	85	80
52 (orta)	45 (orta)	51 (orta)	48 (orta)	55 (orta)	100 (çok iyi)	82 (iyi)	45 (orta)
8500 GT	8500 GT	8500 GT	8500 GT	X1650	HD 2400 Pro	HD 2400 Pro	X1650
512 MB	512 MB	256 MB	256 MB	512 MB	256 MB	256 MB	512 MB
DDR2	DDR2	DDR2	DDR2	DDR2	DDR2	DDR2	DDR2
128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	64 bit	64 bit	128 bit
459	459	459	450	500	600	525	500
918	918	918	918	-	-	-	-
399	399	399	399	398	400	400	540
Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Pasif	Aktif
DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / DVI
-	●	●	●	●	●	●	●
-	-	-	-	-	-	-	-
●	-	-	-	●	●	-	●
●	-	-	-	-	-	-	-
		-			Halfife 2: Death-match, Halfife 2: Lost Coast	, , Norton Internet Security 2005	Just Cause
2.289	2.296	2.286	2.282	2.053	1.516	1.461	1.681
1.567	1.575	1.568	1.562	1.421	889	861	1.097
4.634	4.652	4.609	4.595	4.754	3.436	3.327	4.120
1.880	1.872	1.873	1.864	1.984	1.150	1.104	1.537
16.7	18	16.2	16.5	26.7	19.7	18.2	23.7
13,01	13,05	11,26	11,19	13,62	6,3	6,1	10,69
15,14	14,29	15,5	15,08	11,15	16,16	15,42	10,57
30,85	30,6	30,81	30,36	17,17	29,48	28,68	16,35
23	23	14	14		4	3,5	
11,6	11,8	7,2	7,3		3,5	3,3	

Fotografik temsil

3B sanal gerçeklik

Baş üstü göstergesi

Geleceğe BİR BAKIŞ

Atalarının aksine günümüzün yön bulma sistemleri, çok geçmeden her cep telefonuyla çalışıyor olacak. En son aygıtların ve uygulamaların yardımıyla nereye gittiğinizi bilebileceksiniz.

Yenilikler

→ BİNA İÇİ SİSTEMLER

Saarbrücken Üniversitesi'ndeki araştırmacılar kapalı alanlardaki yaya- lar için yön bulma sistemleri geliştiriyor

→ MEVCUT PLANLAR

Tatil saatleri, iş çıkışı telaşı, gündüz vakti ve kullanıcı mesajları. Her rotanın en iyi şekilde hesaplanması için yakında tüm bu etkenler dikkate alınacak.

→ TRAFİK DÜZENLEME

Çevrimiçi bir merkezi sunucu, yön bulma aygıtlarını farklı güzergâhlara dağıtarak trafik sıkışıklığını engelliyor.

→ GÜNCEL HARİTALAR

Yön bulma sistemi kullananlar daha şimdiden çevrimiçi bilgi alışverişi yapıp haritalarını güncelleyebiliyor. Sonuçlar UMTS sayesinde her sistemin ekranında gösteriliyor.

Bazı BMW sürücüleri önümüzdeki yıl yön bulma sistemlerinde çığır açacak bir keşfin tadına varırken bir yandan da kendilerini jet pilotu gibi hissediyor çünkü BMW kullanıcıları ileride standarda dönüşecek "ekstra" bir özelliklikten faydalanabiliyorlar. Bu, tıpkı savaş uçaklarındaki gibi bir baş üstü göstergesi (Head up display). Ön cam yerini bilgi sisteminin monitörüne bırakıyor ve hızdan yakıt göstergesine kadar tüm önemli veriler doğrudan cama yansıtılıyor. Bu bilgilerle yön bulma sisteminin yön tarifleri dâhil.

Sürücü yolculuk sırasında ikide bir yön bulma sisteminin ekranına bakmak zorunda kalmıyor ve gözlerini yoldan ayırmamış oluyor. Ancak bu daha başlangıç. Araştırmacılar baş üstü göstergelerin sadece yön oklarını göstermekle sınırlı kalmaması için çaba sarf ediyor. Bunun yerine, ayarlar ve kavşaklar da görüntülene-

cek. Yön bulmanın geleceğini görmek için BMW sahibi olmak gerekmiyor elbette; PC'lerdeki Google Earth yetiyor da artıyor. Gün geçtikçe burada 3B olarak gezilebilen şehirler artıyor. İşte akış da bu yönde: Birçok yön bulma sisteminin temel 3B temsil özelliği olsa da, gelecekte sistemler tümüyle sanal bir dünyaya başvuracak. Eğer Google'ı biraz olsun tanıyorsak, firmanın 3B dünya bilgilerini doğrudan arabaların yön bulma işlevine göndermeyi hesapladığını söyleyebiliriz.

En son araçlar önümüzdeki yıllarda bizi neyin beklediğini gösteriyor zaten: Navigon'un "Reality View" ürünündeki gibi, yolların foto gerçekçi gösterimi, kısa zamanda yerini gerçek fotoğraflara bırakacak. Merian'ın Scout Navigator'ında gördüğümüz gibi, yön bulma sistemleri, sesli ve videolu turlar aracılığıyla tur rehberlerinin tahtına göz dikmeye başlıyor bile.

◀ Nokia E90 Communicator

Üst sınıf bir akıllı telefonla yol bulmak sanıldığı kadar kolay değil. Önce internetten haritaları kısmen indirirseniz, sonra önceden kurulmuş bir yazılım olmasına rağmen gerçek güzergâh yönetimi için bir lisans satın almanız gerekiyor. İşte size insanı çileden çıkaran, anlaşılmaz bir uygulama!

TEKNİK VERİLER

Dört bant GSM, HSCSD, 3 MP kamera, GPS, yaklaşık 800 Euro, 133 x 58 x 21 mm, 215 g,
Bilgi için: www.nokia.com

- ☑ Benzersiz kalitede, hiçbir eksiği olmayan akıllı telefon
- ☑ Yön bulma için ekstra maliyet, hiç uygun değil

GPS'li YENİ CEPLER

Kişisel yön bulma aygıtlarının miadı doldu mu? Bu cep telefonları GPS aygıtlarına kafa tutuyor...

HTC P3300 ▶

Piyasada O2 Xda Orbit (Photo), T-Mobile MDA compact III ya da HTC P3300 gibi isimlerle bulunabilen aygıt, bir telefon olarak UMTS'in eksikliğini hissettiriyor. Ancak yön buluculu bir telefon olarak rakip tanımıyor ve "gerçek" GPS aygıtlarından eksiği yok. Avrupa haritaları sayesinde yolda kalmayacağınız garanti.

TEKNİK VERİLER

Dört bant GSM, WLAN, yaklaşık 540 Euro; 108 x 59 x 19 mm, 128 g,
Bilgi için: www.europe.htc.com

- ☑ İyi yazılım ve eksiksiz yön bulma sistemi
- ☑ UMTS yok, ses kalitesi vasat

Asus P535

SIRF-III yongası ve Avrupa haritasını içeren Destinator 6 yazılımı, bu Windows akıllı telefonunu neredeyse komple bir yön bulma sistemine dönüştürüyor. Ne yazık ki UMTS ve HSDPA desteğinin yerinde yeller esiyor.

TEKNİK VERİLER

Üç bant GSM, WLAN, GPS, 2 MP kamera; yaklaşık 700 Euro, 109 x 59 x 19 mm, 145 g,
Bilgi için: www.asus.com

- ☑ Ek fatura çıkartmayan yüksek nitelikli yön bulma sistemi
- ☑ UMTS olmadığından maalesef çok yavaş

◀ iPaq hw6915

Cebinizdeki iPaq yol göstericiniz oluyor. Fabrikada yüklenmiş TomTom Navigator yazılımı, aygıtın GPS alıcısıyla uyumlu. Tek sorun, harita bilgileri için ekstra para ödeme zorunluluğu. Bu bilgileri GPRS üzerinden ya da akıllı telefonu internet bağlantısı olan bir bilgisayara bağlayarak elde edebilirsiniz.

TEKNİK VERİLER

Dört bant GSM, 1.31 MP kamera; yaklaşık 570 Euro, 118 x 73 x 21 mm, 175 g,
Bilgi için: www.hp.com

- ☑ Yön bulma için iyi ve temel özellikler
- ☑ Haritalar ekstra maliyetle satın alınıyor

◀ Nokia N95

E90'da olduğu gibi, güzergâh yönetimi için, önceden kurulmuş yazılıma lisans almanız gerekli. Bizim alternatif ipucumuz şöyle: www.oe-navi.de adresinden indirebileceğiniz yazılımı bu iş için kullanabilirsiniz.

TEKNİK VERİLER

Dört bant GSM, HSDPA, 5 MP kamera, GPS, yaklaşık 660 Euro, 99 x 55 x 21 mm, 121 g,
Bilgi için: www.nokia.com

- ☑ HSDPA'lı harika bir akıllı telefon
- ☑ Navigasyon için ek maliyet

Donanım & Yazılım TESTLERİ

CHIP Test Merkezi olarak, piyasadaki yeni ürünleri test ediyor ve sizlere tanıtıyoruz. Bu sayfalarda en ilginç ürünlerin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Kasım ayında Test merkezi'mize gelen büyük ebatlı ürünler yüzünden hayli yer sıkışıklığı yaşadık. Samsung'un CLX 3160 ve Epson'un D120'si baskı kaliteleriyle bizi oldukça etkilerken, Creative ve Antec Lansing'in hoparlörleriyle kulaklarımızı şenlendirdi. Tabii ki bunda Asus'un ses kartı Xonar D2'nin de katkısı olmadı değil. Samsung ve Sony Ericsson'un cep telefonları dikkatimizi çekti. Özellikle ayın ürünü olan telefon sizin de dikkatinizden kaçmayacaktır. Ayın ürünü denişken

Avermedia'nın Hybrid kartını da vurgulamadan geçmeyelim. Bu kart sayesinde dizüstü bilgisayarınız tam bir eğlence üssüne dönüşürecektir. İlginç ürünlerin arasında OCZ'nin bellek soğutucusu da vardı. Gerçekten de her overclock meraklısının sahip olması gereken bir ürün. Tatil dönemi kapanırsa bile her zaman elinizin altında bulunması gereken fotoğraf makineleri, klavyeler, oyun direksiyonu gibi ürünleri de atlamadık.

Burak Akmenek, akmenek@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Test & Teknoloji sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "Toplam CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbir-

leri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Kullandığımız bu puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Diğer taraftan, ürünlerin teknik verilerini ayrı bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırma yapmayı daha kolay hale getirmek. Burada test edilen donanım ürünleri, yeterli puanı alırlarsa CHIP TOP 10 bölümünde ilgili listede de yer alırlar.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 puan)

Donanım
101 Hoparlör: Antec Lansing FX4021
101 LCD monitör: Benq G700A
101 Anakart: Biostar TA690G
102 TV kartı: Avermedia avertv HYB. EX. SLIM
104 Klavye ve fare: Freequick Basking Shark W01
104 Kablosuz ağ kartı: Edimax EW-7728IN
104 Dizüstü: Dell inspiron 1520
106 Hoparlör: Dvooom EIQ808
106 Ekran kartı: Gigabyte Geforce 8600 GT
106 Yönlendirici: Edimax BR-6504N
108 LCD monitör: Neovo E-W19
108 Kulaklık: Jabra BT160
108 Klavye ve fare: Inca IWS-510
110 Cep telefonu: Samsung SGH F300
112 Ses kartı: Asus Xonar D2
112 Hoparlör: Creative Inspire T3100
112 Yazıcı: Epson Stylus D120
114 Bellek soğutucu: OCZ XTC
114 Cep telefonu: Sony Ericsson K530İ
114 Dijital fotoğraf makinesi: Olympus MJU820
116 Anakart: Gigabyte GA-G31MX-S2
116 LCD monitör: PB Maestro 220 WDV
116 Yazıcı: Samsung CLX3160FN
118 Direksiyon: Snopy V5H USB PRO
118 Cep telefonu: Samsung SGH E200
118 Kulaklık: Sennheiser BW900
120 Kablosuz IP kamera: Airlive WL-5420CAM
120 Dijital fotoğraf makinesi: Kodak V1253
120 Web kamerası: Microsoft Lifecam NX-6000

Bu ürünleri
Hepsiburada.com'dan
satın alabilirsiniz

HOPARLÖR ANTEC LANSING FX4021	LCD MONİTÖR BENQ G700A	ANAKART BIOSTAR TA690G			
					
CHIP PUANI 	CHIP PUANI 	CHIP PUANI 			
FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS 			
FİRMA BİLGİ İÇİN WEB FİYAT	FİRMA BİLGİ İÇİN WEB FİYAT	FİRMA BİLGİ İÇİN WEB FİYAT			
Multimedya (212) 479 46 46 www.multimedya.com 145 \$ + KDV	Penta, Koyuncu (216) 528 88 88 www.koyuncu.com.tr 239 \$ + KDV	Mascom (212) 312 50 00 www.mascom.com.tr 94 \$ + KDV			
TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER			
Hoparlör Toplam çıkış Frekans aralığı Kumanda Uydu boyutu Subwoofer boyutu	1 subwoofer, 2 uydu 46 W 32 Hz – 20 kHz Hem kablolu hem kablosuz 80 x 58 x 177 mm 215 x 215 x 345 mm	Ekran Görüntü alanı Maksimum çözünürlük Tepki süresi Parlaklık Kontrast	LCD TFT 17 inç 1.280 x 1.024 5 ms 300 cd/m² 700:1 ms	Form faktör Yonga seti İşlemci yuvası FSB hızı Bellek yuvası Yuva sayısı	Micro ATX AM 690G AM2 2.000 MHz 4 x DDR2 DIMM 1 x PCI-E16X, 1 x PCI-E1X, 2 x PCI 2.2

Güçlü performans: Test merkezimizde mercer altına aldığımız Antec Lansing'in FX4021 modeli, 2 x 1 ses sistemlerinin ne kadar güçlü olabileceğine çok iyi bir örnek. 24 W gücündeki subwoofer 345 mm yüksekliğiyle oldukça yer kaplamasına karşın ürünün toplam performansına güç katıyor. Duvara asabileceğiniz aparatlarıyla gelen uydular, 2,5 metrelik kabloları sayesinde odada dilediğiniz gibi yerleştirilebiliyor. Ürünle gelen kablolu ve kablosuz kumandalar sayesinde rahatça kullanabiliyorsunuz. Kumanda üzerinde bulunan açma/kapatma tuşu sayesinde hoparlörleri ayrı bir ses sistemi gibi kullanabilirsiniz. Bunun yanında loudness ve sfx tuşları özellikle oyun oynarken veya film seyredirken cihazın performansını arttırabilmenizi sağlıyor. Kablolu kumanda üzerinde bulunan mikrofon ve ses girişi sayesinde hoparlörün kablosunu çıkartmadan dilediğiniz harici ses kaynağını hoparlörlere kolayca bağlayabilir veya kimseyi rahatsız etmeden müzik dinleyebilirsiniz.

SONUÇ Oldukça güçlü performansı ile hem oyuncuların hem de müzikseverlerin ilgisini çekebilecek bir ürün.

- + Güçlü ses çıkışı
- + Uzun kablolu
- + Pratik kumanda

Pratik modlar: Masasında fazla yeri olmayan kullanıcılar için 17 inç LCD monitörler oldukça ideal bir çözümdür. Test Merkezi'mize konuk olan BenQ G700A tamamen siyah rengin hâkim olduğu ince bir çerçeveye sahip. BenQ'nun sade bir tasarıma sahip G700A modeli, masada yer kaplamamasının yanında pratik modlarıyla dikkat çekiyor. Standart, fotoğraf, film, dinamik ve sRGB modlarına sahip olan monitör, kullanımınıza göre tek tuşla geçiş yaparak, önceden hazırlanmış ideal ayarlara ulaşmanızı sağlıyor. Bu modlardan özellikle fotoğraf ve film modu BenQ G700A'nın gücünü ortaya çıkartıyor. Fakat ürünün çerçevesinin altına gizlenmiş olan kontrol tuşları, rahatça erişilmesine rağmen gözle görülemediği için ayarları yaparken kullanıcıyı zorluyor. Yalnızca VGA girişi bulunan ürünün ayağı herhangi bir yükseklik ayarına imkân tanımıyor. Ayrıca monitörü 60 dereceye kadar eğerek uygun görüş açısını yakalayabiliyorsunuz.

SONUÇ BenQ G700A, çeşitli görüntü modlarıyla ön plana çıkan, masanızda fazla yer kaplamayacak bir monitör.

- + Düşük tepki süresi
- + Görüntü modları
- + Kontrol tuşlarının konumu

İdeal AM2: Biostar'ın TA690G anakartı, küçük bir kasa içinde birçok özelliği aynı anda sahip olmak isteyenler için ideal bir donanım bileşeni. Üzerinde DVI, S-Video ve HDMI çıkışlarını bulunduran anakart, özellikle evinde multimedya PC toplamak isteyenler için ideal bir çözüm sunuyor. Pasif soğutmaya sahip kuzey köprüsü yük altında dahi çok ısınmıyor. Ürünün üzerinde dâhili bulunan 8 + 2 kanal destekli tümleşik ses kartı ve 512 MB paylaşımlı bellek kullanan ATI Radeon X1250 ekran kartı, film seyretmek için yeterli olmasına karşın oyunlar için daha gelişmiş bir ekran kartı şart. Yedi adet USB girişi bulunan ürünün 4 x SATA II girişleri sayesinde RAID 0,1 ve 10 kurarak hesaplı bir workstation'a da sahip olabilirsiniz. Sınırlı overclock imkânları sunan anakartla verilen kabloları saklayabileceğiniz bir adet çanta da hediye geliyor. Biostar TA690 hesaplı fiyatı ve sunduğu imkânlarla tüm kullanıcılar için ideal bir AM2 platformu.

SONUÇ Bir multimedya PC toplamak veya bir workstation oluşturmak isteyenler için uygun fiyatlı bir anakart.

- + HDMI çıkışı
- + Zengin BIOS
- + Uygun fiyat

TV KARTI

AVERMEDIA AVERTV HYB. EX. SLIM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Multimedia
BİLGİ İÇİN	(212) 479 46 46
WEB	www.multimedia.com
FİYAT	125 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	Express Card
Yayın standardı	NTSC/PAL/ FM
Video kayıt biçimi	MPEG-2
Fotoğraf kayıt biçimi	JPEG
Uzaktan kumanda	Yok
Diğer	Teleteks, DVB-T, HDTV

- + HDTV desteği
- + Kullanımı kolay yazılım
- + Zengin kutu içeriği

AVerTV Hybrid Express Slim

YAYINLAR CEBİNİZDE Avermedia ile TV ve radyo yayınlarını bilgisayarınıza kaydedebilirsiniz.

Dizüstünde TV

Avermedia ile dizüstünüzü eksiksiz bir eğlence üssüne dönüştürün.

■ Önümüzdeki yıllarda masaüstü sistemlerin yerini taşınabilir ürünlerin alacağını kestirmek çok zor değil. Özellikle her türlü gelişimin en hızlı şekliyle yaşandığı bilişim alanında bu değişim de uzun zaman almayacaktır. Hal böyle olunca her zaman yanımızda taşıyacağımız ürünlerden beklentilerimiz de artıyor. Avermedia'nın ürünü tüm beklentileri karşılamak üzere geliştirilmiş. Her ne kadar bilgisayarlarımızda film seyredebilsek ve fotoğraf görüntüleyebilsen de, televizyon izlemek veya radyo dinlemek için ek aparatlara veya bağlantılara ihtiyaç duyuyoruz. İşte tam bu noktada AVerTV Hybrid Express Slim devreye giriyor. Yalnızca 27 g ağırlığıyla varlığını dahi hissetmeyeceğiniz kart, dizüstü bilgisayarınızın Express Card yuvasına takılıyor. Kurulumu oldukça kolay olan kartın en büyük yardımcısı, tabii ki beraberinde gelen yazılım ve aparatlar.

Hangi yayını istersiniz?

Ürünle beraber AVerTV 6 veya ondan çok daha işlevli olan Aver Media Center yazılımları sayesinde, TV ve radyo kanallarını tarayıp listeleyebilmeniz yanı sıra, bilgisayarınıza kayıtlı olan videoları izleyebilir, müzik parçalarını dinleyebilir veya fotoğraflarınıza bakabilirsiniz. Her şeyi tek bir merkezden yönetmenin yanında tek tek dosyaları bulmak zorunluluğunuz da yok. Tüm dosyaların yerini bir kez programa gösterdikten sonra istediğiniz zaman kullanımınıza hazır hale geliyor. Kart analog ve dijital yayınları destekliyor. Televizyon izlemek için NTSC ve PAL yayınların yanında DVB-T yayınları da seyredebilirsiniz. Ayrıca televizyon sinyallerinin HDTV biçiminde yayınlandığı yerlerde, yine bu

kart yardımıyla yayınları yakalayabilirsiniz. Yayınları dilediğiniz yerde kaydedebilir, dilerseniz geciktirme özelliğiyle dilediğiniz yerleri tekrar izleyebilirsiniz. Özellikle sevdiğiniz dizilerin saatini biliyorsanız bilgisayarınızı önceden ayarlayarak yayını kaydedip daha sonra seyredebilirsiniz. Bu sayede sevdiğiniz programların veya filmlerin arşivini dahi yapmanız mümkün. Ürünün Teleteks desteği de bulunuyor. Yayının dilediğiniz noktasında "snap shot" özelliğiyle fotoğraf alabileceğinizi de belirtmeden geçmeyelim. Yazılım sayesinde kolayca radyo moduna geçebilir ve tıpkı televizyonda olduğu gibi otomatik arama özelliğiyle beş dakikadan daha az sürede radyo kanallarını bulabilirsiniz. Tıpkı TV'de olduğu gibi burada da kayıt imkanınız mevcut. Yalnız analog yayınları, ürüne harici anten bağlıyken, yazılımla tarama yapmanız dahi net olarak alamayabiliyorsunuz. İnce ayar yapmalısınız.

Aparatlarla yapabilecekleriniz

Kablolu yayın dışında ürünün içinden çıkan RF kabloyu kullanarak, ürünle gelen harici antenler sayesinde, TV ve radyo yayınlarını yakalayabilirsiniz. Ayrıca tek kablo üzerindeki S-Video/kompozit girişleri ile dizüstü bilgisayarınızda DVD oynatıcı, oyun konsolu, kamera gibi harici kaynaklardan sinyal alarak ekranınıza görüntü aktarabilirsiniz. Özetle AVerTV Hybrid Express Slim, bir dizüstü bilgisayar sahibinin mutlaka sahip olmak isteyeceği bir donanım bileşeni. Kullanması son derece kolay yazılımı ve yetenekleri ile hem bugüne hem de yarına hazır.

SONUÇ Dizüstü bilgisayarınızda aklınıza gelen tüm eğlence unsurlarını bir arada toplayan ve bunlara artı değer katan bir ürün. →

KLAVYE VE FARE FREEQUICK SHARK W01

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

iteknoloji
(216) 550 73 10
www.freequick.com.tr
51 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Tuş sayısı	138
Arabirim	Bluetooth
Mak. kullanım mesafesi	10 m
Nümerik klavye	Var
Boyut	475 x 210 x 35 mm
Diğer	33 adet işlev tuşu

Kısa yol coşkusu: Basking Shark W01, üzerindeki değişik ebatla kısa yol tuşlarıyla kullanıcının işini kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. Bu tuşlardan 24 adedi dilediğiniz şekilde programlanabiliyor. Klavyenin ilk sıra kısa yol tuşları çalışmanızı hızlandırırken, ikinci sıradakiler kendi arasında gruplanmış. Sol üstteki tuşlar MS Office programları, ortadaki tuşlar Media Player ve sağdaki tuşlar [Ctrl] + [C] gibi kısa yolların yerine kullanılmak için düşünülmüş. İlk bakışta gözünüze oldukça kalabalık görünen bu düzene alıştıktan sonra, eliniz kendiliğinden doğru tuşa gidiyor. Fakat bilinen kısa yol birleşimlerini kullanmaya alışanlar için bazı tuşlar atılabilir. Tuş takımı biraz sert fakat çalışırken fazla ses çıkartmaması bir avantaj. Ürünle gelen 800 dpi fare fazladan iki tuşa sahip. Klavye - fare setinin kutusundan çıkan şarj istasyonu aynı zamanda alıcı görevini de görüyor. Masanızda fazla yer kaplamayan takımla beraber kalem piller de veriliyor.

SONUÇ Kısa yol tuşları sayesinde kullanıcının işini kolaylaştıran, şık bir klavye ve fare takımı.

- + 24 programlanabilir tuş
- + Şarj istasyonu
- + Su geçirmez

KABLOSUZ AĞ KARTI EDIMAX EW-7728IN

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Mascom
(212) 312 50 00
www.mascom.com.tr
54 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Bağlantı tipi	PCI
Standartlar	802.11 b/g/n
Frekans bandı	2.4k - 2.4835 Ghz
Güvenlik	64/128 WEP, WPA, WPA2, Cisco CCX
Anten tipi	3 x 3dBi harici
Diğer	Link, TX/RX LED'leri

Kablosuz özgürlük: “Kablosuz modemler varken neden bir kablosuz ağ kartı alayım” diyorsanız cevabı işte bu üründe. Öncelikle USB 2.0 desteği bulunmayan eski bilgisayarlar için, bu kartla bilgisayarınızı kablo çekmeden bir download merkezine dönüştürebilirsiniz. 802.11n standardını desteklemesiyle geleceğe yatırım yapan bu cihaz, MIMO teknolojisiyle veri aktarımınızı altı katına (300 Mbps), kapsama alanını ise üç katına kadar çıkartıyor. Bu sayede oldukça yüksek bir veri aktarım ve kapsama alanına kavuşuyorsunuz. Edimax EW-7728IN’ye takılabilen üç adet 3 dBi gücündeki antenle kapsama alanı artırılmış ve ölü alanların en aza indirilmesi amaçlanmıştır. Bir kablosuz ağ kartında beklenen tüm güvenlik standartlarını sunan kartla gelen yazılım ve kılavuz sayesinde, bilgisayardan hiç anlamayan kullanıcıların dahi rahatlıkla kullanılabilmesi sağlanmış. Eğer evinizde kablosuz modeminiz yoksa bu ürünü sakın kaçırmayın.

SONUÇ Etkili veri aktarım hızı ve kapsama alanıyla ön plana çıkan, kaliteli ve kurulumu kolay bir ürün.

- + Arttırılmış kapsama alanı
- + Yüksek veri aktarımı
- + Kolay kurulum

DİZÜSTÜ DELL INSPIRON 1520

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Kont
(216) 499 62 99
www.dell.com.tr
1.399 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

İşlemci	Intel T7300 (2.0 GHz)
Bellek	2 x 1 GB DDR2 (667 MHz)
Sabit disk	146 GB
Ekrani	15,4 inç / 1.280 x 800
Boyut	358 x 369 x 57 mm
Ağırlık	3,1 kg

Yüksek performans: Dell Inspiron 1520 test merkezimize gelir gelmez dikatimizi çekti. Fakat ürünü inceledikçe daha da ilimizi çekti. Performans testlerimizde oldukça yüksek puan alan ürünle çalışırken, hızınıza hız katılacağı tartışılmaz. Üzerinde bulunan 256 MB’lık GeForce 8600M GT ekran kartıyla oyunlarda da iddialı olan dizüstünün parlak ekranında film seyretmek ise ayrı bir keyif. PCI express yuvasına gizlenmiş uzaktan kumandası sayesinde daha rahat yönetebileceğiniz cihazın ön kısmında bulunan tuşlarla da Media Player’ı kullanabilirsiniz. Üzerinde dört adet USB yuvası, bir adet çoklu kart yuvası ve DVD R/RW optik sürücü mevcut. Testlerimizde 116 dakikalık pil ömrüne sahip olduğunu gördüğümüz ürünün ağırlığı 3,1 kg. Ürünün touchpad’i küçük olmasına karşın kullanımı oldukça kolay. Üzerinde 2 MP web kamerası da bulunuyor. Birçok renk seçeneğine sahip olan dizüstü, Vista’nın yükünü rahatlıkla taşıyabiliyor.

SONUÇ Yüksek performansı, parlak ekranı ve uygun fiyatıyla ilimizi çeken, kullanımı son derece keyifli bir ürün.

- + Yüksek performans
- + Parlak ekran
- + Uzaktan kumanda

HOPARLÖR DVOOM EIQ808

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA DvooM Goldmaster
BİLGİ İÇİN Ayrıldız (212) 693 02 02
WEB www.goldmaster.com.tr
FİYAT 90 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

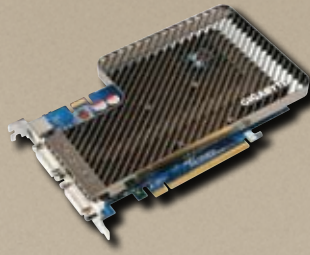
Hoparlörler	1 subwoofer, 2 uydu
Toplam çıkış	31 W
Frekans aralığı	60 Hz – 20 kHz
Kumanda	Yok
Uydu boyutu	94 x 86 x 77 mm
Subwoofer boyutu	229 x 229 x 225 mm

Benzersiz tasarım: DvooM EIQ808 ilk bakışta tasarımıyla hemen göze çarpıyor. Yuvarlak hatlara sahip subwoofer ve arkasındaki ağırlıkları sayesinde dengede duran uydularıyla hoparlör modern bir tasarıma sahip. Subwoofer'ın ön kısmına yerleştirilmiş olan kontrol tuşlarıyla bas, tiz ve ses seviyesi ayarlarınızı kolayca yapabiliyorsunuz. Subwoofer, darbelere dayanıklı bir plastikte korunurken uyduların önüne çekilen plastik bir çubukla da dış etkenlerden zarar görmesi engellenmiş. Bilgisayarınızın ses çıkışına bağlayarak kullanabileceğiniz set, güç ihtiyacını adaptörden alıyor. Subwoofer tamamen plastik alaşımdan olduğu için ahşaplar kadar iyi bir ses derinliğine sahip değil. Buna rağmen ses çıkışı yeterince güçlü ve sinyal gürültü oranı da tatmin edici. Fakat ürünün tiz/bas oranında tizlerin daha önde olması hassas kulakların kolayca fark edeceği bir dengesizliği beraberinde getiriyor. Bu sorunu ekolayızla oynayarak kolayca çözebilirsiniz.

SONUÇ DvooM EIQ808, farklı tasarımıyla ön plana çıkan ve tatminkâr ses performansına sahip bir hoparlör.

- + Modern tasarım
- + Darbelere dayanıklı
- Tiz/bas orantısızlığı

EKRAN KARTI GIGABYTE GEFORCE 8600 GT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Arena, E-Sistem
BİLGİ İÇİN (216) 499 62 99
WEB www.gigabyte.com.tr
FİYAT 144 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Grafik işlemci	8600 GT
Bellek tipi	256 MB DDR3
Bellek arayüzü	128 bit
Güç girişi	Yok
Soğutma	Pasif
Giriş çıkışlar	2 x DVI, HDTV, S-Video

Sessiz performans: nVidia yonga setli orta karar bir ekran kartı almak istiyorsanız, muhtemelen kartlarınız 8600 GT ve GTS serisinden tercih edeceksinizdir. Fiyat performans açısından iyi bir noktada olan bu kartları çoğu marka nVidia'dan aldığı referans tasarımıyla üretirken, Gigabyte yeni bir tasarıma imza atmış. Farklı bir baskılı devre şeması kullanan üründe soğutma sistemi de özel. Alüminyum ısı çukuru ve bakır ısı borusundan oluşan soğutma sistemi, fana ihtiyaç duymadan işlemci ve hafıza modüllerini soğutuyor. Standart olarak 540 ve 700 olan işlemci ve hafıza frekansları, bu kartta 600 ve 720 değerlerinde. Buna karşın yaptığımız testlerde ürün, standart 8600 GT'den ortalama yüzde 5 ila 10 arası daha düşük performans oranlarına sahip oldu. GPU sıcaklığı ise en fazla 67 derece civarındaydı. Performanstaki eksisini donanım özellikleri ve Supreme Commander'lı kutusuyla kapatan NX86T256D, sessiz PC toplamak isteyenlere tavsiye edilir.

SONUÇ Gelişmiş soğutma sistemiyle orta seviye performans arayanlar için sessiz çözüm.

- + Sessiz tasarım
- + Kutu içeriği
- Performans

YÖNLENDİRİCİ EDIMAX BR-6504N

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Mascom
BİLGİ İÇİN (212) 312 50 00
WEB www.mascom.com.tr
FİYAT 122 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	4 x Ethernet
Kablosuz ağ	802.11 b/g/n
ADSL standardı	ADSL2+
Kablosuz güvenlik	WPA, 64/128 bit, WEB.
Türkçe arabirim	Yok
Diğer	3 dBi gücünde 3 anten

Yüksek veri aktarımı: 4 x Ethernet girişiyle minik bir ağ oluşturabileceğiniz Edimax BR-6504n, aynı zamanda üzerinde bulunan 3dBi gücündeki üç adet anteni ile kablosuz bağlantıya izin veriyor. Bu sayede küçük işyerleri için ideal bir kullanım sunan ürünün bir başka özelliği de beraberinde gelen ayak sayesinde dik yerleştirilerek az yer kaplaması. BR-6504n beyaz rengi ve şık tasarımıyla oldukça estetik bir görünüme sahip. WPA-2, 64/128 bit şifreleme ile güvenliği sağlayan Edimax BR-6504n, tak-çalıştır desteği ile kolayca kuruluyor. MIMO teknolojisi sayesinde, b ve g standartlarına göre altı kat daha fazla veri aktarımı ve üç kat daha etkili kapsama alanına sahip. Hava ızgaraları ürünün yan taraflarında bulunuyor. Fakat çok dar olduklarından hava dolaşımı çok etkili değil. Ürünün arkasında bulunan WPS tuşu sayesinde güvenli kurulum yapabiliyorsunuz. Cihazla beraber gelen yazılımın Türkçe olmaması ise dil bilmeyenler için sorun olabilir.

SONUÇ MIMO teknolojisi sayesinde veri aktarım ve kapsama gücünü ortaya koyan bir ürün.

- + Estetik tasarım
- + Etkili kapsama alanı
- + Yüksek veri aktarımı

LCD MONİTÖR
NEOVO E-W19

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA AG Neovo
BİLGİ İÇİN MultiMedya (212) 479 4646
WEB www.multimedya.com
FİYAT 430 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	LCD TFT
Görüntü alanı	19 inç
Maksimum çözünürlük	1.440 x 900
Tepki süresi	3 ms
Parlaklık	400 cd/m²
Kontrast	1000:1 ms

KULAKLIK
JABRA BT160

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Jabra
BİLGİ İÇİN Tesan (212) 454 60 00
WEB www.tesan.com.tr
FİYAT 49 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	Bluetooth 1.2
Pil	Lityum iyon
Konuşma süresi	8 saat
Mesafe	10 m
Ağırlık	16 g (pil dâhil)
Diğer	Değiştirilebilir kapak

KLAVYE VE FARE
INCA IWS-510

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Pasifik Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 212 12 11
WEB www.pasifikbilgisayar.com
FİYAT 36 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Tuş sayısı	136
Arabirim	Bluetooth
Mak. kullanım mesafesi	10 m
Nümerik klavye	Var
Boyut	486,5 x 217,5 x 41 mm
Diğer	32 adet işlev tuşu

Eğlence merkezi: Neovo E-W19 benzerlerinden farklı olarak katlanabilir bir ayağa sahip. Katlandığında arkasında kalan ayağı sayesinde monitörü taşımak ve kurmak oldukça kolay. Fakat ayağın genişliği yüzünden masada kapladığı alan aynı sınıftaki monitörlere oranla daha fazla. Birer adet D-Sub ve DVI girişine sahip olan monitörün 2W gücündeki iki adet hoparlörü ön alt kısmına yerleştirilmiş. Ürünün sağ tarafında bir adet kulaklık girişi de bulunuyor. Parlak, siyah bir kasaya sahip olan monitörün kontrol tuşları ise sağ ön kısımda ve ulaşımı oldukça kolay. Fakat tuşların tamamen siyah yapısından dolayı hangisinin ne işe yaradığını seçmek oldukça zor. Görüntü ayarlarınızı, pratik kullanımlı renkli bir menü aracılığıyla rahatça yapabiliyorsunuz. Monitörün üzerindeki hoparlörler tüm çoklu medya uygulamaları için tatmin edici bir performans gösteriyor. Neovo E-W19, 3 ms tepki süresi ve yüksek kontrast oranıyla göz dolduruyor.

SONUÇ Katlanabilir ayağı, görüntü kalitesi ve tatminkâr bir performansa sahip hoparlörleriyle dikkat çekiyor.

- + Düşük tepki süresi
- + Parlaklık ve kontrast oranları
- + Hoparlör performansı

Swarowski tasarım: Test merkez'imize gelen Jabra BT160, ilk bakışta göz kamaştırıyor. Özel Swarovski tasarımıyla dikkat çeken ürün açma-kapatma düğmesinden taşlar üzerine yansıyan mavi ışığıyla hemen fark ediliyor. Özellikle gece kullanıldığında hemen göze çarpan Jabra BT160, 16 g ağırlığıyla neredeyse hiç hissedilmiyor. Hem sağ hem de sol kulakta kullanılabilen ürünün ses kontrol tuşları üst tarafında bulunuyor. Dilerseniz değiştirilebilen onlarca kapağıyla özel tasarım kapak yerine rengarenk alternatiflerden birini kullanabilirsiniz. Bu sayede özellikle hanımlar için düşünülmüş bu ürünü kapakları değiştirerek kullandığınız diğer aksesuarlara uygun hale getirebilirsiniz. Ses kalitesi oldukça tatmin edici olan kulaklık, dış sesleri engellemede de başarılı. Testlerimizde, ürünün üzerinde belirtilen sekiz saatlik yaklaşık konuşma süresini yakalayabildik. Ürünün cep telefonunuzla uyumluluğunu kontrol etmek için www.jabra.com adresini kullanabilirsiniz.

SONUÇ Özellikle kullandığı aksesuarlara dikkat eden hanımlara hitap eden bir ürün.

- + Özel tasarımı
- + Konuşma süresi
- + Değiştirilebilir kapak

Daha sportif: Test Merkezi'mize ilk olarak Ağustos sayımızda konuk olan Inca IWS, yenilenmiş tasarımıyla çok daha çekici görünüyor. Eski tasarımında açık gri ve siyah renklerin hâkim olduğu klavye ve fare setinde, bu kez koyu gri ve siyah kullanılmış. Ayrıca klavyenin üst orta kısmında bulunan tuşlar ve fare tuşları, portakal rengin verdiği canlılıkla oldukça sportif görünüyor. Inca'nın klavye - fare setinin tipik özelliği olan yüksek sayıdaki işlev tuşlarında herhangi bir değişikliğe gidilmemiş. Ürünle gelen bir yardımcı yazılımla bu tuşlardan 10'una dilediğiniz programı atayabiliyorsunuz. Klavyenin üzerindeki pil göstergesi yerini koruyor. Ürünün üzerindeki çoklu medya tuşları ise Windows Media Player gibi oynatıcılar için oldukça kullanışlı. Fakat renk değişikliği yüzünden işlevlerinin seçilmesi biraz zorlaşmış. Fare üzerinde bulunan kaplama, eskisine oranla elinizin daha iyi kavramasını sağlıyor. Ürünle beraber dört adet kalem pil veriliyor.

SONUÇ Yeni tasarımıyla kullanışlılık daha da artırılırken aynı zamanda daha estetik bir görünüm kazandırılmış.

- + PC kapatma tuşu
- + Sportif tasarım
- + Türkçe destek

CEP TELEFONU
SAMSUNG SGH F300

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Samsung
BİLGİ İÇİN	Telpa-Başarı (212) 340 39 99
WEB	www.samsung.com.tr
FİYAT	582 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	1,4 inç, 2,2 inç TFT LCD
Bellek	128 MB
Frekans bandı	900/1.800/1900 MHz
Boyut ve ağırlık	103,5 x 44 x 9,4 mm; 77g
Kamera	2.0 MP
Diğer	GPRS, EDGE, WAP, FM, MP3, bluetooth

- + Orijinal tasarım
- + Yüksek ses performansı
- Küçük telefon ekranı

MÜZİK ARKADA Cep telefonunun arkasını çevirdiğinizde pil kapağı yerine bir MP3 oynatıcı ile karşılaşıyorsunuz.

Bir elmanın iki yarısı

Samsung MP3 oynatıcı ve telefon sırt sırta ve rince ne olur?

■ Teknoloji ve yaratıcılığın bir araya geldiği ürünler özellikle son teknoloji ürünleriyle ilgilenenlerin her zaman dikkatini çekmiştir. TestMerkezi'mizde incelediğimiz Samsung'un SGH F 300'ü de ilk elimize aldığımızda benzersiz tasarımıyla bizi şaşırttı. Her cep telefonu kullanıcısı gibi ürünün arkasını çevirip pili kapatan bir kapak aradık. Fakat daha büyük bir ekranla karşılaştık. Tahmin ettiğiniz gibi pil ürünün içerisine gömülü. Fakat aynı zamanda ürünü tamamen kaplayan deri kılıfın arka kısmı da ikinci pili gizleyen bir koruma görevi görüyor. Ürün bu kapaktan ayrılarak ta kullanılabilir. Aslında Samsung bu ürünle basitçe bir MP3 oynatıcılı telefon melezi ortaya çıkartarak bir telefon ve MP3 oynatıcılığı fiziksel olarak bir araya getirmeyi hedeflemiştir.

Sade bir telefon

Ürünün telefon kısmı gösteriştense oldukça uzak. Öncelikle yalnızca 1,4 inç ve üç satırdan oluşan 65k renk derinliğine sahip ekranı, her ne kadar kullanışlı bir menüye sahip olsa da kesinlikle pratik değil. Bu, ürünün belki de en büyük eksiği. Bu kadar küçük bir ekranın pil tasarrufu için düşünüldüğünü tahmin edebilirsiniz. Fakat Samsung SGH F300 4,5 saatlik konuşma ve 210 dakikalık bekleme süresi vaat ediyor. Testlerimizde benzer sonuçları biz de gözlemledik. Ürünün sol tarafında kulaklık ve Micro SD kart yuvası bulunuyor. Bu sayede ürünün belleğini rahatça yükseltebilirsiniz. Yine sol tarafta bulunan tuş sayesinde MP3 oynatıcı ve telefon arasında geçiş yapabiliyorsunuz. Geçiş yaptığınızda bir tarafın tuş takımı da kullanım dışı kalıyor. Ürünün sağ tarafında ise

sim kart girişi ve reset tuşu bulunmaktadır. Bu yuva sayesinde iki GSM operatöründen birden sim kartınız varsa rahatlıkla değişiklik yapabilirsiniz.

Sade bir MP3 oynatıcı

Ürünün arkasında bulunan MP3 oynatıcı ise video ve fotoğraf görüntüleme, radyo çalma özelliklerinin yanında ses kaydı da yapabiliyor. Bang & Olufsen tarafından geliştirilen ses sistemi sayesinde oldukça kaliteli bir performans ortaya çıkmış. ICE power teknolojisine sahip dijital amfi gerçekten de kulaklarınızı şenlendiriyor. Ürünün menülerini kullanmak son derece kolay. Tuş takımı ise oldukça sade. Yalnız tuş takımının üzerindeki baskıyı algılaması biraz sorunlu. Bu yüzden kullanırken biraz sıkı basmanız gerekiyor. 2,2 inç parlak ekranda fotoğraflar rahatlıkla görüntülenebiliyor. Aslında telefon ve MP3 oynatıcılığı kendi içerisinde kıyaslırsak MP3 oynatıcının açık arayla önce olduğu bir gerçek. 2 MP kamerasıyla 1.600 x 1.200 çözünürlükte çekim yapabileceğiniz ürünün kamerasını hem 2,2 hem de 1,4 inçlik ekranlardan hangisinde isterseniz kullanabilirsiniz. Ürünün üzerinde flaş veya çekim ışığı bulunmuyor. Bu arada iki ayrı pil olduğundan ekranınızda iki ayrı gösterge olduğunu da belirtelim.

Bir taşla iki kuş

Samsung, yaratıcılığın nelere kadar olabileceğini bu ürünle göz önüne seriyor. SGH F300 sade fakat işlevli bir telefon ve kaliteli bir MP3 oynatıcının sırt sırta vermiş hali. Eğer ilgi çekici ve sade bir ürün istiyorsanız tercihiniz olabilir.

SONUÇ İnce ve hafif tasarımın orijinal bir fikirle bir araya getirilerek harmonize edilmesinden ortaya çıkan bir ürün. →

SES KARTI
ASUS XONAR D2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

-

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Asus
(216) 521 47 25
www.asus.com.tr
Belli değil

TEKNİK ÖZELLİKLER

İşlemci	Asus AV200
Arabirim	PCI
Örnekleme	24 bit / 192 kHz
Gürültü oranı	118 dB
Ses çıkışı	7.1
Diğer	Manyetik koruma

HOPARLÖR
CREATIVE INSPIRE T3100

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Creative
Kont ve Koyuncu (216) 528 88 88
www.creative.com
58 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Hoparlörler	1 subwoofer, 2 uydu
Toplam çıkış	29 W
Frekans aralığı	40 Hz – 20 kHz
Kumanda	Yok
Uydu boyutu	7 x 8 x 18,3 mm
Subwoofer boyutu	18,2 x 19,6 x 26,3 mm

YAZICI
EPSON STYLUS D120

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Epson
Epson Türkiye (212) 336 03 03
www.epson.com.tr
99 € + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Baskı teknolojisi	Mürekkep püskürtmeli
Baskı hızı	37 SB, 20 renkli A4
Baskı çözünürlüğü	5.760 x 1.440
Bağlantı	USB 2.0
Ağırlık	3,9 kg
Boyut	435 x 240 x 161 mm

EAX 2.0 destekli: Asus Xonar D2 modeliyle ses kartı yarışına hazırlanıyor. Özellikle oyuncuların ve müzisyenlerin tercih ettiği ses kartları hassas kulaklar için çok önem taşır. EAX 2.0 teknolojisini destekleyen kart, testlerimizde rakiplerinden daha üstün bir performans ortaya koymadı. Fakat bu performans, kartın kötü olduğu anlamını taşıyor. Tam tersine 118 dB gürültü oranı ile ses sisteminizin performansını ket be kat arttıracak olan ürün, Open AL teknolojisi ile Vista altında da gücünü gösteriyor. Dolby Digital ve DTS sinyal işlemeyle rakiplerinin önüne geçen kart 7.1 kanal desteğine sahip. Ürünün üzerindeki kaplama sayesinde manyetik bozulmalardan koruma sağlanmış. Ayrıca kablo girişleri renkli led'lerle aydınlatılarak karanlıkta dahi rahatlıkla görülebilmesi sağlanmış. Oldukça zengin bir kutu içeriğiyle gelen ürüne aklınıza gelebilecek her türlü ses kaynağını bağlayabilmeniz mümkün. Üstelik beraberinde verilen yazılımlarla da değer kazanıyor.

SONUÇ Hem müzisyenlerin hem de oyuncuların ilgisini çekebilecek, güçlü performanslı bir ses kartı.

- + Yüksek performans
- + Dolby D. ve DTS sinyal işleme
- + Zengin kutu içeriği

Küçük ve şık: Creative, her zaman kalite ve tasarımı bir arada sunabilmiştir. Inspire T3100'de özellikle tasarım açısından markanın diğer ürünlerinden geride kalmıyor. İnce tasarımı uydu hoparlörlerden sağ hoparlörün yan tarafında ses sisteminin açma/kapatma ve ses ayarı görevini gören tek bir düğme bulunuyor. Aynı hoparlörün sol tarafında bulunan kulaklık girişiyle ürünün kablolarıyla uğraşmadan kolayca kulaklık bağlayabiliyorsunuz. Bu özellikle oyuncuların hoşuna gidecek bir özellik. Ürünün 1.7 metrelik kablo uzunluğu, odanızın olmasa da masanızın üzerinde rahatça yerleşim düzeni almanızı sağlıyor. Subwoofer ahşap malzemeden yapıldığı için ses kalitesine olumlu katkıda bulunuyor. Ürünün sinyal gürültü oranı oldukça tatminkâr. Ayrıca baslardaki derinliği ve tizlerdeki netliğiyle oldukça temiz bir ses kalitesine sahip. Creative Inspire T3100, hem oyun oynamak hem de müzik dinlemek için oldukça ideal bir hoparlör seti.

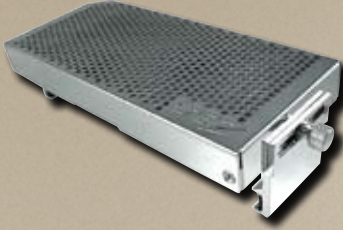
SONUÇ Şık tasarımıyla dikkat çeken, küçük boyutuyla masanızda rahatça yer bulabileceğiniz bir ürün.

- + Şık tasarım
- + Başarılı sinyal/gürültü oranı
- + Kulaklık girişi

Yüksek kalite: Epson'un mürekkep püskürtmeli yazıcısı ilk bakışta küçük boyutu ve hafifliğiyle dikkat çekiyor. İki siyah mürekkep sistemi ve dört renkli kartuşuyla kaliteli ve hesaplı baskı yapan yazıcı, bu yeteneğini Epson'un kendi teknolojisi olan Micro Piezo baskı kafasına borçlu. Testlerimizde 1.878 x 2.710 çözünürlükteki renkli bir sayfayı ısınma süresi dâhil 146 saniyede baskılayan yazıcı, siyah beyaz standart bir sayfayı ise yine ısınma süresi dâhil 20 saniyede bastı. Ürünün gerek renkli gerek siyah beyaz sayfalardaki baskı kalitesi ise son derece yüksek. Yazıcı çalışırken 15V, uyku modunda ise yalnızca 2V elektrik tüketimiyle ne kadar hesaplı olduğunu bir kez daha gösterdi. Baskı sırasında 39 dB gürültü seviyesiyle bir dizüstü bilgisayar sessizliğinde olan yazıcı, kulaklarınızı asla rahatsız etmiyor. Beraberinde verilen Epson Creativity Suite, Easy Photo Print ve Web to Page yazılımları ise baskılama işlerinizi hem kolay hem de keyifli hale getiriyor.

SONUÇ Baskı kalitesi ve üç yıl garantisiyle son kullanıcıyı tatmin edecek, masanızda yer kaplamayacak bir yazıcı.

- + Yüksek kaliteli baskılama
- + Etkileyici sayfa başı maliyet
- Kutudan USB kablosu çıkmıyor

BELLEK SOĞUTUCUSU
OCZ XTC

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Akortek
(212) 210 97 99
www.akortek.com
25 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Dönüş hızı	3.000 rpm
Voltaj	DC 12V
Hava akışı	16 CFM
Gürültü oranı	21 dBA
Boyutlar	60 x 30 x 10
Diğer	Mavi LED

Performansınızı arttırın: Tıpkı araba meraklıları gibi bilgisayarlarını modifiye etmek isteyenler için her gün daha eğlenceli bir aparat çıkıyor. OCZ'nin XTC bellek soğutucusu da bu ürünlerde biri. Ürün, bir kutunun içine konmuş iki adet fandan oluşuyor. Belleklerine daha çok yük bindirerek daha fazla soğutmaya ihtiyaç duyan overclock meraklıları için düşünülmüş olan ürünü kurmak çok basit. DIMM yuvalarının kilidine takılan iki adet ayak, ürünü belleklerin üzerine sabitliyor. Yalnız ürünle gelen vidalar büyük olduğundan sisteminize kurulu geniş bir ekran kartınız varsa sıkışıklık yaratabiliyor. Bu sıkışıklığı küçük bir vida kullanarak ortadan kaldırebilirsiniz. Bekleme, yük altında çalışma ve overclock performans testinden geçirdiğimiz belleklerinizin sıcaklığı bu soğutucu sayesinde her zaman 25 derece civarında kaldı. Bu etkileyici performansın yanında her fanın üzerinde bulunan yumuşak mavi LED'ler, kasanızda etkileyici bir görüntü ortaya koyuyor.

SONUÇ Bilgisayarının performansının arttırırken aynı zamanda şık bir görüntü kazandırmak isteyenler için ideal.

- + Etkileyici performans
- + Mavi LED
- Gürültülü çalışıyor

CEP TELEFONU
SONY ERICSSON K530İ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Samsung
Telpa-Başarı (212) 340 39 99
www.samsung.com.tr
507 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	2.0 inç , 176 x 220 piksel, 256k renk TFT LCD
Bellek	16 MB
Frekans bandı	900 / 1.800 / 1.900 MHz
Boyut ve ağırlık	102 x 46 x 14 mm; 92 g
Kamera	2.0 MP
Diğer	GPRS, HSCSD, 3G, WAP, FM, MP3, Bluetooth

Uygun fiyatlı 3G: Sony Ericsson K530i ilk bakışta darbelere dayanıklı kasası ile göze çarpıyor. Özellikle gece kullanıldığında göz alıcı tasarımı ön plana çıkan ürün 92 g ağırlıyla ele alındığında kendini hissettiriyor. Ürünün 2.0 MP kamerası 2,5X dijital zum'a sahip. Flaşı olmayan kamerayla sesli videolar çekebilirsiniz. Telefonun 2.0 inç ekranında çektiğiniz videoları ve fotoğrafları rahatça izleyebiliyorsunuz. 16 MB belleği Memory Stick Micro yuvası ile arttırabilirsiniz mümkün. Ürünün üzerinde bulunan tarayıcı tuşu sayesinde tek tuşla internette dolaşabilirsiniz. Menü sistemi oldukça hızlı işleyen K530i'nin navigasyon tuşu kolay bir kullanım sunuyor. Ürünün kalitesi özellikle müzik dinlerken kendini ortaya çıkartıyor. 395 saat bekleme ve dokuz saat konuşma süresi vaat eden cihaz, testlerimizde bu verilere yakın sonuçlar elde etti. 3G teknolojinin kapımızı çaldığı bugünlerde geleceğe şimdiden yatırım yapmak isteyenler için K530i ideal bir ürün.

SONUÇ Şık tasarımının yanında çoklu medya özellikleriyle de ön plana çıkan, kullanımı kolay bir cep telefonu.

- + 3G teknolojisi
- + Dayanıklı kasa
- + Arttırılabilir bellek

FOTOĞRAF MAKİNESİ
OLYMPUS MJU820

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Tria İletişim
(212) 296 06 57
www.triailetisim.com
499 YTL KDV dâhil

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı ve Çöz.	8 MP, 3.264 x 2.488
Lens	Olympus Lens, 36-180 mm, f/3,3-5
LCD ekran ve zum	2,7 inç; 5 optik, 5,6 dijital zum
Bellek ve pil	47 MB dâhili, lityum iyon pil
Boyutlar ve ağırlık	96 x 56 x 24 mm; 125 g
Diğer	640 X 480, 30 fps video kaydı

Olympus Mju 820: Su geçirmeyen 125 g.'lık hafif ve estetik kasasıyla, her türlü hava koşullarında kullanılabileceğiniz Olympus Mju 820, yüksek teknolojisiyle beğenimizi kazandı. 8 MP'lık algılayıcısı, tüm detayları monitörünüze yansıtıyor. Makine, 5 optik zum'a sahip. Kullanılan Brightcapture ve TruePic TURBO III imaj işlemci teknolojileriyle, düşük ışık koşullarında bile iyi sonuç alınıyor. Bu teknolojiler sayesinde deklanşör gecikmesi hayli düşük. 3 inçlik HyperCrystal LCD ekranın başarısı, doğru pozlamayı üzerinden yapmanızı sağlayacak kadar iddialı. Cihazda 20 sahne modu var. Türkçe dil seçeneği menülerde gezinmenizi kolaylaştırıyor. Beraberinde gelen lityum iyon pil ve şarj aletiyle pil sıkıntısı tarihe karışıyor. xD hafıza kartı kullanan makinede ayrıca art arda 11 kare çekebilmeniz ürünün teknoloji çıtasını bir kez daha gözler önüne seriyor. 640 X 480 çözünürlükte video çekimleri de yapabildiğiniz makine, aktarım için USB 2.0 arabirimini kullanıyor.

SONUÇ Olympus Mju 820, bir kompakt makineden bekleyebileceğiniz tüm işlevlere sahip.

- + LCD ekran
- + Yüksek aktarım hızı
- İmaj kalitesi

ANAKART

GIGABYTE GA-G31MX-S2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Arena, E-Sistem
BİLGİ İÇİN (216) 499 62 99
WEB www.gigabyte.com.tr
FİYAT 82 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Form faktör	Micro ATX
Yonga seti	Intel G31
İşlemci yuvası	LGA 775
FSB hızı	1.333 MHz
Bellek yuvası	2 x DDR2, 2 DIMM
Yuva sayısı	1 x PCI-E16X, 1 x PCI-E4X, 2 x PCI 2.2

LCD MONİTÖR

PB MAESTRO 220 WDV

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Packard Bell
BİLGİ İÇİN Koyuncu (216) 528 88 88
WEB www.koyuncu.com.tr
FİYAT 399 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	LCD TFT
Görüntü alanı	22 inç
Maksimum çözünürlük	1.680 x 1.050
Tepki süresi	5 ms
Parlaklık	300 cd/m²
Kontrast	700:1 ms

YAZICI

SAMSUNG CLX3160FN

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Samsung
BİLGİ İÇİN Koyuncu Elektronik (216) 528 88 88
WEB www.samsung-printers.com
FİYAT 699 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Baskı teknolojisi	Lazer
Baskı hızı	16 ppm S/B, 4 ppm renkli
Baskı çözünürlüğü	2.400 x 600 dpi
Bağlantı	USB 2.0, Ethernet 10/100 Base TX
Ağırlık	20,5 kg
Boyut	466 x 429 x 486 mm

Mini sistem: Intel'in Core 2 Quad ve Core 2 Duo işlemcilerini destekleyen anakart, temel özellikleriyle dikkat çekiyor. Anakartın üzerinde bir adet PCI-E16 X yuvası bulunuyor. Bu yuva sayesinde, anakart üzerinde bulunan entegre X3100 grafik işlemcisinin yeterli gelmesi durumunda yüksek performanslı bir ekran kartıyla sisteminize güç katabilirsiniz. Ürün, iki adet DDR2 800 bellek, bir adet PCI-E 4X ve iki adet PCI yuvasıyla aslında Windows Vista işletim sistemini tam performansıyla çalıştırabileceğiniz temel bir sistem yaratmanıza ve hatta TV kartı ve ses kartı ek ürünlerle sisteminizi daha da zenginleştirmenize olanak tanıyor. 7.1 kanal destekli entegre Realtek ALC888 yongasının desteği ve dört adet SATA girişiyle, multimedia bilgisayar olarak kullanabileceğiniz bir sistem toplamak istiyorsanız bu ürün ihtiyacınızı rahatlıkla karşılayacaktır. Ürünün Avrupa Birliği RoHS standartlarına uygun olarak üretildiğinden çevre dostu olduğunu da belirtelim.

SONUÇ Evinde temel özelliklere sahip bir sistem toplamak isteyenler için ideal özelliklere sahip bir anakart.

- + 45 nm işlemci desteği
- + Çevreci bileşenler
- + Uygun fiyat

Etkileyici parlaklık: Packard Bell Maestro 220 WDV, ilk bakışta siyah kasasının alt kısmından geçen parlak siyah bandı ile dikkat çekiyor. Ürünün ön kısmına yerleştirilmiş kontrol tuşları, kasa çıkıntısının altında kalıyor. Bu yüzden ayarları yaparken tuşlara basmakta zorluk çekebilirsiniz. Ayarlar menüsünü kullanmak oldukça kolay. Yalnız dil seçenekleri arasında Türkçe bulunmuyor. İki adet D-Sub girişine sahip ürünün arkasında bir adet DVI girişi de bulunuyor. Ürünün üst arka kısmında kalan iki adet hoparlör, özellikle tizlerde başarılı bir performans gösteriyor. Packard Bell'in Diamond View teknolojisi kendisini bu üründe de kanıtıyor. Görüntünün daha parlak ve renklerin daha canlı olmasını sağlayan bu teknoloji sayesinde oyun oynamak veya film seyretmek büyük bir keyif veriyor. Ağır olmayan, geniş bir metal ayağa sahip olan PB Maestro 220 WDV, 80 derece eğilebiliyor. Bu sayede uygun görüş açısını rahatça yakalayabiliyorsunuz.

SONUÇ Diamond View, teknolojisiyle oyuncuların dikkatini çekebilecek, çalışma alanı sağlayan bir ürün.

- + Dâhili hoparlörler
- + Parlak ve canlı renkler
- Zor erişilen ayar tuşları

En küçük çok işlevli: Ofislerimizin en ağır çalışanlarından olan çok işlevli yazıcılar pazarında sıkı bir rekabet yaşanıyor. Samsung'un CLX 3160FN'i ilk bakışta üzerindeki Picture Bridge özelliğiyle dikkat çekiyor. USB belleğinizdeki resimleri doğrudan bastırabileceğiniz ve taradığınız dokümanları doğrudan USB belleğinize aktarabileceğiniz yazıcıdan 14,5 MB'lık renkli. TIFF dosyasını 1,06 saniyede bastırdık. Samsung'un toner tasarruf tuşu bu yazıcı üzerinde bulunmuyor. Siyah beyaz ve renkli baskı hızı rakiplerine göre düşük olan yazıcının en büyük avantajı, oldukça az yer kaplaması. Ayrıca ürünün genel baskı kalitesinden de oldukça memnun kaldık. Maksimum 4.800 x 4.800 tarama yapabilen yazıcı bu yeteneğiyle de göz dolduruyor. Otomatik çift taraflı baskılama yeteneği bulunmayan ürün, renkli faks gönderebiliyor. Ürünün siyah toneri 2.000, renkli tonerleri ise 1.000 sayfa kapasiteli. Ürünle beraber USB kablosu verilmiyor.

SONUÇ Az yer kaplaması sayesinde küçük ofisler veya evde kullanım için ideal sayılabilecek bir yazıcı.

- + Baskı kalitesi
- + Az yer kaplıyor
- USB kablosu yok

DİREKSİYON SNOOPY V5H USB PRO	CEP TELEFONU SAMSUNG SGH E200	
		
CHIP PUANI 	CHIP PUANI 	CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS
FİRMA Segment BİLGİ İÇİN (212) 266 62 90 WEB www.segment.com.tr FİYAT 32 \$ + KDV	FİRMA Samsung BİLGİ İÇİN Telpa-Başarı (212) 340 39 99 WEB www.samsung.com.tr FİYAT 299 YTL + KDV	FİRMA Bircom BİLGİ İÇİN (212) 319 99 97 WEB www.bircom.com FİYAT 350 \$ + KDV
TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER
Bağlantı USB	Ekran 1,8 inç , 176 x 220 piksel, 65k renk TFT LCD	Arabirim Bluetooth
Tuş sayısı 18	Bellek 10 MB	Pil Lityum iyon
Titreşim Var	Frekans bandı 900 / 1.800 / 1.900 MHz	Konuşma süresi 4,5 saat
Sabitlenme mekanizması Vantuz	Boyut ve ağırlık 108 x 46 x 9.9 mm, 66 g	Mesafe 100 m
Ek aparat Pedal, vites kolu ve el freni	Kamera 1,3 MP	Ağırlık 26 g (pil dâhil)
Diğer Kontrol tuşları	Diğer GPRS, EDGE, WAP, FM radyo, MP3, Bluetooth	Diğer Şarj istasyonu

Yarış severlere: Snoopy USB Pro Wheel tamamen yarış oyunları için üretilmiş. Titreşim özelliği olan direksiyonun kaplaması sayesinde ellerin kayması engellenmiş. Dilerseniz titreşim özelliğini devre dışı bırakabiliyorsunuz. Yalnızca 180 derece dönebilen direksiyon, aracın hâkimiyetine bir kısıtlama getiriyor. Ürünün üzerinde bulunan işlev tuşlarını korna, uzun-kısa far gibi diğer hareketlere atayabiliyorsunuz. Direksiyonun hemen altında bulunan iki adet kolu fren, vites kolu veya gaz pedalları yerine kullanabilirsiniz. Ürünle gelen el freni ve pedal aparatları eğlencenizi daha da artırıyor. Tabanı açılarak daha da genişleyen pedal aparatı kesinlikle kaymıyor. Fakat fren pedalı gaz pedalına göre daha alçak kaldığından otomatik araba kullananlar zorluk çekebilir. Direksiyonu ve vites koluyla el frenini sabitlemeye yarayan vantuzlar oldukça kaliteli bir maddeden yapılmış ve kesinlikle kaymıyor. Bu sayede oyun içerisinde tatsız sürprizlerle karşılaşmıyorsunuz.

SONUÇ Yarış oyunlarını sevenler için üretilmiş, ek aparatlarıyla oyun zevkini daha da arttıran bir direksiyon.

- + Çok amaçlı tuşlar
- + Yan aparatlar
- + Kaliteli vantuzlar

9.9 mm'lik incelik: Test merkez'imize konuk olan E200 modeli ilk bakışta geniş ekranı ve inceliğiyle dikkat çekiyor. Yalnızca 9.9 mm kalınlığa sahip telefon, bu özelliğiyle rahatça taşınabiliyor. Ürünün genelinde sağlam bir plastik malzeme kullanılmış. Fakat 65k renk derinliğine sahip ekranı darbelere açık. 10 MB belleğe sahip olan telefonun kapasitesi mikro SD kart yuvası sayesinde arttırılabiliyor. Ürünün navigasyon tuşunun kullanımı oldukça kolay. Hafifliğiyle ön plana çıkan telefonun üzerinde bulunan ve en fazla 1.280 x 1.024 fotoğraf ve 176 x 144 video çekimi yapabilen 1,3 MP kameradan fazla bir performans beklemeniz doğru olmaz. Ayrıca ürünün flaşı da bulunmuyor. Müzik dinlerken veya konuşurken telefonun sesi, netliği bozan bir yüksekliğe çıkmanıza izin vermiyor. Testlerimizde günlük ortalama 20 dakika konuşma süresiyle beş gün boyunca kullanabildiğimiz ürün üç saatlik konuşma süresi vaat ediyor. Ürünün kutusundan bir adet kulaklık çıkıyor.

SONUÇ İnce ve hafif tasarımı, ergonomik tuş takımı ve zengin çoklu medya özellikleriyle ön plana çıkan bir ürün.

- + İnce tasarım
- + Büyük tuş takımı
- + Micro SD yuvası

Ofis ve mobil kullanım için: Sennheiser BW ofis içerisinde kablo karmaşasına son vermek için tasarlanmıştır. Ürünle gelen ve ürünü şarj etmeye de yarayan istasyona sabit telefonunuz bağlıyorsunuz. Bu sayede bir arama geldiğinde telefonun yanına gitmeden yalnızca kulaklığın bir tuşuna basarak aramaları kabul edebilirsiniz. Ürünün geniş kapsama alanı sayesinde ofis içerisinde nerede olursanız olun ulaşılabilirsiniz. Ayrıca cep telefonunuzla da eşleştirebileceğiniz üründen araba kullanırken de faydalanabilirsiniz. Oldukça büyük görünen mikrofon açıkçası benzerlerine nazaran biraz kaba kalıyor. Fakat bu tasarımın konuşma süresini ve devamlılığını arttırmak için, kolayca takılıp çıkarılabilen pili yüzünden yapıldığı açık. Şarj istasyonunun üzerinde yedek pil için ayrı bir yuva bulunuyor. Ürünle beraber, arama geldiğinde ahizeyi otomatik olarak kaldıran aparat verilmiyor ki bu da ürünün yanında ek bir para vermeniz gerektiği anlamına geliyor.

SONUÇ Özellikle mobil olarak çalışanlar için düşünülebilecek bir kablosuz kulaklık.

- + Kapsama alanı
- + Konuşma süresi
- Ahize aparatı yok

KABLOSUZ IP KAMERA
AIRLIVE WL-5420CAM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Sentim
(216) 554 8 554
www.airlive.com
203 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	VGA CMOS
Arabirim	10/100Mb LAN, 802.11b/g
Desteklenen biçimler	MPEG4, JPG
Video	640 x 480 / 10FPS, 320 x 240 / 15FPS
Güvenlik	WEF, WPA şifreleme
Diğer	Hareket detektörü, montaj aparatları

FOTOĞRAF MAKİNESİ
KODAK V1253

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Kodak Türkiye
00 800 44 88 27 073
www.kodak.com.tr
549 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı ve çöz	12.1 Megapiksel CCD, 4.000 x 3.000
Lens	Schneider-Kreuznach 37 - 111mm, f/3.4-5.3
LCD ekran ve zum	3.1 inç geniş ekran, 3x
Bellek ve pil	32 MB dâhili SD/MMC kart, Şarjlı Li-Ion
Boyutlar ve ağırlık	101.9 x 54.6 x 23.4mm, 155g
Diğer	30 FPS HD Video kaydı

WEB KAMERASI
MICROSOFT NX-6000

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Microsoft Türkiye
444 67 87
www.microsoft.com.tr
99 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	2 megapiksel CMOS
Arabirim	USB 2.0
Çözünürlük	1.600 x 1.200 (Yazılımla 3.200 x 2.380)
Mikrofon	Var
Boyutlar	85 x 20 x 30 mm
Diğer	Geniş açılı lens, taşıma çantası, tek tuşla blog

Uzaktan kontrol: Kablosuz IP kameraları gittikçe yaygınlaşıyor. Bu kameralar, artık neredeyse her evde bulunan kablosuz ADSL yönlendiricilerle harika bir ikili oluşturuyor. Bu ikili yardımıyla evinizi ya da istediğiniz herhangi bir bölgeyi uzaktan izlemeniz mümkün. Airlive WL-5420CAM de böyle bir ürün. CD'sindeki iki yazılımdan biriyle kolay kurulum, diğeriyle de Windows altında konfigürasyon işlemlerini yapabilirsiniz. Ayrıca sabit IP ya da DHCP modunda çalışabilen kamera HTML arayüzünden doğrudan erişmek ve gerekli ayarları yapmak mümkün. Yazılım desteği sayesinde harekete duyarlı çalışabilen kamera, hareket algılandığında otomatik olarak fotoğraf ya da sesli video kaydı yaparak kablolu ya da kablosuz olarak yönlendirici ya da doğrudan PC bağlantısı üzerinden belirlediğiniz bir e-posta adresine gönderim yapabiliyor. Kamera, kutudan çıkan aparatlarla düz ya da baş aşağı monte edilebileceği gibi masaüstünde de çalışabiliyor.

SONUÇ Düşük ışık şartları altında görüntü kalitesi düşse de toplamda zengin özellikleriyle başarılı bir ürün.

- + Zengin yazılım seçenekleri
- + Montaj esnekliği
- Görüntü kalitesi vasat

Fotoğraf makinesiyle HD Video: Hoş tasarımıyla dikkat çeken Kodak V1253'ün LCD ekranı tek kelimeyle muhteşem. 3.1 inç yani 7.8 cm'lik geniş ekran parlak LCD, özellikle video çekimlerinde ürünün farklılığını ortaya koyuyor. Video çekimi demişken V1253 ile Quicktime Movie biçiminde (MPEG 4) yüksek çözünürlüklü videolar çekebilirsiniz. Tatminkâr bir kalite sunan, 30 FPS 720p HD videolarda stereo ses de bulunuyor. Kodak V1253'teki 12.1 megapiksellik fotoğraf çözünürlüğü kulağa hoş gelse de, kumlanma problemi yüzünden bu sınıftaki diğer makineler gibi daha düşük çözünürlüklerde ürünün randımanı daha iyi oluyor. Türkçe menülerin ve cihazdaki tuşların kullanımı genel olarak çok kolay. Loş ortamlarda netlik ayarı için dâhili lamba kullanan Kodak V1253'ün netleme hızı ve doğruluğunu beğendik. Bu sınıftaki çoğu makinede olduğu gibi pek çok hazır çekim moduyla gelen üründe bir de imaj sabitleme özelliği olsaydı çok iyi olacaktı.

SONUÇ Fiyatı biraz yüksek kalsa da geniş ekran LCD ve yüksek çözünürlüklü video çekimiyle öne çıkan bir ürün.

- + Kaliteli video kaydı
- + Başarılı tasarım
- İmaj sabitleme yok

Dizüstülere kamera dopingi: Güncellenmiş bir Windows SP2 dizüstü sistemde, sürücü bile gerektirmeden tanınarak anında çalışmaya başlayan Microsoft LifeCam NX - 6000, yazılımı kurulduktan sonra güncelleme bularak yüklemek için izin istedi. CD'deki yazılımı kurmak kuşkusuz çok daha pratik bir kullanım sağlıyor. Bu arada kameranın özellikle dizüstü PC'ler için tasarlandığını belirtmekte fayda var. Ürün, 1.600 x 1.200 (2 megapiksel) çözünürlüğünde video ve 7.6 megapiksel çözünürlüğünde (interpolasyonla) fotoğraf çekebiliyor. 800 x 600'ün üzerindeki videolarda (doğal olarak) hissedilir bir kare/sn azalması olsa da interpolasyonla çıkılan fotoğraf kalitesi beklentilerimizin üzerindeydi. İlginç bir tasarımla lens kısmı gövdenin içine girerek ürünün kutusundan çıkan silindirik taşıma kabına sığan NX-6000'i dizüstü PC'nizin çantasında taşırken zorluk çekmeyeceksiniz. Ayrıca kamerayı yerleştirdikten sonra lensi 45 derecelik bir açıyla hareket ettirebiliyorsunuz.

SONUÇ Görüntü kalitesi, yazılım desteği ve sıra dışı tasarımıyla ürün beğenimizi kazanmayı başardı.

- + Yüksek çözünürlük
- + Başarılı tasarım
- Yüksek fiyat

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.
esahin@chip.com.tr, www.chip.com.tr/blog/sahin

Mürekkep vs. toner

Mürekkep kartuşlarının yüksek fiyatları 2008'de ciddi bir düşme eğilimi gösterirse şaşırmayın. Zira Kodak, bu oturmuş pazara iddialı bir giriş yapıyor.

10 Ekim Anakart piyasasında yeni bir aktör

Anakartların gelişimi denince aklıma hep Abit'in Softmenu özelliği gelir. O zamana kadar CPU / bellek ayarları için jumper'larla uğraşan bizler, BIOS üzerinden bu ayarları kolayca yapabilmenin keyfine doyamayıp bir sürü overclock yazısı yazmıştık. Daha sonra Gigabyte'ın çift BIOS'lu anakartları, özellikle Çernobil türü virüslerden ağız yananlara ilaç gibi gelmişti. Üreticiler özellikle orta ve üst seviyede, ürünlerini katma değerli yeniliklerle donatmak zorunluluğunun farkında. Zira artık neredeyse her anakartta Ethernet, ses, hatta Firewire bulunuyor. Kısaca rekabetin epey kızıştığı böyle bir dönemde piyasaya girmek cesaret işi. Görünen o ki Palit, ekran kartı piyasasında son zamanlardaki başarısının yarattığı ivmeyle böyle bir karar almış. Firmanın başlangıçta agresif bir fiyat politikasıyla giriş ve orta seviye segmenti hedeflediği belirtilirken, anakart ve ekran kartının birlikte satıldığı uygun fiyatlı paketlerin de piyasaya sürüleceğinin altı çiziliyor.

15 Ekim Kodak'tan çok işlevli yazıcılar

Mürekkep püskürtmeli yazıcıların fiyatları düşükse de baskı maliyetinin yüksekliği pek çok kullanıcı için problem oluşturuyor. Bu noktada gittikçe düşen fiyatları ve bas-

kı kaliteleriyle renkli lazer yazıcılar çok yakında ciddi biçimde mürekkep püskürtmeli yazıcıları tehdit etmeye başlayacak. Bu noktada ilk ciddi hamlenin sürpriz bir şekilde Kodak'tan geleceğini söyleyebilirim. Böyle oturmuş bir pazara girip başarılabilmek için farklı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulacağından hareketle Kodak, yeni çok işlevli yazıcılarında mürekkep konusunda "daha uygun" bir fiyat politikası izleyeceğini belirtti. Barcelona'da gerçekleştirilen lansmanda görücüye çıkan iki yeni çok işlevli yazıcı ve EasyShare V1350 dijital fotoğraf makinesi epey ilgi çekti. Kodak EasyShare V1350 incelemesini, donanım inceleme sayfalarımızda bulabilirsiniz. Çok işlevli yazıcılara dönersek, Kodak bu konuda oldukça iddialı. Firma verilerine göre sayfa başına metin baskı maliyeti 6,3 cent

UYGUN FİYATLI BASKI Uygun maliyetli Kodak çok işlevli yazıcıların başarı şansı yüksek.

olan piyasadaki benzer bir yazıcıyla karşılaştırınca, maliyet 2,3 cent'e düşebiliyor. Benzer şekilde renkli grafik + metin baskısında 13,3 cent olan maliyet, Kodak ürünlerinde 6,9 cent'e kadar düşebiliyor. Fotoğraf baskısındaki maliyet tablosu ise 10 cent'e 28 cent şeklinde. Söylediğim gibi bu rakamlar Kodak'a ait. Henüz ürünler ülkemize gelmedi (2008'de gelmesi bekleniyor). EasyShare 5100 (129 dolar), EasyShare 5300 (199 dolar) ve EasyShare 5500 (299 dolar), lansmanda görebildiğim kadarıyla gayet zarif çizgilere sahip hoş ürünler. Ayrıca ayaküstü aldığım deneme çıktıları da başarılıydı. Bakalım Kodak, mürekkep püskürtmeli yazıcı pazarına aranan taze kan olabilecek mi...

16 Ekim Hitachi'den 4 TB disk

Şu anda tam hatırlamıyorum ama büyük bir disk üreticisinin CEO'su, "Kullanıcılar daha çok porno indirebilsin diye kapasiteyi sürekli artırıyoruz" gibi bir cümle sarf etmişti. Bu "açık yürekli" cümle internet istatistiklerine bakılırsa yanlış değil.

Kapasite ihtiyacındaki artışta (porno ya da değil) film ve müzik dosyalarının rolü yadsınamaz. Bu doğrultuda sürekli çalışan üreticiler, önce dikey yazma teknolojisiyle önemli bir sıçrama gerçekleştirdi. Hitachi cephesinden gelen haberler bu noktada çok ilginç. Buna göre firma, mevcut sabit disk kafalarını küçültürerek kapasiteyi 2009'da 4TB'a kadar artıracak. Dizüstü disklerde ise 2011 itibarıyla terabyte devrinin başlaması gündemde.

Disk plakalarına daha fazla veri yazmak için veri yoğunluğunu artırmak gerekiyor. Fakat yoğunluk arttıkça disklerin üzerinde verilere ayrılan bölüm küçülmek zorunda, zira disklerin fiziksel boyutları belli. Dolayısıyla kafaların küçülmesi yeni materyallerin kullanımının da yolunu açmış olacak.

18 Ekim AMD'nin 45 nm sürprizi

Geçen ay yazdığım IDF yazısında CPU'larda transistör boyutlarının küçülmesinin neden önemli olduğunu ve ne gibi sonuçlar ortaya koyduğunu detaylı bir şekilde anlatmıştım. Ayrıca yine geçen ay yazdığım "İlk kurşun AMD'den" başlıklı yazımda AMD'nin kendi yeni nesil işlemcilerini, sunucu segmentinde piyasaya sürdüğünü (65 nm) belirtmiştim. Transistör üretimi teknolojisinde Intel 45 nm ile bir adım öndeyse de, aradaki farkın aslında "yarım adım" olduğunu söylersek yanlış olmaz. Zira Dirk Meyer'e (AMD-CTO) bakılırsa şu anda firma çoktan Fab 36'da 45 nm üretime geçmiş bile. 2008'in

20 Ekim Xbox 360'ın zaferi

2008'de ülkemize gelmesi beklenen Xbox'ın Eylül ayı Amerika satış rakamları, NPD Group'a göre 527.800 adetle rekor kırmış durumda. 510.000 adetle Wii de oldukça yüksek bir rakam yakaladıysa da Xbox'ın sıçrayışı çok daha dramatik. PS3'se 119.000 adetle açık ara üçüncü durumda. Uzmanlara göre Xbox'ın bu başarısının altında bir haftadan az bir süre içinde 3.3 milyon adet satılan Halo 3 oyunu var.

Bu arada Sony ve Toshiba arasındaki bir anlaşmayla Cell işlemcisi ve PS3 içindeki RSX yongası, %60'ı Toshiba, %20'si Sony ve %20'si SCEI'ye ait olacak yeni bir ortaklık tarafından üretilecek.

Üretim şimdilik 65 nm olacaksa da 45 nm'ye geçiş için çalışmalar sürmekte. Bu arada bu anlaşma ve ortaklığın IBM'i bağlamadığını ve IBM'in kendi ürün yelpazesi doğrultusunda New York'taki fabrikasına üretime devam edeceğinin de altını çizmekte fayda var.

2008'DE ÜLKEMİZDE Xbox 360, 2008'de (epey bir gecikmeyle de olsa) ülkemizde satışa sunulacak.

ortalarında bu işlemcilerin piyasaya çıkması bekleniyor.

Diğer yanda Intel'in 2008 başı itibarıyla tek çekirdekli işlemci üretimini durduracağı yönünde işaretler var. Böylece yeni Celeron E1000 serisiyle çift çekirdekli işlemciler, giriş seviyesi için lüks olmaktan çıkıyor. Bu işlemcilerden Celeron E1200 (1000 adet için 53 dolar), 1.6GHz saat hızında çalışacak ve 512KB önbellekle donatılmış olacak (800MHz FSB). E1000 serisinin 65 nm üretimle piyasaya sürüleceği belirtiliyor.

Öte yandan işlemci devinin şu günlerde çok popüler olan E4000 serisinden iki modeli 45 nm üretim bandına taşıyacağı da gelen haberler arasında. Bunlardan biri olan E4700 2.6 GHz saat hızında olacak ve 2MB önbelleğe sahip (800MHz FSB) (1000 adet için 133 dolar). Diğer model hakkında fazla bilgi yoksa da 1066MHz FSB ve 3MB önbellekli olacağı söyleniyor. Overclock potansiyeliyle hepimizi kendine hayran bırakan E serisi, önümüzdeki aylarda bizi etkilemeye devam edecek anlaşılır.

DONANIM LİSTELERİ

- 126 1.500 \$ altı Santa Rosa
- 126 1.000 \$ üstü dizüstüler
- 126 300 \$ üstü ekran kartları
- 126 USB bellekler
- 128 Çok işlevli baskı cihazları
- 128 Mürekkep püskürtmeli yazıcılar
- 128 19 inç LCD monitörler
- 128 19 inç geniş ekran LCD monitörler
- 130 DVD yazıcılar
- 130 Cep telefonları
- 130 SATA sabit diskler
- 130 MP3 çalarlar

TEST CİHAZLARI

Donanımların performanslarını ölçmek için hazırlanan cihazlar sayesinde birçok ürünü test etmek mümkün.

CHIP TOP 10

En başarılı donanım ürünleri CHIP TOP 10 tablolarında her ay listeleniyor. TOP 10 tabloları satın alma kararınıza yardımcı olacak.

■ CHIP TOP 10 tablolarında her ay kendi kategorisinde en iyi on donanımı yayınlıyoruz. Gerçekleştirilen testlerde birçok ürün inceleniyor ve test prosedürümüz doğrultusunda değerlendiriliyor. Değerlendirdiğimiz ürünleri bir veritabanında toplayarak sizlerle paylaşıyoruz. Burda önemli olan bu ürünleri güncel ve doğru olarak yayınlamak. Hazırladığımız bu tabloların en büyük farkı her ay güncellenmesi. CHIP TOP 10 tabloları test tablolarından biraz farklı. TOP 10 tablolarında önemli ve kısa bilgiler yer alıyor. Donanım inceleme bölümümüzde yer alan ürünleri ve piyasaya yeni çıkan ürünleri aynı kriterlerle ölçüp TOP 10 tablolarındaki yerlerine koyuyoruz. Testi veya incelemeyi kaçıran okurlarımız ürünleri TOP 10 tablolarından takip ede-

biliyorlar. Böylece aylar önce çıkan bir ürün ile yeni çıkan bir ürünü kıyaslayabilme şansımız oluyor. Ürünleri ayırırken kategorilerine ve performanslarına göre değerlendiriyoruz. Kategori seçimi çok önemli. Eğer bir ürün yanlış bir kategoride yer alıyor ise bu tüm tabloyu etkiliyor bunun için tabloları tekrar tekrar kontrol ediyoruz.

TOP 10 tablolarında fiyat performans oranlarına da yer verdiğimiz için bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oranın yalnızca o ayki tablodaki ürünler arasındaki bir oran olduğunu unutmayın. Yani performansı iyi olan bir ürünün fiyatı da uygun ise diğer tüm fiyat/performans puanını değiştirebilir. Ürünlerin performans değerlerini bir bakışta görebilmeniz için renk kodları kul-

lanıyoruz. Yeşil renk test ve incelemede çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Sarı renk, test ve incelemede iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Turuncu renk, ortalama performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor.

Değerlendirme:

- Zirve sınıfı: 100-90 puan
- Üst sınıf: 89-75 puan
- Orta sınıf: 74-45 puan

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri, ay içerisindeki değişiklikler nedeniyle daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat/Performans puanını 5'lik not sistemine göre hesaplıyoruz. Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor.

1.500 \$ altı Santa Rosa

YENİ

1.500 \$ altı Santa Rosa

Test değerleri										Teknik veriler							
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat/Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Performans	Tasınabilirlik	Donanım	Ergonomi	Servis / Dokümantasyon	İşlemci	Yonga seti	Bellek	Grafik işlemcisi	Sabit disk (GB)	Ekran boyutu	Ağırlık (g)	
1	Dell Inspiron 1520	89	1399	100	96	79	89	75	Core 2 Duo T7300, 2.00GHz	Intel PM965	2048 MB	GeForce 8600M GT	146	15,4 inç	3133		Dell Inspiron Performansı göz kamaştırıyor.
2	HP Pavilion DV6500 GJ016EA	82	1499	73	87	89	90	100	Core 2 Duo T7100, 1.80GHz	Intel PM965	1024 MB	GeForce 8400M GS	149	15,4 inç	2776		
3	Packard Bell Easynote MB85-P-018	81	1399	87	83	96	98	88	Core 2 Duo T5450, 1.66GHz	Intel PM965	1024 MB	GeForce 8600M GS	111	15,4 inç	2732		
4	Casper Nirvana CPR2400-9F95B	81	1499	89	71	100	63	100	Core 2 Duo T7700, 2.40GHz	Intel PM965	2048 MB	GeForce 8400M GS	232	15,4 inç	2799		
5	Monster T73FL901	79	1499	100	71	90	83	63	Core 2 Duo T7300, 2.00GHz	Intel PM965	2048 MB	GeForce 8600M GT	111	15,4 inç	2900		
6	BenQ JoyBook S41-N09	79	1499	91	88	78	65	88	Core 2 Duo T7100, 1.80GHz	Intel PM965	1024 MB	GeForce 8600M GS	103	14,1 inç	2390		
7	Casper Nirvana CPR2200-8E95B	75	1199	84	74	95	68	100	Core 2 Duo T7500, 2.20GHz	Intel PM965	1024 MB	GeForce 8400M GS	149	15,4 inç	2778		
8	Casper Nirvana CPR2000-8E05B	75	999	63	74	95	66	100	Core 2 Duo T7300, 2.00GHz	Intel GM965	1024 MB	GMA X3100	149	15,4 inç	2721		
9	DATRON NB.DA-TW7A20SFWD	72	1399	81	75	95	70	75	Core 2 Duo T7300, 2.00GHz	Intel PM965	2048 MB	GeForce 8400M GS	149	15,4 inç	2792		
10	Acer Aspire 4920G	73	1499	93	67	95	100	88	Core 2 Duo T7300, 2.00GHz	Intel PM965	2048 MB	Mobi. Radeon X2500	149	14,1 inç	2640		

1.000 \$ üstü dizüstüler

1.000 \$ üstü dizüstüler															Test değerleri					Teknik veriler				
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat/Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Performans	Tasınabilirlik	Donanım	Ergonomi	Servis / Dokümantasyon	İşlemci	Yonga seti	Bellek	Grafik işlemcisi	Sabit disk (GB)	Ekran boyutu	Ağırlık (g)								
1	Sony Vaio VGN-V190P/H	76	1.999	63	100	73	68	100	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	120	13,3 inç	2.307									
2	HP DV2172 EA	73	1.499	58	65	44	56	80	Core2 T5500, 1,66	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7200	120	14,1 inç	2.494									
3	MSI S262	72	1.369	61	93	70	71	80	Core2 T5600, 1,83	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	100	12,1 inç	2.010									
4	Monster T2-REX C43M575U1	70	1.999	100	45	83	100	70	Celeron M 430 1,73	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7950 GTX	120	17 inç	4.196									
5	VAIO VGN SZ4XTN/C	69	3.115	85	51	100	89	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	2.048 MB	GeForce Go 7400	120	13,3 inç	1.721									
6	Datron TWA20M86WA5X	67	1.369	83	62	68	59	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GeForce Go 7400	100	15,4 inç	2.743									
7	ASUS W7J	63	1.999	79	48	85	73	80	Core2 T5600, 1,83	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7400	100	13,3 inç	1.948									
8	VAIO N250E/B	61	1.314	61	65	70	74	80	Core2 T2250 1,73	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2.880									

300 \$ üstü ekran kartları

		Test değerleri										Teknik veriler				
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perf.	Fiyat (\$ + KDV)	DirectX 9	DirectX 10 + 9	Donanım özellikleri	Servis dok.	Bellek	Bellek tipi	Bellek arayüzü	Güç girişi	Soğutma	Giriş çıkışlar		
1	Asus EN8800 ULTRA	94	799	100	100	91	90	768 MB	DDR3	384 bit	2 x 6 pin	Aktif	DVI / DVI		ASUS EN8800 ULTRA nVidia GeForce 8800 Ultra, performansta rakip tanımıyor.	
2	Asus EX8800GTX Aquatank	93	710	97	97	91	90	768 MB	DDR3	384 bit	2 x 6 pin	Sıvı	DVI / DVI			
3	Gigabyte GeForce 8800GTX	91	677	95	94	91	90	768 MB	DDR3	384 bit	2 x 6 pin	Aktif	DVI / DVI			
4	PowerColor HD2900XT	91	484	93	92	100	90	1.000 MB	DDR3	512 bit	8 pin + 6 pin	Aktif	DVI / DVI			
5	XpertVision Radeon HD 2900XT	90	463	92	91	100	85	512 MB	DDR3	512 bit	8 pin + 6 pin	Aktif	DVI / DVI			
6	Asus EAH2900XT/G/HTVDI	87	459	87	87	100	90	512 MB	DDR3	512 bit	8 pin + 6 pin	Aktif	DVI / DVI			
7	Sapphire Radeon HD 2900XT	86	449	87	87	100	90	512 MB	DDR3	512 bit	8 pin + 6 pin	Aktif	DVI / DVI			
8	PowerColor HD2900XT	86	469	88	87	100	80	512 MB	DDR3	512 bit	8 pin + 6 pin	Aktif	DVI / DVI			
9	MSI NX8800GTS OC	83	359	83	81	100	90	640 MB	DDR3	320 bit	1 x 6 pin	Aktif	DVI / DVI			
10	Asus EN8800GTS/HTDP/640M	81	449	80	78	91	90	640 MB	DDR3	320 bit	1 x 6 pin	Aktif	DVI / DVI			

USB Bellekler

YENİ
YENİ
YENİ
YENİ
YENİ
YENİ
YENİ
YENİ
YENİ
YENİ

USB Bellekler

		Test değerleri								Teknik veriler						
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perf.	Fiyat (\$ + KDV)	Performans	Donanım özellikleri	Ergonomi	Berberinde gelenler	GB başına maliyet	Ortalama okuma (MB/s)	Ortalama yazma (MB/s)	Rastgele erişim süresi (ms)	Yazma kütüğü/ Yürütme	Kapasite	Boyutlar (E x B x H) mm	
1	Ridata Slider	90		61	96	100	76	50	15.25	34807	22519	1.3	+ / +	-	4 GB	72 x 23
2	Bigboy	82		78	94	50	65	50	19.5	30573	24512	2.1	- / +	-	4 GB	70 x 18
3	A-DATA MyFlash PD7	81		59	92	50	65	50	14.75	33058	22060	0.9	- / +	-	4 GB	66 x 18
4	A-DATA MyFlash PD7	80		105	91	50	65	50	13.125	30573	23035	0.6	- / +	-	8 GB	66 x 18
5	Ridata Twister EZDrive	75		30	79	75	76	50	15	33621	15046	1.9	+ / +	-	2 GB	57 x 19
6	Ridata Twister	73		123	69	100	76	70	15.375	29826	12807	1.7	+ / +	Şifre yaz	8 GB	57 x 19
7	OCZ Rally2 Dual Channel	69		59	70	50	71	80	14.75	26317	15790	0.6	- / +	-	4 GB	68 x 16
8	A-DATA MyFlash PD7	67		29	68	50	79	60	14.5	30854	11630	0.5	- / +	-	2 GB	23 x 15
9	Kingston DataTraveler ReadyFlash	63		44	66	50	68	50	22	19433	18504	1.8	- / +	-	2 GB	69 x 20
10	PQI Intelligent Drive i810	63		25	67	25	79	60	12.5	29832	11630	0.5	- / -	-	2 GB	24 x 15

Ridata Slider

Yüksek okuma ve yazma hızı aktarım süresini en aza indiriyor.

Çok işlevli baskı cihazları

		Test değerleri								Teknik veriler		
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat/Perform.	Fiyat (+ KDV)	Office baskı hızı	Grafik baskı hızı	Resim baskı hızı	Grafik kalitesi	Resim kalitesi	Çözünürlük (dpi)	Arayırım	Baskı hızı r. (s / dk)
1	Canon Pixma MP830	90	■■■■	364 €	100	91	100	98	100	9.600 x 4.800	USB 2.0	24
2	Epson Stylus Photo RX700	88	■■■■	339 €	99	100	100	71	95	5.760 x 1.440	USB 2.0	20
3	HP Photosmart 3310 AiO	86	■■■■	447 \$	91	100	92	85	49	4.800 x 1.200	USB 2.0	31
4	Canon Pixma MP810	85	■■■■	260 €	94	90	96	98	48	9.600 x 2.400	USB 2.0	31
5	Epson Stylus Photo RX640	81	■■■■	270 €	97	95	90	50	50	5.760 x 1.440	USB 2.0	21
6	Epson Stylus Photo RX520	80	■■■■	143 €	92	97	93	82	64	5.760 x 1.440	USB 2.0	18
7	Epson Stylus Photo RX620	79	■■■■	213 €	95	100	100	100	76	5.760 x 1.440	USB 2.0	18
8	Canon Pixma MP530	79	■■■■	270 €	93	93	95	63	58	4.800 x 1.200	USB 2.0	18
9	HP OfficeJet 6210	71	■■■■	200 €	93	70	92	30	25	4.800 x 1.200	USB 2.0	20
10	Canon Pixma MP170	71	■■■■	80 €	88	90	85	45	35	4.800 x 1.200	USB 2.0	22

Canon Pixma MP830

Profesyonel çözüm arayan kullanıcılar için oldukça başarılı bir seçenek.

Mürek. püsk. yazıcılar

Mürek. püsk. yazıcılar

		Test değerleri									Teknik veriler			
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat/Perform.	Fiyat (+ KDV)	Metin ve grafik baskı hızı	Fotograf baskı hızı	Grafik baskı kalitesi	Fotograf baskı kt.	Donanım özellikleri	Birlikte gelenler / Ergonomi	Baskı yönetimi	Maks. çözünürlük (piksel)	Kartuş sayısı	Çift taraflı baskı / LCD ekran
1	Canon Pixma IP4300	95	■■■■	121	100	100	96	94	95	82	Bubble Jet	9.600 x 2.400	5	Var/Yok
2	Epson Stylus D12	83	■■■■	140	70	72	94	92	88	84	Piezoelektrik	5.760 x 1.440	6	Yok/Yok
3	Canon Pixma IP3300	82	■■■■	98	70	71	92	92	86	84	Bubble Jet	4.800 x 1.200	4	Yok/Yok
4	HP Business Inkjet 1000	82	■■■■	149	86	80	82	80	84	80	Termal inkjet	4.800 x 1.200	4	Yok/Yok
5	HP D4260	75	■■■■	79	60	52	90	90	82	86	Termal inkjet	4.800 x 1.200	2	Yok/Yok
6	HP D5160	75	■■■■	79	49	53	90	92	95	90	Termal inkjet	4.800 x 1.200	3	Yok/Var
7	Epson Stylus Photo R265	72	■■■■	115	41	44	94	96	88	84	Piezoelektrik	5.760 x 1.440	6	Yok/Yok

Yeni

Canon

Yüksek baskı

Canon Pixma IP4300

Yüksek çözünürlük ve baskı hızı birarada.

19 inç LCD monitörler

19 inç LCD monitörler

		Test değerleri								Teknik veriler					
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dok.	Alan büyük. (inç)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki süresi (ms)
1	Neovo X-19A	79	■■■■	678	87	80	64	80	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	4
2	Samsung 961BF	77	■■■■	348	82	53	100	80	19	1.280x1.024	0.294	1000:1	300	DVI-D/D-Sub	2
3	Asus PG191	77	■■■■	499	71	73	80	90	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	2
4	Philips 190X7FB/00	73	■■■■	353	76	61	70	90	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	2
5	Belinea 1975 S1	73	■■■■	335	80	63	70	80	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	2
6	Neovo E-19A	69	■■■■	420	72	61	64	80	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	4
7	Samsung SyncMaster 932B	68	■■■■	250	80	53	70	70	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5
8	Samsung 960BF	67	■■■■	348	65	53	90	70	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D	4
9	Philips 190C7FS/00	67	■■■■	294	76	53	70	70	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	5
10	Samsung SyncMaster 931C	63	■■■■	356	65	53	70	70	19	1.280x1.024	0.294	700:1	250	DVI-D/D-Sub	2

Neovo

Görüntü video girişi beğenimi

Neovo X-19A

Görüntü kalitesi dışında video girişleriyle de beğenimizi kazandı.

19 inç geniş ekran LCD'ler

19 inç geniş ekran LCD'ler

		Test değerleri								Teknik veriler						
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dok.	Alan büyük. (inç)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki süresi (ms)	
1	Benq FP94VW	77	■■■■	299	80	60	83	80	19	1.440 x 900	0.285	800:1	300	DVI-D/D-Sub	5	
2	Hyundai X91W	71	■■■■	235	81	55	58	90	19	1.440 x 900	0.285	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5	
3	Neovo E-W19	71	■■■■	430	75	60	65	80	19	1.440 x 900	0.285	1000:1	400	DVI-D/D-Sub	3	
4	Benq FP93VW	69	■■■■	255	84	60	53	80	19	1.440 x 900	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5	
5	Asus VW192T	69	■■■■	249	85	60	58	70	19	1.440 x 900	0.285	800:1	330	DVI-D/D-Sub	5	
6	Datron 983A	69	■■■■	229	84	60	58	70	19	1.440 x 900	0.285	500:1	300	DVI-D/D-Sub	8	
7	Benq FP92W	68	■■■■	229	79	60	53	80	19	1.440 x 900	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5	
8	LG 194 WT	63	■■■■	249	71	70	53	60	19	1.440 x 900	0.286	2000:1	300	DVI-D/D-Sub	5	
9	Philips 190WV7CS	58	■■■■	255	80	60	27	70	19	1.440 x 900	0.285	850:1	300	D-Sub	5	
10	Neovo K-A19	57	■■■■	219	75	55	27	80	19	1.440 x 900	0.285	850:1	300	D-Sub	3	
11	Acer AL1916W	54	■■■■	259	74	60	27	60	19	1.440 x 900	0.285	500:1	300	D-Sub	8	

YENİ

Benq F
HDMI g
hazır

Benq FP94VW

HDMI girişi ile HDTV'ye hazır.

DVD yazıcılar

DVD yazıcılar

Test değerleri										Teknik veriler					
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat/performans	Fiyat (\$ + KDV)	DVD okuma p.	CD okuma p.	DVD yazma puanı	CD yazma puanı	Donanım özellikleri	Servis ve dok.	Ararım	DVD-R / DVD+R	DVD-RW / DVD+RW	DVD-R DL / DVD+R DL	Garanti süresi
1	LG GSA-H55L	98	★★★★	50	99	98	98	100	96	91	S-ATA	16 / 16	6 / 8	0 / 4	2
2	Philips SPD2411BD/00	95	★★★★	49	100	99	86	100	91	100	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2
3	Samsung SH-S203B	93	★★★★	30	99	96	100	99	96	91	S-ATA	16/16	6 / 8	12 / 16	2
4	LG GSA-H42N	91	★★★★	38	83	99	95	98	91	90	E-IDE	18/18	6 / 8	10 / 10	2
5	Samsung SH-S183L	91	★★★★	35	79	100	86	100	100	100	S-ATA	18/18	6 / 8	8 / 8	2
6	Samsung SH-S182M	90	★★★★	33	79	100	89	100	100	90	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2
7	Sony NEC Optiarc AD-7173S	89	★★★★	44	80	98	88	96	96	95	S-ATA	18/18	6 / 8	8 / 8	2
8	Sony NEC Optiarc AD-7173A	89	★★★★	41	80	97	85	96	96	95	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2
9	Sony NEC Optiarc AD-7170A	88	★★★★	37	80	97	89	96	91	95	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2
10	Asus DRW-1814BLT	88	★★★★	49	79	93	81	96	96	100	SATA	18/18	6 / 8	8 / 8	2

LGOkunuperi
oludu

LG GSA-H55L

Okuma ve yazma performansında oldukça başarılı.

Testimizde Verbatim marka medyalar kullanılmıştır

Cep telefonları

Test değerleri										Teknik veriler				
Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat/Performans	Fiyat YTL + KDV	Pratik kullanım (%43)	Telefon fonk. (%23)	Multimedya (%18)	Ağırlık	Özel iletişim standart.	Ekran çöz. (piksel)	UMTS	Müzik oynatıcı	Fotoğraf çöz. (MP)	Veri işlevleri
1	Nokia N95	97	★★★★	1370	93	100	98	121	Quadband, GPRS	240 x 320	• • •	5	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
2	Nokia N93	96	★★★★	1295	97	96	94	183	Triband, GPRS	320 x 240	• • •	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
3	Nokia N73	95	★★★★	817	98	98	87	118	Quadband, GPRS	240 x 320	• • •	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR
4	Sony Ericsson W880i	95	★★★★	903	100	98	86	72	Triband, GPRS	240 x 320	• • •	1.9	Java	E-Mail/Bluetooth
5	Nokia N73 Music Edition	95	★★★★	817	97	93	100	117	Quadband, GPRS	240 x 320	• • •	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR
6	Sony Ericsson W900i	95	★★★★	800	96	98	91	148	Triband, GPRS, HSCSD	240 x 320	• • •	2	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
7	Nokia 6280	94	★★★★	584	97	95	87	116	Triband, GPRS, HSCSD	240 x 320	• • •	1.9	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
8	Sony Ericsson K800i	94	★★★★	700	95	97	85	114	Triband, GPRS, HSCSD	240 x 320	• • •	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
9	Samsung SGH F300	94	★★★★	528	95	95	85	77	Triband, GPRS	240 x 320	• • •	2	Java	E-Mail/Bluetooth
10	Motorola MOTORAZR V6	94	★★★★	800	95	98	86	110	Triband, GPRS	240 x 320	• • •	1.9	Java	E-Mail/Bluetooth

Nokia N95

Cebinizdeki küçük bir bilgisayar gibi

YENİ

SATA sabit diskler

SATA sabit diskler

Test değerleri										Teknik veriler		
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+KDV)	Performans (%60)	Aktarım hızı MB/s (Okuma / Yazma)	Erişim süresi MB/s (Yazma / Okuma)	Sıcaklık (Derece)	Kapasite (Verilen/ Kullanılabilir)	Önbellek	UDMA arabirimi	Dönüş hızı (rpm)
1	Hitachi Deskstar T725050VLA360	93	★★★★	159	100	66,5/71	13.20	34	500/465	16	300	7,200
2	Hitachi Deskstar T725032VLA360	91	★★★★	87	96	61,7/67,8	13.00	30	320/298	8	300	7,200
3	Samsung HD321KJ	88	★★★★	94	94	65/82,2	14.00	34	320/298	16	300	7,200
4	WD Caviar 5000 AAKS	88	★★★★	132	93	69,9/75	13.50	36	500/465	16	300	7,200
5	Hitachi Deskstar T722525DLA380	85	★★★★	72	90	56/60,4	12.70	33	250/232	8	300	7,200
6	Seagate ST375064AS	84	★★★★	313	81	66,7/74,3	13.40	42	750/698	16	150	7,200
7	WD Caviar 1600 AAJS	82	★★★★	56	84	64,6/72,9	13.50	30	160/149	8	300	7,200
8	Samsung HD160HJ	83	★★★★	56	84	62,5/75,2	13.50	28	160/149	8	300	7,200
9	Samsung HD400LJ	77	★★★★	122	78	64,3/78	15.30	36	400/372	16	300	7,200
10	WD Caviar 1600 AABS	75	★★★★	56	74	66,6/74,9	13.50	30	160/149	8	300	7,200
11	WD Caviar 3200 AAJS	74	★★★★	84	72	69,2/61,2	13.70	30	320/298	8	300	7,200
12	Samsung SP2004C	73	★★★★	61	74	47,1/53,1	14.40	37	200/186	8	150	7,200

Hitachi T725

Yüksek olarak da yavaş atıyor

Hitachi Deskstar T725050VLA360

Yüksek kapasitesine ek olarak aktarım hızlarında da yüksek puanlara imza atıyor.

MP3 çalarlar

Test değerleri										Teknik veriler			
Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat/Perf.	Fiyat Euro + KDV	Kapasite (GB)	Ses kalitesi	Taşınabilirlik	Ergonomi	Donanım özellikler	Ekstra özellikler	Resim gösterme	Video gösterme	Mikrofon/Line-in
1	Apple iPod nano	85	★★★★	200	2	90	52	100	79	90	Var	Yok	Yok/Yok
2	Samsung T9	83	★★★★	145	1	90	52	86	77	85	Var	Yok	Var/Yok
3	Creative Zen V 2GB	81	★★★★	166	2	90	44	86	71	90	Var	Yok	Var/Var
4	Samsung U3	78	★★★★	105	2	80	74	83	71	85	Var	Yok	Var/Yok
5	Samsung K3	78	★★★★	144	2	90	45	55	71	85	Yok	Yok	Yok/Yok
6	LG FM30	76	★★★★	149	1	80	68	66	75	80	Var	Var	Var/Var
7	Creative Zen neon 2	76	★★★★	189	2	80	43	69	78	95	Yok	Var	Var/Var
8	Creative Muvo V100 2 GB	76	★★★★	115	2	90	45	59	64	80	Yok	Yok	Var/Var
9	Apple iPod shuffle	76	★★★★	109	1	80	100	70	49	90	Yok	Yok	Yok/Yok
10	Sandisk E250 DAP 2048 MB	74	★★★★	190	2	80	31	73	75	85	Yok	Yok	Var/Yok

Apple iPod nano

Apple'ın popüler müzik kutusu MP3 çalarlar arasında hala zirvede

Onlar hem birer hacker aracı hem de ihtiyaç halinde son çare. Yasal sınırları zorlasa da güvenliğinizi sağlayan araçları gün ışığına çıkartıyoruz.

İyi araç, kötü araç

Bu yazıda

Windows parolalarını bulun

Kopya korumaları kırabilirsiniz

Ağdaki şifreleri açığa çıkarın

İz bırakmadan sörf keyfi

İşlerin yolunda gitmediği anlarda sıra dışı çözümler üretmeniz gerekebilir. Örneğin e-posta hesabınızın ya da şifrelediğiniz bir belgenin parolasını kaybettiğinizde, geriye kalan tek çözüm yolu bazen bir hacker aracı olabilir. İnternet mafyasının bilgisayarınıza girmek ve hesabınızdaki parayı ele geçirmek için kullandığı yazılımlardan neden siz de yararlanmıyorsunuz ki. Bu kullanışlı, “kötü araçlar” kırma, açma, kopyalama, anonim olma; yani kısaca hayatınızı kolaylaştırma konusunda en büyük yardımcınız olabilir. Öte yandan bu araçları kullanırken yasal sınırların hemen

üzerinde hareket ettiğinizi unutmamalısınız. Yasa koyucular birçok ülkede bu nitelikteki yazılımların kullanımını yasaklama yoluna gidiyor. CHIP, bazıları yasal sınırlar içinde kalan, bazıları da yasaklı olan bu yazılımları üç başlık altında bir araya getiriyor.

● İyi araçlar: Bu yazılımları tereddütsüz olarak kullanabilirsiniz.

● Kötü araçlar: Yükleme ve kullanılması çeşitli ülkelerde yasaklanan yazılımlar. Bunlardan uzak durun!

● İyi ve kötü araçlar: Hem hacker'lara, hem de kullanıcılara yardımcı olan yazılımlar

GÜVENLİK

Güvenli parola masalına inanmayın

Hiçbir şey yüzde yüz güvenli değildir. Parolalar da buna dâhil. Çoğu zaman unutulduklarından başımıza dert açar parolalar. Oysa iyi ve kötü araçların yardımıyla parolayı yeniden bulmanız ve sistemdeki açıkları tespit etmeniz mümkün.

Office Password Recovery

● Sistem: Win 98, 2000, Me, XP, Vista
● Bilgi için: www.elcomsoft.com

Advanced Office Password Recovery (Yaklaşık 50 Dolar) şifrelenmiş Office belgelerini kırabiliyor. Yazılım öncelikle kapsamlı sözlüğünde yer alan sözcüklerle sonuca ulaşmayı çalışıyor. Sonrasında ise Brute Force ile harf ve rakam bileşimleri denenmeye başlıyor. Parolalardaki hane sayısı arttıkça ve işlemcinizin gücüne bağlı olarak parola kırma işlemi birkaç gün, hatta ay sürebiliyor.

İPUCU Parolalarınızın kırılmasını engellemek için harf, rakam ve özel karakterlerden oluşan en az sekiz karakter uzunluğunda bir şifre seçmelisiniz. Şifreyi unutmamak için kolayca akılda tutabileceğiniz bir cümle seçin ve onu oluşturan sözcüklerin ilk harflerini kullanın. Örneğin "Nihayet 2 bilgisayarım için de güvenli bir parola oluşturdum" cümlesini seçtiyseniz parolanızı N2bidgbpo olarak tanımlayabilirsiniz.

● İyi araçlar ● Kötü araçlar ● İyi ve kötü araçlar

Personal Software Inspector

● Sistem: Win 2000, XP, Vista
● Bilgi için: www.secunia.com

Hacker'lar bilgisayarınızı ele geçirmek için Windows'taki hatalardan yararlanıyor. Bilgisayarınızın güvende olup olmadığını anlamak için Secunia adlı güvenlik firmasının geliştirdiği Personal Software Inspector adlı yazılımı kullanabilirsiniz. Bu yazılım bilgisayarınızı taramıyor ve 4.000'den fazla kayıt içeren kendi uygulama veritabanı üzerinden, hacker'ların işine yarayacak yazılımların bilgisayarınızda kurulu olup olmadığını bakıyor. Araç aynı zamanda güncellemelere ulaşabileceğiniz bağlantıları da listeliyor.

İPUCU Yazılımı Vista altında kurabilmek için sistem yöneticisi haklarına sahip olmalısınız. Personal Software Inspector, Microsoft onaylı (Microsoft certified) bir yazılım değil. Yine de Vista'da ekrana gelen uyarı mesajını göz ardı edebilirsiniz.

SpyAgent

● Sistem: Win 2000, XP, Vista
● Bilgi için: www.spytech-web.com

Çocuklarınızın bilgisayarınızda ne yaptığını mı bilmek istiyorsunuz? SpyAgent ile (Yaklaşık 70 dolar) bu konudaki tüm detaylara ulaşabilirsiniz. Yazılım; klavye ve fare girişlerini kaydetme gibi standart casusluk araçlarının yanı sıra, çocuğunuzun ziyaret ettiği internet sayfalarını ve başlattığı yazılımları öğrenmenizi sağlayan özellikler de sunuyor. Dilerse-niz oluşturulan raporların e-posta yoluyla anında size rapor olarak gönderilmesini sağlayabiliyorsunuz.

İPUCU SpyAgent'in diğer sürümü Stealth Edition, üzerine çift tıklandığında doğrudan bilgisayarınıza kuruluyor ve kendiliğinden başlıyor. Yazılımın PC'ye kurulu olduğunu yalnızca onu kuran kişi bilebiliyor. Çünkü SpyAgent bilgisayarda herhangi bir iz bırakmıyor.

John the Ripper

● Sistem: Win 2000, XP
● Bilgi için: www.openwall.com

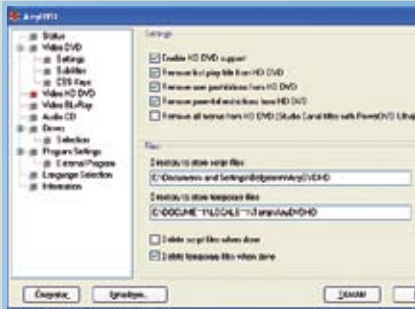
Hacker'lar John the Ripper'la yabancı

Yasal sınırları zorlayan araçlar

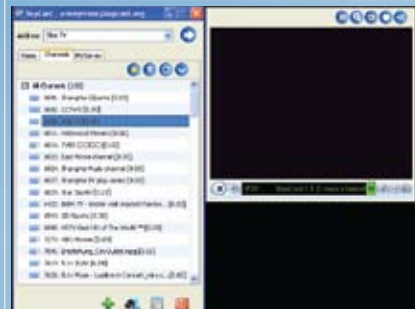
Bu araçlar, hem hacker'lar hem de sıradan kullanıcılar açısından kullanışlı. Ancak örneğin ağ izlemek için kullanılan yazılımlar, izinsiz giriş yapmanızı da sağlıyor. Bu nedenle genel kullanımları yeni yasal düzenlemelerle engelleniyor. (CHIP-Code © İYİ/KÖTÜ ARAÇLAR)

Advanced Password Recovery	Belgelerin parolalarını açığa çıkarıyor	YASAK
Personal Software Inspector	PC'deki güvenlik açıklarını tespit ediyor	●
SpyAgent	Kullanıcının yaptığı girişleri izliyor	YASAK
John the Ripper	Unutulan kullanıcı parolalarını buluyor	YASAK
Asterisk	Gizlenen parolaları ekrana getiriyor	YASAK
AnyDVD	DVD'lerdeki kopya korumasını kırıyor	YASAK
FairUse4WM	Müzik dosyalarındaki Microsoft DRM'i kaldırıyor	YASAK
Miro	YouTube gibi sitelerdeki videoları oynatıyor	●
Qt Lite	Fil fragmanlarını QuickTime olmadan izlemenizi sağlıyor	●
Wireshark	Ağdaki veri alışverişini analiz ediyor	●
Network Share Browser	Tüm paylaşım klasörlerini listeliyor	●
Wireless Key View	WLAN anahtarlarını kırıyor	YASAK
Wlanscape	Mevcut kablosuz ağların haritasını oluşturuyor	●
TOR	Anonim sörf yapmanızı sağlıyor	●
Vidalia	En iyi TOR arayüzü	●
Privoxy	TOR'da IP'nizi saklıyor	●
Firefox	Eklentilerle genişletilebilen internet tarayıcı	●
User Agent Switcher	Firefox'u Googlebot'a dönüştürüyor	●
PeerGuardian	Web casuslarını engelliyor	●
Cryptload	Dosya indirmeyi hızlandırıyor	●
PPLive	Çin televizyonlarından Avrupa futbol liglerini izlemenizi sağlıyor.	●
SopCast	Peer to Peer üzerinden TV stream izlemenize izin veriyor	●
PPMate	Asya kaynaklı Live Stream'lere ulaşmanızı sağlıyor	●

● CHIP DVD'de

ANYDVD Bu yasadışı araç, DVD, HD-DVD ve Blu-ray disklerdeki korumayı kaldırıyor.

SOPCAST Peer to peer mantığıyla çalışan bu istemciyle onlarca ücretli kanala ulaşmak mümkün.

MIRO 2.000'den fazla kanala erişim sağlıyor. Miro üzerinden kendi kanalınızı da kurabilirsiniz.

bilgisayarlardaki Windows kullanıcı hesaplarını kırabiliyor. Siz de bu iyi ve kötü kategorisindeki araçla, oturum açmadığınız bilgisayarınıza yeniden erişim sağlayabilirsiniz. Windows 98, 2000 ve XP'de kullanıcı parolaları artık güncel olmayan DES yöntemiyle (Data Encryption Standard) şifreleniyor. John the Ripper, bu engeli kısa sürede aşabiliyor. Küçük ve büyük harflerden oluşan altı karakter uzunluğundaki bir parolayı açığa çıkarmak için yıllara ihtiyaç varken, bugün için bu süre yaklaşık 10 saate kadar inmiş durumda. www.openwall.com/john/doc/ adresinden, kullanımla ilgili bilgilere ulaşabilirsiniz. Ancak oturum açmada sorun yaşayan Vista kullanıcıları, şu an için tıpkı hacker'lar gibi bu araçtan yararlanamıyor. Çünkü Microsoft bu işletim sistemi için daha güvenli olan yeni bir algoritmaya başlamış durumda.

İPUCU Güvenli parolaların çözülmesi genellikle aylar alıyor. Ancak Distributed John the Ripper özel sürümüyle, birden fazla bilgisayarı birlikte kullanarak kırma işlemini birkaç saat içinde tamamlayabilirsiniz.

Asterisk Logger

Sistem: Win 98, 2000, XP

Bilgi için: nirsoft.net/utis/astlog.html

Outlook'un e-posta hesabınıza ait parolayı akılda tutması ve onu özel karakterlerle gizlemesi oldukça pratik bir özellik. Ancak bu parolayı ayrıca not almadıysanız ona yeniden ihtiyaç duyduğunuzda sıkıntı çekebilirsiniz. Yine de teleşa gerek

yok. Asterisk'ten yardım alabilirsiniz. Bunun için tüm gizli parolaların listesini oluşturan aracı başlatmanız yeterli.

İPUCU Internet Explorer tarafından saklanan parolalarda ayrıca AsterWinIE adlı yazılıma ihtiyaç duyacaksınız.

MULTİMEDYA

DRM ve kopya korumasının en azılı düşmanları

Multimedya içeriğinin çok büyük bir bölümü kopya korumasına sahip. Bu koruma zaman zaman canınızı sıkmakla kalmıyor, sisteminizin çökmesine de neden oluyor. Birçoğu bazı ülkelerde yasaklanmış olmasına rağmen bu noktada hacker araçlarına başvurabilirsiniz.

AnyDVD

Sistem: Windows XP, Vista

Bilgi için: **YASADIŞI**

Aracın kullanımı birçok ülkede yasaklandığından, CHIP olarak yazılıma ait bağlantıyı da vermemeyi tercih ettik. AnyDVD, tüm DVD'lerin kopya korumasını kırabildiğinden satın alınması bile telif haklarının ihlali anlamına gelebiliyor. Öte yandan yazılım, bazı kullanıcılara da yardımcı oluyor ve DVD'nin bölge kodunu kaldırmakla kalmıyor, kopya korumasını da atlatabiliyor. Bu, özellikle X-Protect koruması için önemli. Söz konusu kopya koruması bazı durumlarda yasal yollarla edindiğiniz DVD'leri izlemenizi bile engelleyebiliyor.

İPUCU AnyDVD yeni HD biçimi kul-

lanıcılarının da hayatını kolaylaştırıyor. Araç, HD-DVD ve Blu-ray'lerin kopya korumasını devre dışı bırakabiliyor. Bu şu anlama geliyor: Uygun fiyatlı bir optik sürücü edindikten sonra, HDCP uyumlu ekran kartı ya da monitör gibi bileşenler için ayrıca para ödemeniz gerekmiyor.

FairUse4WM

Sistem: Windows XP, Vista

Bilgi için: **YASADIŞI**

Yazılımı geliştiren videntia'nın ifadesine göre Microsoft'un kendisinden şikâyetçi olması aslında şaşırtıcı değil. FairUse4WM, birçok müzik servisinin şarkıları korumak için kullandığı Microsoft DRM'ini kırıyor. Ancak yazılım veri hırsızlığını teşvik etmiyor: Kullanıcıların dosyayı DRM'den arındırması için şarkıyı ve gerekli lisansı satın alması gerekiyor.

Yazılım bir başka programcı tarafından geliştirilmeye devam ediyor. Bir süre önce yayınlanan yeni sürüm sayesinde Microsoft'un bugüne dek aldığı tüm önlemleri aşmak mümkün. FairUse4WM bu sayede Vista altında ve Media Player 11'le birlikte çalışabiliyor.

İPUCU Microsoft, Media Player'ı korumak için Windows Update servisin-den yardım alıyor. Bu nedenle de internette kullanıcıların Media Player 11'i onuncu sürümle değiştirmek için yapmanız gerekenleri anlatan çok sayıda rehber mevcut. Eski sürümle FairUse4WM'yi kullanmaya devam edebilirsiniz. →

Miro

Sistem: Windows XP, Vista

Bilgi için: www.getmiro.com

YouTube'tan Google Video'ya ve BBC'ye kadar internette çok sayıda ücretsiz video klip bulunuyor. Ancak bunlar dağınık bir vaziyette. Neyse ki Miro ile bu durumun üstesinden gelmeniz mümkün. Bu açık kaynak kodlu medya oynatıcısı, farklı video servislerinde arama yapıyor, bulduğu filmleri indiriyor ve kaydediyor. Bunlar örneğin YouTube'un internet sayfasında bulunmayan özellikler. Arama sonuçlarını kendi kanalınızda saklayabilirsiniz. Miro Guide üzerinden bazıları HD içerikli iki binden fazla kanala ulaşmak mümkün. Yazılım sabit diskteki filmleri de oynatabiliyor ve bu özelliğiyle Media Player alternatifi olarak kullanılabilir. **İPUCU** Library'ye girerek Miro'nun en son serettiğiniz videoların tümünü görüntülemesini sağlayabilirsiniz. Daha sonra YouTube kaynaklı bir video izliyorsanız, sağdaki *Details* alanına tıklayın ve *Permalink*'i seçerek Miro'nun ilgili YouTube sayfasını görüntülemesini sağlayın.

QT Lite

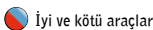
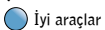

Sistem: Win 2000, XP, Vista

Bilgi için: www.codecguide.com

Film fragmanları da dâhil olmak üzere internette karşınıza çıkan video kliplerin birçoğu Apple'a ait MOV biçiminde bulunuyor. Windows altında bu videoları izlemenin yolu QuickTime'dan geçiyor. Yine de kullanıcıların birçoğu MPEG gibi diğer biçimler için pek uyumlu olmayan bu oynatıcıyı bilgisayarına kurmak istemiyor.

Şimdiye dek oynatıcıyı dışarıda bırakan, ancak gerekli kod çözücüyü beraberinde getiren QuickTime Alternative adlı bir araç kullanılıyordu. Ancak Apple'ın geliştiriciye yaptığı baskı, projenin durmasına yol açtı. Bir süredir internette aynı görevi üstlenen QT Lite adlı güncel bir QuickTime hack'i dolaşmakta. MOV dosyalarını oynatmak için QT Lite ile sorunsuz çalışan Media Player Classic'ten yararlanabilirsiniz.

İPUCU QT Lite kendi dosya indirme aracıyla geliyor. Bu sayede stream'in bağlantısına tıkladığınızda, videoyu doğrudan izlemeye başlayabileceğiniz gibi sabit diske kaydetme şansına da sahip oluyorsunuz.

AĞ

W-LAN parolaları bulan casus araçlar

Aslında tüm internet bağlantılarının şifrelenmesi gerekiyor. Çünkü özel araçlarla standart ağ trafiğini kolayca dinlemek mümkün. Bu trafiğin içerisinde e-posta hesaplarının parolaları bile bulunabiliyor. Aynı durum W-LAN parolaları için de geçerli. Öyle ki WEP ya da WPA anahtarını açığa çıkarmak için trafiğe biraz "kulak kabartmak" bile yeterli olabiliyor.

Wireshark

Sistem: Win 2000, XP, Vista

Bilgi için: www.wireshark.org

Wireshark ağ trafiğini analiz ederek so-

nuçları gerçek zamanlı olarak ekrana getiriyor. Yazılım, Sanal Ağ (Virtual LAN) ve Vista tarafından desteklenen yeni IPv6'nın da olduğu 472 farklı protokolü destekliyor. Bu sayede örneğin e-postalarını şifrelenmemiş normal bir web bağlantısı üzerinden alan kullanıcıların e-posta servisine bağlanmak için kullandığı parola Wireshark'ın log dosyasına kaydedilebiliyor. Yazılım ağ trafiğini izleyerek oturum açma bilgilerini ve ziyaret edilen adresleri de açığa çıkarabiliyor.

İPUCU Yazılım, ağ trafiğiyle ilgili bilgileri filtrelenmemiş bir şekilde ekrana getirdiğinden amatör kullanıcılar doğru bilgilere ulaşmakta güçlük çekebilir. Kullanımla ilgili daha detaylı bilgilere ulaşmak için www.wireshark.org/docs/ adresindeki kaynaklardan yararlanabilirsiniz.

Network Share Browser

Sistem: Win 98, 2000, XP

Bilgi için: www.bysoft.com

Farkında olmasanız da bilgisayarınız ki-

Bu yazılımlar başınıza dert açabilir

Yasaklılar listesinde, ağındaki güvenlik açıklarını tespit etmenizi sağlayan araçlar da var ve bu durum maalesef en çok dünyanın farklı noktalarındaki hacker'ları sevindiriyor.

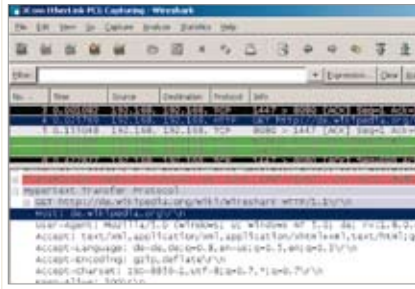
■ **Peki bu duruma Avrupa'da yasalar ne diyor:** Bilişim suçlarıyla mücadele kapsamında çeşitli Avrupa ülkelerinde yeni cezai yaptırımlar her geçen gün artarak yürürlüğe giriyor. Bu düzenlemeler çerçevesinde örneğin Almanya'da bilgisayar güvenliği araçlarının geliştirilmesi, satılması, dağıtılması ve tedarik edilmesi cezaya çarptırılıyor. Niyet ne kadar iyi olursa olsun sonuç üzücü olabiliyor. Çünkü Portscanner gibi araçlar hacker'ların sistem açıklarını bulmalarına yardımcı oluyor.

■ Hangi araçlar bu kapsamda?

Yasadan etkilenen araçların başında Wireshark ve Portscanner gibi ağ analiz araçları geliyor. Oysa sistem yöneticileri ve güvenlik uzmanları da gündelik işleri sırasında bu araçlara ihtiyaç duyabiliyor. Bu şu anlama geliyor: Avrupa'daki yeni düzenlemeden etkilenmeyecek olan hacker'ların işi kolaylaşırken, sistemlerini korumak isteyen

kullanıcıların bu araçlara başvurma suçu haline alıyor.

■ **Sonuçlar:** Yasa yapıcı yalnızca analiz araçlarını suç oluşturabilecek işler için kullananların mahkemeye çıkarılmasını öneriyor. Ancak hangi işlerin bu kapsamda olduğu konusu mahkemenin takdirinde. Yasa taslağının oluşturulması sırasında fikir belirten uzmanlar da bu durumun farkına vardı ve doğacak olası sorunlara karşı uyarıda bulundu. Durum hem siyasi, hem de ekonomik çevrelerin eleştirisine konu oluyor. Chaos Computer Club'ın sözcüsü Andy Müller Maguhn, uzmanların sıkıntılarını şu şekilde dile getiriyor: "Bilgisayarın güvenliğini sağlayacak araçların yasaklanması Truva atlarının önünü açacaktır. Hem endüstri çevreleri hem de halk, sistemlerinin ne kadar güvenli olduğunu test etme hakkından sistematik bir şekilde yoksun bırakılmakta."

WIRESHARK Bu casus araç ağ bağlantılarını izliyor ve aktarılan parolaları da açığa çıkarabiliyor.

şisel bilgilerinizi üçüncü kişilere gönderiyor olabilir. Windows tarafından oluşturulanlar dışında sizin ve diğer kullanıcıların paylaşımına açtığı unutulmuş klasörler olabilir. Bu, güvenlik açısından ciddi bir soruna dönüşebilir. Dolayısıyla gerçekten gerekli olmayan tüm paylaşımları devre dışı bırakmanızı öneriyoruz. Bu noktada Network Share Browser'dan yardım alabilirsiniz. Yazılım bilgisayarınızdaki tüm paylaşım klasörlerini başarıyla listeliyor.

İPUCU Yazılımın bulmadığı yeni paylaşımlar oluşturmak istiyorsanız klasörün adının sonuna "\$" karakteri ekleyin.

Farklı bir bilgisayardan söz konusu kaynağa erişmek için adı el ile girmeniz gerekecek, buna karşın klasör gizliliğini koruyacak.

Wireless Key View

Sistem: Win 2000, XP

Bilgi için: <http://nirsoft.net>

Hemen herkesin karşı karşıya kaldığı bir tablo: Dizüstü bilgisayarınızın işletim sistemi çöktü ve yeniden kurmak durumunda kaldınız. Kendi kablosuz ağınıza bağlanmak istiyorsunuz, ancak parolayı hatırlayamıyorsunuz. Bu durumda tek çare kablosuz ağ yönlendiricisinin ayarlarını sıfırlamak. Tüm ayarları yeniden yapmak ve kaybettiğiniz onca zamanın ardından sörf yapmaya devam etmek sıkıcı olabilir. Oysa ikinci bir şansa daha sahipsiniz. Wireless Key View ile WLAN parolalarını okumak mümkün. Tek ihtiyacınız olan bir dizüstü bilgisayar ve yazılım. Wireless Key View güvenli olarak nitelendirilen WPA parolaları karşısında da etkili.

İPUCU Wireless Key View, AES şifrelemesinin kullanıldığı WPA2 anahtarları-

nı açığa çıkaramıyor. Bu anahtarlardan yararlanmak ve bu yolla kendinizi hacker saldırılarından daha etkin bir biçimde korumak için, kablosuz ağ yönlendiricisinin kullanım kılavuzundaki bilgilerden yararlanarak cihaza ait en güncel firmware'i indirmelisiniz. Ancak bu durumda parolayı unuttuğunuzda yönlendiriciyi resetlemek ve yeniden yapılandırmak tek çözüm yolu.

Wlanscape

Sistem: Win 98, 2000, XP

Bilgi için: www.wlanscape.net

Çevrenizdeki kullanılabilir WLAN ağlarını ek bir araca ihtiyaç duymadan Windows'la da görüntüleyebilirsiniz. Wlanscape ile ise bir adım daha ileri gidebilir ve elde ettiğiniz bilgileri bir haritaya taşıyabilirsiniz. Araç, yalnızca kablosuz ağları aramakla kalmıyor, aynı zamanda sinyal gücünden yararlanarak konumlarını da hesaplıyor. Sonuçta çevrenizdeki kablosuz ağ erişim noktalarını ve kullandığı şifreleme yöntemlerini gösteren bir harita ortaya çıkıyor.

İPUCU Konum bilgisini otomatik →

Çin televizyonlarında vizyon filmleri ve Avrupa ligleri ücretsiz

Tam bir futbol tutkunuzunuz ve Avrupa liglerini de takip etmek istiyorsunuz. Ancak yayınların şifrelenmiş olması bu zevkten mahrum bırakılmanıza yol açıyor. Öyleyse ücretsiz streaming yazılımlarıyla Çin televizyonlarını izleyebilirsiniz.

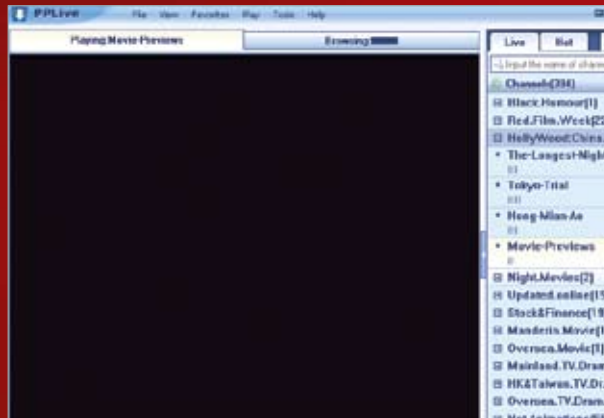
■ Artık televizyon karşısına geçerek ücretsiz ve canlı olarak izleyebileceğiniz bir futbol karşılaşması bulmanız pek mümkün değil. Bu konuda belki de tek istisna milli maçlar. Bu durum hem Türkiye'de, hem de diğer Avrupa ülkelerinde yayın hakkı fiyatlarının giderek arttığı düşünüldüğünde pek şaşırtıcı değil. Oysa Çin'in en büyük spor kanalı CCTV-5, İtalyan Serie A'dan, Alman Bundesliga'ya kadar birçok karşılaşmayı canlı olarak yayınlıyor. CCTV'nin web üzerinden de yayın yapması futbol-severler açısından son derece sevindirici.

■ Şu sıralar birçok streaming istemcisi CCTV ya da ESPN gibi spor kanallarını izlemek için kullanılıyor. PPLive ve Sopcast

gibi ücretsiz alternatifler streaming için BitTorrent teknolojilerinden yararlanıyor. Bu sayede izleyiciler de paylaşımcı haline geldiğinden, merkezi sunucu giderleri

en aza iniyor. Genellikle video biçimi olarak Microsoft ASF kullanılıyor. Sopcast ve PPMate gibi araçlar Avustralya'dan Malezya'ya dünyanın dört bir yanından onlarca kanalı izlemenizi sağlıyor. Die Hard 4 gibi popüler sinema filmlerinin korsan kopyaları da listede.

■ Ancak korsan yayınların altın çağı sona ermek üzere. CCTV-5 bir süre önce spor yayınlarının Çin dışında izlenmesini engellemiş durumda. Yine de bu ülkede bulunan bir Proxy sunucusu üzerinden internete girmeniz mümkün. Sistemin nasıl çalıştığını ve bu konuda ne yapmanız gerektiğini www.myp2p.eu gibi özel forumlardan öğrenebilirsiniz.

WIRESHARK Bu casus araç ağ bağlantılarını izlemek için kullanılıyor ve aktarılan parolaları da açığa çıkarabiliyor.

Şeytani araçlar: Ev yapımı Truva atları

Yeni yasal düzenlemeler bile gerçekten şeytani amaçları olan araçlar karşısında etkisiz. Hacker'lar internet üzerinden Truva atı geliştirmek, internet sayfalarına ve forumlara saldırmak için gerekli araçları pazarlamaya devam ediyor. Üstelik başarı garantisile...

■ **Pinch:** Konusunda uzman hacker'ların kendi kodlarını kendilerinin yazdığı dönemler geride kaldı. Çünkü artık Pinch var. Bu araç sayesinde hacker'lığa yeni ilgi duymaya başlamış bir kullanıcı bile kendi Truva atını oluşturabiliyor. Yine aynı kullanıcı bu zararlının ele geçirdiği bilgisayarda girilen parolalardan hangilerini alması gerektiğini belirleyebiliyor. Artık Truva atının hazır hale gelmesi için son adımda Compile'a tıklamak yeterli.

Fiyat: Yaklaşık 50 dolar

PINCH Bir hacker hayali daha gerçek oluyor. Özelliklerini belirleyin ve Truva atınızı yarattın.

■ **Xrumer:** Kapalı forumlar, reklâmsız ve yığın postasız bilgiye ulaşabileceğiniz son vaha. Ancak Xrumer ile bu durum değişecek gibi. Çünkü yazılım buralara da büyük miktarda istenmeyen içerik gönderebiliyor. Normalde herhangi bir yazılımla forumlara üye olmak mümkün değil, çünkü bu işlem sırasında JPEG biçimindeki fotoğrafın üzerindeki kodu manuel olarak girmek gerekiyor. Oysa Xrumer, OCR özelliğine sahip ve bu sayede normalde güçlükle okunabilen sayıları bile çözebiliyor.

Fiyat: Yaklaşık 450 dolar

■ **MPack:** MPack Toolkit, bulaştığı sitelerden hareketle diğer kullanıcılara saldırıyor. Araç işletim sisteminin yanı sıra internet tarayıcısı da analiz ediyor ve güvenlik açıklarından yararlanarak Truva atlarını devreye sokuyor.

Fiyat: 500 ile 1.000 dolar arasında

olarak girmek istemiyorsanız GPS alıcınızı Wlanscape ile ilişkilendirebilirsiniz. Araç bu durumda sizin ve çevrenizdeki kullanılabilir kablosuz ağların konumunu haritaya otomatik olarak taşıyabiliyor.

ÇEVİRİMİÇİ

İnternetin yasak meyvelerine ulaşmak

Bilinen bir deyişi "İyi sörfçüler cennete, kötü sörfçüler ise..." şeklinde günümüze uyarlamamız mümkün. Bilinçli bir kullanıcı olarak istediğiniz içeriğe kimse tarafından fark edilmeden ulaşmak için doğru araçlardan yararlanmanız gerekiyor.

TOR, Vidalia, Privoxy

Sistem: Win 98, 2000, Me, XP, Vista
Bilgi için: <http://tor.eff.org>

Sörf yaparken anonim kalmak istiyorsanız, ilk seçiminiz TOR (The Onion Router) olmalı. TOR istemcisi, anonim sunucuların oluşturduğu bir ağ üzerinden şifrelenmiş şekilde internete bağlanmanızı sağlıyor. Bu gizlilik düzeyi hangi siteleri ziyaret ettiğinizin dışarıdan anlaşılmasını son derece güçleştiriyor. Öte yandan TOR daha düşük hız anlamına da geliyor. CGI tabanlı web proxy'leri daha hızlı. Ancak bu kez de servis sağlayıcının verilerinizi güvenilir bir şekilde sakladığını ummaktan başka çareniz yok.

TOR'u kullanıcı dostu hale getirmek için öncelikle Vidalia arayüzüne ve Privoxy adlı Proxy aracına ihtiyaç duyacaksınız. Araçlar web trafiğinin filtrelenmesini ve kullanıcı bilgilerine ulaşma girişimlerinin durdurulmasını sağlıyor. TOR tek başına yalnızca gerçek IP adresini gizliyor.

İPUCU Bir süredir Pandora adlı müzik servisine (www.pandora.com) ABD dışından erişilemiyor. Amaç Avrupalı kullanıcıların bu servisten yararlanmasını engellemek. Oysa TOR ile bilgisayarınızın ABD'deymiş ve siz de internete buradan bağlanıyormuşsunuz gibi görünebilirsiniz. Bunun için yapmanız ge-

reken TOR'u yeniden yapılandırarak son sunucunun ABD'de yer almasını sağlayabilirsiniz. Bu noktada hangi sunucuları kullanabileceğinizi Vidalia'daki ağ haritalarından yardım alarak bulabilirsiniz. Not Defteri ile torcc adlı metin dosyasına müdahale ederek değişiklikleri gerçekleştirebilirsiniz. Ancak bu işlemin aslında telif haklarının ihlali anlamına gelebileceğini aklınızdan çıkarmamalısınız.

Firefox, User Agent Switcher

Sistem: Win98, Me, NT, 2000, XP, Vista
Bilgi için: www.mozilla.com

Hiçbir ücret ödememek ve buna rağmen Premium içerikli sitelerde sörf yapmak hiç de zor değil. Bunun için sörfçülerin internet tarayıcılarını söz konusu sitelerin her köşesine erişebilen bir Googlebot olarak göstermelisiniz. Bahsedilen ücretli siteler, Google'ın daha sağlıklı sonuç listeleri oluşturmasını sağlayan arama robotlarına erişim izni veriyor.

Firefox'u internet sitelerine farklı şekilde tanıtmak için bu tarayıcı için geliştirilen User Agent Switcher adlı eklentiden yararlanabilirsiniz. Eklentiye kurduktan sonra bu eklentiye ait alandan *Seçenekler'e* tıklayın ve *User agents / add'ten* yeni bir profil oluşturun. Burada User Agent'ta aşağıdaki satırı girin:

Googlebot/2.1 (+http://www.google.com/bot.html)

Araçlar/User Agent Switcher'dan Googlebot'u seçebilir ve o ana dek erişemediğiniz sitelerde gezinmeye başlayabilirsiniz. Ancak bu küçük hileden yararlanmak için webmaster'ın içeriğine ulaşmak istediğiniz siteyi programlar ken yeterince özenli davranmamış olması gerekiyor. Aksi halde IP adresi üzerinden talebin gerçek bir Googlebot tarafından yapıldığını anlamak çok kolay oluyor.

İPUCU User Agent olarak Googlebot'u seçmeniz şüpheli web sitelerinde güvenli bir şekilde sörf yapmanıza da yardımcı olacaktır. Çünkü bu siteler genellikle tehlikeli JavaScript'leri Googlebot'tan gizliyor.

İyi araçlar Kötü araçlar İyi ve kötü araçlar

PeerGuardian

Sistem: Win 98, 2000, XP

Bilgi için: www.phoenixlabs.org

Siz internette gezinirken başkaları da sörf alışkanlıklarınız hakkında bilgi toplayarak ve bu bilgileri satarak para kazanıyor. Bu ticarete yalnızca müşteri profilleri konu olduğu sürece sorun yok. Ancak taraflardan biri paylaşım ağlarından dosya indirip indirmediginizi bilmek isteyen müzik endüstrisini temsil ediyorsa durum kritik olabilir. PeerGuardian bir güvenlik duvarı gibi davranıyor ve sürekli güncellenen listelerden yararlanarak IP sorgularını bloke ediyor. Emule ya da BitTorrent kullanmıyorsanız da PeerGuardian'dan yararlanabilirsiniz. Çünkü araç Adware ve Spyware'leri de yakalıyor. PeerGuardian kullanırken engelleme listelerinin daima güncel olması çok önemli. Bu nedenle Bluetack (www.bluetack.co.uk) gibi topluluklardan yeni listeleri almanız gerekiyor. Blocklist Manager adlı araçla bu şisteleri PeerGuardian'la uyumlu hale getirebilirsiniz.

İPUCU PeerGuardian forumlarından (<http://forums.phoenixlabs.org>) Vista uyumlu sürümünü indirebilirsiniz.

Cryptload

Sistem: Win 98, 2000, XP

Bilgi için: www.cryptload.info

Kullanıcılarına dosya barındırma imkanı tanıyan siteler artık daha çok film, fotoğraf ve şarkı paylaşımı için kullanılır hale gelmiş durumda. Ancak Rapidshare ve Megaupload gibi sitelerdeki içeriğin çok küçük bir kısmı yasal. Nitekim Megaupload adlı siteye Türkiye'den erişim de bu nedenle mahkeme kararıyla engellenmiş durumda. Bu ve benzer sitelerin yöneticileri korsan kopyaların varlığından haberdar edildiğinde içeriği sunan hesaba erişimi engelliyor ve dosyayı siliyor. Bu nedenle dosyayı gönderenler erişim adresini şifrelemeyi tercih edebiliyor. Aynı dosyayı indirmek isteyen kullanıcılar Cryptload gibi bu adresten yola çıkarak dosyaya ulaşabilecek bir araca ihtiyaç duyuyor. Cryptload, Rapidshare'de Premium hesap satın alan kullanıcıların daha hızlı dosya indirmesini sağlayan özellikler sunuyor.

İPUCU Otomatik dosya indirmeye izin vermeyen ve bunun için de işlemi başlatmak için ekrana gelen JPEG biçimli resimdeki sayı bileşimini girmenizi talep eden sitelerde de Cryptload'dan yardım alabilirsiniz. Cryptload, OCR desteğine sahip ve bu sayede sayı bileşimlerini otomatik olarak çözebiliyor. ■

MM, FK / Bilgin Koşucu, bilgin@chip.com.tr

CREATIVE

ZEN

müzik • fotoğraf • video • radyo

1/1 boyut

küçük mucize

4GB kapasite

16.7 milyon renkli 2,5" TFT LCD ekran

SD Card ile artırılabilir hafıza

FM Radyo - kişisel ajanda - alarm

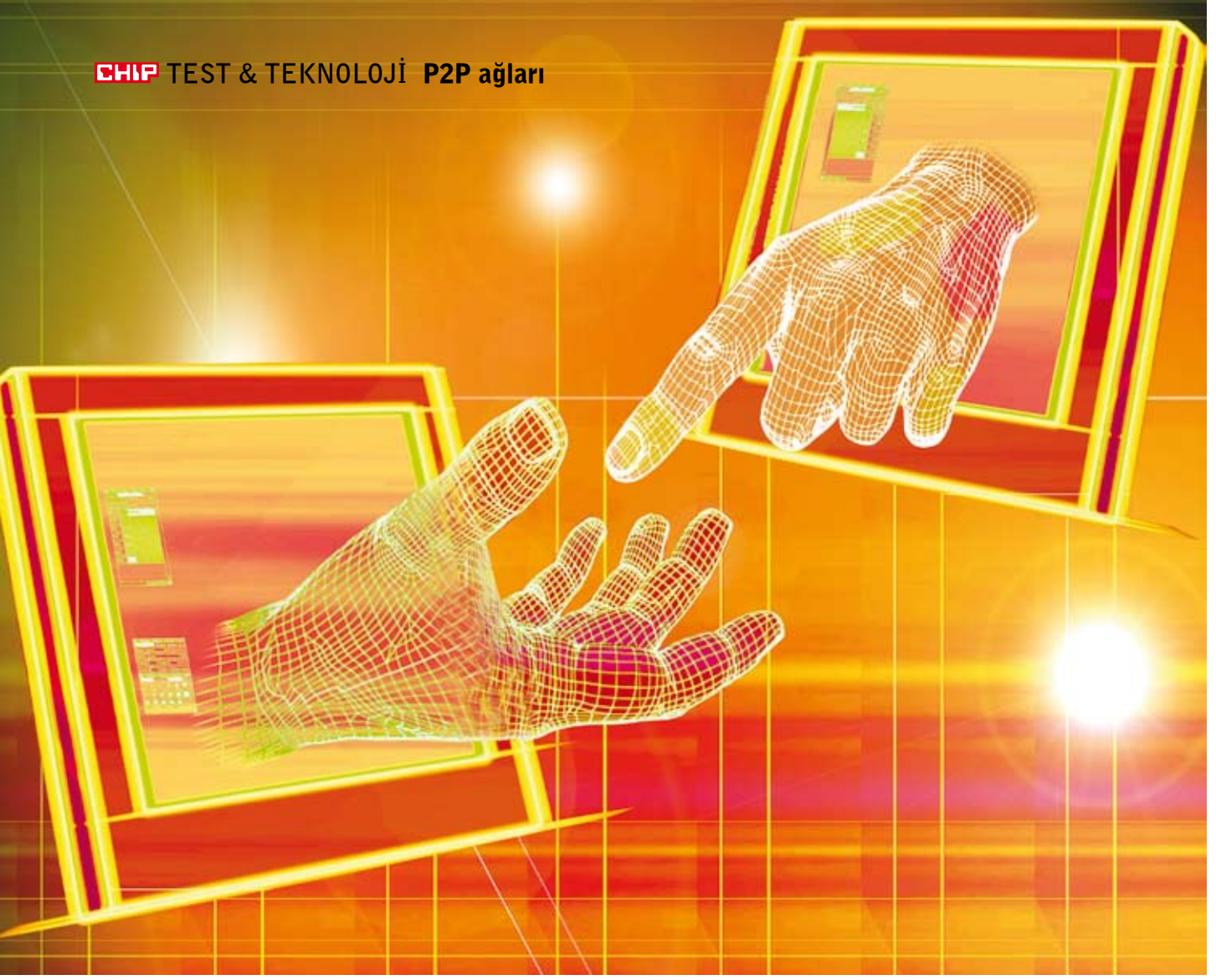
Li-Ion pil ile 25 saate kadar kesintisiz müzik

kredi kartı büyüklüğünde, sadece 65 gr.

Türkçe menü, dahili mikrofon

iTunes® Plus Music desteği

www.tr.creative.com

P2P büyüüne siz de kapılın

Kesenin ağzını ardına kadar açmadan, kendi şarkı ve film arşivinizi oluşturmak ister misiniz? P2P ağlarında herşey bedava.

Sizin de “Gün gelecek, hiçbir şey için evimizden çıkmamız gerek-meyecek,” diye düşündüğünüz oluyor mu? Evet, her şeyin tek tıklamay-la elde edilebileceği günler çok yakını-mızda. Günümüzde bile internet saye-sinde gönlümüzden hemen her geçeni yapabiliyoruz. Alışveriş, bilgi alışveriş-i, arkadaşlarla sohbet, şarkı değiş tokuşu ve daha nicesi. Eskiden favori müzik CD’lerini değiştirmek ya da sınav notlarını almak için insanların aynı ortamda bu-luşması gerekirdi. Oysa günümüzde, ağlar sayesinde o günler tarihe oldu.

Ağlar, dünyanın her köşesinden iste-diğiniz kişiye bağlanıp iletişim kurma-

nızı kolaylaştırıyor. Bu kişi ister karşı evdeki komşunuz olsun, ister yurtdışın-daki bir arkadaşınız. Dosyaları ve bilgiyi bir ağ üzerinden kolayca aktarabilirs-i-niz. Bugünlerde “ağ” sözcüğü kulakları-mızdan eksik olmuyor. İnternet ağı, gü-venlik ağı, sosyal ağ siteleri, iç ağlar (int-ranet) vb. terimler çoğu PC kullanıcısı-nın aşına olduğu sözcükler. İşte, uzadık-ça uzayan “ağ” listesine eklenecek bir kavram daha: Eşten eşe (Peer-to-peer ya da P2P) ağlar.

İnternetin ortaya çıkışıyla birlikte müzikler ücretsiz olarak indirilmeye başladı ve internette nasıl arama yapı-cağını bilen birinin önünde hiçbir engel

yoktu. Çok geçmeden, filmler de tü-müyle internette indirilebilir hale gel-di. Ne var ki tüm bunlar internette çok fazla yer ve bant genişliği gerektirdiği için birden çok insanın aynı dosyaya ya da web sitesine erişmesinde güçlük ya-şanıyordu. Eşten eşe ağlar kısa sürede internetin bir parçası oldu, ancak inter-nette yer kaplamıyorlardı. Dolayısıyla, bu ağlar inanılmaz bir popülerlik ka-zandı ve sayıları bir anda katlanarak ço-ğaldı.

Eşten eşe ağ ne demek?

Eşten eşe ağlar, bir ağ üzerinde veri ak-tarımı yapmanıza izin veren web tarayı-

calarına benzetilebilir. Bununla birlikte, web tarayıcıları verileri aktarmak ve depolamak için merkezi sunuculara ihtiyaç duyar. Bir web tarayıcısını kullanan tüm kullanıcılar merkezi sunucuyla iletişim içinde olmak zorundadır. Eşten eşe ağlar da veri aktarımına izin verir, ancak böyle bir sunucu kullanmazlar ve P2P ağlarını kullananlar bilgi paylaşımı için birbirlerinin bilgisayarlarının sabit disklerine erişirler. Tüm veriler ortak bir noktada, yani sunucuda tutulmadığı için internette alandan tasarruf edilmiş olur.

P2P ağları, kullanıcıların üyesi olduğu çevrimiçi topluluklardır. Topluluğun her bir ferdi, diğerlerinin bilgisayarlarına erişim sağlayan bir yazılımı indirip kurmak zorundadır. Böyle bir topluluğa katıldığınızda siz de diğer üyelerin bilgisayarlarındaki dosyaları, klasörleri, hatta tüm bir sabit diskin içeriğini indirebilirsiniz.

P2P'nin faydaları ve zararları

Çoğu şey gibi, eşten eşe ağların da hem faydaları hem de zararları bulunuyor. Özellikle çocuklar ve gençler arasındaki popülerliği göz önüne alınırsa, bu tarz bir ağın topluluğuna katılmadan evvel artıları ve eksileri iyice düşünüp taşınmakta fayda var.

Faydalar:

- **Her türden veriyi paylaşma:** Bir eşten eşe ağ üzerinde paylaşabileceğiniz verinin türü konusunda hiçbir kısıtlama yok. Şarkılar, filmler, sunular, çalıştırılabilir dosyalar... Üyelerin disklerinde ne varsa hepsini indirebilirsiniz.
- **Kolay üyelik:** Böyle bir topluluğa bir yazılım indirip bilgisayarınıza kurmakla üye olabilirsiniz. Yazılımlar internette ve tümüyle ücretsiz bulunabiliyor.
- **Sınırsız indirme:** Merkezi bir sunucu olmadığından, indirebileceğiniz dosya miktarı da sınırsız. İstedığınız dosyayı kolayca bulup, bir diğer üyenin bilgisayarından alabilirsiniz.
- **Sınırsız hesap:** Bir P2P ağına katılabilecek üye sayısı sınırlandırılmamıştır. Çünkü her üye, bant genişliği ve depola-

LIMEWIRE Temel yazılımı ücretsiz indirmek için *Get Basic* bağlantısına tıklayın.

ma alanı gibi kaynakları kendi sağlar ve böylece ağın toplam kapasitesini artırır.

Tehlikeleri:

- **Veri güvenliği tehlikeye girebilir:** Eşten eşe ağlar dünyanın her bucağından insanı bir araya getiriyor. Bir topluluğun üyesi olan kişi, diğerlerinin paylaştığı kişisel verilere erişip bu verileri kötüye kullanabilir. Ayrıca ağdan indirilen dosyalarda kullanıcıların internette yaptıklarını gözetleyip üçüncü şahıslara sızdıran "casus" yazılımlar bulunabilir. Dahası, böyle yazılımlarla kişisel bilgisayarınızın denetimi tamamen ele geçirilebilir.
- **Pornografiye maruz kalma:** Bir üyenin bilgisayarındaki her şeye erişebildiğinizden, bir çocuk istemeden pornografik dosyalar içerebilir. Kimileri bu tür dosyaları çocukları yanıltmak için bilhassa yanlış etiketliyor. Genellikle böyle materyaller para karşılığı satılır ama eşten eşe ağlar üzerinden çocuklar en açık saçık filmleri bile internetten ücretsiz indirebilir.
- **Virüs salgını:** P2P ağlarında dosyalar kolayca ve ücretsizce dolaşır. Bu dosyalardan bazıları virüs içerirken bazı dosyalar da çocukları indirmeye sevk etmek için "Tom ve Jerry" ya da "Titanik" gibi etiketlerle donatılıyor. Bu dosyalar bilgisayarda bir kez çalıştı mı, veri kaybına, hatta bilgisayarın tümüyle çökmesine yol açabiliyor.
- **Telif yasalarının çiğnenmesi:** Eşten eşe ağlarda akıl almaz miktarda veri bu-

lunuyor. Bu verilerin bir kısmı telifli, yani sahibinin izni olmadan dağıtılamayacak veriler. Şarkılar, filmler ve oyunlar çoğu zaman telifli olsa da bu ağlardaki yerini alıyor. Bu tarz telifli materyali paylaşmak cezaya tabi olduğu için finansal kayba uğramanıza yol açabilir. Bazı telifli materyal sahipleri, bu tür içeriğin kendi izinleri dışında dağıtılmasını engellemek için dava açma yoluna gidiyor.

Eşten eşe ağlar yasal mı?

Günümüzde eşten eşe ağlar üzerinde yüz milyonlarca telifli dosya serbestçe el değiştiriyor. Peki, bu yasal mı? Bir eşten eşe ağın üyeleri telifli materyal yükledikleri ve indirdikleri için sorumlu tutulabilir mi? Telif sahipleri P2P ağı işlemlerine dava açabilir mi?

Eşten eşe ağların çıkışından beri bir dizi dava açıldı ve eşten eşe ağlarda dosya paylaşımının yasal olup olmadığına dair karar bekleyen çok sayıda dava var. ABD'de, Amerikan Filmciler Birliği (Motion Picture Association of America – MPAA) BitTorrent'e dava açtı ve eDonkey ile DirectConnect gibi siteleri dosya paylaşımından alıkoymak için sunucuları resmen kapatma yollarını arıyor. Napster'la A&M Plakçılık arasındaki davadaysa mahkeme Napster'ın telifli materyal dağıtımını engelleyebileceğine, çünkü bu dağıtımın tek bir sunucudan gerçekleştiğine, ancak hiçbir önlem alınmadığına karar verdi. Amerikan Plak Endüstrisi Birliği (RIAA) Napster →

RIAA Amerikan Plak Endüstrisi Birliği korsan müziğe savaş açmış durumda.

YÜKLEME Hedef klasörü seçmek için **Browse**'a basın, ardından **Install**'a tıklayın.

topluluğunun her üyesine ayrı dava açma hakkına sahipti fakat bunun yerine telifli materyalin daha fazla dağıtılmasını engellemek için Napster sunucusunu kapattırmayı yeğledi.

Avrupa Birliği (AB) direktifleri eşten eşe ağların kullanımını yasaklıyor. Ancak bu direktife her Avrupa ülkesi uymuyor. Kanada Telif Bürosu, bu konuda bir karara varılmadığı sürece, topluluk üyelerinin bilgisayarlarından aktarılan veriyi geçici olarak yasal kabul ediyor.

MPAA'ya göre, film endüstrisi dünya çapında her yıl 3,5 milyar doları korsanlara kaptırıyor. MPAA, korsanlığı engelleyecek uluslararası kanunları uygulamak için Fransa, Hollanda ve Finlandiya'da bazı ajanslarla işbirliğine gidiyor. Eşten eşe ağlara yönelik bazı ünlü davaları şöyle sıralayabiliriz:

- MGM Stüdyoları Grokster'a karşı
- Universal City Stüdyoları Sony America'ya karşı
- Elektra, Barker'a karşı
- Metallica, Napster'a karşı
- Universal Music Avustralya, Sharman Telif Şirketi'ne karşı

Eşten eşe ağları keşfedelim

Hızla büyüyen eşten eşe ağların başında LimeWire geliyor. LimeWire BitTorrent, Transport Layer Security (TLS) ve iTunes'a destek veriyor. Bu da üyelerin dosyaları daha hızlı aramasını, ağa bağlıyken güvenli kalmalarını ve Windows ya da Mac bilgisayarlarda iTunes'la işbirliği içinde çalışmalarını sağlıyor.

TARAMA Search sekmesi LimeWire ağında farklı dosya türlerini aramanızı kolaylaştırıyor.

Ağa katılmak için gereken yazılımı www.limewire.com adresinden kolayca indirebilirsiniz. Yazılım indirilirken LimeWire sizi telifli içerikleri izinsizce dağıtmamanız için uyarıyor. Temel yazılımı ücretsiz olarak indirebilir ya da LimeWire Pro'yu yılda sadece 34,95 dolara kullanabilirsiniz. İstedığınız yazılımı indirdikten sonra *I will not use LimeWire for copyright infringement* düğmesine tıklayın ve dosya indirmenin başlaması için işletim sisteminizi seçin.

LimeWire kurulumu

Yazılımı indirdikten sonra kurulum dosyasını çalıştırmanız gerekiyor. *Run* düğmesine basıp anadilinizi seçtikten sonra yazılımı nereye kuracağınızı belirtin. Sonra *Install* düğmesine tıklayın. Kurulumu bitirmek içinse *Finish*'e basın.

LimeWire'in kullanımı: Limewire size üç ana sekme sunuyor: *Search*, *Monitor* ve *Library*. *Search* sekmesi internette aradığınız dosyaların çeşidini (örneğin ses, görüntü, video, belge veya program) seçmenizi sağlıyor. İnternette aramak istediğiniz dosyanın adını da belirtebilirsiniz.

Monitor sekmesinden diğer üyelerin bilgisayarınızdan dosya indirmek için yaptıkları istekleri gözeleyebilirsiniz. Kullanıcıların bilgisayarınızdan indirdiği verilerin ayrıntısını da görebilirsiniz. *Library* sekmesi size indirilmiş tüm dosyaların türlerini gösteriyor. Bu dosyalara *Library* sekmesi üzerinden doğrudan erişebilirsiniz. Dahası, indirilen dosya-

ları buradan silebilir, devam eden indirmeleri duraklatabilir ya da kaldığı yerden sürdürebilirsiniz.

BearShare ile dosya paylaşımı

LimeWire'i kurduktan sonra eşten eşe ağlar hakkında her şeyi öğrendiğinizi sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Listemiz uzun, sırada ise BearShare var. BearShare dosyaları sanatçı, şarkı ya da albüm adına göre aramanıza izin vererek aradığınız sonuçlara anında ulaşmanızı sağlıyor. Programa yeni bir müzik çalar da dahil. Ek olarak, *Parental Controls* adlı bir özellik sayesinde ebeveynlerin çocuklarının erişebileceği dosya çeşitlerini seçmesine izin veriyor.

BearShare yazılımını www.bearshare.com adresinden indirebilirsiniz. *Run* düğmesine iki kez basın, kurulum dosyasının kaydedileceği yeri seçip *Next*'e tıklayın. BearShare kullanıcı sözleşmesini ve şartlarını okuyup *I accept the license agreement* kutusunu işaretleyin ve *Next*'e tıklayın. Şimdi başlangıç sayfasını değiştirmek isteyip istemediğiniz sorulacak. İstiyorsanız *Accept*'e, istemiyorsanız *Decline*'a basın ve kurulumu devam edin. Kurulumu tamamlamak için *Done* düğmesine basın.

Hesap açtirmek: Kaydolduktan sonra BearShare topluluğunun bir üyesi olacak, dosya arayıp indirebileceksiniz. Kayıt işleminin ilk ekranında takma adınızı, e-posta adresinizi ve parolanızı belirtmeniz bekleniyor. *Next* tuşuna tıklayın. İkinci ekranda ülke, şehir, posta

BEARSHARE BearShare kurulumu kolay kullanımlı ve birkaç tıklamayla tamamlanıyor.

kodu ve doğum tarihi bilgilerinizi girin. Tekrar *Next*'e basın. Kaydın son ekranında kişisel profilinizle ilgili ayrıntıları doldurun. İşlemi sona erdirmek için *Done* butonuna basın.

Artık BearShare'i çalıştırarak müzik dünyasına adım atmaya, az önce yarattığınız e-posta adresini ve parolayı kullanarak oturum açmaya hazırsınız.

BearShare'in kullanımı: Oturum açtıktan sonra öntanımlı olarak *General* ekranı sizi karşılayacak. Sol taraftaki bölme sizi *Library & Downloads*, *File Types*, *Parental Controls*, *Instant Messaging* gibi özelliklere ulaştırıyor. *Library & Downloads* seçeneğinden, topluluğun diğer üyeleriyle paylaşacağınız klasörleri ekleyip çıkarabilirsiniz. Yine aynı şekilde, sol bölmedeki seçenekleri tıklayıp eşten eşe ağların dünyasını BearShare ile keşfedebilirsiniz.

Biraz da BitTorrent

BitTorrent'le dosya indirmelerinin durumunu gözleyebilir, diğer uygulamaları sekteye uğratmadan dosya indirebilir, dosya indirmenin en son ve en etkili yöntemlerine erişebilirsiniz. BitTorrent dosyaları ve videoları aramanıza, sonra da ücretsiz olarak indirmenize olanak tanıyor. BitTorrent topluluğunun bir erdi olmak için önce BitTorrent yazılımını indirmeli, sonra BitTorrent'ten bir hesap açtırmalısınız.

BitTorrent kurulumu: Yazılımı www.bittorrent.com adresinden indirebilirsiniz. *Get BitTorrent* düğmesine basın ve *Run*'a çift tıklayın. *Installer Language* kısmından dili seçip *OK*'e basın. Kurulum sihribazı bir uyarı iletisi görüntüleyecek. *Next* ile devam edin.

Kurulum türünü, hedef klasörü seçip *Install* butonuna basın. BitTorrent kurulduktan sonra kurulum tamamlanma ekranı görüntülenecek. BitTorrent'i çalıştırmak için *Finish* düğmesine basın.

Bir BitTorrent hesabı açmak: Ücretsiz dosya indirme keyfinden birkaç tıklama uzaktasınız. Tek yapmanız gereken kendi BitTorrent hesabınızı açtırmak. Bunun için *Sign Up* bağlantısına tıklayın. *Create an account* kısmından ayrıntıları girip *Sign Up*'a basın. Otomatikman hesaba giriş yapacaksınız. Artık bu P2P ağından dosya arayıp indirmeye hazırsınız.

BitTorrent kullanımı: Şimdi kolları sıvayıp favori dosyalarınızı indirme zamanı. Arama alanına bulmak istediğiniz metni, örneğin bir film adını yazın. Bu sözcüklerle eşleşen tüm sonuçlar görüntülenecek. Dosyaları ücretsiz indirebilir, videoları satın alabilir ya da kiralayabilirsiniz. İstedığınız videonun ya da dosyanın yanında beliren *Buy*, *Download* ya da *Rent* şıklarından birini seçin.

Torrent dosyasını yerel makinenize indirdikten sonra BitTorrent yazılımından *Add* düğmesine bas-

Bigboy Technologies
marka ürünler,
orijinal **SAMSUNG**'tur.

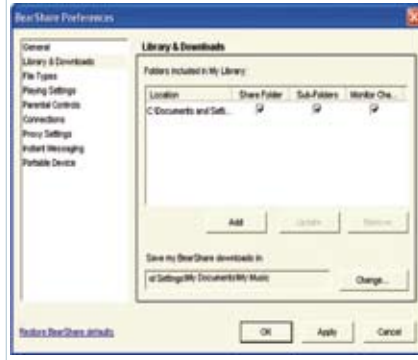
TÜRKİYE TEK YETKİLİ DAĞITICISI:

ASNET

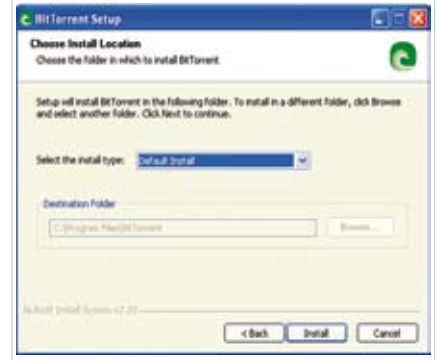
www.asnet.com.tr

KAYIT Fotoğrafınız, doğum gününüz gibi bilgileri kayıt işleminin sonunda yapın.

EŞLEŞME Downloads'la kullanıcılarla paylaştığınız dosyaları görebilirsiniz.

KURULUM Kurulum türünü seçin. Browse ile kurulumu tamamlayın.

manız gerekiyor ki, dosya indirme başlasın. İlerleme durumunu BitTorrent yazılımından öğrenebilirsiniz. İndirilen dosyanın boyutu gibi ayrıntılara View menüsündeki Details kısmından erişiliyor.

BitTorrent, dosya indirme deneyiminizi basitleştirmek ve neşe katmak için çeşitli özelliklerle donatılmış. Farklı menüler altından bunlara ulaşabilirsiniz.

Yaygın P2P ağları

Dosyaların bir topluluğun üyeleri arasında aktarılmasına izin veren çok sayıda eşten eşe ağ protokolü mevcut. Bununla birlikte, bu protokoller üyelerin dosyaları bulup indirmesini kolaylaştırmıyor. Bu yüzden, aramayı ve bu tarz protokolleri kullanmayı kolaylaştıran bir ön kabuk yazılımı gerekiyor.

Diğer popüler eşten eşe yazılımları: Jungle Monkey, FileNavigator, MojoNation, DirectConnect, Konspire, MacTella Freenet, NewTela, Filetopia, Aimster, Hotline, ve Flycode

Protokol	Uygulama
BitTorrent	BitComet, BitTornado, BitTorrent, Flash Get, G3 Torrent, Limewire, MLDonkey, Opera, QTorrent
eDonkey	aMule, eDonkey2000 (üretimi durduruldu), eMule, eMule Plus, MLDonkey, Morpheus, Pruna
FastTrack	Grokster, IMesh, Kaza, Mammoth, MLDonkey, Poisoned
Gnutella	Acquisition, BearShare, Gnucleus, Grokster, iMesh, gtk-gnutella, Kiwi Alpha, LimeWire, FrostWire, MLDonkey, Morpheus, Poisoned, Swapper, Shareaza, Xolox
Napster	Napigator, OpenNap, WinMX
WPMP	WinMX

Morpheus'u farklı kılan ne?

Morpheus, eşten eşe ağlar arasında sadık kullanıcı kitlesi oluşmuş bir uygulamadır. Kullanıcının dosya indirme önceliklerini bildirmesine izin veren, güvenlik duvarlarıyla uyumluluğu artırılmış ve iTunes'la el ele çalışabilen Morpheus her geçen gün bünyesine yeni katılımcılar ekliyor.

Morpheus'u sisteminize kurun: Morpheus'u www.morpheus.com adresinden indirebilirsiniz. Ultra sürümü 29.90 dolara satılırken, Basic sürümü ücretsiz. Eğer tercihiniz ücretsiz sürümden yansa, yazılımı kurmak için Run düğmesine iki kez basın. İster ücretsiz sürümü, ister 19,95 dolarlık Premium sürümü kurabilirsiniz.

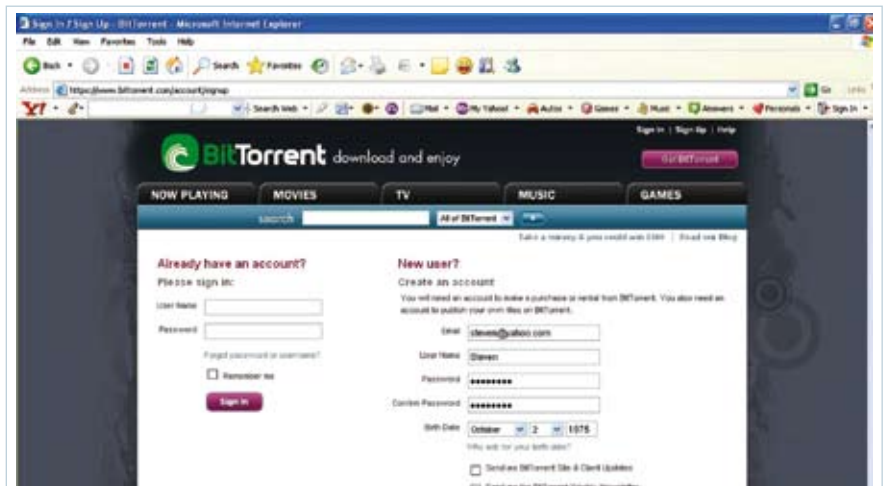
Sözleşmeyi okuyup I Agree düğmesine tıklayın. Hedef klasörü belirtip Install'a basın. Kurulumun tamamlan-

dığını onaylayan bir ekran görüntülenecek. Kapatmak için Close'a basın.

Morpheus'la iş üzerinde: Morpheus kurulup otomatikman çalıştığında, topluluğun diğer üyeleriyle paylaşmak istediğiniz klasörleri belirtin. Morpheus arayüzündeki farklı sekmelere de tıklayabilirsiniz: Search Results, My Files, My Podcasts ve Morpheus Online bunlardan birkaçı. Morpheus'un ana penceresinde istediğiniz dosya türünü (Application, Audio, Document, Image, Rom, Video) belirtin. Aranması gereken metni Search alanına yazıp Search butonuna tıklayın.

Arama sözcüğünüzle eşleşen tüm dosyalar görüntülenecektir. İndirmek istediğiniz dosyayı seçin, Download düğmesine basın ve arkanıza yaslanıp keyfini çıkartın. ■

Barış Emre ALKİM, balkim@chip.com.tr

BAĞLANTI Halihazırda bir hesabınız varsa Please Sign in kısmından kullanıcı adınızı ve şifrenizi girin, sonra Sign In butonuna tıklayın.

Facebook'la yüzleşin

İnternetin sosyal iletişimi arttıran yeni bir enstrüman olduğuna şüphe yok. Ancak, her gün 24 milyon insanın kullandığı Facebook'u çekici kılan ne?

Her şey, Harvard'dan bir öğrencinin hobi projesini hayata geçirmesiyle başladı. Mark Zuckerberg'in, bir sosyal ağ sitesinin nasıl popüler hale getirilebileceğini araştırmak için geliştirdiği proje, bugün Facebook adını verdiğimiz internet fenomenine dönüştü. Aslında, Facebook'un kurucusu eski Harvard öğrencisi Zuckerberg, Facebook'un Harvard kampüsündeki öğrenciler için bir iletişim ağı olmaktan öteye gideceğini düşünmezken, kurduğu siteye artık dünyanın her yerinden yüz binlerce yeni kullanıcı üye oluyor. Peki ama Facebook'u diğer ünlü sosyal ağ sitelerinden, MySpace, Hi5 veya Orkut'tan farklı kılan ne? Yanıtını

beraber bulalım...

Tüm benzer sosyal ağ siteleri gibi, Facebook da kullanıcılarının kendi profillerini yaratmasına izin veriyor. Bu profile, resimler, kişisel ilgiler, görüşler, iş geçmişi gibi pek çok detay eklenebiliyor. Bir profile girilen bilgiler, daha sonra kullanıcının arkadaş listesindeki diğerlerinin görebileceği şekilde düzenlenebiliyor. Siz aynı zamanda diğer arkadaşlarınızın günün her anında ne yaptığını, kimle hangi konuları tartıştığını küçük bilgilendirme notları ile öğrenip, derseniz bu bilgi notlarındaki bağlantılar ile o olaya dâhil olabiliyorsunuz. Facebook hakkındaki en önemli farklılık, yeni insanlarla karşılaşmak, bağlantıla-

rını kaybettiğiniz eski arkadaşları bulmak veya potansiyel iş ortakları ile bağlantı kurma imkânına sahip olmak. Söylentiye bakılırsa Facebook dünyadaki en yoğun trafiğe sahip altıncı site olarak tanımlanıyor. Bu da dünyanın her yerinden, herkesle tanışmak, bağlantı kurmak, tartışmak, haberleşmek için eşsiz bir fırsat sunuyor. Zira, bu özellik aynı zamanda kişisel iletilerinizi, işlerinizi, yazılarınızı, düşüncelerinizi, dertlerinizi dünyaya duyurmak için çok önemli bir imkân da tanıyor ki, şimdiden Türk gençleri Türkiye'nin dünyaya yanlış anlatılan detayları için doğru bilgilendirici yayına başlamış durumdalar.

Kendi Facebook'unuzu nasıl oluştu-

Facebook ile para kazanın

Eğer bir süredir Facebook kullanıcısı iseniz ve artık sadece sosyalleşmekten daha fazlasına ihtiyacınız olduğunu düşünüyorsanız, Facebook üzerinden para kazandıran bazı üçüncü parti uygulamaları deneyebilirsiniz. Örneğin, CashCliques uygulaması, kullanıcıların reklamlara tıklaması ve yeni kullanıcılara refere etmesi sistemi üzerinden, para ödüyor. Kullanıcı tıkladığı her reklâm için 1 cent kazanıyor ve ayrıca, refere ettikleri kullanıcıların kazandıkları para üzerinden de pay alıyorlar.

rabileceğinizi öğrenmek için yazımızı okumaya devam edin: Ortak ilgi alanlarına sahip insanlar ile bir ağda buluşmak, eski dostları bulmak ve çok daha fazlası...

Bir Facebook hesabı edinin

Bu bölümde, kendi Facebook'unuzu oluşturmak ve 24 milyon kullanıcıdan oluşmuş bir ağa dâhil olmak için yapmanız gerekenleri bulacaksınız. Eğer, hali hazırda Facebook'a üye olan bir arkadaşınız size davet göndermemişse, www.facebook.com web sayfasına giderek, "üye olmak istiyorum" (Sign Up) seçeneği ile kendinize yeni bir hesap oluşturabilirsiniz. Üye olmak için kullandığınız e-posta adresinize gelen doğrulamayı onayladıktan sonra, artık siz de bir Facebook üyesisiniz. Sitenin hoşunuza gidecek bütün özelliklerini değerlendirebileceğiniz kişiselleştirilmiş Facebook profilinizi, eski arkadaşlarınızın veya iş ilişkisinde olduğunuz çalışma arkadaşlarınızın sizi kolayca bulabilmeleri için gerçek isminizle açmak isteyebilirsiniz. Buna zorunlu değilsiniz ama Facebook'da kullanıcıların gerçek isimlerini kullanmasının bir gelenek olduğunu unutmayın.

İlk kez Facebook'a giriş yaptıktan sonra, Facebook'a üye olan arkadaşlarınızı bulabileceğiniz veya henüz Facebook'a üye olmamış arkadaşlarınızı

davet edebileceğiniz "Friend Finder" aracı ile karşılaşacaksınız. Bulduğunuz arkadaşlarınızın Facebook sayfalarına girip, Facebook'un sunduğu uygulamaları kullanamayacağınız için onları arkadaş listenize eklemek zorundasınız. Böylece onlar da sizin profilinizi görebilecek, hakkınızda yorumlar yazabilecek, sizinle oyunlar oynayabilecek, iletişime geçebileceklerdir. Ancak kişisel Facebook sayfanızı oluşturmaya başlamadan önce Facebook'ta neden bulunduğunuza karar vermeniz önemlidir. Flört, arkadaşlık, oyun gibi kişisel sebeplerle mi yoksa profesyonel amaçlarla mı? Çünkü, sayfanızı bu amacınıza göre düzenlemeniz gerekiyor.

Kararınıza göre, profil sayfanızı daha sonra da güncelleyebilir ve kontak listenizdeki arkadaşlarınıza görünecek, görünmeyecek detayları belirleyebilirsiniz. İster eğlence için, ister iş için kullanın, Facebook'un iletişim için çok güçlü bir araç olduğunu unutmayın. Elbette iki amaca da hizmet etmesini isteyebilirsiniz ama işinizin buna uygun olmayabileceğini de göz ardı etmemelisiniz. Örneğin, bir arkadaş partisinde yakın dostlarla çekilmiş samimi hatta biraz absürd bir poz, eğlence amaçlı sayfanızda hoş durabilir ama iş ortaklarınızın görebileceği bir sayfada bu tür fotoğraflarınızın yer almasını istemeyebilirsiniz. Hatta fazla düşünmeden Facebook'a eklediğiniz bazı detaylar yüzünden iş ortaklarınızın gözünde imajınızı zedeleyip işlerinizi kaybedebilirsiniz.

Eğer özel hayatınıza yönelik bir sayfa

Hatırlanacak beş detay

- Profilinizde, sadece görülmesinden rahatsız olmayacağınız detayları barındırın.
- Uygulamaları kurarken gizlilik ayarlarına dikkat edin.
- Yabancılar için *Limited Profile* özelliğini kullanın.
- Gizli mesajlarınızı mutlaka özel mesaj kutusuna atın, herkesin görebildiği mesaj panosuna değil.
- Ve Facebook'da harcadığınız zamanı sınırlandırın.

1 Uygulama dizininde dolaşırken, amaçlarınıza ve isteklerinize uygun olduğunu düşündüğünüz uygulamaya tıklayarak, seçin.

2 Daha sonra, uygulamanın özellikleri hakkında bilgilendirileceğiniz bir sayfaya yönlendirileceksiniz. *Add Application* tuşuna tıklayarak uygulamanın profil sayfanızda kurulmasını sağlayabilirsiniz.

3 Son adımda, her uygulamaya göre değişen, farklı saklılık özellikleri ve uygulamanın detaylarını içeren bir sayfaya yönleneceksiniz. Burada, devam ederek uygulamayı kalıcı olarak kurabilir veya süreci sonlandırıp vazgeçebilirsiniz.

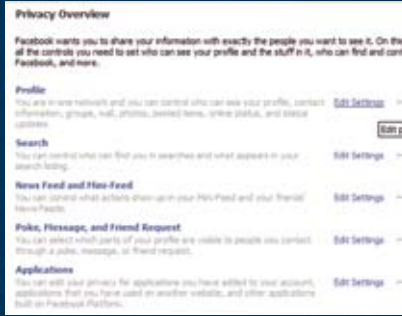
oluşturmak ve arkadaşlarınızla buluşup, yeni arkadaşlıklar edinmek istiyorsanız, ilk yapmanız gereken şey profil sayfanıza bir veya iki fotoğrafınızı eklemektir. Böylece diğerleri sizi tanıyabilir. Eğer fotoğraf kullanmazsanız, Facebook sizin için kocaman bir soru işareti imgesi kullanacaktır ki, yeni arkadaşlar edinmek amacıyla girdiğiniz bir sitede bu soru işareti olumlu bir başlangıç olmayacaktır.

Profilinizi düzenledikten sonra, artık sayfanıza fotoğraf albümlerinizi de yer-

Mahremiyet ayarlarınızı kontrol edin

Tüm sosyal ağ web sitelerinde ortak bir mesele vardır: Hepsinde de başka insanlara açık çok fazla kişisel bilgi içerir. Bu bilgiler elbette çok çeşitli amaçlar için diğer kullanıcıların ihtiyacına yöneliktir ama her zaman kişisel bilgilerin kötü amaçlı insanların eline geçmesi veya farklı insanlar tarafından yanlış anlaşılması veya başka platformlarda rahatsız edici şekilde kullanılması mümkündür. Eğer facebook'ta mahremiyet ayarlarınızı kontrol etmek isterseniz, işte size nasıl yapabileceğinizi anlatan pratik bir rehber.

<http://maps.live.com> adresine gidip şu basit adımları izleyin.

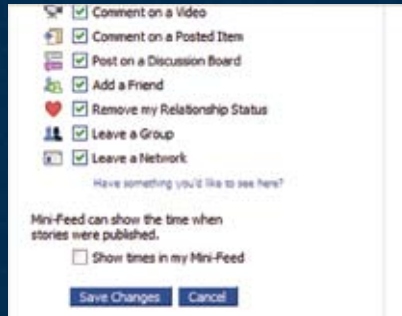
1 Facebook hesabınızın ana menüsü üzerindeki "Privacy" bağlantısına tıklayın. Gelen sayfada karşınıza çıkacak her mahremiyet seviyesinin karşısındaki "Edit Settings" bağlantısıyla ilgili her seviye için özel tanımlama yapabilirsiniz.

2 Birinci ekan resmindeki "Profile" bağlantısını seçerek, mahremiyet ayarlarınızı, kimlerin sizin profilinizi görüp görmeyeceğini belirleyecek şekilde netleştirin.

3 Birinci resimdeki "Search" bağlantısına tıklayarak "Privacy Setting for Search" kutucuğuna gidin ve kimlerin arama işleviyle sizi bulup bulamayacağını belirleyin.

4 "New Feed and Mini-Feed" linkine tıklayarak, sizin için uygun olan ayarları belirlemeyi unutmayın. Arkadaşlarınıza gidecek küçük bilgiler buradan belirlenecek.

5 "Poke, Message and Friend Request" bağlantısına tıklayarak sizinle bu araçlar üzerinden iletişim kuran yabancıların profilinizde hangi detayları görebileceğini ayarlayın.

6 "Privacy Overview" sayfasında ayrıca, kontaklarınız arasında kimlerin bloklu veya "limited profile" (sınırlı profil) listesinde olduğunu görebilirsiniz.

leştirebilirsiniz ya da tartışma gruplarına katılabilir hatta kendi tartışma gruplarınızı açabilirsiniz. Ayrıca Facebook'un bu kadar hızlı gelişmesinde en önemli rolü oynayan detaylardan biri de, sayfanıza üçüncü parti uygulamalar yerleştirilmesidir ki, pek çok firma veya kişi, facebook için devamlı eğlenceli veya kullanışlı binlerce küçük uygulamayı geliştiriyor. Bu uygulamalar çok çeşitli amaçlara hizmet edebiliyor. Sevdiğiniz arkadaşlarınızın profil sayfalarına içkiler, çiçekler, resimler, videolara göndermekten, onlarla sanal bir savaş oyunu oynamaya değin veya cep telefonunuzdan çektiğiniz fotoğrafları size özel belirtilen bir e-postaya gönderdiğinizde çekilen fotoğrafın anında profil sayfanızda belirmesini sağlayan kullanışlı programcılara kadar yüzlerce, binlerce çeşit uygulama mevcut. Ancak uygulamaları kurarken ve kullanırken saklılık özelliğine dikkat etmek isteyebilirsiniz zira özel hayatınızı ve ilişkilerini deşifre etmek istemeyen biri olarak, hoşlandığınız kişiye göndereceğiniz kalp sembolünün, ya da davetkâr bir mesajın, bütün arkadaşlarınız tarafından görülmesini istemeyebilirsiniz. Aradığınız uygulamaları bulmak için, hesabınız içindeki *Applications* bağlantısına tıklayarak, *Edit my Applications* sayfasına ulaşın ve *Browse more Applications* seçeneği ile sayıları her gün artan 2.000'den fazla uygulamadan beğendiklerinizi profil sayfanıza kurun. Arkadaşlarınızın da sahip olduğu uygulamalara sahip olmak, onlarla iletişimi

OYUNLAR Pek çok farklı oyunlar ile renklenmiş site değişik fırsatlar sunuyor.

Haberdar kalın

Artık, yeni bir uygulamaya sayesinde, Facebook'ta olan bitenler hakkında anında haberdar olabiliyorsunuz. Fosimo isimli program, bilgisayarınızın masa üstünde çalışıyor ve hesabınız hakkındaki her gelişmeyi takip ediyor. Fosimo sayesinde, Facebook içinde dolaşmaya gerek kalmadan yeni fotoğraflar yükleyebiliyor veya albümler yaratabiliyorsunuz. Ayrıca arkadaşlarınızın neler yaptıklarını merak ediyorsanız, Fosimo arkadaşlarınızın durum bilgilerini de size aktarıyor. Veya yeni arkadaşlık teklifleri veya davetler, mesajlar geldiğinde sizi haber veriyor. Fosimo'yu CHIP DVD'sinde **CHIP-Code** **FO-SIMO** bulabilirsiniz.

CHIP Online

CHIP Online, Facebook'taki Türk kullanıcıların Türkçe içerikle güncel teknoloji haberlerini takip edebilmeleri için, CHIP Online uygulamasını geliştirdi. Bu uygulama ile CHIP Online'ın güncel teknoloji haberlerini Facebook profil sayfanızın içerisinde anında görebilecek ve gelişmelerden herkesten önce haberdar olabileceksiniz. Ayrıntılı bilgiyi <http://apps.facebook.com/chiponline> adresinden alabilir, Facebook için geliştirilmiş olan CHIP Online uygulamasını profilinize yükleyebilirsiniz.

kolaylaştıracak, sosyal hayatınızı düzenlemenize yardımcı olacaktır. Ayrıca bu sayfada hangi uygulamanın daha çok kullanıldığını veya popüler olduğunu da kontrol edebilirsiniz.

Eğer profesyonel amaçlar için bir hesap açtıysanız, iş ve iletişim bilgilerinizi çok dikkatli doldurmanız ve sık sık güncellenmeniz çok önemli. Sizi arayacak, iletişim kurmak isteyecek bir iş bağlantısının, eski bir telefon numarası, kontrol edilmeyen unutulmuş bir e-posta hesabı ile karşılaşması, potansiyel müşterinizin veya iş ortağınızın gözündeki imajınızın zedelenmesine, hatta işi kaybetmenize bile neden olabilir. Böyle bir hesap açıp, dikkatlice bilgilerinizi doldurduysanız, ikinci adımınız piyasanızda güçlü bir ağ kurmak olacaktır.

İŞ İÇİN İş kartınızı hesabınıza ekleyerek profesyonel kariyerinize katkı sağlayabilirsiniz.

Ağa bağlanın

Diyelim ki yeni bir yere taşınmak, hatta orada yeni bir iş kurmak ve yeni bir hayata başlamak istiyorsunuz. Bu noktada yine Facebook yardımınıza koşacaktır. Google Earth gibi online harita servisleri yeni taşındığınız bölgeyi tanımanıza yardımcı olacaktır ama o bölgedeki insanlarla tanışacağınız online topluluklarda insanlar genellikle KaraOğlan85, Melek_kadın6 gibi rumuzların arkasına saklanarak sohbet ederler. İnsanların gerçek isimlerini kullanmayı tercih ettikleri Facebook, bu noktada yeni taşındığınız bölgedeki insanlarla iletişim kurup tanışmak için çok uygun bir fırsat sunar. Yeni dâhil olduğunuz bölgeye ait Network bağlantısını bulup bu ağa dâhil olursanız, bölgedeki tüm etkinliklerden, olaylardan haberdar olabileceğiniz gibi orada yaşayan insanları da isimleri ve işleri ile tanıma fırsatı yakalarsınız.

Bir Network'e dahil olmak içinse, Facebook hesabınızın ana menüsündeki Network bağlantısına tıklamanız yeterli olacaktır. Daha sonra, bölgesel, okul veya iş ağlarına katılma seçeneklerini bulacaksınız. Hangisine katılacağınızdan emin olamazsanız, *Browse All Network* seçeneği ile ağ listesinden uygun olduğunu düşündüğünüz bir ağa katılabilir veya aradığınız özel bir topluluk varsa, *Search for a Network* seçeneği ile bu arayışı kısıtlayabilirsiniz. Ya da aradığınız, katılmak istediğiniz ağ mevcut değilse, kendiniz bir tane yaratabilirsiniz. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

ONSPEED TÜRKİYE'DE

 ONSPEED
WAKE UP YOUR INTERNET
internetini uyandır

- Dünya Çapında 700,000 kullanıcı
- Devrim yapan patentli teknoloji
- Kurulması ve kullanımı çok kolay
- PC ve MAC desteği
- Kablo karmaşası, uzman ihtiyacı yok
- Her tür internet bağlantısıyla çalışma

Çevirmeli bağlantılarda 10, GPRSte 8, ADSL ve KABLO'da 5 kata kadar daha hızlı !

Kartınıza ayrıca 39.99€ + KDV'ye kadar indirim

31.99€
+KDV

İlk 2000 müşterimize 10€'ya kadar indirim

2000-4000 müşterimize 15€'ya kadar indirim

4000-6000 müşterimize 20€'ya kadar indirim

Kurulum ücreti 2-3 saat 900 TL
1-2 saat 1000 TL
24-48 saat 1015 TL
indirim

şimdi hızlanmak için : www.onspeedtr.com

Photoshop'un küçük kardeşi

Adobe Photoshop, fotoğraf düzenleme piyasasında standartları belirliyor. Programın yalın ve ekonomik sürümünü ele aldık.

Bir resim bin sözcüğe bedeldir, derler. Eğer siz de buna inananlardansanız doğru adrese geldiniz. İnanmıyorsanız bile, yazımızı okuduğunuzda fikriniz değişecek!

Tarihin başından beri, görüntüler insan zihninde türlü hisler uyandırmıştır. Daha diller ortaya çıkmadan önce, şekiller en etkili iletişim aracıydı çünkü duyguları, fikirleri ve düşünceleri bir bakışta verebiliyordu. İnsanlar görüntüleri oymalar, tablolar ve karikatürler gibi çeşitli biçimlerde icra etmişlerdir. Özellikle de firmalarının kaderinin onları temsil eden görüntülere bağlı olduğu günümüzde, tek bir görüntü bile

muazzam güce sahip, örneğin bir sembol ya da logo, temsilcisi olduğu şey adına konuşur.

Geçtiğimiz yıllarda dijital fotoğraf makinelerinin fiyatları ciddi oranda düştü ve artık herkes aile toplantısında ya da piknikte fotoğrafçı olmak için yarışıyor. Ancak mükemmel fotoğraflar çekmek için tüm fotoğraf ayarlarının ustası olmak gerekiyor. Eğer dışarıda düşük ışıktaki ya da kapalı mekânda geceleri yüksek çözünürlüklü fotoğraf çekmeye kalktıysanız, dosya boyutlarının sizi bu fotoğrafları yollamaktan alıkoyacak kadar kabardığını, küçültmeden dosyaları e-postayla gönderemeyeceği-

nizi fark etmişsinizdir. İşte bu yüzden fotoğrafları PC'ye aktardıktan sonra düzenlemek bir zorunluluk.

Elements'ı benzersiz kılan ne?

Piyasada istemediğiniz kadar çok ücretsiz görüntü düzenleme yazılımı var. Bu uygulamaların hepsi kırmızı göz düzeltme, görüntü kırpma, döndürme gibi temel işlevlere; bazılarıysa filtrelerle sahip. Ancak Adobe Photoshope'un tadına bir kez olsun baktıysanız geriye dönmeyiz ve bir başka görüntü düzenleme yazılımına alışmanız mümkün değil. Photoshop yıllardır profesyonellerin sağ kolu. Ne var ki yazılımın fiyatı amatör-

KOLAY MENÜ Yapmak istediğiniz görevi seçince menüler hemen uyum sağlıyor.

lerin, ev kullanıcılarının ve heveslilerin cüzdanına koca delikler açacak kadar yüksek. Bugüne kadar bu kişilerin korsa kopyalara ya da ücretsiz yazılımlara yönelmesi gerekiyordu. Derken Adobe, Photoshop Elements'ı, yani Photoshop'un hem ucuz hem de öğrenmesi, kullanımı kolay bir sürümünü piyasaya sürdü.

Photoshop Elements tüm temel özelliklerini Photoshop'tan miras alıyor ve bunları çok yalın bir arabirimle sunuyor. Fotoğraf meraklıları bu programa bayılacaklar. Şimdi, Elements'ın neler sunduğuna bir bakalım.

Bu inceleme yazısı için Adobe Photoshop Elements 4.0'ı 256 MB bellekli, 2,4 GHz hızında bir Pentium 4 üzerinde çalıştırdık. Program akıcı çalıştı, fakat aynı anda başka programlar da çalıştırıldığında ya da filtrelerin ve etkilerin uygulanışından sonra görüntü oluşturu-

lurken yavaşlamalar oldu. Elements'ın hantal TIFF dosyalarını düzenleyişine hayran olduk. Hiç şüphesiz benzer performansı Adobe CS'de elde etmemiz mümkün değildi. Tam sürüm Adobe Photoshop profesyonel bir araç ve menüleri aklı gelen her tür özellikle dolup taşıyor. Bir projenin orta yerindeki profesyonelin ekranında birçok palet ve görüntü penceresi aynı anda açık olacaktır ancak bu çiçeği burnunda amatörlerin gözünü korkutabilir. Bu yüzden, Photoshop Elements size sadece o iş için gerekenleri gösteriyor.

Elements'ta neler var?

Elements'ı açtığınızda, gereken şıkkı işaretleyerek ne yapmak istediğinizi (fotoğrafları düzenleme ve görüntüleme, çabuk tamir, düzenleme ve geliştirme, kolaj yaratma ya da sıfırdan başlama) belirtmeniz gerekiyor. Menü yapısı seçtiğiniz işleve uyum sağlıyor ve ilgili komutları gösteriyor. Bu hem insanı korkutmuyor hem de elinizdeki işe odaklanmanızı mümkün kılıyor. Elements sabit diskinizi tarayıp görüntüleri arıyor. Bu görüntüleri bir kütüphane ya da galeriye ekleyip, gün gün organize ediyor. Fotoğraflarınızı çevrimiçi yedekleme imkânı da sunuyor. Tüm fotoğraflar *Date View* ya da *Photo Browser* görüntüsünde gezilebiliyor. İlk seçenek, fotoğrafların küçük hallerini yaratılış tarihleriyle birlikte, aylık bir takvim biçiminde ekrana getiriyor. Photo Browser görünümündeyse, kaydırabileceğiniz bir

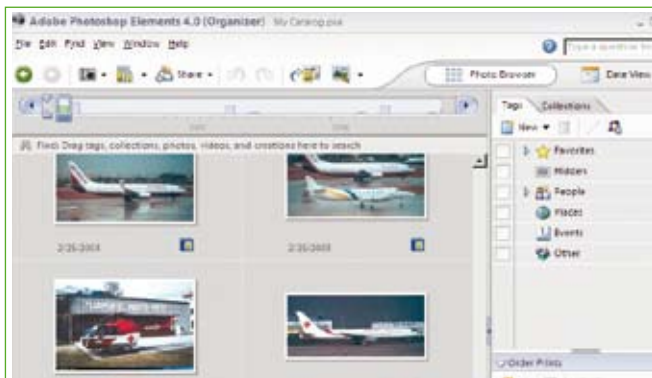
sayfada tüm küçük fotoğraflar bir araya geliyor.

Ana pencerenin üst kısmında kaydırma çubuğu bulunan, zaman çizelgesi benzeri bir cetvel görünümü yer alıyor. İstedığınız yıla ait fotoğrafları bulmak için çubuğu kaydırmanız yeterli. Sağda bir palet şeklinde olan *Organize* ile fotoğraf koleksiyonları oluşturabilirsiniz. Fotoğraflar, onlara eklediğiniz kişiselleştirilmiş anahtar sözcükler olan etiketlere göre de sınıflandırılabilir. Etiketleme, fotoğrafları organize etmeyi ve aramayı kolaylaştırıyor. Photo Slideshow ve iki fotoğrafı yan yana karşılaştırma da diğer ilginç özellikler. Find menüsündeki sayısız seçeneği kullanarak, uçsuz bucaksız sabit disklerde bile aradığınız dosyayı şıp diye bulacaksınız.

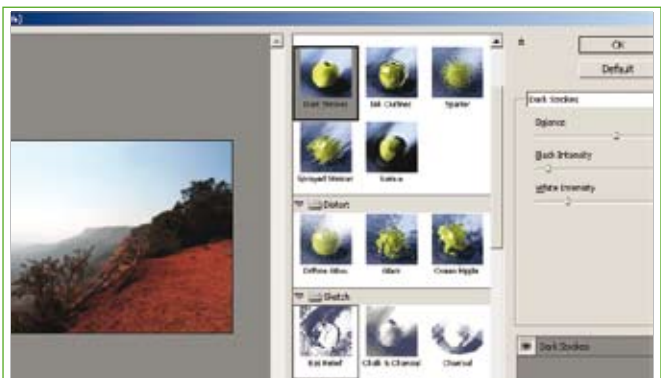
Photoshop CS görüntüleri organize etmek için Bridge adında ayrı bir uygulama kullanıyor. Photoshop Elements'ta ise bu özellik yazılıma dâhil edilmiş; bu hem erişimi hem de organize etmeyi kolaylaştırıyor. Organizer'a aynı zamanda Image Editing ve Quick Fix kiplerinden erişilebiliyor.

Görüntü düzenleme araçları

Görüntü düzenleme işlevlerine eriştiğimizde gözümüze ilk olarak araç kutusu çarpıyor. Photoshop CS'nin araç kutusuyla kıyaslandığında, Elements 4.0'ın belli başlı tüm araçları içerdiği anlaşılıyor. Aynı zamanda kırmızı göz önleme ve kurabiye kalıbı gibi yeni araçlar da var. Kalem, kement, kopyalama, patika

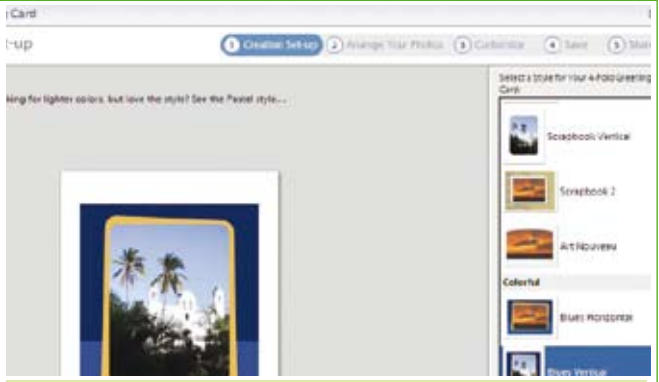
DERLİ TOPLU Organizer penceresinin üstündeki zaman çizelgesinden dijital fotoğraflarınızı görüntüleyebilirsiniz.

RÖTÜŞ KOLAYLIĞI Filter Gallery bir dizi filtre ve efekt seçip fotoğraflarınıza uygulamanıza izin veriyor.

AYARLAR Kaydırma çubuklarıyla dijital fotoğrafınız üzerinde renk, kontrast ve parlaklık ayarlarını yapabilirsiniz.

DUVAR TAKVİMLERİ Fotoğraf arşivinizi Photoshop Elements'a yükleyip yaratıcı duvar takvimleri hazırlayın.

seçimi ve koyulaştırma gibi kimi yararlı seçeneklerin yerinde yeller esse de, bu eksikliği ancak bir süredir Photoshop kullanıyorsanız fark edebilirsiniz.

Burada dikkat etmeniz gereken ikinci şey *Filters* kısmında yer alıyor. Tüm alışıldık filtreler mevcut ve Filter Gallery adlı ilginç bir özellik üzerinden erişilebiliyor. Bu özellik filtre ve etki uygulamayı çocuk oyuncağına dönüştürüyor. Aynı anda birkaç filtre seçip bunları çabucak uygulayabilirsiniz.

Katman (layer) işleviyle ilgili tüm seçenekler Elements'ta da mevcut. Bu, yazılımın anahtar işlevlerinden biri. En yaygın görüntü düzeltme seçenekleri Elements'ın bu modülüne yerleştirilmiş. Bunlara, ışık ve renk için çeşitli düzeltmeler de dahil.

Adobe Photoshop CS görüntü özneteliklerini belirlemek için histogramlar ve eğri grafikleri kullanıyor. Ancak bu

araçlardan faydalanmak için renkler ve tonlar hakkında derin bilgi sahibi olmanız. Yeni başlayan biri için histogramlar çok korkutucu olabilir. Elements gerçek zamanlı önizleme seçeneği ve kaydırma çubuklarıyla bu işi basitleştiriyor. Histogram görüntüleniyor, ancak tek amacı size fotoğraf hakkında ayrıntılı bilgi vermek. Gölge, orta tonlar ve parlak bölgeler histogram üzerinden ayarlanamıyor. Bunları, kaydırma çubuklarını Quick Fix düzenleme kipinde kaydırarak ayar yapabilirsiniz.

Enhance menüsündeki *Adjust Smart* özelliği, kontrastı ayarlamamanın en kolay yolu. Parlaklık oranı, karanlık fotoğraflar için bire bir. Değişken bir kırmızı göz düzeltme işlevine de buradan erişiliyor. Elements'ın en güzel yanı, kullanıcıların Quick Fix Edit kipinden Standart Edit kipine tek tıklamayla geçebilmesi. Bu, Elements'ın en eğlenceli yönlerin-

den biri ve doğruca ev kullanıcılarını hedefliyor. Fotoğraflarınızdan slayt gösterileri, tebrik kartları, albümler ve CD kapakları hazırlayabiliyorsunuz.

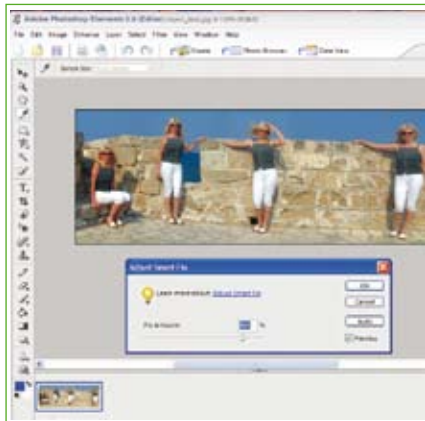
Slide Show özelliği sezgisel kullanılabiliyor ve görüntü geçişlerinden zamanlamaya, seslendirmeden kaydırma ve zum etkilerine, arkaplanlara ve jenerik için grafiklere kadar ne gerekiyorsa var. Son olarak, slayt gösterisini CD'ye doğrudan yazabilir ya da Elements içinden e-posta ile gönderebilirsiniz. Aslını isterseniz, işin en zor kısmı doğru fotoğrafları seçmek. Yıllar önce, bu iş için Print Master ve Print Shop Pro gibi adanmış yazılımlar bulunurdu.

Son söz

Dijital fotoğrafçılığa gönlünü kaptıranlar için Elements'ı kesinlikle tavsiye ediyoruz. Eksiksiz Photoshop CS'ten çok daha ucuz olmasına rağmen, yararlı görüntü düzenleme araçlarının birçoğunu barındırıyor. Arabirim basit ve sezgisel, hatta bilgisayarla yeni tanışan biri bile çekinmeden kullanabilir. Hem dâhili hem de çevrimiçi yardım sistemi (Flash öğreticileri) iyi çalışıyor.

Birçok masaüstü yayıncılık yazılımının aksine, Elements sistem kaynaklarını tüketmiyor. Bundan iki yıl önce satın alınmış bir Pentium 4 sistemde bile rahatça çalışıyor. Bizim tavsiyemiz, bu yazılımı kaçırmamanız yönünde. Ancak kolları sıvamadan önce, en azından görüntü düzenlemenin temellerini bildiğinizden emin olun. ■

Bilgin Koşucu, bilgin@chip.com.tr

TONLAMA Fix'le fotoğraflarınızdaki ton kapsamını ayarlayabilirsiniz.

SLAYT Slayt gösterisini izlemek için File / Get Photos'tan Photo Review'a basmalısınız.

İstediğiniz dosyalar e-postanıza gelsin

Dev web tabanlı e-posta alanları yeni bir dosya paylaşım yöntemi doğurdu. Üstelik P2P'den daha hızlı aktarım sağlıyorlar.

İhtiyacınız olan herhangi bir dosyayı internette indirmek için farklı web servislerinden yararlanabilirsiniz. Bu servisler neredeyse internetin kuruluşundan beri hiç değişmeden aynı performans ile ziyaretçilerine kesintisiz hizmet vermeye devam ediyor. Ancak günümüzde yeni özelliklerle süslenen yazılım ve oyunlar ile kalitesi artan müzik ve film dosyalarının boyutları, bu servisleri kullanarak ziyaretçilere ulaştırılamayacak kadar artmış durumda.

Bugün sadece tanıtım amaçlı dağıtılan ve en küçüğü 1 GB sınırında gezen oyun demolarının ziyaretçilere ulaştırılması için gereken bant genişliğini sağlamak bile tek bir içerik sağlayıcının altın-

dan kalkamayacağı maliyetleri doğurabiliyor. Dolayısıyla artık download talebi ya mirror olarak adlandırılan farklı içerik sağlayıcılara dağıtılıyor ya da sürekli geliştirilen yeni dosya paylaşım yöntemlerinden biri tercih ediliyor. Pekki dosyaları aktarmak için neden her zaman yeni bir dosya paylaşım yöntemi geliştirmek gerekiyor?

Yeni dosya paylaşım sistemi arayışına korsanlar neden oluyor

Her geliştirilen dosya paylaşım yönteminin kısa bir süre içinde korsan müzik, film, oyun ve yazılım dağıtımı için de kullanılmaya başlanması bunun en büyük nedeni. Çünkü bu şekilde dağıtımın

önüne geçemeyen yasa koruyucular çözümlü tüm servisi yasa dışı ilan etmek ya da devre dışı bırakmakta arıyor. Bu da aynı servis üzerinden yasal dosya paylaşımı yapanları korkutup uzaklaştırıyor ve farklı arayışlar içine itiyor.

Bu yüzden de bir süredir internet üzerinde, özellikle yasa dışı dosya paylaşım yöntemleri için bir moda oluştuğunu söylemek çok da yanlış olmayacak. Yasalar ile köşe kapmaca oynayan dağıtıcılar, engellenen her servis ile bir diğere geçiş yapıyor. Bu şekilde HTTP ve FTP (web) protokollerinden sonra irc ve haber gruplarına (news) kayan dosya paylaşımı, burada sona ermesede uzun bir süredir daha yaygın bir şekilde P2P

PEER2MAIL Özelleştirilmiş bir browser olan yazılım, posta hesaplarının güvenliğini koruyor.

(peer2peer) olarak ed2k ve torrent ağları üzerinden yapılıyor. En büyük neden ise aranan dosyaya ulaşılmasının kolay olması.

ED2K ve torrent zayıflıyor. Yeni kral peer2mail mi olacak?

Ancak ed2k ve torrent ağlarına bağlanmak için kullanılan yazılımlar ve bu ağlardaki dosyalara kaynak gösteren sitelerin birbiri peşi sıra kapanması ile bu sistemin de bir hayalet dosya paylaşım sistemine dönüşmesi çok da uzak görünmüyor. Bunun bilincinde olan alternatifler ise bir bir su yüzüne çıkmaya başladı bile. Bunlar içinde atası ile benzer bir isim taşıyan peer2mail hızlı yükseliği ile özellikle dikkat çekiyor.

Son zamanlarda web tabanlı posta servislerinin birbirleriyle yarışarcasına kullanıcılarına sunduğu dev web alanları, bu dosya paylaşım sisteminin temellerini atmış. Kullanımı şimdiye kadar olanların en kolay olması belki de giderek popülerleşmesinin en büyük sebebi. Aslında çalışma prensibi çok da yaratıcı değil. Paylaşım için ilk olarak herhangi bir web tabanlı posta servisinden bir hesap açtıktan sonra, paylaşmak istediğiniz dosyayı buraya izin verilen boyutlarda parçalayarak gönderiyorsunuz. Ardından da istediğiniz kişilere bu posta hesabını ve şifreyi dağıtıyorsunuz.

Bu paylaşım yöntemini tabii ki kendiniz de manuel olarak kullanabilirsiniz. Ancak özel yazılımı kullanıldığında dosyayı parçalayıp gönderme dâhil her şey

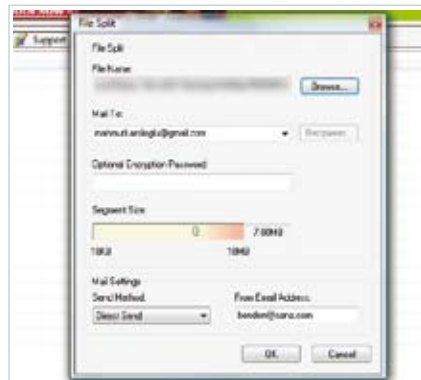
otomatik olarak yapılıyor. Ayrıca yazılım posta hesap şifrenizi başkalarına dağıtabileceğiniz şekilde de şifreliyor. Bu şifre ile posta hesabınıza sadece yazılım içinden özel kısıtlamalar ile bağlanabiliyor ve kötü niyetli kişilerin dosyalarınızı silmesi ya da posta hesabınızı çalması riskini de elemiş oluyorsunuz.

E-posta servisleri ile adım adım kendi dosyalarınızı paylaşın

Bu yöntem güvenliğini ve basitliğine ek olarak http üzerinden doğrudan download şeklinde çalıştığı için de sadece web tabanlı posta sunucunuzun size sunduğu download hızı ile sınırlı. Yani diğer bir deyişle maksimum indirme hızınızı ilk andan download sonuna kadar kullanabiliyorsunuz. Bu şekilde sistem P2P karşısında da oldukça avantajlı bir duruma geliyor. Şimdi adım adım sistemi nasıl kullanabileceğimize bir bakalım. Eğer sadece başkalarının paylaştığı dosyaları indirmek istiyorsanız doğrudan 6. adımdan da başlayabilirsiniz.

1 Bu sistemde dosya paylaşmak istiyorsanız ilk olarak tabii ki Gmail (www.gmail.com), Yahoo (mail.yahoo.com), Walla! (www.walla.com), Lycos (mail.lycos.com), Spymac (webmail.spymac.com), o2.pl (www.o2.pl) adreslerinden birinden bir hesap açmanız gerekiyor. Ardından CHIP DVD'sinden Peer2mail yazılımını bilgisayarınıza kurabilirsiniz.

2 Yazılımı çalıştırdığınız zaman özelleştirilmiş bir internet gezgini olduğunun farkına varacaksınız. Eğer dosya

DOSYALARI BÖLÜN Tüm parçalar sıralandıktan sonra maksimum hızda indirme işlemi başlıyor.

Peer2Mail'i korsanlar da seviyor

Diğer dosya paylaşım sistemlerinde olduğu gibi yasa dışı yoldan dosya paylaşanlar da bu sisteme maalesef el atmış durumda. İnternetteki bir çok forum sitesinde en yeni yazılımlar ve oyunlarla birlikte özellikle son dönem vizyon filmleri de daha Türkiye'de gösterime girmeden bu sistem aracılığı ile dağıtılıyor.

Korsanlar kendi oluşturdukları posta hesapları ve şifrelerini çeşitli forumlarda kullanıcıların indirmesi için dağıtıyorlar. İlgili posta servisleri bunun farkına varıp bir koruma geliştirene kadar da bu şekilde devam edecek gibi duruyor. Bu konuda oldukça dikkatli olmanız gerekiyor. Çünkü özel dosyalarınız haricinde bu şekilde paylaşılan dosyalar sizi yasalar ile karşı karşıya bırakabilir.

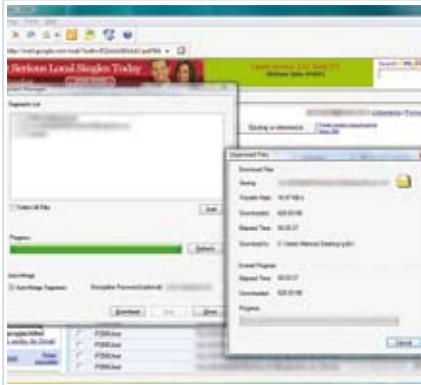
göndermek istiyorsanız ilk olarak *Split / Send* file sekmesine tıklayarak başlayabilirsiniz. En üstteki araç çubuğunda soldan ilk simgeye tıkladığınızda dosya parçalama penceresi karşınıza gelecektir. Burada *Browse* tuşuna tıklayarak göndermek istediğiniz dosyayı seçebilirsiniz.

3 Mailto satırına daha önce açmış olduğunuz e-posta adresinizi yazın. Hemen altında yer alan *Optional Encryption Password* satırına şifre girmek ise tamamen size kalmış. Bu sizin mail şifreniz değildir. Sadece biri sizden habersiz dosya parçalarını indirse bile birleştirmesini engellemek için kullanabileceğiniz ek bir güvenlik şifredir.

4 Segment yani parça boyutunu ise 7 MB'dan büyük ayarlamayın. Normalde birçok posta sunucusunun maksimum eklenti dosya boyutu 10 MB'dır. Ancak dosyanın eklenti haline dönüştürüldüğünde boyutunun artacağını da unutmamak gerekiyor. Son olarak *Send method* olarak *Direct Resend*'i seçip *From Email Address* kısmına da herhangi bir e-posta adresi yazın. Bu gerekli olmakla beraber tamamen uydurma bir adres de kullanabilirsiniz. *Ok* tuşuna bastığınız-

Eğer indirdiğiniz parçalar arasında bir P2M dosyası yoksa ve ilk dosya HJSplit yazılımı ile parçalanmış olabilir. Dosyaları parçalamak için P2M yazılımının çözümlerini kullanmayanların paylaştığı dosyaları birleştirmek için HJSplit yazılımını da yine CHIP DVD'sinden sisteminize kurabilirsiniz. Ayrıca çok nadir olsa da paylaşım için OpenP2M ve Durie adlı alternatif yazılımların kullandığını da bilmekte fayda var.

Bu yazılımları da <http://openp2m.sourceforge.net> ve <http://durie.softonic.com/descargar> adreslerinden indirebilirsiniz.

MAILRESENDER Eksik ya da sorunlu dosya parçalarını tespit edip tekrar indirmek için birebir.

da parçalamak ve gönderme başlayacaktır.

5 Dosyaları bu şekilde bir yerden bir yere kendiniz için taşıyabilirsiniz. Ama eğer başkasının da paylaşımına açmak istiyorsanız o zaman dağıtacağınız şifrenizi yazının başında da belirttiğimiz gibi korumanız gerekir. Bunun için P2M yazılımında *Browse* sekmesini açtıktan sonra araç çubuğundaki turuncu anahtar simgesine tıklayın. Karşınıza gelen pencerede mail şifrenizi yazıp *Encrypt* tuşuna tıkladığınızda dağıtmanız için özel kodlanmış şifre oluşturulacaktır. Artık arkadaşlarınıza e-posta adresiniz ile bu şifreyi gönül rahatlığı ile dağıtabilirsiniz. Bu şifre ile ancak P2M yazılımı içinde postanıza ulaşabilirler.

6 Eğer başka bir arkadaşınızın size verdiği hesap ve şifre ile paylaştığı dosyaları bilgisayarınıza indirmek istiyorsanız bu durumda da yine P2M yazılımının *Browse* sekmesini kullanmanız gerekiyor. İnternete bağlıken bu sekmeye tıkladığınızda ana sayfada girebileceğiniz tüm web tabanlı e-posta hesapları sıralanacaktır. Buradan size verilen hesabın dâhil olduğu servise tıklayın ve size verilen posta adresi, özel şifre ile sanki kendi hesabınıza bağlanıyormuş gibi giriş yapın.

7 Program içinden bağlandığınız için posta hesabına herhangi bir müdahalede bulunamazsınız. Paylaşılan dosyaları indirmek için üstteki araç çubuğu içinden sağdan üçüncü simge olan *Auto Download Segment* simgesine tıklamanız gerekecektir. Bu durumda bir pencere açılacak ve posta hesabındaki aynı isimli parçalar indirilmek üzere sıralanmaya başlayacaktır. Biraz uzun süren bu işlemin ardından şu işlem biraz zaman alabilir.

8 Sıralama işlemi bitince aynı isimler parçalar da gruplanmış bir şekilde listelenecektir. Dosya grubunu işaretledikten sonra *Download* tuşuna tıkladığınızda indirme işlemi başlayacaktır. Eğer *Auto Merge* seçeneğini işaretlerseniz dosyanız otomatik olarak birleştirilip sizin belirttiğiniz bir klasörde oluşturulacaktır.

lacaktır. Tabii ki bunun için eğer varsa parçalanma sırasında girilen şifrenin de Decryption Password kutusuna önceden girilmiş olması gerekir. İşlem sonunda eğer hatalı bir parça ile karşılaşmamışsa son dosya size sunulacaktır. Artık dosyayı kullanabilirsiniz.

P2M dosya listesi penceresini kapatmadan önce indirdiğiniz dosyanın sorunsuz olarak çalıştığına da emin olmanız gerekiyor. Çünkü herhangi bir nedenden dolayı bir parça sorunlu indirildiyse bunun tekrar indirilmesi gerekebilir. Bu durumda sorunlu dosyanın bulunması kutusundan çözüme ulaşabilirsiniz. Eğer bir sorun yoksa yazılımı kapatıp çıkabilirsiniz. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Sorunlu dosyanın bulunması

Eğer herhangi bir nedenden dolayı indirdiğiniz dosyanın parçalarından biri sorunlu olarak geldiyse birleştirme işlemi tamamlanamayacaktır. Ancak yazılım size hangi dosyanın sorunlu olduğunu söylemez. Bunun için yine CHIP DVD'sinden yükleyebileceğiniz MailResender yazılımını sisteminize kurmanız gerekir.

1 Yazılımı çalıştırdığınız zaman önce *Split&Merge* sekmesine tıklayın. İlk ayarları yapmak için *Option* seçeneğine tıklayın ve *Method* olarak Peer2Mail'i seçtikten sonra *Save* tuşuna tıklayın.

2 Sorunlu dosyanın tespiti için Source File dosyasını işaretlemeniz gerekir. Bu tüm parçaların ilk dosyasıdır ve P2M

şeklinde bir uzantıya sahiptir. Merge tuşuna bastığınız zaman, önce dosyaların doğruluğu kontrol edilecek ardından birleştirme işlemi başlayacaktır. Bu aşamada tüm sorunlu parçalar sağ bölümde işaretlenecek ve birleştirme duracaktır.

3 P2M yazılımına dönüp sadece bu parçaları işaretleyip farklı bir klasöre tekrar indirin. Ancak bu durumda birleştirme işlemi artık P2M yazılımı yapamayacaktır. Bu yüzden işlem bittiğinde bu dosyaları diğerleri ile aynı yere taşıdıktan sonra, MailResender yazılımını çalıştırıp 1. adımdan itibaren işlemleri tekrarlamamız gerekiyor. Sonuçta dosyanız aynı klasör içinde oluşturulacaktır.

MAILRESENDER Sorunlu dosya parçalarını bu yazılımla tespit edebilirsiniz.

Veri tuzağı internet

%20 Kendi web sitesi, topluluk sitesi ya da web günlüğü üzerinden kişisel bilgilerine internette ulaşılabilen Almanların yüzdesi.

160 milyon 2005 yılından beri kişisel bilgileri güvenlik açıkları yüzünden internete yayılan ABD vatandaşlarının sayısı.

%50 2003-2006 arasında ABD’de web’den yapılan kimlik hırsızlıklarının sayısındaki artış.

20 milyar Tüm arama motorlarında insanlara yönelik yapılan aylık sorgu sayısı.

%30 İnsanlar hakkındaki aramaların Google’dan yapılan tüm aramalara oranı. İnsanlar insanlardan başka hiçbir şeyle bu kadar ilgilenmiyor.

6 milyar Gelecekte Spock arama motoruyla erişilmesi hesaplanan insan sayısı. Şu ana kadar 100 milyon insan kayıtlara geçmiş.

1,5 milyon Bir Rus korsanın internette serbestçe dolaşan kimlik bilgilerini kullanarak çaldığı paranın dolar cinsinden değeri.

BAZI İZLER ÖRTÜLMÜYOR

Web’in karanlık yüzü

Forumlar, fotoğraflar derken birçok iz bırakıyoruz. Web 2.0’ın kimlik hırsızlığına nasıl alet olduğunu anlatıyoruz.

■ 2003 Haziran’ında, San Francisco’da bir TV sunucusu web günlüğünde kendi fotoğraflarını yayımladı. Fotoğraflarda yer alan ve hayranlarının ilgisini çeken bir şey yüzünden, çok geçmeden Bayan S’nin adını internette duymayan kalmadı. Zira fotoğrafların Exif verilerinde pozlama değerinin, çekim tarihinin yanı sıra orijinal önizleme görüntüleri de yer alıyordu ve kadın sunucu, bu görüntülerde çıplaktı.

Böyle dijital izler çoğu zaman sahibini utandırmakla kalmıyor, bazen yetkili mercileri harekete de geçiriyor. Örneğin Sydney’de 21 yaşındaki bir genç “Simpsons” filmini kame-

raya kaydedip internette paylaştığı tespit edilince tutuklandı. Genç, arkasında IP numarası bıraktığından ve filmin de sayısal bir filigran taşıdığından habersizdi. Bununla beraber, bu örneklerden ibret alan pek az kişi var.

Sınırlar çiğneniyor: Seks, içki, küfür

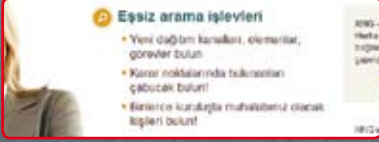
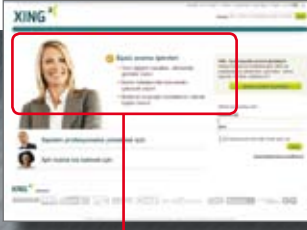
Bir araştırma, Avrupa’da ortalama her beş kişiden birinin kendine ait bir web sitesi, web günlüğü ya da bir topluluk üyeliği bulunduğunu ortaya koyuyor. Dahası, internette yok yok: Cinsel tercihler, içki alemlerinin fotoğrafları, ayrıntılı özgeçmişler. Üstelik hayat öykü-

nüzün Google’a düşmesi için internete sizin girmenize bile lüzum yok. Çünkü uzmanlar her üç fotoğraftan ikisinin internete istenmeden sızdığını ve el değiştirdiğini söylüyor. Bu yüzden StudiVZ ağında yanında anahtar sözcük olarak insanların isimleri bulunan, sahiplerinin onay vermediği yüzlerce fotoğraf dolaşıyor.

Beterin de beteri var. Öğrenciler hocalarının hayatlarını mahvediyor, terk edilen aşıklar eski sevgililerinin mahrem fotoğraflarını ifşa ediyor, hatta ünlüler de bu tuzaklardan payını alıyor. Kate Moss’un kokain içerken çekilmiş görüntülerinin TV’de yayınlandığını anımsar-

sınız. Bir kısım bilgi de güvenlik gediklerinden akıp gidiyor. Gartner’ın piyasa araştırmacıları, son iki buçuk yılda 160 milyon ABD vatandaşının bilgilerinin internete sızdığını belirtiyor. Eğer “bu bilgiler kimin işine yarar ki?” diyorsanız hatırlıyorsunuz. Her ay insanları hedef alan 20 milyon arama sorgusu yapılıyor. Bu da Google’daki tüm sorguların %30’unun insanlar hakkında olduğunu gösteriyor. Başka hiçbir konuda bu kadar fazla arama yapılmıyor.

Bu bilgilerle ilgilenenlerin başında suçlular geliyor. Gartner’ın araştırmasına göre, kimlik hırsızlığına kurban giden ABD’li sayısı 2003’ten 2006’nın ortasına kadar %50 artış göstermiş. Geçenlerde, Wall Street Journal’da çok ilginç bir kimlik hırsızlığı vakası konu edildi. 24 yaşındaki bir Rus, Moskova’da çalıntı kimliklerle 1,5 milyon ABD doları değerinde vurgun yaptı. Korsan, web’de serbestçe dolaşan,

GÖRÜNÜM Xing gibi sitelerde yazılanların ancak yarısı doğru.

///www.betrunkene-dekorieren.de/index

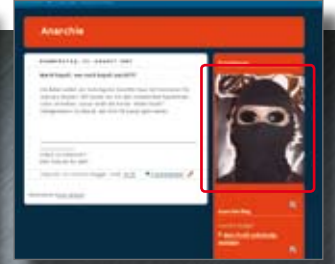

SIZINCA Sızmış fotoğraflarınız sadece güvenilirliğinizin kanıtı olabilir.

Burada benim Facebook'daki kişiyi tartışmak ya da buraya işi yorum yapmak benim hakkımda yalanlarıma kullanma. Bula devam ediyorsanız lütfen: ağızla. Gerekli şeyler yazdım insanları bilmek. Apokaliptik aktivite. Son derece dikkatli bir ama sana tavsiyem bende akli.

İFTİRA İnternette birilerine saldırılar "ta-kım çalışmasına uygun değil" kabul ediliyor.

YEM Web günlüğünüzde şiddete davet varsa iş bulmayı unutun.

kamuoyuna açık bilgilerden faydalanmış. Sözde insan kaynakları müdürleri, işe alınacak adayları arayıp, başvuru için daha fazla bilgi (kimlik fotokopisinin fakslanması gibi) istediklerini söylüyorlar. Bu bilgilerle kurban adına elçiliklerden pasaport başvurusu yapabiliyor ve belge karşılığında para isteyebiliyorlar.

Her şey ortada: Adaylar X ışınından geçiyor

Ancak internette bilgi toplayanlar sadece "sahte" İK müdürleri değil. Alman BDU kurumunun araştırmasına göre, insan kaynakları yetkililerinin üçte biri adaylar hakkında web'den bilgi arıyor ve dördte biri, örneğin bir öğrenci portalındaki komik fotoğraflar yüzünden, adayları görüşmeye çağırabiliyor.

Zoominfo gibi bazı hizmetler profillerde yer alan bilgileri de bir araya getiriyor. İş kontakları üzerine uzmanlaşan firmalar 35 milyon kişi profili ve 4 milyon firma profili buldurmakla övünüyor.

Diğer yandan, Spock (Single Point of Contact and Knowledge – Bilgi ve temas için tek

nokta) gibi kişi arama motorları insan gözetmeden herkesi fişliyor. Amaç, gelecekte altı milyar insanın birbirini bulabilmesi. Araç, sosyal ağ sitelerini gezip elde ettiği bilgileri, araştırılan kişileri hakkındaki web kaynaklarıyla genişletiyor. Sahte ve insanları karalamak için yayılmış malzemele- rin, bunu önlemek için bir filtre bulunmasına karşın yayılması çok kolay. Endişe eden birisi başvurup kendi profilini

sildirebilir, ancak sahte bilgiler internette yer aldığı sürece bir başkasının bu veriyi kullanması an meselesi. Bu sadece iş görüşmeleri için risk yaratmıyor. Nice insan siber serseriliğin kurbanı olup akıl sağlığını yitiriyor. Örneğin, ilgili video platformlarında "Eski sevgilim" gibi başlıklar taşıyan amatör porno videolar son derece popüler. Bu videoların 50.000 ya da daha fazla kullanıcı tarafından indirilmesi ender görülen

bir durum değil. Videolar operatörler tarafından silinse de, bir başka zaman tekrar yükleniyor. Bir insan kaynakları yöneticisi için, bir forumda kontrolden çıkmış bir tartışma bile işe almama sebebi olabilir. Üstelik bu forumun o anda mevcut olması gerekmiyor. Zaman makinesi diyebileceğimiz archive.org'da kaybolmuş 85 milyar web sitesinin saklandığını biliyor muydunuz? ■

Bariş ALKİM, balkim@chip.com.tr

SAYISAL KİMLİK

Elleriniz temiz kalsın

- ✓ İnternete kişisel bilgilerinizi ve profilinizi koyarken olabildiğince az bilgi verin. Mümkünse arama motorlarının erişimini önleyin.
- ✓ Sadece gerçekten tanıdığınız kimselerden gelen davetleri kabul edin
- ✓ Web'deki belgelerinizden ve fotoğraflarınızdan tüm meta verilerini silin.
- ✓ Nazik olun, kimseye hakaret etmeyin.
- ✓ Başkalarının fotoğraflarını, onlardan izin almadan

KIRPILINCA TV sunucusu fotoğrafını soldaki gibi yayınlamıştı. Ama orijinali can yaktı.

yayınlamayın.

- ✓ İftira ve karalama karşısında operatöre e-posta atmanız yeter. Daha fazlası için kanunlara başvurun.
- ✓ Kendi adınızı olabildiğince az verin. Acil durumlarda Mehmet Yılmaz gibi sık karşılaşılan isimleri kullanın.
- ✓ Kullanılmayan profillerinizi silin. Sitelerin yardım kısmında bunu nasıl yapacağınızı öğrenebilir ya da e-posta gönderebilirsiniz.
- ✓ Web'e mümkün olduğunca az bilgi verin ve utanacağınız fotoğraflardan uzak durun.

Özgür ve güvenli sörf

Güvenlik duvarı olmadan internette gezinmek halatsız tırmanmaya benzer. Özgür ama tehlikeli... Ama artık mümkün de.

Bu yazıda

Güvenlik duvarsız mükemmel koruma

İnternet tarayıcı için güvenlik ipuçları

Tehlikeli e-postaları engellemek

Güvenlik duvarları hangi konuda yetersiz?

Uçurum hemen altında. Düşmekten korkuyor mu? Korkmaya bile vakti yok. Hedefe odaklanmalı ve bir sonraki sıçrayışı tereddüt etmeden yapmalı. Hayatı pahasına risk içindeyken yüzüne endişenin tek bir izi dahi yansımamalı... Dağcıların hareket özgürlüğü güvenlik ipiyle bile kısıtlanamıyor. Geriye sadece hayatlarını teslim edebildikleri kusursuz yöntemleri ve yine hayatları pahasına edindikleri tecrübeler kalıyor. Peki, aynı yaklaşım inter-

net için de geçerli mi? Sörf yaparken de bir bakıma bir uçurumla karşı karşıya olduğunuz söylenebilir. Çünkü Google sonuç listesinden yola çıkarken attığınız yanlış bir adım sizi casus yazılım içeren bir web sitesine yönlendirebilir. Aynı şekilde şüpheli bir e-posta eklentisine çift tıklayarak sistem güvenliğini riske atabilirsiniz. Bu noktada kişisel güvenlik duvarları (firewall) bile yanıltıcı varsayımlara neden olabiliyor. Yanıltıcı diyoruz, çünkü bu araçların kendileri de hacker'ların hedefi haline gelmiş durumda. National Vulnerability Database (<http://nvd.nist.gov>), çeşitli güvenlik duvarlarında toplamda 267 açığı olduğunu ortaya koyuyor. Açıkların her biri saldırganlar için mükemmel bir hedef. Diğer bir sorun, güvenlik yazılımlarının

Güvenlik duvarından daha iyi

AntiVir Classic PE

Virüsleri buluyor ve engelliyor

Spybot Search & Destroy

Sistemi casuslardan arındırıyor

Spamihilator & Plugins

İstenmeyen e-postaları filtrelüyor

Process Monitor

Windows'taki işlemleri kaydediyor.

Mozilla Firefox

Internet Explorer'dan daha güvenli

Mozilla Thunderbird

E-posta ve adresleri yönetiyor

NoScript-Plugin

Firefox'u skript saldırılarından koruyor

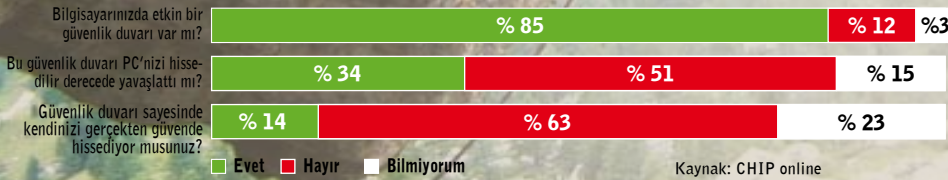
CHIP DVD'de

Masaüstü güvenlik duvarına güven duyulmuyor

Kullanıcıların hemen hepsi bir güvenlik duvarı kullanıyor ancak gerçekten güvenli olduğuna inanmıyor. CHIP Online ziyaretçilerinin üçte biri bu yazılımların kendilerini yavaşlattığını düşünüyor.

kullanıcıları sınırlandırması. Bu yazılımlar sistemi yavaşlatmakla kalmıyor, uyarı mesajlarıyla bir süre sonra canınızı sıkmaya başlıyor. CHIP, internette güvenlik duvarı olmaksızın güvenli bir şekilde sörf yapmanızı sağlayacak yöntemleri açıklıyor. Üzerinde durulması gereken kritik başlık sayısı üç: Windows, internet tarayıcı ve e-posta hesabı... Güvenliği sağlamak için pahalı yazılımlara da ihtiyacınız yok. Birçok işlem için standart sistem araçları bile yeterli.

WINDOWS GÜVENLİĞİ

Saldırganlara hareket imkânı tanımayın

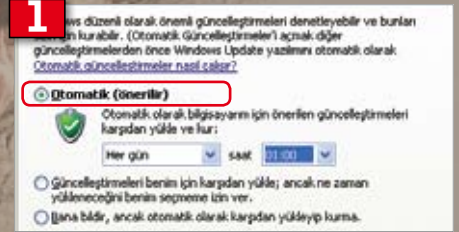
Hacker'ların en önemli hareket noktalarından biri, Windows'taki sistem yöne-

ticisi hesapları. Çünkü tipik bir XP kurulumuyla yalnızca bir hesap yaratmış oluyorsunuz. Bu hesap tüm yönetici haklarını sahip ve sisteme tam erişim sağlıyor. Sistem yöneticisi olarak Outlook Express'i başlattığınızda ve bu e-posta istemcisi üzerinden virüslü ileticiyi gördüğünüzde, virüsü Windows üzerindeki tüm haklarınıza ortak etmiş olabilirsiniz. Riski ortadan kaldırmak için daha güvenli bir kullanıcı hesabı ile sörf yapmalısınız. Bunun için sistemde şu hazırlıkları yapmalısınız:

1 Öncelikle Windows'un otomatik güncelleme özelliğini etkinleştirin. Güncel bir işletim sisteminin zararlı yazılımlardan etkilenme riski daha azdır. Otomatik Güncelleştirmeler'e *Başlat / Denetim Masası* üzerinden ulaşabilirsiniz.

Daha güvenli Windows için

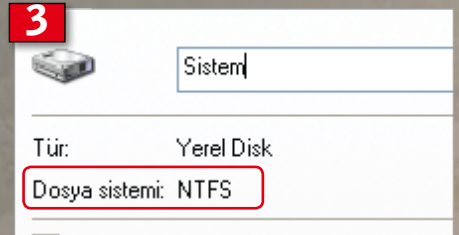
Windows'ta çok sayıda güvenlik açığı bulunuyor. İpuçlarımız bunların en önemlilerini kapatmaya ve yeni tespit edilenlerin uzun süreli risk teşkil etmemesini sağlıyor.

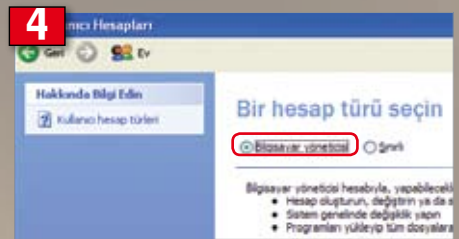
GÜNCELLEME Windows güncelleme-lerini otomatik olarak yükleyin.

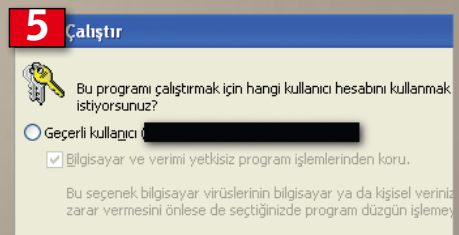
VİRÜS KORUMASI Malware'e karşı iyi bir anti virüs aracıyla korunun.

NTFS FAT dosya sistemi yeterince güvenli değil. NTFS'e geçin.

YETKİLER Yeni bir yönetici hesabı oluşturun ve eski hesabı sınırlandırın.

DAHA FAZLA YETKİ Yönetici hakları gerektiğinde *Farklı çalıştır*'a tıklayın.

Internet Explorer'in güvenliğini sağlayın

Internet Explorer'a sadakatle bağlı olan ve alternatif bir internet tarayıcıdan yararlanmak istemeyen fanatik kullanıcılar azımsanmayacak sayıda. Siz de bu gruptaysanız en azından güncel sürüm olan Internet Explorer 7'yi kurmalı ve ayrıca aşağıdaki güvenlik ipuçlarını dikkate almalısınız.

■ Güvenlik ayarlarını doğru yapın

Microsoft tarafından belirlenen standart ayarlar fazlasıyla gevşek. Önerimiz internet tarayıcının güvenlik düzeyini sonradan da olsa artırmak. Bunun için Internet Explorer'da Araçlar menüsünden *İnternet Seçenekleri*'ne tıklayın ve *Güvenlik* sekmesine geçin. Burada bölge olarak *İnternet*'i seçin ve ardından *Özel düzey düğmesine* tıklayın. Buradaki seçeneklerin çokluğu sizi ürkütmemeli. CHIP devre dışı bırakmanız gereken seçenekleri sağdaki tabloda bir araya getiriyor.

■ Sorunları giderme yolları

Önerdiğimiz katı ayarlar güvenilir sitelerden bazıının görüntülenmesini de güçleştiriyor. Bu sitelerde sorun yaşamamak için onları Güvenilen siteler bölgesine dâhil edebilirsiniz. *Araçlar / İnternet Seçenekleri / Güvenlik* menüsüne geçiş zahmetinden Microsoft tarafından geliştirilen IE5 Power Tweaks Web Access eklentisiyle (www.microsoft.com/windows/ie/ie6/previous/webaccess/pwrtwks.msp) kurtulabilirsiniz.

Aslında Internet Explorer 5 için şekillendirilen bu eklenti, IE7'de de kusursuz bir şekilde çalışıyor. Bu araç *Araçlar* menüsüne *Add to Trusted Zone* seçeneğini ekliyor ve tek tıkla güvenilir siteler listesini genişletmenizi sağlıyor. Bu listedeki siteler için yeni katı kurallar geçerli değil.

Mümkünse diğer uygulamalar için de aynı özellikten yararlanmalısınız. QuickTime, Photoshop ve Flash'taki güvenlik açıkları, yamaları yüklediğiniz sürece saldırganlar için önemli bir fırsat anlamına geliyor.

2 İkinci adımda anti virüs yazılımını kurmalısınız. Başarılı bir anti virüs, zararlı yazılımların büyük bir kısmını onlara etkin şansı vermeden tespit edebilir. AntiVir Classic Personal Edition bu kategoride ücretsiz çözümler arasında başı çekiyor. Ancak Personal Edition ücretli sürümden farklı olarak Spyware imzalarını içermiyor. Bu nedenle AntiVir'le birlikte Spybot Search & Destroy gibi iyi bir anti spyware kullanmanızı öneriyoruz.

3 Sıra hazırlıkların son adımında. Sınırlı hesaplara tanınan yetkilerin aşılması için Windows XP'nin yer aldığı

disk bölümünün NTFS dosya sistemine göre biçimlendirilmiş olması gerekiyor. Neyse ki işletim sisteminiz FAT32 disk bölümü üzerine kurulmuş olsa bile dosya sistemini sonradan değiştirmek elinizde. Bu işlemten önce tüm önemli dosyalarınızı yedeklemelisiniz. Dönüştürme işlemi genel itibarıyla sorun yaşanmasa da güvenliği elden bırakmamakta yarar var. Yedeklemeyi tamamladıysanız *Başlat / Tüm Programlar / Donatılar / Komut İstemi*'nden komut satırına girin ve

```
convert:c:./fs:ntfs
```

komutunu çalıştırın.

Dikat: İşlem disk bölümünün boyutu-na bağlı olarak birkaç dakika sürebilir.

4 Bir sonraki adım, disk bölümünün NTFS'e dönüştürülmesi sonrasında anlam kazanıyor. *Başlat / Denetim Masası / Kullanıcı Hesapları*'ni açın ve hesap türü olarak Bilgisayar Yöneticisi'ni işaretleyerek yeni bir kullanıcı tanımlayın. Bu hesabı oluşturduktan sonra güncel hesabınızın türünü "Sınırlı" olarak değiştirin. Artık çalışmaya ve sörf yapmaya bu hesap altında devam ederek maksimum güvenliği sağlayabilirsiniz.

5 Tüm bu değişiklikler beraberinde bir de dezavantaj getiriyor. Yazılımların birçoğu gerekmediği halde sistem yöneticisi ve sistem kaynaklarından yararlanıyor. Çoğunlukla kurulum sırasında sorunlar çıkmaya başlıyor. Çözüm sınırlı haklara sahip bir kullanıcı adıyla oturum açtığınızda kurulumu başlatmak için dosyaya sağ tıklayıp açılan menüden *Farklı çalıştır* seçeneğini kullanmaktan geçiyor. Aşağıdaki Kullanıcı Alanı'ndan parolanızı girebilirsiniz. Herhangi bir sorunla karşılaştığınızda yönetici hesabıyla oturum açtıktan sonra, sorunlu yazılımı tüm kullanıcılar için kurduktan sonra normal hesaba geri dönün.

Bu da çözüm olmadıysa iki farklı yol izleyebilirsiniz. Bunlardan ilki sorunlu yazılımını kullanmanız gerektiğinde yönetici haklarına sahip hesaba geçmek. Geçiş için diğer oturumu sonlandırmanız gerekmiyor. *Başlat / Oturumu Kapat* →

Güvenlik ayarları – İnternet	Devre dışı
.NET Framework	
Bağımsız XAML	X
XAML-tarayıcısı uygulamaları	X
XPS-belgeleri	X
.NET-Framework kurulumunu etkinleştir	X
ActiveX denetimleri ve eklentileri	
ActiveX denetimlerinde otomatik olarak sor	X
ActiveX denetim ve eklentilerini çalıştır	X
İkili ve komut dosyası davranışları	X
.NET Framework bağlı bileşenleri	
Authenticode ile imzalanmayan bileşenleri çalıştır	X
Karşıdan yüklemeler	
Yazı tipi yükleme	X
Komut dosyası	
Etkin komut dosyası	X
Program aracılığıyla pano erişimine izin ver	X
Java programcıklarının çalıştırılması	X
Çeşitli	
Uygulamalar ve güvenli olmayan dosyalar başlatılıyor	X
Kullanıcı bilgisi saklama	X
Karışık içerik görüntüle	X
Masaüstü öğelerinin kurulması	X
META REFRESH'e izin ver	X
Programları ve dosyaları bir IFRAME içinde açmak	X
Şifrelenmemiş form verilerini gönder	X
Web sayfalarının etkin içerik için sınırlandırılmış protokoller kullan	X
Daha az ayrıcalıklı web içeriği bölgesindeki web siteleri bu bölgeye girebilir	X
Dosyaları sürükleyip bırak ya da kopyala yapıştır	X
Yazılım kanalı yetkileri	Yüksek güvenlik

Masaüstü güvenlik duvarlarının zaafırları

Güvenlik duvarının ağıdaki görevi, istenmeyen bağlantıların bloke edilmesi. Masaüstü güvenlik duvarlarında yazılım koruması gerekenle aynı sistem üzerinde yer alıyor ve iki tehlikeli zaafın ortaya çıkmasına yol açıyor.

■ **Dışsal riskler:** Gelen bağlantılar Windows Paylaşım Klasörleri gibi ağ hizmetlerine internet üzerinden erişilmesine imkân tanımamak için engelleniyor. Gelen paketler engellenmeden önce güvenlik duvarı tarafından analiz ediliyor. Ancak güvenliği sağlaması gereken bu analiz uygulamasından güvenlik yazılımındaki olası bir hatayı kullanmak üzere özel bir paket göndermek için yararlanılabiliyor. Güvenlik duvarı PC'deki tüm dosyalara erişebildiğinden hacker'lar da sistemin tümüne müdahale fırsatı buluyor.

SIZMA TESTİ Tehlikesiz sızma (leak) testi araçları güvenlik duvarlarına farklı yöntemlerle saldırıyor.

■ **İçsel riskler:** Bilgisayarınızdaki casus yazılımların kişisel bilgileri internet üzerinden üçüncü kişilere göndermesini engellemek için giden bağlantıların da kontrol edilmesi gerekiyor. Bu noktada veri göndermek isteyenlerin hangi uygulama olduğu inceleniyor. Bilinmeyen uygulamalar kullanıcı tarafından özel olarak onay alınana dek engelleniyor. Ancak hacker'lar da her geçen gün internet tarayıcı gibi güvenilir uygulamaları kötüye kullanmaya yönelik yeni yollar keşfediyor. Buna karşın masaüstü güvenlik duvarları güvenilir yazılımların iyi ve kötü niyetli bağlantılarını birbirinden ayıramıyor ve verilerin gönderilmesine izin veriyor. Dolayısıyla saldırganın hedefine ulaşmasıyla birlikte masaüstü güvenlik duvarı anlamını tümüyle yitirmiş oluyor.

menüsünden *Kullanıcı Değiştir*'i seçtiğinizde, o ana dek kullandığınız masaüstü etkin kalacak ve çalışmalarınıza kaldığınız yerden devam edebileceksiniz. İkinci yol daha çok uzman kullanıcılara hitap ediyor. CHIP DVD'sinde yer alan ve www.microsoft.com/technet/sysinternals/utilities/processmonitor.msp adresinden de indirebileceğiniz ücretsiz yazılım Process Explorer, yazılımın taktığı noktaları bulmanıza yardımcı oluyor. *Araç Farklı çalıştır* menüsü üzerinden yönetici hakları çerçevesinde çalıştırın. Daha sonra sorun çıkaran yazılımı açın. Hata ortaya çıktığında Process Monitor'a geri dönün ve [CTRL] + [E] tuş bileşimiyle yakalamayı durdurun. Yalnızca ilgili olayları görüntülemek için [CTRL] + [L]'ye tıklayın ve filtreleme için sırasıyla *Result*, *contains*, *Access Denied*'i seçin. *Add* ve *Ok*'e tıklayarak filtreyi onaylayın. Araç artık yalnızca engellenen erişimleri görüntüleyecektir.

Bu işlemlere sağ fare tuşuyla tıklayın ve *Jump to* ile sorun çıkaran klasör ya da Kayıt Defteri anahtarına doğrudan ulaşın. Bir klasör söz konusuysa, sağ fare tuşuyla üzerine tıkladıktan sonra, *Özellikler*'i seçin ve buradan *Güvenlik* sekmesine geçin. Grup ya da kullanıcı adları'ndan kullanıcı adınızı seçin ve *İzinler* alanından gerekli kutuları, örneğin *Oku*, işaretleyin. Hangi erişim haklarının eksik olduğunu Process Monitor'de *Operation* alanında bulabilirsiniz. Sağ tıklama, Kayıt Defteri anahtarları için de benzer şekilde çalışıyor. *Jump to*'ya tıklayarak doğru anahtara geçin ve sağ tuş ile *İzinler...*'e tıklayarak yazılıma gereken erişim haklarını tanımlayın.

WINDOWS GÜVENLİĞİ

Tehlikeli web sitelerindeki hataları durdurun

Uygulamaların birinde bir hata oluştu ve sisteminiz çöktü. Uzmanlar internet mafyasının en çok Internet Explorer ve eklentilerini hedef aldığını ifade ediyor. Çünkü saldırganlar buralarda çok sayıda güvenlik açığı yakalayabiliyor. Bu yolla gerçekleştirilen saldırılarda kurban

genellikle e-posta yoluyla zararsız gibi görünen bir web sayfasına yönlendiriliyor. Yani tıklamanız istenen bağlantının ardında tehlikeli bir sayfa yer alıyor. Öncelikle JavaScript ile sistem yapılandırması gözden geçiriliyor ve hemen ardından hedefe yönelik saldırı başlıyor. Sonrasında gerçekleşecekler birbirinden pek farklı değil. Kurbanın bilgisayarına gönderilen Truva atı yükleyicisinin görevi, asıl zararlıının bu sisteme yüklenmesini sağlamak. Yükleyicinin (Downloader) bileşenlerinin kolaylıkla değiştirilebilmesi anti virüs yazılımlarının onları tanımamasını güçleştiriyor. Bu yükleyici sisteme dâhil olur olmaz tüm güvenlik yazılımlarını devre dışı bırakıyor. Ardından gelen zararlı ise genellikle çevrimiçi bilgi ve parolaları üçüncü kişilere aktarmakla yani casuslukla görevli. **Çözüm:** Önerimiz radikal de olsa anlamlı. Internet Explorer'a veda edin ve Firefox adlı internet tarayıcıyı kullanmaya başlayın. Yazılımın en güncel sürümünü CHIP DVD'de bulabilirsiniz. Bu açık kaynak kodlu internet tarayıcı da kusursuz değil, ancak herhangi bir açığı tespit edildiğinde genellikle birkaç gün içinde kapatılıyor.

Firefox'u sonradan yükleyebileceğiniz eklentilerle daha güvenli hale getirebilirsiniz. Güvenlik konusundaki en temel problemlerden birini çözen NoScript de, bu pratik eklentilerden biri. Saldırıların birçoğu JavaScript kaynaklı. Ancak bu programla dili, birçok yasal serviste web sayfasının kullanımını daha konforlu hale getirmek amacıyla tercih edildiğinden, devre dışı bırakmak pek mümkün değil. Web 2.0'ın anahtar söz-

cük olduğu bir dönemde NoScript'ten yardım almak akıllıca. Bu eklenti, skript'leri genel olarak devre dışı bıraksa da, ihtiyaç halinde güvenilir siteler için JavaScript desteğinden karmaşık olmayan bir şekilde yararlanmanızı sağlıyor.

CHIP DVD'sinde yer alan eklenti <https://addons.mozilla.org> adresinden de indirebilirsiniz. XPI dosyasına çift tıklayarak NoScript'i kurup etkin hale getirdiğinizde, internet tarayıcı penceresinin sağ altında yeni bir simge belirecek. Burada standart ayarlarla engellenen skript'lerin her biri için bir uyarı göreceksiniz. *Tercihler'e* tıklayarak belirli alan adlarındaki skript'lere geçici ya da kalıcı olarak izin verebileceğiniz gibi, tümüyle de engelleyebilirsiniz. Örneğin CHIP.com.tr adresini sık sık ziyaret ediyorsanız CHIP.com.tr sunucularındaki tüm skript'lerin her zaman görüntülenmesini isteyebilirsiniz. Bunun için *chip.com.tr sayfasına izin ver'i* seçin ve diğer tüm ayarları olduğu gibi bırakın.

E-POSTA FİLTRELEMESİ

Kimlik avı ve yığın postaya geçit yok

Tüm dünyada gönderilen e-postaların yüzde 95'inin yığın posta (spam) ve daha da kötüsü kimlik avı (phishing). Sorun, iyi ve kötü e-postaların birbirinden ayrılmasının giderek zorlaşması. İletinin PDF dosyası olarak paketlenmesi gibi hileler, filtreleme sistemleri için gerçek

bir sınav. Büyük dosyaların internet trafiğini artırması ve e-posta almayı zorlaştırması da başka sorun. Bu noktada da çeşitli basit çözümlere başvurabilirsiniz: **1** Sisteminizi bir yığın posta filtresiyle donatın. Bu iş için e-posta istemcilerinin tümüyle birlikte kullanabileceğiniz ücretsiz bir yazılım olan Spamihilator'dan yardım alabilirsiniz. E-posta istemcinizden çıktıktan sonra Spamihilator kurulumunu başlatın. Sihirbaz, kurulumun sonraki adımlarını sorunsuz bir şekilde tamamlamanızı sağlayacak. Önerilen ayarları kabul edin. Kurulumun son safhasında e-posta istemcinizi seçmeniz isteniyor.

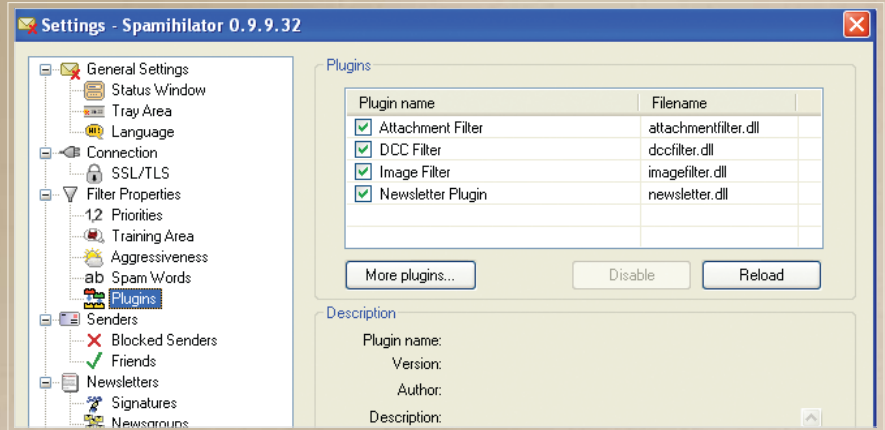
Outlook Express ve Thunderbird gibi popüler araçlar Spamihilator tarafından destekleniyor ve otomatik olarak yapılandırılıyor. PDF dosyalarının da parçası olduğu güncel yığın posta dalgasına karşı çeşitli Spamihilator eklentileriyle korunabilirsiniz. Örneğin Empty

Mail eklentisiyle aşırı kısa ya da boş e-postaları kolayca filtreleyebilirsiniz. Filtreyi kurmak için bildirim alanındaki Spamihilator simgesine sağ fare tuşuyla tıkladıktan sonra *Settings'i* seçin. Ekrana gelen pencerede *Filter Properties / Plugins'ten* *More plugins'e* tıklayın. Empty Mail Filter'a onay işareti ekletin ve *Install'a* tıklayın. Eklenti otomatik olarak indirilecek ve kurulacaktır. Ayrıca Spamihilator ayarlarında Empty Mail adlı yeni bir kayıt oluşturuluyor. Buradan eklentinin ince ayarlarını yapabilirsiniz.

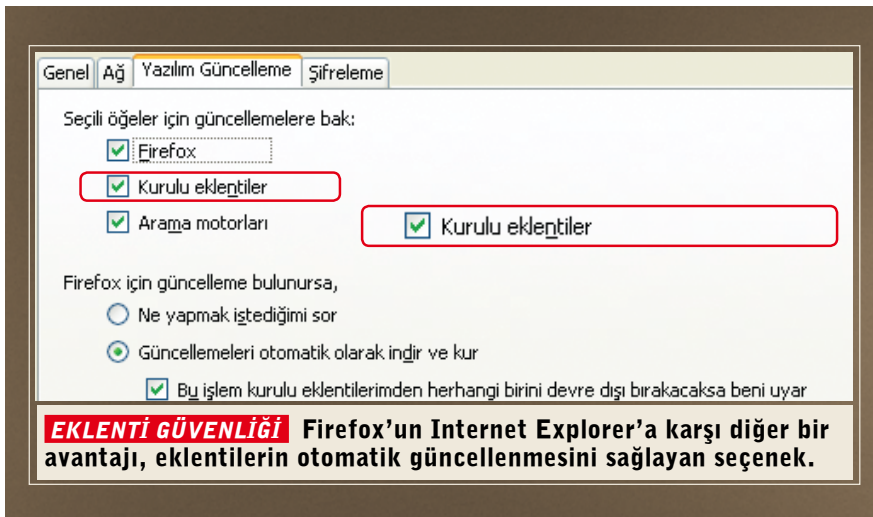
2 PDF eki olan e-posta almak istemediğinizden eminseniz Attachment Extension Filter sizin için daha iyi bir seçim. Bu eklenti tüm PDF ekli e-postaları yığın posta olarak sınıflandıracak şekilde yapılandırabilirsiniz. Eklenti standart olarak paketin içerisinde ve *Settings / Attachments'tan* ulaşılabilir.

3 E-posta istemcinizi, HTML içerikli e-postalarda karşılaşılan ve gerçekte harici olarak host edilen resimleri otomatik olarak göstermeyecek şekilde yapılandırmanız. Yığın posta göndericileri bu resimleri adres listelerindeki kayıtların geçerli olup olmadığını anlamak için kullanıyor. Burada da Mozilla'nın sunduğu alternatif olan Thunderbird'i kullanmanızı öneriyoruz. Bu e-posta istemcisi son derece kullanışlı ve güvenlik açısından daha avantajlı. Microsoft tarafından geliştirilen Outlook ve Outlook Express de tıpkı Internet Explorer gibi saldırılara daha sık maruz kalıyor. ■

VP/Bilgin Koşucu, bilgin@chip.com.tr

KAPSAMLI KORUMA Spamihilator adlı yığın posta filtresi, Bayes algoritmasını temel alıyor. Eklentilerle yazılım daha da güçlü.

EKLENTİ GÜVENLİĞİ Firefox'un Internet Explorer'a karşı diğer bir avantajı, eklentilerin otomatik güncellenmesini sağlayan seçenek.

FREEWARE & OPEN SOURCE

CHIP, her ay yüzlerce ücretsiz yazılımı inceliyor ve en iyilerini sizlerle paylaşıyor. Bu ücretsiz araçlar pek çok ihtiyacınıza çözüm sağlıyor.

CHIP DVD'de

Bu bölümde tanıtılan tüm yazılımları dergiyle birlikte verilen DVD'de bulabilirsiniz. **CHIP-Code** **FREEWARE**

FREEWARE & OPEN SOURCE

- 1 **JkDefrag 3.16**
Sabit diskinizi birleştirin
- 2 **Recuva 1.04.104**
Silinen dosyaları geri alın
- 3 **Map&Guide 1.3.0.6**
Kendi seyahat planınızı oluşturun
- 4 **DELPHISH 1.0**
Kimlik avı saldırılarından korunun
- 5 **HDCIone 3.2.9**
Sabit disk yedeğini alın
- 6 **Rootkit Detective 1.0**
PC'nizdeki zararlı yazılımları bulun
- 7 **StaxRip 1.0.0.1**
MPEG2 dosyalarını MPEG4'e dönüştürün

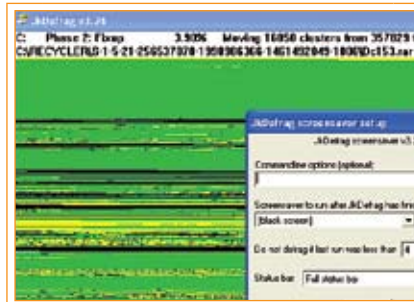
AYIN ARACI

- 8 **VirtualBox 1.4.0**
Kendinize ikinci bir sanal PC oluşturun
- 9 **Sumatra PDF 0.7**
Çok hızlı bir PDF görüntüleyici
- 10 **RocketDock 1.3.3**
Windows PC'ler için simge çubuğu
- 11 **PowerFolder 2.0.1**
Dosyaları paylaşın ve eşitleyin

YENİ GÜNCELLEMELER

- 12 **Spyware Terminator 2.0**
Casus yazılımlardan korunun
- 13 **GParted 0.3.4**
Açık kaynak kodlu disk bölümlleme aracı
- 14 **Miranda IM 0.7**
Hızlı ve kullanışlı anında mesajlaşma aracı
- 15 **Free Download Manager 2.5**
Daha hızlı dosya indirin

CHIP DVD'de

1 JKDEFRAG 3.26
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Sabit disk temizleyin

■ Sabit disk birleştirme (defragmentation) sistem performansını yüzde 20'ye varan oranlarda artırabilen bir işlem. Bu işlemi gerçekleştirmek için JkDefrag gibi bir disk birleştirme aracı edinmeniz yeterli.

İPUCU 1 Araçla gelen JkDefragBS adlı ekran koruyucudan yararlanabilirsiniz. Bu ekran koruyucu, PC'nizin başında değiken sabit diskinizin birleştirilmesini sağlıyor.

İPUCU 2 Windows Disk Belleği dosyasının boyutunu sabitleyin. Bu değişiklik dosyanın her zaman tek bir parça halinde ve aynı konumda saklanmasını sağlayacak. XP altında [Windows] + [Pause] tuş bileşimini kullanın ve *Gelişmiş* sekmesine geçin. *Performans / Ayarlar*'dan *Gelişmiş*'e tıklayın ve *Sanal Bellek* alanından *Değiştir*'i seçtikten sonra, *Özel Boyut* alanından uygun değeri girin. Sistem belleğiniz 1 GB ise en azından 3.096 MB değerini girin. 2 GB için bu değerin yarısı yeterli.

Bilgi için: www.kessels.com/JkDefrag/

2 RECUVA 1.04.104
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL Türkçe

Dosyalarınızı kurtarın

■ Sildiğiniz dosyaları geri alamayacağınızı düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Windows Geri Dönüşüm Kutusu'nu boşalttıktan sonra bile, bu dosyaları geri alabilirsiniz. Recuva, bu işlem için kullanabileceğiniz ücretsiz yazılımlardan. Yazılım, sabit diskteki dosya artıklarını gözden geçirerek sonuç listesini ekrana getiriyor. Dosyayı yeniden oluşturmak için üzerine tıklamanız yeterli.

İPUCU 1 Önemli dosyalarınızın silindiğini fark ettiğinizde ilk yapmanız gereken PC'nizde mümkünse Recuva'dan önce başka bir iş yapmamak ya da yazılım başlatmamak. Aksi halde silinen dosyaların üzerine yenileri yazılıyor ve öncekileri geri almak imkânsız hale geliyor.

İPUCU 2 Önemli dosyalarınızı farklı bir diskte saklamalısınız. Bu disk diğer yazılımlar tarafından geçici bir depolama alanı olarak kullanılmayacağından dosyaları kurtarmanız kolaylaşacak.

Bilgi için: www.recuva.com

Yeni güncellemeler

En popüler ücretsiz yazılımlarla ilgili sıcak sıcak bilgileri.

13) GParted 0.3.4

Açık kaynak kodlu disk bölme aracının güncel sürümü öncekilerden daha stabil. Ayrıca desteklenen disk bölümleri biçimlerinin sayısı da artmış.

Bilgi için: gparted.sourceforge.net

14) Miranda IM 0.7

MSN, ICQ ve Yahoo Messenger gibi çok sayıda protokol destekleyen anında mesajlaşma aracının yeni sürümü alternatif olduğu yazılımlardaki konforu aratmayacak yeni eklenti ve özellikler vaat ediyor.

Bilgi için: <http://www.miranda-im.org/>

15) Free Download Manager

Dosya indirme yöneticisinin yeni sürümü ile artık Torrent dosyalarının yanı sıra YouTube gibi paylaşım sitelerinden video indirebilirsiniz. Bir diğer yenilik olan Portable Mode, FDM'i kurulumla gerek olmadan başka PC'lerde çalıştırmanızı sağlıyor.

Bilgi için: <http://freedownloadmanager.org>

3 MAP&GUIDE BASE 1.3.0.6

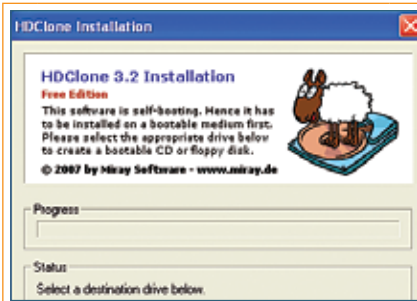
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL Türkçe

Rotanızı belirleyin

Map & Guide adlı rota planlayıcısı ile aralarında Türkiye'nin de yer aldığı 15'ten fazla Avrupa ülkesinde bir noktadan diğerine hangi otoyolu izleyerek ulaşabileceğinizi öğrenebilirsiniz. Yazılım kullanıcılarını seçtiğiniz güzergâhın o anki durumu hakkında da bilgilendirebiliyor.

İPUCU POI eklentisi sayesinde yolunuzun üzerindeki en önemli otel, restoran ve benzin istasyonlarını görebilirsiniz. Daha fazla adres için ücretli paketi satın almalısınız.

Bilgi için: base.mapandguide.com

5 HDCLONE 3.2

İŞLETİM SİSTEMİ Win 98, 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Sabit diski klonlayın

HDClone, sabit diskinizi eksiksiz bir şekilde yedeklemenizi sağlıyor. Bu işlem daha yüksek kapasiteli bir disk edinen kullanıcıların işini kolaylaştırıyor. Oluşturduğunuz özel bir ön yükleme diski ile başlatacağınız aracın ücretsiz sürümü ATA, SATA ve eSATA disklerle uyumlu.

İPUCU Speed Check düğmesine tıklayarak bilgisayarınızdaki sürücülerin performansını ölçülebilir ve planlanan yedeklemenin süresi hakkında fikir edinebilirsiniz.

Bilgi: www.miray.de/home/index.html

6 ROOTKIT DETECTIVE 1.0

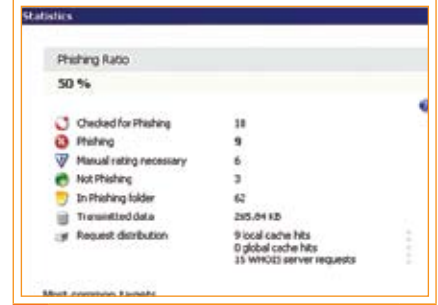
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP
DİL İngilizce

Tek tıkla güvendesiniz

McAfee tarafından geliştirilen Rootkit Detective hem bilinen, hem de yeni ortaya çıkan zararlıları tespit edebiliyor. Araç sonuç almak için gizli klasörleri ve Kayıt Defteri anahtarlarını kullanan Windows hizmetlerini gözden geçiriyor.

İPUCU Zararlılardan korunmanın ilk şartı Microsoft tarafından Windows'a yönelik hazırlanan güncellemeleri kurmak. Anti virüsler de olmazsa olmazlarından.

Bilgi için: <http://vil.nai.com/vil/stinger/rkstinger.aspx>

4 DELPHISH 1.0

İŞLETİM SİSTEMİ Win 95, 98, Me, 2000, XP
DİL İngilizce

Kimlik avı koruması

Outlook ve Outlook Express'in eski sürümleri kimlik avı (phishing) saldırılarına karşısında korunmaz. Delphish bu güvenlik açığının kapanmasını sağlıyor.

İPUCU Delphish diğer anti phishing araçlarından farklı olarak e-postalarınızı kendiliğinden kontrol etmiyor. Bu nedenle şüpheye düştüğünüzde bir kimlik avı girişimiyle karşı karşıya olup olmadığınızı anlamak için ilgili e-postayı işaretledikten sonra Check for Phishing'e tıklamalısınız.

Bilgi için: www.delphish.com

7 STAXRIP 1.0.0.1

İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Videoları sıkıştırın

StaxRip, MPEG2 biçimindeki videoları MPEG4'e dönüştürerek daha az yer kaplamalarını sağlıyor. Dolayısıyla bu araçla örneğin televizyon kartınızla kaydettiğiniz görüntüleri DivX, XviD ya da H.264 biçiminde saklayabilirsiniz. HD videolar için kullanabileceğiniz yeni MKV Container da araçla birlikte geliyor.

İPUCU En yüksek kaliteyi yakalamak için farklı encoder'ların sunduğu ayarlara küçük müdahalelerde bulunmanız şart.

Bilgi için: www.planetdvd.net

8 VIRTUALBOX 1.5.0
İŞLETİM SİSTEMİ Win 98, 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Windows çarpı iki

■ Kısa süre önce kurduğunuz Windows'u gereksiz Kayıt Defteri anahtarlarıyla ve DLL dosyalarıyla kirletmeden farklı yazılımları denemek istiyorsanız VirtualBox'tan yararlanabilirsiniz. Yazılım ilkinden farksız olarak çalışan ikinci bir sanal bilgisayar yaratıyor. VirtualBox'ın 1.5.0 sürümü öncüllerinden daha hızlı. Sanal bir PC oluşturmak için tek ihtiyacınız olan bu bilgisayarda kullanmak istediğiniz işletim sisteminin CD ya da DVD'si.

VirtualBox sunduğu sihirbazlarla kurulumu kolaylaştırıyor. Bu sayede birkaç dakika içerisinde sanal bir sabit disk oluşturabilir, ağ bağdaştırıcılarını ve USB bağlantılarını kullanılır hale getirebilirsiniz.

İPUCU 1 İşletim sistemini, örneğin ücretsiz bir yazılımı kurup kullandıktan sonra eski haline döndürmek için güvenlik noktalarından yararlanabilirsiniz. Bu özellik sayesinde gerektiğinde tek tıklamayla yaptığınız değişiklikleri geri alabilir ve sanal işletim sistemini yeniden başlatarak sıfırdan başlayabilirsiniz.

İPUCU 2 Kısa bir süre için bu sanal işletim sisteminden yararlanmayacaksanız *Pause* özelliğiyle onu bir çeşit uyku moduna geçirebilirsiniz. Bu moddan çıkmanız için 1-2 saniye yeterli olacaktır. Uyku modunun en büyük avantajı son derece değerli olan sistem kaynaklarını boş yere işgal etmemesi. Gerçek bilgisayarınızda kısa bir virüs taraması yapmak ya da performans gerektiren bir uygulama çalıştırmak istediğinizde *Pause*'a tıklamanız yeterli.

İPUCU 3 Mümkünse sanal diski, sabit diskteki farklı bir bölüm üzerinde yaratmanızı öneriyoruz. İşlem öncesinde diski ayrıca JKDefrag türü bir yazılımla birleştirin. Bu iki adım sistemin daha hızlı çalışmasını sağlayacaktır.

Bilgi için: www.virtualbox.org

9 SUMATRA PDF 0.7
İŞLETİM SİSTEMİ Win 98, 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Acrobat'tan daha hızlı

■ Vista yüklü test sistemimizde Adobe Acrobat Reader 8'in 130 sayfa uzunluğundaki bir PDF dosyasını açması yaklaşık 15 saniye sürdü. Açık kaynak kodlu PDF okuyucu Sumatra'da ise aynı PDF yaklaşık iki saniyede açıldı.

İPUCU Bu yüksek performanslı küçük aracı klavye kısayollarıyla daha hızlı kullanabilirsiniz. Kısayol listesine üreticinin web sayfasındaki Manual bağlantıyla ulaşabilirsiniz.

Bilgi: <http://blog.kowalczyk.info>

11 POWERFOLDER 2.0.2
İŞLETİM SİSTEMİ Win 98, 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Online sabit disk

■ Dosya paylaşmak artık daha kolay... PowerFolder ile internet ya da yerel ağ üzerinden dosya ve klasörlerinizi diğer kullanıcılarla paylaşabilirsiniz.

İPUCU Normalde PC'lerin her birinde yalnızca bir klasörü paylaşma açabilirsiniz. Ancak ufak bir hileyle bu kısıtlamayı ortadan kaldırmak mümkün. Bilgisayarınıza yazılımın ikinci bir sürümünü kurduğunuzda diğer dosyaları da paylaşma açabilirsiniz.

Bilgi için: www.powerfolder.com

10 ROCKETDOCK 1.3.5
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL Türkçe

MacOS makyajı

■ Apple MacOS'taki simge çubuğunu (Dock) Windows'a taşıyabilirsiniz. Rocketdock ile etkin durumdaki uygulamalara ait pencereleri işlevi açısından Vista Kenar Çubuğu'na benzeyen Dock'a doğrudan atabilirsiniz.

İPUCU Dock'ta genellikle görüldüğünden daha büyük olan yüksek çözünürlüklü simgeler kullanılıyor. Web sayfasındaki Extras bölümünde bu nitelikteki yüksek çözünürlüklü çok sayıda simgeye ulaşabilirsiniz.

Bilgi için: www.rocketdock.com

12 SPYWARE TERMINATOR 2.0
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP
DİL İngilizce

Casusları durdurun

■ Spyware Terminator, bilgisayarınızdaki tehlikeli malware'leri buluyor ve yok ediyor. Ücretsiz araç kimlik avı filtresi ve gerçek zamanlı koruma gibi ek özellikler sunuyor. Spyware Terminator ile zararlı yazılımları tek tıkla silebileceğiniz gibi, karantina klasörüne de taşıyabilirsiniz. Otomatik güncelleme aracı güncelliyor.

İPUCU Aracı diğer anti virüs yazılımlarıyla birlikte kullandığınızda hatalı uyarı mesajlarıyla karşı karşıya kalabilirsiniz.

Bilgi için: www.spywareterminator.com

AYIN İPUÇLARI

Kasım 2007

Windows

180

- 1- **Windows 2000, XP:** Fare kullanımının daha kolay hale getirilmesi
- 2- **Windows 2000, XP:** Sınırlı hesap altında Bilgisayar Yönetici haklarıyla yazılım kurma
- 3- **Windows 2000, XP Vista:** Geri Dönüşüm Kutusu'nun bilgisayar kapatılırken temizlenmesi
- 4- **Windows XP:** Daha güvenli kablolu ağ için şifreleme desteğinin etkinleştirilmesi
- 5- **Windows 2000, XP:** Yüksek CPU kullanımının nedeninin tespit edilmesi
- 6- **KISA İPUÇLARI:** Sistem: Media Player, Media Player, Windows Gezgini, Vista Gezgini, Sistem

Uygulamalar

184

- 7- **Office XP, 2003:** Dosya konumunun pano üzerinden eksiksiz kopyalanması
- 8- **Office 2007:** Sertifikaların neden olduğu can sıkıcı güvenlik uyarılarının aşılması

İletişim ve internet

184

- 9- **Google Metin & Tablolar:** Microsoft Office ile Google arasında eksiksiz dosya alışverişi
- 10- **Internet Explorer 7:** IE'nin yeniden güvenli bir şekilde çalışmasının sağlanması

Donanım

186

- 11- **Canon EOS-1D Mark III:** Otofokus ile daha net fotoğraf çekme
- 12- **Uzman ipucu:** Uydu alıcıya DVD yazıcı monte edilmesi

!Dikkat: Program kodlarının verildiği bölümdeki çizgiler bir program satırını diğerinden ayırıyor. Komut satırını bu çizgiye gelene kadar [Enter] tuşuna basmadan tam olarak yazın. Kodu yazarken boşluklara dikkat edin. Boşluklar kod içerisinde kırmızı nokta (» «) ile belirtiliyor.

Araçlar DVD'de: ipuçlarında adı geçen programları CHIP CD/DVD'de bulabilirsiniz.

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP, size sorunları kolayca çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor.

1 Windows 2000, XP

Fare kullanımının daha kolay hale getirilmesi

Fareyi çok az da olsa hareket ettirmeniz bile çift tıklamanın başarısız olmasına ve üzerine tıkladığınız simgenin masaüstünde farklı bir yere taşınmasına neden olabiliyor. Bu durum zamanla can sıkıcı bir hal alıyor.

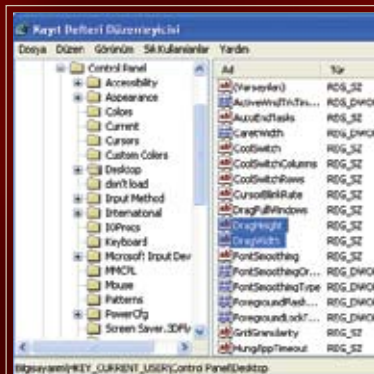
İPUÇU İşletim sisteminin ayarlarında değişiklik yaparak yüksek duyarlılık sorununu ortadan kaldırebilirsiniz. Kayıt Defteri'ne piksel cinsinden bir değer girerek Windows'un istemli ve istemsiz hareketleri birbirinden ayırmayı sağlayabilirsiniz. Bunun için **Başlat** menüsünden **Çalıştır**'a tıklayın ve açılan pencereden **regedit** komutunu çalıştırın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden **HKEY_CURRENT_USER \ Control Panel **

Desktop anahtarına geçin. Pencerenin sağındaki bölmeden **DragHeight**'a çift tıkladıktan sonra değeri 10 olarak değiştirin ve **Tamam**'a tıklayarak bu yeni düzenlemeye geçerlilik kazandırın. **DragWidth** değerini de aynı yöntemle 10 olarak değiştirin. Kayıt Defteri Düzenleyici'nden çıkın. Bu gelecekte daha az sorunla karşılaşmanızı sağlayacak. Artık fare işaretçisini istemeden on pikselden fazla kaydırmadığınız sürece hareket Windows tarafından çift tıklama olarak algılanacak. Normalde dört piksel olan bu değer özellikle yüksek çözünürlük ve fare duyarlılığında oldukça düşük. Değişikliğin geçerlilik kazanması için bilgisayarınızı yeniden başlatmanız gerekmiyor. Dolayısıyla bu ayarların konforunuzu artırıp artırmadığını hemen anlayabilir ve memnun değilseniz farklı değerleri deneyebilirsiniz.

2 Windows 2000, XP

Sınırlı hesap altında Bilgisayar Yönetici haklarıyla yazılım kurma

Yazılımlardan bazılarını eksiksiz bir şekilde kurmanın tek yolu kurulumu gerçekleştiren kullanıcının bilgisayar yöneticisi haklarına sahip olması. Normalde sınırlı bir hesapla çalıştığınızdan önce bu oturumu sonlandırmanız ardından da yönetici haklarına sahip bir hesapla oturum açmanız gerekiyor. Ancak bu, zaman alıcı bir işlem.

1 HASSAS Bu anahtarlar-
dan duyarlılık değerlerini
belirleyebilirsiniz.

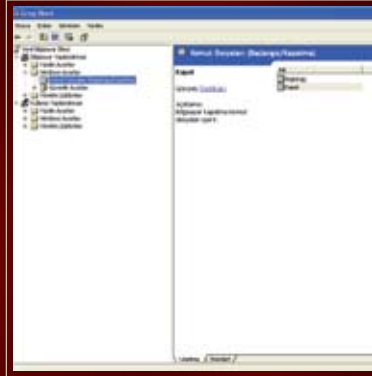
İPUCU Çalıştırılabilir dosyaları herhangi bir kullanıcı hesabı altındayken de doğrudan Bilgisayar Yöneticisi haklarıyla başlatabilirsiniz. İlgili dosyaya sağ tuşla tıkladığınızda karşınıza çıkan menüden *Farklı Çalıştır*'a tıklayın. Bu noktada bazı kısıtlayıcı unsurlarla karşılaşabilirsiniz. Çünkü kimi yazılımlarda birden fazla kurulum rutininin arkaya çalıştırılması gerekiyor. Dolayısıyla kurulumun sorunsuz bir şekilde tamamlanması için diğer rutinlerin de yönetici haklarıyla çalıştırılması şart. Ancak bu, Windows Gezgin'i'nin sunduğu alternatif yöntemle imkânsız. Neyse ki bu kısıtlamayı ortadan kaldırma şansına sahipsiniz. Öncelikle Windows Gezgin'i ya da Internet Explorer'ı yönetici hakları kullanarak açın ve kurulumu başlatın. Her iki araç da bu görev için son derece elverişli.

Windows Explorer: Hazırlık olarak aracı bir kez yapılandırmanız yeterli. Bunun için bir yönetici hesabıyla oturum açın ve Windows Gezgin'i'nde / *Araçlar / Klasör Seçenekleri*'ne tıklayın. Görünüm sekmesine geçin ve "Klasör,, pencerelerini ayrı bir işlemde başlat seçeneğine onay işareti ekleyin. *Uygula* ve *Tamam*'a tıklayın ve daha sonra normalde kullandığınız sınırlı hesapla oturum açın. Ayarlardaki değişiklik, Windows'un her Windows Gezgin'i penceresini ayrı bir bellek alanında çalıştırmasını sağlıyor. *Başlat / Tüm Programlar / Donatılar* menüsünde parmağınızı [Shift]'ten uzaklaştırmadan Windows Gezgin'i'ne sağ tuşla tıklayın ve açılan menüden *Farklı Çalıştır*'ı seçin. Farklı Çalıştır iletişim penceresinden Aşağıdaki Kullanıcı'yı işaretleyin ve Kullanıcı adı alanından yönetici hesabını işaretledikten sonra Parola'ya gerekli bilgiyi girin. Daha sonra *Tamam*'a tıklayın. Ekrana gelen Windows Gezgin'i penceresi, kurulum için gereken tüm haklara sahip. Yani başlatacağınız kurulum, sorunsuz olarak tamamlanacak.

Internet Explorer: Windows'la birlikte gelen internet tarayıcı da kurulum başlatmak için kullanılabilir. Internet Explorer'ı tıpkı Windows Explorer'da

2 İZİNLI Bu komutla internet tarayıcınızı yönetici haklarıyla başlatabilirsiniz.

3 TEMİZLİK YARDIMI Kapanıştaki komutları burdan tanımlayabilirsiniz.

olduğu gibi yönetici haklarıyla başlatın ve adres satırına "C" komutunu girdikten sonra [Enter]'a tıklayın. Windows 2000 altında normalde olduğu gibi sabit diskteki klasörler arasında gezinebilirsiniz. XP'de ise ayrı bir Windows Gezgin'i penceresi açılacak. Her iki durumda da kurulum nesne menüsü üzerinden yönetici haklarıyla başlatılabilir.

Dikkat: Kurulum sonrasında Internet Explorer ya da Windows Gezgin'i penceresini kapatmayı unutmayın. Aksi halde tanınan yönetici hakları, sistem açısından önemli bir güvenlik riski oluşturabilir.

3 Windows 2000, XP Professional, Vista

Geri Dönüşüm Kutusu'nun bilgisayar kapatılırken temizlenmesi

Nadiren boşalttığınız Geri Dönüşüm Kutusu yine önemli miktarda dosya içeriyor. Bu durum yalnızca disk alanının boş yere işgal edilmesine değil, aynı zamanda silinen dosyaların geri yüklemesine de neden oluyor. Dolayısıyla güvenlik açısından bir risk oluşuyor.

İPUCU Windows, Geri Dönüşüm

Kutusu'nu bilgisayar kapatılırken otomatik olarak temizleyebiliyor. Bunun için Disk Temizleme aracından yardım alabilirsiniz. Öncelikle aracı yalnızca Geri Dönüşüm Kutusu'nda yer alan dosyaları silecek şekilde yapılandırın. Doğru parametrelerle Disk Temizleme'nin başlatıldığında görevini can sıkıcı bildirimler olmadan arka planda yerine getirmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için *Başlat* menüsünden *Çalıştır*'a tıklayın ve

```
Cleanmgr /sageset:1
```

komutunu çalıştırın. Vista'da aynı komutu doğrudan arama satırı üzerinden çalıştırma şansına sahipsiniz. 1, komut setlerini birbirinden ayırmak için kullandığınız rastlantısal bir sayı. Windows [Enter]'a tıkladığınızda Disk Temizleme Ayarları penceresini ekrana getirecek. Buradan tüm kutuların onay işaretlerini kaldırın ve yalnızca Geri Dönüşüm Kutusu'nun işaretlendiğinden emin olun. *Tamam*'a tıklayarak yeni ayarları kaydedin. Bir sonraki adımda Windows'un Disk Temizleme aracının bilgisayar kapatılırken başlatılmasını sağlamalısınız. *Başlat* menüsünden *Çalıştır*'a tıklayın ve gpedit.msc komutunu girdikten sonra *Tamam*'a tıklayın. Ekrana gelen Grup İlkesi Nesne Düzenleyicisi penceresinden *Kullanıcı yapılandırması / Windows Ayarları / Komut Dosyaları (Başlangıç/Kapatma)*'ya tıklayın. Pencerenin sağındaki alandan *Kapat*'a çift tıkladıktan sonra ekrana gelen iletişim penceresinden *Dosyaları Göster*'e çift tıklayın. Shutdown'da *Dosya / Yeni / Metin Belgesi* ile bir dosya oluşturun ve bu dosyaya GDK.cmd adını verin. Üzerine sağ tıklayarak dosyayı açın ve içerisine

```
cleanmgr /sagerun:1
```

komutunu girin. Önceden tanımladığınız komut setine ait değeri kullandığınızdan emin olun ve dosyayı kaydedin. Daha sonra yeniden Kapat Özellikleri iletişim penceresine geçin ve buradan →

Ekle'ye tıklayın. Bir sonraki iletişim penceresinden Gözet'a tıklayın ve GDK.cmd dosyasını işaretledikten sonra Aç'a tıklayın. Tamam ile iletişim penceresini kapatın ve Uygula ve Tamam komutlarıyla değişikliklere onay verin.

4 Windows XP

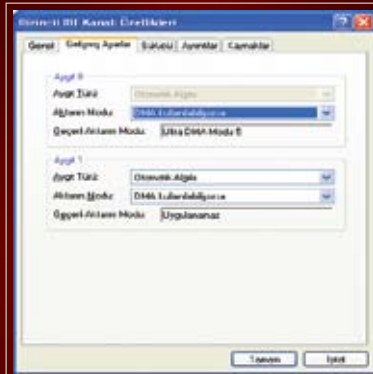
Daha güvenli kablosuz ağ için şifreleme desteğinin etkinleştirilmesi

Kablosuz ağların birçoğu daha önceden de olduğu gibi yeterince güçlü olmayan WEP şifrelemesiyle korunuyor. Yeni bir kablosuz ağ yönlendiricisi satın aldıysanız daha güvenli olan WPA2'den yararlanabilirsiniz. Ancak Windows normalde bu standardı etkinleştirmenize izin vermiyor.

İPUÇU İster dizüstü bilgisayarınızda entegre kablosuz ağ çözümü olsun, isterse PC'ye bağlanan USB ya da PCI kablosuz ağ kartı... WLAN kartlarını iki farklı şekilde yapılandırabilirsiniz. Bunlardan ilki üretici tarafından geliştirilen yazılım, örneğin Intel PROSet, diğeri ise doğrudan Windows üzerinden gerçekleştiriliyor. Kablosuz ağ kartının WPA2 standardını desteklemesi durumunda donanım üreticisinin geliştirdiği yazılım üzerinden sorunsuz bir şekilde bu güçlü şifrelemeden yararlanmaya başlayabilirsiniz. Windows üzerinden doğrudan bağlantı için ise sistemde, bir sistem güncellemesi yapmanız gerekiyor. Bunun için <http://support.microsoft.com/kb/917021/tr> adresinden Doğrulama sonrasında indirebileceğiniz Kablosuz İstemci Güncellemesi'ne ihtiyacınız olacak. Güncellemeyi indirmek ve kurmak için

4 GÜVENLİ Bu güncelleme Windows'un WPA2'yi desteklemesini sağlar.

5 FRENLEMİYİN Denetleyici sürücüsünü yeniden kurarak DMA'yı etkinleştirin.

orijinal bir Windows'un yanı sıra Service Pack 2 de şart. Kurulumu tamamladıktan sonra bilgisayarınızı yeniden başlatın. Artık kablosuz ağ özelliklerinden kimlik doğrulama için WPA2'yi seçebileceksiniz. WPA2, güçlü bir şifreleme algoritması olan AES'in (Advanced Encryption Standard) de yardımıyla kablosuz ağlar için WEP'ten çok daha güvenli bir ortam sağlıyor. WPA2 ayrıca Hotspot'lara erişimi kolaylaştırıyor. Bilgisayar birden fazla SSID'yi tanıyor ve kullanabiliyor. Bu sayede bir kablo-

suz ağa bağliken diğerinde oturum açabiliyor. Dolayısıyla farklı ağlar arasında geçiş kolaylaşıyor ve bağlantı kalitesinde bir iyileştirme sağlanıyor. WPA2'den yararlanmak için hem kablosuz ağ yönlendiricinizin hem de bilgisayarınızdaki ağ kartının WPA2 desteği sunması gerekiyor.

5 Windows 2000, XP

Yüksek CPU kullanımının nedeninin tespit edilmesi

Bilgisayarınız sürünüyor. İşlemciniz yüksek sistem yükü nedeniyle güç anlar yaşıyor ve bilgisayarınızda hiçbir iş yapamayacak hale geliyorsunuz. Sorunun nedeni nedir?

İPUÇU Aşırı yüksek işlemci kullanımının olası nedenlerinden biri sabit disk erişimindeki bir sorun olabilir. Altı hatalı aktarım denemesinden sonra IDE/ATAPI sürücüler hızı kademeli olarak son derece yavaş ve eski bir mod olan PIO'ya indiriyor ve sonrasında yeniden değiştirmiyor. Sorunun kaynağı manyetik diskteki hatalı sektörler olabilir.

Bilgisayarınızın yeniden hızlı DMA modunda çalışması için ilgili denetleyiciyi geçici olarak kaldırmalısınız. Bilgisayarınızı yeniden başlattığınızda Windows onu yeni bir donanım olarak tanıyacak ve gerekli sürücüler kurduktan sonra standart ayarları etkin hale getirecek. [Windows]+[Pause] tuş bileşimi ile Sistem Özellikleri penceresini açın ve Donanım / Aygıt Yöneticisi'nden IDE ATA/ATAPI denetleyiciler'in yanındaki artıya tıklayın. İlgili denetleyiciye ya da IDE kanalına çift tıklayın. →

6 KISA İPUÇLARI

Sistem: Başlat / Çalıştır menüsünden fsmgmt.msc komutunu çalıştırmak için Tamam'a tıklayarak Paylaşılan Klasörler'i yönetebilirsiniz.

Media Player: CD / DVD'deki belirli bir parça ya da bölüme en hızlı şekilde geçiş için [Ctrl]+[F] ile ileri [Ctrl]+[B] ile geri gidebilirsiniz.

Media Player: CD ya da DVD oynatırken [CTRL]+[Shift]+[F] ile ileri [CTRL]+[Shift]+[B] tuş birleşimiyle geri sarabilirsiniz.

Windows Gezgini: Araçlar / Klasör Seçenekleri / Genel'den Windows klasik klasörlerini kullan ile ortak görümlerini engelleyebilirsiniz.

Vista Gezgini: [Shift]'i basılı tutarken sağ tuşla klasör adına tıkladıktan sonra nesne menüsü üzerinden Komut penceresini buradan aç'ı seçebilirsiniz.

Sistem: Çalıştır'dan rundll32 keymgr.dll, KRShowKeyMgr ile depolanan ağ oturum açma bilgilerine ulaşabilirsiniz.

Gelişmiş Ayarlar sekmesinden bu IDE kanalı için hangi aktarım modunun etkinleştirildiğini öğrenin. Daha sonra Sürücü sekmesine geçin ve *Kaldır*'a tıklayın. *Tamam* ile işleme onay verin. Sonrasında bilgisayarınızı yeniden başlatın.

Sorun sabit diskin bağlı olduğu IDE kabloındaki bir hatadan kaynaklanabilir. İhtimallerden biri de sabit diskin jumper ayarlarının yanlış yapılmasıdır. Otomatik seçimi amaçlayan Cable Select yerine duruma uygun olarak Master ya da Slave'in seçildiğinden emin olun.

7 Office XP, 2003

Dosya konumunun pano üzerinden eksiksiz kopyalanması

Üzerinde çalıştığınız Office belgesinin konum bilgisinden başka bir uygulamada girmek istiyorsunuz. Çünkü karmaşık klasör yapıları söz konusu olduğunda yazım hatası yapmamanız son derece güç.

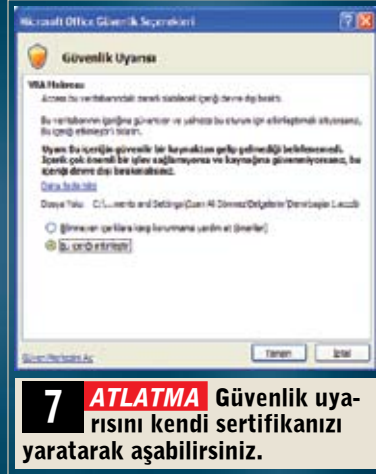
İPUCU Belgenin konumunu girmek yerine kopyalayın. Bunun için kullanabileceğiniz doğru araç Office'e entegre edilen web simge çubuğu. Aracı görüntülemek için *Görünüm / Araç Çubukları*'ndan Web'i seçin. Söz konusu çubuğun üzerinde internet adresi girmek için kullanabileceğiniz bir alan mevcut. Bu alan standart olarak üzerinde çalıştığınız dosyanın adını ve konum bilgisini eksiksiz olarak ekrana getiriyor. Bu bilgiyi işaretledikten sonra [CTRL]+[C] tuş bileşimiyle panoya taşıyabilirsiniz.

8 Office 2007

Sertifika'nın neden olduğu can sıkıcı güvenlik uyarılarının aşılması

Office 2007'ye geçtikten sonra eski belgelerinizle sorun yaşamaya başladınız. Örneğin eski bir Access dosyasını açmaya başladığınızda veri tabanında bazı öğeler devre dışı bırakılıyor. İçeriği etkinleştirmek için Seçenekler menüsüne başvurmanız gerekiyor.

İPUCU Office'in yeni sürümünün onları görüntüleyebilmesi için VBA içerikli

belgelerin dijital olarak onaylanması gerekiyor. Buna karşın yerel kullanım için kendi sertifikalarınızı yaratmak elinizde. Bunun için *Başlat / Tüm Programlar / Microsoft Office / Microsoft Office Araçları / VBA Projeleri için Dijital Sertifika*'ya tıklayın. Sertifikanızın Adı alanına bir isim girin ve *Tamam*'a tıklayın. Şimdi de belge, tablo ve veri tabanlarındaki VBA projelerini bu dijital sertifika ile ilişkilendirmelisiniz. Bu işlemi bir Access veritabanı örneğinde şu şekilde gerçekleştirebilirsiniz:

Veri tabanını açın ve *Seçenekler*'e tıklayın. Yararlanmak istediğiniz seçeneği etkinleştirin. Daha sonra *Veritabanı araçları*'ndan *Visual Basic*'e tıklayın. Daha sonra modülü seçin ve herhangi bir nesneyi açın. *View* menüsünden *Project Explorer*'ı görüntüledikten sonra ilgili VBA projesini işaretleyin ve *Tools*'tan *Digital Signature*'ı açın. Daha sonra *Seç*'e tıklayın ve VBA projesi için kullanacağınız sertifikayı işaretledikten sonra *OK* ile seçiminize onay verin. İletişim penceresini, *Visual Basic*'i ve yazılımı sonlandırın. Veritabanını yeniden açtığınızda da son bir kez *Seçenekler*'e tıklamanız gerekecek. Microsoft Office Güvenlik Seçenekleri iletişim penceresinde bu kez imza bilgisi de ekrana gelecek. Aynı kaynaktan gelen tüm belgelerin güvenilir olarak sınıflandırılmasını sağladıktan sonra *Tamam*'a tıklayın. Veritabanını yeniden çağırdığınızda sorun ortadan kalkmış olacak.

9 Google Belgeler & E-Tablolar

Microsoft Office ile Google arasında eksiksiz dosya alışverişi

Metin ve tablolarımızı kabataslak da olsa hazır hale getirdiniz. Şimdi de Word ve Excel'de hazırladığımız bu belgeleri internet üzerinden diğer kullanıcılarla paylaşmak istiyorsunuz.

İPUCU Google Belgeler & E-Tablolar, Microsoft Office'in yerini eksiksiz olarak dolduramasa da, hazırladığınız belgelerde internet üzerinden ortak çalışma fırsatı sunuyor.

Sınırlamalara dikkat etmek: Dosya gönderimi sırasında Google'ın getirdiği kısıtlamaları dikkate almalısınız. Örneğin Office 2007 ile gelen yeni biçim bu yazı hazırlanana dek desteklenmiyordu. Bu nedenle söz konusu sürümü kullanarak hazırladığınız belgeleri *Dosya / Farklı Kaydet* menüsü üzerinden Kayıt Türü alanında örneğin Word 97-2003 Belgesi olarak kaydetmelisiniz. Google, boyut ve miktar konusunda da bir takım kısıtlamalar getiriyor. Metin dosyaları maksimum 500 KB büyüklüğünde olabiliyor. E-Tablolar'da 1 MB'lık boyutun yanı sıra 10000 satır, 256 sütun, 50000 hücre ve 20 sayfa gibi kısıtlamalar getiriyor. Dev arama motoru Google, kullanıcılarına toplamda 1000 metin, 1000 resim ve 200 tablo saklama imkanı tanıyor.

Göndermek: Dosyayı aktarmak için <http://docs.google.com> adresine gidin ve hesap bilgilerinizi kullanarak oturum açın. *Karşıya Yükle*'ye tıklayın. Bir sonraki iletişim penceresinden *Gözet*'i seçin. Göndermek istediğiniz dosyayı bilgisayarınızda bulun. HTML ve düz metin dosyalarının yanı sıra

DOC, RTF, SXW ve ODT belgeleleriyle XLS, ODS ve CSV biçimlerdeki tablolar destekleniyor. *Dosya yükle*'ye tıklayarak belgenin Google'a gönderilmesini sağlayabilirsiniz.

Alternatif olarak birden fazla dosyayı e-posta üzerinden bir defada Google'a gönderebilirsiniz. Bunun için dosya göndermek için kullandığınız pencerenin en alt kısmında yer alan benzersiz e-posta adresinden yararlan-

nabilirsiniz. Google'ın çevrimiçi Office paketi bu yolla yalnızca metin dosyalarını alabiliyor.

İndirmek: Çevrimiçi belgeleri indirmek için de iki farklı yol izleyebilirsiniz. Bunlardan ilki Dosya menüsünde yer alan dışa aktar seçeneklerinden kullanmak istediğiniz dosya biçimine ilişkin seçeneğe tıklamak. Daha sonra ekrana gelen Dosya Yükleme penceresinden *Kaydet*'e tıklayarak sabit diskte dosyanın saklanacağı konumu belirleyebilirsiniz. İkinci seçenek ise Google Belgeler & E-Tablolar'ın başlangıç sayfasına dönmek ve dosya ya da dosyaları işaretleddikten sonra yukarıdaki Diğer Eylemler seçeneğinden bir dosya biçimi seçmek.

10 Internet Explorer 7 IE'nin yeniden güvenli bir şekilde çalışmasının sağlanması

Internet Explorer alışık olmadığınız şekilde başlıyor ve sık sık çöküyor. Bu durumu değiştirmek ve yeniden sorunsuz bir şekilde sürf yapmak istiyorsunuz.

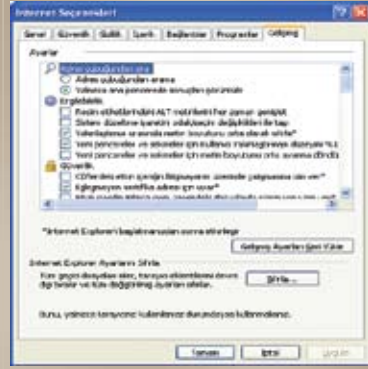
İPUÇU Benzer durumlarda hatanın nedenini bulmak son derece zor. Birkaç hile ve müdahaleyle internet tarayıcınızı yeniden kararlı hale getirebilirsiniz.

Giriş sayfasını gözden geçirmek: Sorunun giriş sayfasından kaynaklanıp kaynaklanmadığını öğrenmek için *Başlat / Çalıştır* menüsü üzerinden `iexplore about:blank` komutuyla Internet Explorer'ı boş bir sayfayla başlatın. Tarayıcı bu kez sorunsuz bir şekilde başlıyorsa *Araçlar / İnternet Seçenekleri / Genel* menüsünde Giriş Sayfası alanını boş bırakın ya da bir öncekinden farklı bir siteyi tercih edin.

Eklentileri devre dışı bırakmak: İnternet tarayıcının başlatılması kısmen başarısız oluyorsa sorun bir eklentiden kaynaklanıyor olabilir. Bu durumda Eklenti yok modunu tercih edebilirsiniz. Bunun için *Başlat / Tüm Programlar / Donatılar / Sistem Araçları / İnternet Explorer (Eklenti Yok)*'a tıklamalısınız. İnternet tarayıcınız bu şekilde sorunsuz çalışıyorsa problemleri

9 OFFICE Google'daki belgelerinizi MS Office'e aktarın.

10 SON ÇARE IE'deki sorunları orijinal ayarlara dönerek çözün.

eklentiyi bulmanız gerekecek. *Araçlar / Eklentileri Yönet / Eklentileri Yönet veya Devre Dışı Bırak* menüsüne girin. Yukarıdaki başlık çubuğundan *Durum*'a tıklayın ve ilk etkin eklentiyi seçtikten sonra *Ayarlar* alanından Devre dışı bırak'ı seçin. Daha sonra Internet Explorer'ı yeniden başlatmayı deneyin. Sorun ortadan kalkmadıysa aynı işlemi sonuca ulaşmaya dek diğer eklentiler için de tekrar edin. Test ettiğiniz eklentileri yeniden etkinleştirmeyi unutmayın.

Gereksiz verileri silmek: İnternet tarayıcı geçmişini, geçici internet dosyalarını ve form verilerini silmelisiniz. Sorun bunlardan da kaynaklanıyor olabilir. Bunun için *Araçlar* menüsünden *Gözetleme geçmişini sil*'e tıklayabileceğiniz gibi yine *Araçlar*'da *İnternet Seçenekleri*'nden *Genel / Gözetleme Geçmişi'ndeki Sil*'i de kullanabilirsiniz. Gözetleme geçmişini sil penceresindeki farklı dosya türlerine sırayla tıklayın ve *Evet*'e tıklayarak gereksiz verileri silin. İnternet seçeneklerine Denetim Masası üzerinden de ulaşabilirsiniz.

Ayarları geri almak: Çabalarınızın mey-

vesini vermediyse İnternet Explorer'ı orijinal ayarlarına geri döndürebilirsiniz. Bunun için *İnternet Seçenekleri*'ni açın ve *Gelişmiş* sekmesinden *Sıfırla*'ya tıklayın. *Tamam*'ı seçtiğinizde tüm geçici dosyalar silinecek, eklentiler devre dışı bırakılacak ve değiştirilen ayarlardaki değişiklikler geri alınacak.

11 Canon EOS-1D Mark III Otofokus ile daha net fotoğraf çekme

Autofokus özelliğinden yararlanmak isteyen Canon EOS-1D Mark III sahiplerini kötü bir sürpriz bekliyor. Bu DSLR fotoğraf makinesi durağan ve hareketli objeler karşısında ofofokus konusunda zaman zaman zor anlar yaşıyor ve fotoğrafçılarda hayal kırıklığı yaratıyor. Kusursuz netlikteki çekimler ancak manuel ayarlarla mümkün oluyor

İPUÇU Canon EOS-1D Mark III'ün son derece hızlı çalışan ofofokus özelliği bazı durumlarda başarısız bir performans sergiliyor. Şeytan bir kez daha ayrıntıda yani Canon'un amiral gemisi olan bu fotoğraf makinesinin yazılımında. Genel olarak yeni bir fotoğraf makinesinde sorun yaşadığınızda üreticinin internet sayfasına göz atmanız ya da teknik destek sayfaları üzerinden bu sorunun bir firmware güncellemesiyle giderilip giderilemeyeceğini sormanız gerekiyor. Canon da bu duruma hemen müdahale etmiş ve bu ve bazı diğer sorunları ortadan kaldıran yeni bir firmware geliştirmiş durumda. Yazılımın yeni sürümünü <http://web.canon.jp/imaging/eos1dm3/firmware.html> adresinde bulabilirsiniz. Firmware'i EOS-1D Mark III'e atmak için onu yukarıdaki internet sayfasından indirdikten sonra bir CF ya da SD bellek kartına kopyalayın ve kartı fotoğraf makinesine yerleştirdikten sonra menüden *Firmware Update*'i seçin ve OK ile seçiminizi onaylayarak sonraki adımlara geçin. Son onay, gerçek güncelleme işleminin başlatılmasını sağlayacak.

Dikkat: Yazılım güncellemesi hiçbir şekilde kesintiye uğramamalı. Bu amaçla fotoğraf makinenizi işlem sırasında şarj cihazına bağlı olmalı. ■

12 UZMAN İPUCU: Uydu alıcıya DVD yazıcı monte edilmesi

Küçük bir müdahaleyle Dreambox uydu alıcınıza yeni özellikler ekleyebilir, onun DVD oynatmasını ve hatta yazmasını sağlayabilirsiniz.

■ Uydu alıcı, DVD kaydedici, müzik seti... Oturma odanızda televizyonun yanı başındaki küçük, gri bir kutuyla tüm bunları gerçekleştirebilirsiniz. Dreambox, uzman kullanıcılar tarafından öncelikli olarak tercih edilen uydu alıcılardan biri. Özel bir kitle 7000S ve 7020Si gibi modelleri dizüstü bilgisayarlarda kullanılan ince DVD yazıcılarla takviye edebilirsiniz. Bu sayede DVD oynatma ve kaydetme işini harici DVD oynatıcınızdan alıp uydu alıcınıza bırakabilirsiniz. Cihaza DVD kaydedici özelliğini kazandırmak yaklaşık olarak 150 Euro'ya mal oluyor. Bu rakam standalone DVD kaydedicilerle karşılaştırıldığında makul seviyelerde.

Dreambox'ın yeni sürücüyü erişebilmesi için montaj öncesinde yeni firmware'i cihaza yüklemelisiniz. DVD oynatma özelliği www.dreamboxworld.com gibi adreslerde yer alan açık kaynak kodlu firmware Gemini 4.0 tarafından destekleniyor. Firmware'in kurulumunu tamamladıktan sonra yazılımı gelen DreamDVD eklentisini Blue Panel üzerinden seçip kurabilirsiniz. Dreambox bu sayede DVD oynatabilecek hale geliyor. Yazma eklentisini de sonradan web'den indirmek mümkün.

Dikkat: Garanti konusunda herhangi bir sorun yaşamamak için gerektiğinde cihazı eski haline getirmeniz ve orijinal firmware'i yüklemeniz gerekebilir.

Neler gerekiyor:

- Yıldız tornavida
- Dreambox 7000 Serisi DVD kit , (İçindekiler: Ön panel , sürücü çerçevesi ve kazağı),
- IDE kablosu, Slim DVD yazıcı , (Örneğin NEC 7543A, LG GSA-T10N)

1 Dreambox'ı açmak

Kasasını açmadan önce Dreambox'ınızın elektrikle bağlantısını kesin. Kenarlardaki ve arka yüzdeki sekiz vidayı yıldız tornavidanızla çıkarın. Ardından kapağı kaldırabilirsiniz.

2 Ön paneli ve sabit disk çıkarmak

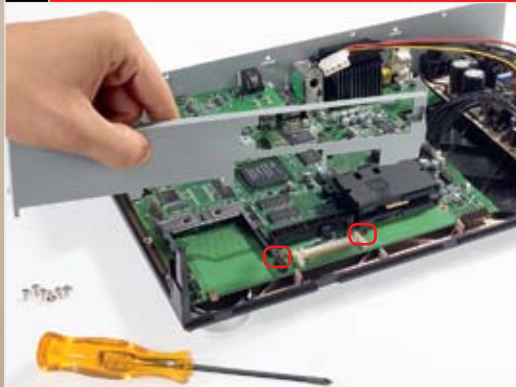
Kenarlardaki tırnaklara bastırarak ön paneli kasadan ayırın. Ekranın kablosunu çıkarırken dikkatli olun. Sabit diskin yanındaki dört vidayı çıkardıktan sonra paneli sökün.

3 Ön paneli değiştirmek

Eski paneldeki ekranı DVD sürücüsü için tasarlanan yeni ön panele yerleştirmek üzere sökün. Bunun için üç vidayı sökmeniz gerekiyor. Ekranı yeni panele monte edin.

4 Sabit disk çerçevesini çıkarmak

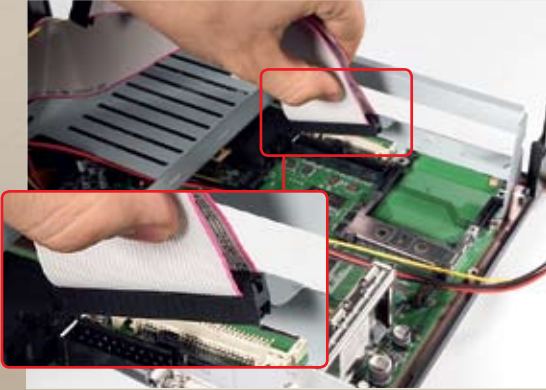
Sabit diski tutan eski metal çerçeveyi çıkarmak ve slim DVD sürücüsü ile kullanılacak yeni çerçeveyi yerleştirmek için anakart üzerindeki iki vidaya daha müdahale etmelisiniz.

5 Yeni sabit disk çerçevesini monte etmek

Aynı yere optik sürücüye göre tasarlanmış yeni çerçeveyi yerleştirin ve anakart üzerine vidalayın.

6 IDE kablosunu yerleştirmek

Sürücüyü yerleştirmeden önce beraberinde gelen IDE kablosunu bağlamalısınız. Her zamankinden farklı olarak anakarta bağlantı için ortada yer alan yuvanın kullanılması sizi şaşırtmasın.

7 Sürücüyü monte etmek

Optik sürücüyü çerçevenin solundaki alana yerleştirin ve IDE kablosunu bağlayın. Optik sürücü için jumper'ın Cable Select seçimine, sabit disk için Slave seçimine uygun şekilde yerleştirildiğinden emin olun.

8 Dreambox'ı monte etmek

Sürücüyü yerleştirdikten sonra kapağı yeniden vidalayın. İşlem tamam! Dreambox'ınız artık DVD'lere de hükmedebiliyor.

Hedef kitle böyle yakalanmaz!

CHIP okurunu tanımiyorsanız işiniz zor tabii...

CHIP okuru sadece "CHIP Okuru" değildir. O, aynı zamanda bir girişimci ruh, bir trendsetter, bir moda takipçisi, bir maceracı, bir teknoloji avcısı, bir sporsever, bir stil sahibi, bir iletişim kurdu ya da bir vizyonerdir... Yani CHIP okuru, Türkiye'dir; CHIP'te çıkan ilanlar Türkiye'ye ulaşır. CHIP kaliteli anlayışı ve özenli yayıncılığı ile okurları için tam bir referans kaynağıdır. O yüzden CHIP'te çıkan ilanlar tam hedefini vurur, yüksek etkilime gücüne sahiptir.

Ayın web siteleri

Beğendiğiniz web sitelerini CHIP okurlarıyla paylaşmak istiyorsanız, adreslerini websiteleri@chip.com.tr e-posta adresine gönderin.

www.uzmantv.com

Uzman TV, tepeden tırnağa kaliteli ve nereden bakarsanız bakın büyük bir emek verilerek hazırlandığı her halinden belli olan bir web sitesi. Sitenin genel amacı merak ettiğiniz her türlü sorunun cevabını uzmanından “izleyerek” öğrenmenizi sağlamak. Hukuk, sanat, sağlık, güzellik, yaşam, teknoloji, müzik, kariyer, evcil hayvanlar ve daha sayamadığımız birçok kategori ve bu kategoriler altında yer alan onlarca başlıkta, her biri kendi alanında uzman kişilerce yanıtlanan soruların cevaplarını izleyebiliyorsunuz. Örneğin; “Yeni başlayanlar için dağcılık” konusunda Nasuh Mahruki acemi dağcılara yol gösterirken, “Baş dönmesinin nedenleri”ni bir iç hastalıkları uzmanından dinleyebiliyorsunuz..

www.jiklet.com

Jiklet.com, tasarım, teknoloji, sinema, reklâm filmleri, fotoğraf ve daha bunların dışında sayabileceğimiz birçok kategori altında toplanmış ilginç ürünler ve tavsiyeler bulabileceğiniz bir web sayfası. Site, kendini bu dallarla ilgilenen insanlara tanıtmak isteyen ziyaretçilerine de fikir ve çalışmalarını yayınlama fırsatı sunuyor. Yaratıcılığın neler yaptırıldığını görmek isteyenlere bu siteyi öneriyoruz.

www.bebek.com

Bebek sahibi olmak için karar veren ailelerin ilk yaptıkları şeylerden biri de bebek gelişimi ve bakımı hakkında bilgilendirici kaynaklara başvurmaktır. Bebek.com, içerdiği doyurucu ve geniş bilgi arşiviyle kaynak arayan ailelerin mutlaka ziyaret etmeleri gereken bir web sayfası. Sitede bebeğin doğumundan, bakımına ve gelişimine kadar merak ettiğiniz birçok konuda bilgiye ve cevaba ulaşabilirsiniz.

www.muglabisiklet.com

Muğla Belediyesi ve Muğla Gençlik Spor İl Müdürlüğü'nün bisiklet platformu olan bu site, bisikletin günlük yaşam içine yerleştirilmesini hedefliyor. Sağlık ve çevre sorunlarının çözülmesinde bisikletin ciddi bir alternatif olduğunu her fırsatta vurgulayan sitede bisiklet sporuyla ilgili teknik bilgiler ve katılmak isteyenler için çeşitli organizasyonlar ile ilgili duyurular yer alıyor.

www.otomobilmagazetesi.com

Otomobil dünyası birçok kişinin yakından takip ettiği ve oldukça ilgi gören bir sektör. Sıfır otomobil fiyatlarının, geçmişe oranla makul fiyatlara indiği günümüzde, bu sektörü yakından takip etmek isteyen kullanıcılar, Otomobil Gazetesi web sayfasını ziyaret edebilirler. Sitede, otomobil dünyasından son haberler, kampanyalar ve foto galeri gibi birçok bölüm bulunuyor.

www.oyumsana.com

Ziyaret ettiğimiz web sayfalarında genelde gündemde olan konular hakkında karışımıza birçok anket çıkıyor. Bazen şampiyon kim olacak, bazen de ülkemizi kim yönetecek gibi sorulara cevap veriyoruz. Oyumsana.com'da, site üyelerinin her geçen gün yenisini eklediği birçok anket bulunuyor. Siteyi ziyaret ederek birbirinden ilginç anketlere katılabilir, kendi anketinizi oluşturabilirsiniz.

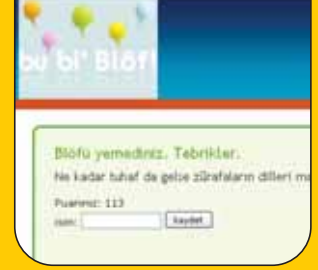
www.eanlat.com

Eğer anlatacak bir hikayeniz varsa, bunu başkalarıyla paylaşmak ve üzerinde konuşmak istiyorsanız, Eanlat.com web sitesi bu isteğinizi gerçekleştirebileceğiniz bir ortam. Amaçlarını, "İnsanların yaşamlarının içine girip, film sahnesi tadındaki kısımlarını, herkesle paylaşılmasına vesile olmak." diye özetleyen web sayfasında, birçok hikayeye ulaşabilir, fikrinizi belirtirbilirsiniz.

www.yazilar.net

Yazilar.net web sayfası, yaşam, aşk, tarihi, trajikomik, röportaj, efsane, edebi gibi bu satırlara sığdıramayacağımız birçok kategori altında yüzlerce makaleyi derleyerek ziyaretçilerine sunuyor. Özellikle "efsane" bölümünde yer alan yazılar hayli ilginç ve bir o kadar da eğlendirici. Site anasayfasında ise, editörün seçimi, son eklenenler ve en çok okunan makaleler listeleniyor.

www.bubiblof.com

"Olimpiyat Altın Madalyası içindeki altın oranı%90'dır". Sizce bu gerçek bir bilgi mi yoksa blöf mü? "Bu bi blöf" web sayfasında buna benzer sorulara yanıt vermeniz ve doğru bilgi mi yoksa bir blöf mü olduğunu bulmanız gerekiyor. Tahminleriniz isabetli oldukça puan alıp skor tabelasına girebiliyorsunuz. Bu arada, "Olimpiyat Altın Madalyası içindeki altın oranı sadece %3'dür".

www.yazilimuzmani.com

YazilimUzmani.com, 2006 yılında, özellikle .Net teknolojisi kullanan yazılımcıları ortak bir platformda buluşturup, sorunlarını çözmek için kurulmuş bir web sayfası. Site içeriğinde, .NET Framework, ASP.NET, ADO.NET, SQL Server, Yazılım Mimarisi, Mobil Teknolojiler gibi kategoriler altında, profesyonel yönetici ve editörler tarafından kontrol edilmiş birçok makale yer alıyor.

www.secretcv.com

Secretcv.com iş arayanlarla eleman arayan firmaları online ortamda buluşturan bir insan kaynakları sitesi. İş arayanlar Secretcv.com'da oluşturdukları CV'leri ile kariyerlerini profesyonel olarak yönetme şansı elde edebiliyorlar. Üyelik ve daha sonra yararlanacağınız hizmetler için herhangi bir ücret talep etmeyen site, firmalar ve iş arayanları en doğru şekilde buluşturmayı hedefliyor.

www.22dakika.org

Türk toplumu olarak dizilere ne kadar meraklı olduğumuz, televizyonun hayatımıza girdiği tarihlerden bu yana açıkça ortada. 22dakika.org, "hayatın anlamını dizilerde arayanların sitesi" sloganıyla yayın yapan ve özellikle Lost, Prison Break, Heroes ve Desperate Housewives gibi popüler yabancı dizilerle ilgili güncel haber ve gelişmelerin duyurulduğu başarılı bir online platform.

www.elyapimiprojeksiyon.com

Elyapimiprojeksiyon.com ticari projeksiyonlara harcanan gibi büyük miktarda parayı harcamadan ve dahası en pahalısı 50 YTL olan ampullerle yapılan, uygun fiyatlı bir projeksiyon projesini yapabileceğiniz bütün bilgileri içeriyor. Ayrıca bu projeksiyonun yapımı sırasında, optik konularını ve bunların nasıl çalıştığını öğretiyor. Son derece ilginç ve bir o kadar da eğitici bir web sayfası.

DVD'lerde göze çarpanlar

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taştan eCHIP'lerin içeriklerini ve DVD'de yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

Right Click Configurator

Yönetim aracı

TAM SÜRÜM

• 1-abc.net'ten kullanışlı bir program daha! Right Click Configurator sayesinde sağ tuş menüsünü isteklerinize göre kolayca yönetebilirsiniz.

■ 270 KB
■ Windows XP / Vista

Ashampoo Office 2006

Office yazılımı

TAM SÜRÜM

• Microsoft Office'e ciddi bir rakip olarak görebileceğimiz ofis paketi Ashampoo Office 2006'nın tam sürümü. Herkese ücretsiz.

■ 29,2 MB
■ Win 98 / ME / 2000 / XP / 2003 / Vista

Designworks

Tasarım yazılımı

TAM SÜRÜM

• Profesyonel olarak çeşitli mobilya, bina, ev ve daha pek çok model çizebileceğiniz Designworks ile hayallerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

■ 7,68 MB
■ Win 98 / ME / 2000 / XP / 2003 / Vista

ALTERNATİF PAYLAŞIM

Microsoft yazılımlarını denemek için ürün anahtarları gerekiyor. Ürün anahtarlarını nasıl edineceğinize dair bilgiyi www.chip.com.tr/mstrial adresinden öğrenebilirsiniz.

DENEME SÜRÜMÜ

• NewsBin Professional NewsBin ile otomatik olarak haber gruplarına bağlanabilir, bu haber gruplarında dosya araması yapabilir ve bunları bilgisayarınıza indirebilirsiniz.

■ 1,63 MB
■ Windows 98 / ME / XP

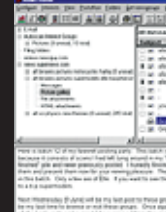
ÜCRETSİZ

• Peer2Mail 1.6 Kaynak olarak yüksek boyutlu e-posta hesaplarını kullanarak film, müzik, resim gibi dosyalara ulaşabilen son derece kullanışlı bir program.

■ 1,66 MB
■ Windows NT / 2K / XP / 2003

DENEME SÜRÜMÜ

• News Rover Usenet haber gruplarındaki mesajları oldukça kolay bir şekilde ulaşabilmenizi sağlayan alternatif istemci programlarından biri.

■ 7,83 MB
■ Windows 95/98/2000/XP

AltDVB 2.2

PC'de HD keyfi

ÜCRETSİZ

• Bilgisayarınızda uydu yayınlarını mı izlemek istiyorsunuz? Öyleyse artık AltDVB programı ile bu keyfi dilediğinizce yaşayabilirsiniz.

■ 2,41 MB
■ Windows 98 / ME / 2000 / XP / 2003

Bearshare 6.1

Paylaşım yazılımı

ÜCRETSİZ

• Dosya paylaşımı yapabileceğiniz ve diğer kullanıcıların profillerine, fotoğraflarına, müziklerine erişebileceğiniz kullanışlı bir program.

■ 8,81 MB
■ Windows XP

Office Password Recovery 3.14

Güvenlik aracı

DENEME SÜRÜMÜ

• Diğer kullanıcılar Office belgenize ulaşmasın diye, belgenize verdiğiniz şifreyi unuttuysanız bu program ile şifreyi hemen çözebilirsiniz.

■ 2,95 MB
■ Windows 98 / ME / 2000 / XP / 2003

Miranda IM 0.7

Sohbet yazılımı

ÜCRETSİZ

• MSN, Yahoo, IRC ve ICQ gibi sohbet programlarını tek tek bilgisayarınıza yüklemek yerine, sadece Miranda'yı kurarak hepsini kullanabilirsiniz.

■ 1,43 MB

■ Windows NT / 2000 / XP / Vista

Ashampoo Burning Studio 7.10

CD/DVD yazma

DENEME SÜRÜMÜ

• Bir veri yazdırma aracı olan Ashampoo Burning Studio, kullanıcılara basit arayüzü ile mükemmel derecede kullanım kolaylığı sağlıyor.

■ 21,9 MB

■ Windows 2000 / XP / Vista

BASIC KIT

Program kütüphanesi

ACDSee 10 Photo Manager

Yeni

Adobe Reader 8.1

AntiVir PersonalEdition Classic

Yeni

Babylon 6.0.3 R4

BitTorrent 6.0

Yeni

DirectX 9 Ağustos 2007

eMule 0.48a

Firefox 2.07

Yeni

GetRight Pro 6.3

Gimp 2.2.17

Google Talk

IrfanView 4.0

Java Runtime 6 - Update 3

Yeni

K-Lite CodecPack Full 3.4.0

mIRC 6.3

Yeni

Nero 8.1.1.0 Türkçe

.NET Framework - 32 bit 3.0

NVU HTML Editör 1

Yeni

OpenOffice 2.3 TR

QuickTime 7.2

Paint.NET 3.10

Yeni

Registry Mechanic 7

Thunderbird 2.0.0.6 Türkçe

Ultra Edit-32 v13.10a

uTorrent v1.7.5

Yeni

VLC Player 0.8.6c

WinAmp 5.35

Windows Live Messenger 8.1.0178

WinRAR 3.71 Türkçe

Yeni

WinZIP 11.1

Spamihilator 0.9.9.32

Yığın posta filtresi

ÜCRETSİZ

• E-posta kutunuzu dolduran yığın postalarınızı filtrelemenizi sağlayan bu program, Türkçe de dâhil olmak üzere birçok dili destekliyor.

■ 1,79 MB

■ Win 98 / ME / 2000 / XP / 2003 / Vista

RocketDock 1.3.5

Tasarım yazılımı

ÜCRETSİZ

• RocketDock, işletim sisteminizin başlat çubuğundan arkaplanına kadar tasarımını baştan sona yenileyen bir program.

■ 6,16 MB

■ Windows 2000/XP/Vista

Multimedia DVD

İster PC'de ister DVD oynatıcınızda izleyin

CHIP Multimedia DVD'si, yepyeni ara yüzü ile artık daha kullanışlı ve kaliteli. Multimedia içeriğini PC'de görüntülemek için Windows Media Player içinden **Yürüt** menüsü altında yer alan **DVD, VCD veya CD ses** satırından etkin olan sürücüyü seçmeniz yeterli.

Age of Emp. The Asian Dynasties

Demo

STRATEJİ

• Age of Empires III'ün ikinci genişleme paketi olan The Asian Dynasties ile oyuna, birçok yenilik ile Asya Uygarlıkları da ekleniyor.

■ 612 MB

■ Windows XP

PES 2008

Demo

FUTBOL

• En gerçekçi futbol simülasyonu PES'in yeni bölümü geliştirilmiş grafikleri ve yumuşak futbolcu hareketleriyle dikkat çekiyor.

■ 1,09 GB

■ Windows XP

Unreal Tournament III

Demo

FPS

• Unreal'in yeni bölümünde tek kişilik görevler, deathmatch ve warfare karşılaşmaları birleştirilerek ortaya yepyeni bir hikaye çıkartılmış. ■

■ 758 MB

■ Windows XP/Vista

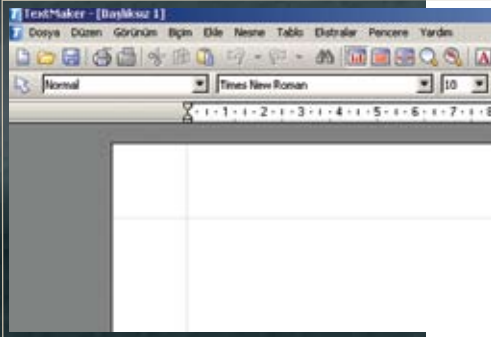

Ashampoo Office 2006

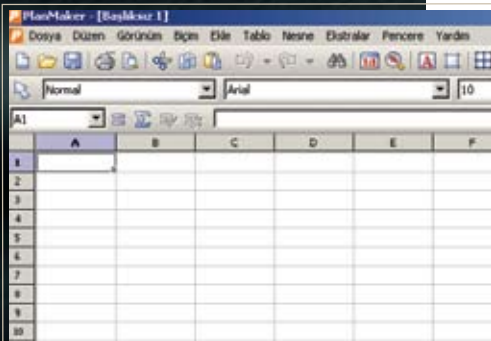
TAM SÜRÜM Herkesin kullanabileceği bir ofis paketi olan Ashampoo Office 2006 ile sisteminiz rahat bir nefes alıyor.

KAYIT İŞLEMİ Yazılımı kurarken **Get Free Key** butonuna basarak seri numaranızı edinebilirsiniz.

TEXTMAKER 30 MB'lık bir ofis paketinden böyle kullanışlı bir uygulama çıkabileceğini kim tahmin edebilir.

PLANMAKER Excel'i aratmayan bu uygulama ile her tipte tabloları işlemi emrinize amade.

■ Hesap işlemleri yapmak ve metin hazırlayıp düzenleme amaçlı kullanmak için her kullanıcının bir ofis paketine ihtiyacı var. İyi bir ofis paketi ise kullanım kolaylığı ile kısa sürede iyi sonuçlar almanızı sağlıyor. Ashampoo Office 2006 ile işlerinizi daha çabuk halledebilir, daha kaliteli işler çıkarabilir ve bunu diğer ofis paketlerine göre daha ekonomik bir yolla gerçekleştirebilirsiniz. Yazılımın kullanımına geçmeden önce kulum esnasında nasıl ücretsiz seri numarası alabileceğinizi aşağıdan öğrenebilirsiniz.

1 Seri numarası ve kayıt: Yazılımın kurulumu esnasında çıkan pencereden **Get Free Key** butonuna tıklıyorsunuz. Programı tam sürüm olarak kullanmak için, öncelikle kurulum esnasında karşınıza gelen penceredeki "Get Full Version Key" satırının işaretli olduğundan mutlaka emin olmalısınız.

Kurulum işlemi tamamlandıktan sonra, karşınıza gelen yeni pencereden "Obtain a FREE full version key" seçeneğini işaretleyip OK'e basın. Bunun akabinde bir internet sayfası açılacak.

Bu sayfada gördüğünüz metin alanlarından üst bölüme e-posta adresinizi girmeniz gerekiyor. Hemen altındaki Zipcode bölümünü ise boş bırakabilirsiniz. Eğer daha önce Ashampoo sistemine kayıt olmamışsanız, bu sayfada belirteceğiniz adresinize bir e-posta gönderilecek. Daha önceden Asham-

poo'ya üye olduysanız var olan şifrenizi bir sonraki ekranda girerek, sitenin sol bölümünde *My free registration keys*'e tıklayarak, daha önce aldıklarınız da dahil olmak üzere anahtarınızı buradan da görebilirsiniz.

2 Metin hazırlama ve düzenleme:

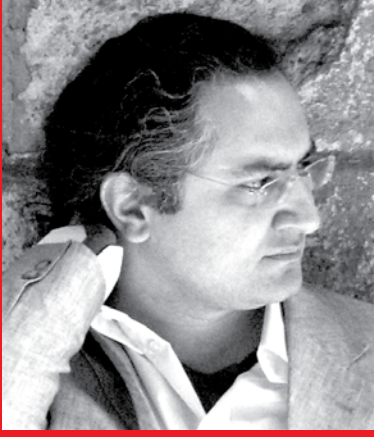
Ashampoo Office 2006 paketi ile birlikte gelen TextMaker yazılımını kullanarak metinler hazırlayabilir ve var olan metinler üzerinde düzenleme yapabilirsiniz. Örneğin yazdığınız bir metnin kalınlığı, italik olması ve altı çizili olması gibi özelliklerini standart ofis paketlerinde olduğu gibi araç çubuklarından değiştirebilirsiniz. Kalın için "K" simgesine, italik için ise "I" simgesine tıklamak gibi. Yine bu standart araç çubuğu üzerinden yazı tipini ve diğer bütün sık kullanılan işlemleri de gerçekleştirebilmeniz mümkün. Tüm bu seçeneklerin yanında, yakınlaştırma - uzaklaştırma veya sayfa boyutunu değiştirmek de yapabileceğiniz diğer kolay işlemler arasında yer alıyor.

3 Hesap tablosu için PlanMaker:

Ashampoo Office 2006 paketi ile gelen diğer bir uygulama ise PlanMaker adındaki hesap tablosu uygulaması. Bu uygulama sayesinde tablolar oluşturabilir, formüller yaratabilir ve makrolarla çalışabilirsiniz. Yazılımı kullandığımızda Microsoft Excel ile çok benzer yanları olduğunu gördük. Örneğin bunlardan bir tanesi otomatik tanımlama sistemi. Sütunun ilk iki hücre sine aşağıya doğru 1 ve 2 yazdıktan sonra bu rakamları seçip çoğaltmak istediğimizde sıralamanın otomatik tanımlanması, yazılımın kolaylığını gösteriyor.

CHIP

GAME ZONE

Bioshock devrimi

Bioshock için, neredeyse dünyada hiçbir oyun dergisinin ve sitesinin yapamadığı bir şey yapıp, 90'ın altında puan verdik. Tüm dünyada heyecanlan beklenen ve çıktığı anda kapışılıp yeni nesil grafikleri ile keyifle oynanan, deniz altında geçen ilginç konusu ve kumpas üzerine kumpasla örülmüş senaryosu ile dikkat çeken Bioshock'ta beni rahatsız eden bir detay vardı ki, oyunun incelemesinde de bu rahatsızlık nedeniyle genel puanı 70'e düşürdüğümü vurgulamıştım: Bioshock, oynanış olarak yeni veya devrimsel fazla bir şey vermiyordu. Sadece çok güzel grafikler ve ilginç silah seçenekleri bir oyunu "devrimsel" yapmak için yeterli miydi? Aynı soru, oyun dünyasının efsanevi yapımcısı, Elite'in mimarı, David Braben'in de aklını meşgul etmiş olmalı ki, bu ay bir röportajında bu sorunu açık açık dile getirmiş ve Bioshock'un oyuncuya şaşırtıcı bir özgürlük ve derin bir içerik vermekten uzak, sadece iyi dizayn edilmiş, ama oynanış bakımından alışıldık bir oyun olduğunu vurgulamış.

CEM ŞANCI, cemsanci@chip.com.tr

Call Of Duty 4 yürek yakacak

Yoksa upgrade zamanı mı geliyor?

ACTIVISION, merakla beklenen oyunu Call Of Duty 4'ün çalışması için gereken ve tavsiye edilen sistem gereksinimlerini açıkladı. ■

Tavsiye edilen konfigürasyon

- CPU: 2.4 GHz dual core veya daha yüksek
- RAM: XP için 1 GB, Vista için 2 GB
- Sabit disk: 8 GB
- Video kart: 3.0 Shader Support. nVidia Geforce 7800 veya daha yüksek, ya da ATI Radeon X1800 veya daha yüksek

grafik işlemcileri

Minimum gerekli konfigürasyon

- CPU: Intel Pentium 4 2.4 GHz veya AMD Athlon 64 2800+ işlemci veya herhangi 1.8 GHz Dual Core işlemci
- RAM: 512 MB RAM (Vista ise 768 MB)
- Sabit disk: 8GB
- Ekran kartı (generic): nVidia Geforce 6600 veya daha yüksek ya da ATI Radeon 9800Pro veya daha yüksek işlemcili ekran kartı

NINTENDO

Oyun oynatarak liderliğe oynuyor

NINTENDO, son üç yıldaki başarısı ile hem Japon pazarında, hem de tüm dünyada fırtına gibi esiyor. DS ve Wii'nin rüzgarını arkasına alan Nintendo, dünyanın birçok önemli pazarında rakiplerini geride bırakırken, Japon borsasında en değerli üçüncü şirket oldu.

Nintendo, bilinen teknoloji ile yenilik yaratarak ve yeni kullanıcı ara yüzlerine sahip ucuza mal edilen ürünleri piyasaya getirerek, en ciddi rakipleri Sony ve Microsoft'u birçok ana bölgede geride bıraktı ve yeniden piyasanın liderliğini ele geçirdi. Nintendo, Japonya'da portatif müzik ve ev konsolu sektöründe ise dünyaca ünlü teknoloji markası

Apple'ın hemen arkasından geliyor. Nintendo ve Apple'ın yeni pazarlardaki

başarısını karşılaştıran uluslararası finans devi Goldman Sachs yetkilisi yaptığı açıklamada, "Biz Nintendo'nun DS lansmanı ve Wii ile yeni pazarlarda Apple'ın marka değerine ulaşacağına inanıyoruz" dedi. Nintendo, 2007 yılı sonu itibarıyla Wii satışlarının ilk tahminlerin %18 üzerinde 16.5 milyon birime, DS satışlarının ise yine tahminlerin %18 üzerinde 26 milyon birime ulaşacağını öngörüyor.

"Bioshock bir devrim değildi"

Elite'in yapımcısı yeni oyunu Outsider için konuştu.

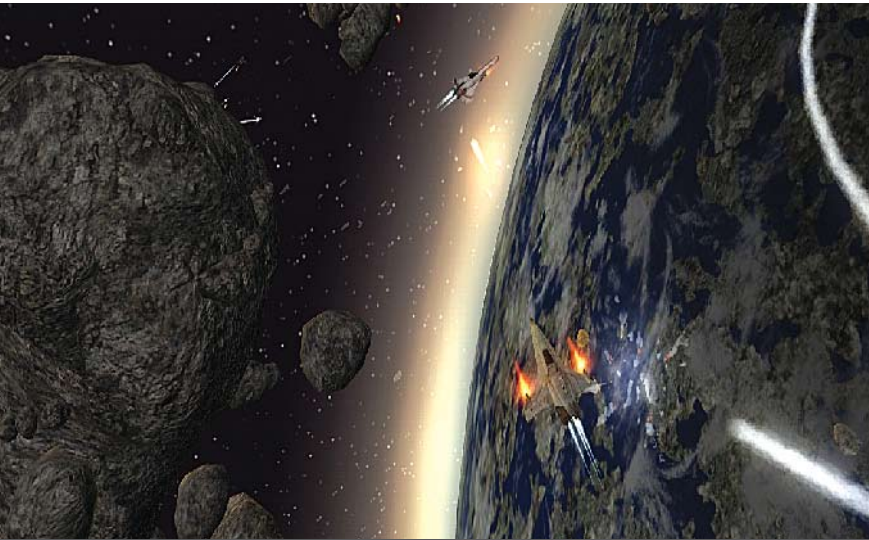
BİLGİSAYAR oyun dünyasının en ünlü oyunlarından Elite'in yapımcısı ve en eski isimlerinden biri olan David Braben, "yeni nesil" olarak lanse edilen Bioshock ve Halo 3'ün sadece grafik kalitesi çok yüksek, üzerinde görsel anlamda emek dökülmüş yapımlar olmasına rağmen, teknolojik anlamda "yeni nesil" olmadığını dile getirdi. Bir röportaj sıra-

sında yeni hazırladıkları oyunları Outsider'ı açıklamaya çalışırken, hikayenin oyuncu tarafından çok esnek biçimde değiştirilip, şekillendirilebileceğini, yeni nesil oyunların, içerik ve oyun ilerleyişi bakımından oyunculara çok büyük özgürlükler tanıması gerektiğini savunurken, sadece görsel anlamda gelişmiş olduğunu vurguladığı Bioshock'ın

oynanış olarak alışılmış, klasik bir FPS'den çok farklı olmadığını altını çizdi. David Braben yarattığı bilim kurgu temalı ticaret ve savaş simülasyonu Elite ile oyun dünyasında efsane haline gelmiş bir programcı ve yapımcı. Outsider için yapılan açıklamada, oyunun Elite'da olduğu gibi kullanıcıya çok büyük bir özgürlük vereceğini, ancak bu özgürlüğün daha önceki oyunlarda alışıldığı gibi "iyi ve kötü" taraf arasında seçim yapmanın çok ötesinde olacağı, oyuncunun hareketleri ve tercihleri ile sofistike ve detaylı şekilde oyunun senaryosunu şekillendireceği belirtilmişti.

Bilgi için: www.frontier.co.uk/outsider

Battlestar Galactica

Starbuck ile uçma fırsatınız var.

ÜNLÜ televizyon dizisi Battlestar Galactica'nın yeniden yorumlanmış bölümleri de çok sevinince, Sierra dizinin oyunu için kolları sıvamıştı. E3 Fuarında görücüye çıkan oyunun büyük bölümünün bittiği, yakında oyuncularla buluşacağı anlaşıldı. Uçuş temelli bir aksiyon oyunu olarak dizayn edilen yapım, bölümler şeklinde ilerliyor ve her bölüm,

orijinal dizideki bölümlerle uyuyor. Yani oyuncu dizide izlediği görevleri ve çatışmaları gerçekleştirip başarılı olmak zorunda. Bu noktada, Battlestar hayranlarını en çok sevindirecek detay, sevilen karakter Starbuck ile uçup Cyclon'lara karşı birlikte savaşmanın mümkün olması.

Bilgi için: www.siera.com

Sony Everquest'i film yapıyor

Online fantezi beyaz perdeye taşıyor.

SONY'NİN son derece yavaş hareket etmesi eleştiri konusu oluyordu. Ancak, yeni yapılan bir duyuru ile "300" filminin senaristinin, Everquest'in senaryosunu yazmak üzere kalemi eline aldığı belirtildi. Senaryonun tamamlanmasından sonra filmin çekim sürecinin hızlanması bekleniyor. Bu noktada çekincemiz, "300"ü kaleme alan senaristin, Everquest gibi bir fantezi dünyasında yine doğuluları barbar, vahşi, çirkin, yoz yaratıklar olarak resmedip, batı uygarlığını öven ırkçı bir kurgu kullanıp kullanmayacağı.

Bilgi için: www.everquest.com

MEDIEVAL II

TOTAL WAR™

AMERICAS CAMPAIGN

Medieval II Total War: Kingdoms

Tarihin akışını değiştirmek elinizde.

Birçoğunuzun hatırlayacağı gibi aslında Total War serisinin ilki ortaçağ Japonya'yı konu alıyordu. Seri daha sonra değişti ve en sonunda Kingdoms ek paketiyle karşımıza çıktı. Kingdoms aslında biraz ortaçağın biraz da yeniçağın en heyecanlı ve film-lere en çok konu olan savaşlarını önümüze getiriyor. Britanya, Haçlı Seferleri, Töton Şövalyeleri ve Amerika. Bu dört ayrı senaryo da kendi içerisinde ayrı birer oyun gibi. Hatta öyle ki kurulum dosyaları bile ayrı ayrı ve dilerseniz DVD'nin içerisinde setup dosyalarını tek tek çalıştırarak kurmanız da mümkün. Oyunun kurulumu ile ilgili bir ipucu verelim: Kurulum oldukça uzun sürüyor. Öyle ki kurulum sırasında ekran koruyucunuz dahi devreye girebilir.

Britanya

Taa karanlık çağlardaki efsanevi Kral Arthur döneminden bu yana karışık

olan İngiltere adasını konu alan bu senaryoda İrlanda, İskoçya, Norveç ve Galler'in paylaşılacak bir pasta gibi gör-dükleri İngiltere'ye saldırmaları konu alınmış. Tabii ki İngilizleri oynamak avantajlı gibi görünebilir. Fakat bir ada ülkesi olunca dört bir taraftan çıkartma tehlikesiyle karşı karşıyasınız.

Ayrıca bu senaryo, tıpkı gerçek İngiltere'de olduğu gibi, oldukça çok kale içeriyor. Yani mancınıksız hiçbir şey yapamayacaksınız. Bunun üstüne yine bu senaryoda ülke içinde daha çok isyan çıkıyor. Bu durumda her tarafta asker bulundurmanız güvenliğinizi açısından en doğrusu olacaktır. Bunun yanında İrlanda'yı ve özellikle de İskoçya'yı oynamak oldukça keyifli olabilir. Açıkçası bu senaryo biraz tarih dersi gibi. Ayrıca diğer senaryoların aksine bu senaryoda kalelerinizin içerisinde asker bulundurabiliyorsunuz. Zaten bu seçeneğimizde olmasa ne yapardık?

Haçlı Seferleri

Gelelim bizi en çok ilgilendiren senaryoya. Açıkçası önceki oyunlarda eksikliği en çok hissedilen senaryo da herhalde bu olmuştur. Etkileri günümüze kadar uzanan Haçlı Seferlerinde dengeler oldukça iyi yansıtılmış. Antakya Krallığı, Kudüs, Türkler, Mısırlılar senaryonun ana devletleri. Tabii ki Türkleri seçeceğimiz oldukça açık. Fakat her bir krallığın ayrı avantajları var. Örneğin Antakya Krallığı Tapınak Şövalyelerine sahip olabilirken, Türkler vur kaç tekniğini atlı okçularıyla oldukça başarılı bir şekilde uygulayabiliyor. Ayrıca her millet bir güç odağına sahip. Bu bölgeleri ele geçirerek rakibinize oldukça zarar verebilirsiniz.

Açıkçası güç odağını kaybeden taraf hem itibarını kaybettiği hem de asker alım hızı gibi özelliklerinde yavaşlama yaşadığından neredeyse bölümü de kaybediyor. Bu bölümün bir başka özelliği

ise tıpkı tarihte olduğu gibi (Aslan Yürekli Richard, Selahaddin Eyyübi) her milletin birer komutana sahip olması. Bu kahramanlar ise kendilerine has yeteneklere sahipler ve böylece savaşın gidişatını değiştirebiliyorlar.

Töton Şövalyeleri

Herhalde konusunda en az bilgi sahibi olduğumuz, okullarımızın tarih derslerinde yer almayan senaryo bu olsa gerek. Töton Şövalyeleri, Danimarka, Litvanya, Novgorod, Polonya ve Kutsal Roma İmparatorluğu'nu seçebildiğimiz bu bölüm Töton Şövalyeleri'nin Hristiyanlık adına Litvanya'ya açtıkları seferler üzerine kurulu.

Açıkçası zırhlarının tiplerinden fantastik oyunlardaki karakterleri anımsadığımız şövalyelerle oynarken, savaş meydanında rakip olarak insanlar yerine Orc yada Zombi görmeyi bekliyorsunuz. Bu yüzden özellikle bu senaryoda savaşlara yakın kamera açısından bakmak çok daha keyifli. Fakat Töton Şövalyeleri fanatiklik yaparak harita üzerinde çok fazla düşmana sahip olduklarından, onları yönetmek oldukça zor. Şövalyeler bir tarikat olduklarından prenses gibi özel bir birime sahip değiller. Ne de olsa tarikat tamamen erkeklerden oluşuyordu. Ayrıca askeri yapı

ağırlıklı olduğundan senaryodaki şehirler çok gelişmiyor. Bu da dengeleri oldukça zora sokuyor. Bu nedenle bol bol kale yapmak ve her adımda ince bir stratejiyi takip etmek gerekiyor. İlerleyen bölümlerinde zorlamalara dayanmayan Litvanya, din değiştirebiliyor.

Amerika

Aslında bizce pakedin en eğlenceli senaryolarından biri de bu. Çünkü ateşli silahlara sahip fakat az sayıdaki Avrupalıların kalabalık kızılderili ordularına karşı verdiği mücadeleyi yaşamınıza izin veriyor. Senaryoda İspanya, Aztekler, Mayalar, Apaçiler, Çiçimeka, Tiaksçalan ve Taraksan yönetiminizde olabiliyor. Açıkçası İspanyol'ların ateşli silahlarıyla taktik geliştirerek senaryoyu oynamak en keyiflisi.

Bu denge sayesinde oldukça zorlu savaşlara girip ya üstün bir galibete kavuşabiliyor ya da feci bir yenilgiye uğrayabiliyorsunuz. Yine de 500 askerin 2.000 askere karşı durması ve hatta kazanması oldukça keyifli oluyor. Fakat Mayaları oynadığınız zaman da yalnızca İspanyollara yüklenirseniz diğer milletler güçlenip oldukça kalabalık ordularla size yüklenebiliyor. Üstelik diğer milletlerin orduları da sizinkilerden farklı olmadığından savaşlar daha zorlu geçiyor.

Bu bölümde de tıpkı diğerlerinde olduğu gibi bir farklılık ortaya konmuş. İspanyayı oynarken oyun boyunca kraldan görevler alıp yerine getirerek çeşitli unvanlar kazanabiliyorsunuz.

Hangisini oynasam

Açıkçası her bölümün ayrı bir tadı var. Yine de bize sorarsanız her senaryoda ana karakter olan İngilizleri, Türkleri, Töton Şövalyelerini ve İspanyolları oynamak büyük bir zevk. Ortaçağ meraklıları için bu yeni paket bir ilaç gibi gelecektir. Açıkçası oyunun dinamiklerine büyük bir yenilik getirmese de zaten bu oyunun meraklıları için yeni paket bir dönüş bahanesi olacaktır. Ayrıca yeni kale tipleri, kahramanlar gibi yeniliklerin yanında oyuncuyu havaya sokan yeni müziklerinde bulunması gözden kaçırılmayacak ayrıntılar. ■

Burak Akmenek, akmenek@chip.com.tr

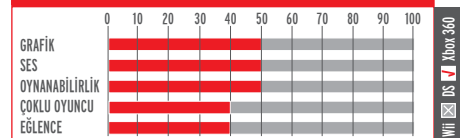
Baltalar elimizde, uzun ip belimizde...

Normandiya çıkartmasının eski sürümü

MEDIEVAL II TOTAL WAR: KINGDOMS

SON KARAR

Serinin şöhretini başarıyla devam ettiren bu eklenti paketi bitirmeden başından kalkamayacağınız kadar güzel.

CHIP PUANI **93**

Yapım: Creative Assembly Dağıtım: SEGA Türkiye
Dağıtıcısı: Aral İthalat Yaş: 16 + Web: www.totalwar.com
Minimum sistem: 1.5 GHz işlemci, 512 MB bellek

PC PS2 PS3 PS4 XBOX 360

World in conflict

Genel strateji ve mikro yönetim zamanı geldi.

Tam üniversite ders kitabı gibi bir başlık attık değil mi? Aslında başlık “Rusların tozunu attıran Amerikalılar” olmalıydı. Ama World in Conflict’in özeti aslında tam olarak yukarıdaki başlığın içerisinde saklı ve başlangıçta fena halde tozu atılanlar da Amerikalılar. Rusların Amerika’yı sürpriz bir saldırıyla işgal etmesi ve zaten Avrupa’da süregelen Üçüncü Dünya Savaşı’nın Amerikaya da sıçramasını konu alan oyun, Soğuk Savaş döneminin en korkulan sonunu oynamamızı sağlıyor. Artık çocuklar gibi “benim füzem senin Yıldız Savaşları Projeni döver” tehditleri ortadan kalkınca meydan kurşunlara kalıyor.

Asker üretmek mi, o da ne?

World in Conflict tipik bir strateji oyunu aslında. Bir birlik komutanı gibi davranmamızı sağlıyor. Fakat tıpkı gerçek hayattaki gibi bu oyunda da çeşitli binalar kurup oradan kafamıza göre birimler çıkartamıyoruz.

Bunun yerine savaş alanında kendimizi kanıtlamamız ve böylece emir altımıza daha hızlı ve çok asker alabilmemiz sağlanmış. Ayrıca senaryo ilerlerken beklenmedik hedefler ortaya çıkartılarak oyun daha da keyiflendirilmiş. Genelde birincil hedefimize ilerlerken yerine getirmemiz gereken ikincil hedefler serpiştirilmiş. Bu hedeflere ulaştıkça madalya kazanarak daha hızlı rütbe at-

layabiliyoruz. Örneği bir köprüyü savunurken tepemize bomba yağdıran top bataryalarını yok edersek bir madalya daha kazanıyoruz. Ama yerine getiremezsek bölümü geçmemiz engellenmiyor.

Emir altımıza asker alabilmek için puan biriktirmemiz gerekli. Kullanabileceğimiz her birimin ise değerini belirleyen bir puanı var. İlk başta elimizde bulunan puanlarla kendi birliğimizi oluşturuyoruz. Puanlar sonra yavaş yavaş artmaya başlıyor. Düşmanları yok ettikçe veya hedeflere ulaştıkça puan artışı da hızlanıyor. Birlikler savaş alanına paraşütle atılıyor. E ateş hattının tam ortasına birlik atılmayacağına göre, bu

birlikler için savaştan uzak bir indirme bölgesi saptamamız gerekli. Bu bölgeyi haritada karelerle işaretlenmiş yerlerden birine atayabiliriz. Ayrıca savaşın gidişatına göre yer değiştiren cephe şartlarında, bu indirme bölgesini de değiştirmemiz gerekebiliyor.

Topoğrafyanın önemi

Nasıl ki yumruk yenmeden yumruk atılamaz. İşte bu oyunda da aynı kural geçerli. Birlikleriniz bir çatışmaya girdiğinde zarar görmemeleri neredeyse imkânsız. Bu yüzden puan ve lojistik sistemi etkin bir şekilde çalışmak zorunda. Ayrıca oyundaki tepecikler, ormanlar ve evler savaşta çok etkili ve kritik bir rol oynuyorlar. Ormana giren piyadeleri vurmak zor. Tepenin altındaki birlik üsttekileri göremeyebiliyor. Fakat oyunun en dengesiz tarafı binalara giren piyadeler neredeyse orta çağda zırha bürünmüş şövalyeler kadar korunaklı oluyor. Arka arkaya gelen bir tank akını iki eve konuşturulmuş tank savar birlikleriyle rahatça durdurabiliyorsunuz. Oyunun en can alıcı ikinci noktası ise mikro yönetim. Örneğin tanklarınızın sis bombası atarak bir süreliğine zarar

görmekten kurtarması ya da kariyerlerin füze atabilmesi. Bu tip emirleri tek tek veya toplu olarak siz vermek zorundasınız. Bu da hızlı fare kullanımı gerektiriyor..

Koordinatlarını veriyorum!

Gelelim oyunun üçüncü ve son önemli noktasına. Oyunda bombardıman, topçu ateşi gibi birçok yardım çağırabiliyorsunuz. Uçakların bir bölgeye bomba yağdırmasından, güdümlü füze atmasına, ağır topçu bombardımanına kadar her türlü talebimizi iletebiliyoruz. Fakat bu yardımlar ister istemez gelmiyor.

Son olarak gecikmeden dolayı özellikle hareketli birliklere karşı bu saldırıların koordinatlarını ve yönünü tutturmak başlarda oldukça zor. Fakat sonradan alışıyorsunuz. Ayrıca bu saldırılar olmadan herhangi bir senaryoyu bitirmek de neredeyse imkânsız. Açıkçası bu saldırıları çok kullanmadığımız için birkaç savaşı nefes nefese ancak tek keskin nişancıyla bitirebildik.

Yaşasın helikopterler

Oyundaki birimler tipik taş kâğıt makas oyunu mantığında tasar-

lanmış. Tankları helikopter, helikopteri kariyer, kariyeri ise tank savarcı yok edebiliyor. Bu yüzden bu oyunda hızlı olmak, doğru birlikleri karşılaştırmak ve cephenin genel durumunu bilmek büyük önem taşıyor.

Özellikle keskin nişancı birlikleriniz bombardıman için gözcülük yapmak konusunda çok etkililer. Oyun ilerledikçe senaryoda geliştiğinde bazı şeyler elinizde olmayabiliyor. Sınırlı oynanış senaryonun iyi olmasıyla kapatılmış. Oyun ilerledikçe yönettiğiniz birlik tiplerinin değişmesi sizi oyuna bağlıyor. Fakat oyunun benzerlerine göre daha zor olduğunu da söylemeden geçmeyelim.

Özetle, eğer elinizde iyi bir strateji oyunu yoksa veya eskileri oynamaktan sıkıldıysanız bu oyuna bir göz atmanız yerinde olabilir. Daha çok meraklılarına... ■

Burak Akmenek, akmenek@chip.com.tr

Tanklar görüldüğü kadar kuvvetli değil.

Bir keskin nişancı tüm dünyaya bedel.

WORLD IN CONFLICT

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

GRAFİK
SES
OYNANABİLİRLİK
ÇOKLU OYUNCU
EĞLENCE

SON KARAR
Birçok artı ve eksisine rağmen bilgisayarınızda yer almayı hak eden son derece keyifli bir strateji

CHIP PUANI
96

Tür: Strateji **Yapımcı:** Massive Entertainment **Türkiye**
Dağıtıcısı: Sierre **Yaş:** 16+ **Web:** www.worldinconflict.com

PC PS2 PS3 PS4 DS Wii XBOX 360

Bir metaya dönüşen seks, medya için adeta bir cennet. Şifreli kanallar, DSL, hatta internet bile buna alet oluyor. Dokunduğu her şeyi altına çeviren porno sektörü, şimdi de Blu-ray ve HD-DVD'ye göz kırıyor.

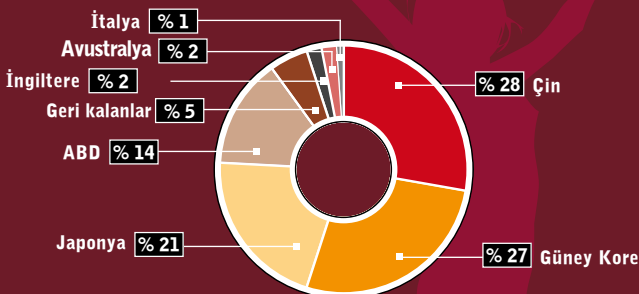
PORNONUN ÖNLENEMEZ YÜKSELİŞİ

Sabrine ve Thomas Müller'in salonlarında artık internet bağlantılı bir PC var. Bilgisayarı bildik işler için kullanıyorlar, yani e-posta yazmak, kitap sipariş etmek, Avrupa seyahati planlamak gibi. Ancak PC'yi kanepenin yanına taşıyan Thomas'ın aklında yatan başka bir şey daha var ve eşi bundan tümüyle habersiz. Thomas, bazı geceler eşi uykuya daldıktan sonra usulca kalkıp bilgisayarın başına geçiyor ve internette porno resim ve video peşinde koşuyor. Sörfçülerin büyük kısmını erkeklerin oluşturduğu ortada. Çevrimiçi erotizm endüstrisi, toptenreviews.com portalının verilerine göre, geçen sene beş milyar dolar kâr getirdi. Aynı veriler, web'in dizginlerini elinde tutanın seks

+ + + 'Dunyada pornografi için her saniye 307.564 dolar harcanıyor. + + +

Milyar dolarlık küresel ticaret

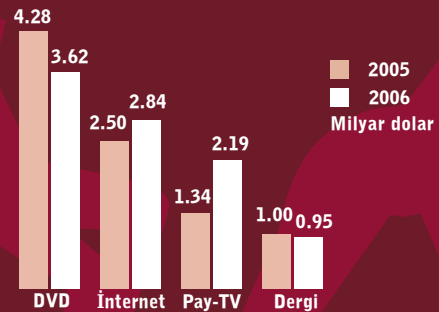
2006'da tüm dünyada pornodan 97 milyar dolar gelir elde edildi. Başta Asya ülkeleri var.

Kaynak: www.toptenreviews.com

Medya: Web ve DVD başı çekiyor

DVD'ler ve internet, ABD'de en çok kâr getiren erotik medyalar. Şifreli kanalların da payı artıştı.

Kaynak: www.toptenreviews.com

olduğunu ortaya koyuyor.

Dünyadaki tüm web sitelerinin %12'si porno siteleri, tüm aramalarinsa dörtte biri seksle ilgili. Alexa Research'ün pazar araştırmacılarına göre, "seks" sözcüğü, araba, gezi, müzik, oyun, sağlık, iş ve havadurumu sözcüklerinin toplamından daha sık aranıyor. Eğer bunlara şifreli kanallar, telefon seks hatları, gece kulüpleri, dergiler ve DVD satışları gibi çevrimdışı ortamlar da eklenince, tüm dünyada seks endüstrisinin 2006'daki getirisi 100 milyar doları aşıyor. Bu, Microsoft, Google, Yahoo, Apple, Ebay ve Amazon'un toplam gelirlerinden daha fazla.

Seks sayesinde PC'ler salonlara taşındı

Seks endüstrisi çok kuvvetli bir endüstri ve eğlence endüstrisinin bunca yıldır binbir gösterişle başaramadığı şeyi, sessizce gerçekleştirdi bile: PC'leri ofislerden çıkarıp evlerin baş köşesine kondurdu. En azından Thomas ve Sabine'in salonu için bu geçerli ve böyle milyonlarca aile var. Bu aile Hamburg merkezli reklam ajansı Jung von Matt'ın yarattığı hayali bir aile ve sıradan bir Alman ailesini yansıtıyor.

Web sitelerinin popülerliğini ölçen Alexa.com çevrimiçi

"Seks sitelerindeki yaş doğrulaması çok karmaşık. Youporn başarısını buna borçlu."

Mario Brunow, Video Buster'in müdürü

servisi, Youporn sitesinin T-Online'dan çok daha fazla ziyaretçi çektiğini (sağ alttaki grafiğe bakınız) rapor ediyor. Bu eğilim sürdüğü takdirde, Almanya'da Youporn pek yakında Google'ı tahtından alaşağı edecek. Bariz popülerliğine rağmen seks içeriğinin tüketimi asla kurum ve kuruluşların istatistiklerinde görünmüyor. Jung von Matt'ın stratejik planlama uzmanı Jakob Berndt, bunun bir "alışkanlık fenomeni" olduğunu, ailelerin evlerindeki düzenin de buna borçlu ol-

1978

VHS video sistemi rekor kıran "Deep Throat" gibi porno filmleri sayesinde serpildi.

duğunu belirtiyor ve ekliyor: "Bu konuda kimsenin ağzını bıçak açmıyor. Porno olmasaydı internet şu anki durumunda olmazdı."

Kendi işini kendin gör: Porno ile Web 2.0 el ele

İnternette porno filmlere ulaşmak asla çok zor olmamıştı, ama öyle çok kolay da değildi. Bilgisayar kurtları ve porno düşkünleri Usenet ya da çeşitli Torrent siteleri üzerinden kaynaklara nasıl ulaşacaklarını biliyorlardı ancak bu yöntemler örnek verdiğimiz aileye göre değildi. İşte bu durum da kökten değişiyor. Youporn, Porntube ya da Mydirtyhobby gibi mantar misali türeyen sitelerin hepsi de video portallarının şahı olan Youtube'un birebir kopyası. Bu siteler "kullanıcının gönderdiği içerik" denilen, kişilerin kendi çektiği ya da DVD'lerden aldığı görüntüler üzerine kurulu ve aramakla, kaydolmakla, yaş doğrulamasıyla, kredi kartıyla uğraşmadan da herkes tarafından izlenebiliyor. Web 2.0'in erotizmle buluşması, kullanıcıların rüyasını, porno sektörününse kâbusunu gerçeğe dönüştürdü. Sexyfilm.de portalı da dahil bu tarz siteleri işleten Video Buster Entertainment Group'un yöneticisi Mario Brunow, Youporn'un muazzam başarısına şöyle açıklama getiriyor:

"Birçok kullanıcı yaş doğrulaması gerektiren yasal uygulamaları çok karmaşık buluyor. Bu yüzden de Youporn'a yöne

+ + + Dünyadaki tüm web sitelerinin %12'si, yani 4,2 milyonu porno sitesi + + +

Çevrimiçi seks erkek egemenliğinde

Bir Amerikan araştırmasına göre pornografik site ziyaretçilerinin %72'si erkek.

İnternet kullanıcılarının %42,7'si seks sitelerini geziyor. Bu da her ay, operatör başına 72 milyon ziyaretçiye denk düşüyor.

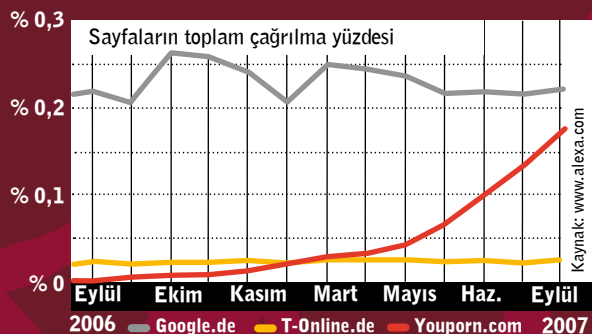
Araştırma motoru sorgularının dörtte biri, yani günde 68 milyon sorgu, pornografi hakkında.

Erkeklerin %20'si mesai saatlerinde porno siteleri dolaşıyor.

Kaynak: www.topreviews.com, Stand der Daten: 2006

Yeni moda: Porno 2.0

Youporn Youtube'un konseptini taklit ediyor ve özellikle Almanya'da büyük ilgi çekiyor.

1996

Hustler Online gibi seks portalları internette açılan ilk çevrimiçi mağazalar.

liyorlar.” Brunow, Web 2.0 tabanlı porno portalının iş konseptine saygı duyduğunu açıklıyor: “Akıl almaz geniş bir hedef kitlesi var ve bunu çok başarılı bir şekilde paraya dönüştürüyor.” Örneğin, buluşma sitelerinin reklamlarını yerleştiriyorlar ve kullanıcı sayısı dikkate alınırsa, bu bir servet kazandırabilir.” Ama Mario Brunow bundan ilerisine itiraz ediyor: “Küçükleri koruma fikrini ellerinin tersiyle itiyor ve bundan para kazanıyorlar,” diyor, “Bu hem kanunlara aykırı hem de iğrenç bir şey.”

Web’de anonim olunca: Kimse Youporn’u suçlayamıyor

Web üzerinde yasal soruşturmanın yapılamadığı yerler hep olmuştur ama bunlara kolayca erişim yeni bir şey. Video satışlarından da sorumlu olan Alman Video ve Medya Perekendecileri Derneği (IVD) başkanı Jörg Weinrich, Youporn’un şimdiden işlerine finansal olarak darbe vurdu-

ğunu dile getiriyor.

Video dağıtımçıların 18 yaş ve yukarısı pazarına girebil-
mek için küçüklerin korunmasıyla ilgili çok sıkı kurallara
bağlı kalması gerekiyor. “Seksi” içeriğin internette ücretsiz ve
izinsiz bir meta olarak dolaşması karşısında onların da eli ko-
lu bağlı. “Bunun meslektaşlarımız için ne kadar heves kırıcı
olduğunu bilemezsiniz,” diyor Weinrich.

Üstelik bu durum yakın zamanda düzelecek gibi değil.
Youporn’u dava etme fikrine şöyle yanıt veriyor Jörg Wein-
rich: “Kimi mahkemeye vereceğiz ki?” Web sitesinin künye
kısımı yok. Alan adının sahibi ‘whois’ sorgularında isimsiz
görünüyor ve belirtilen temas adreslerine gönderilen
e-postalar yanıtsız kalıyor. Bu tarz siteleri dizinlemesi gere-
ken Medyada Gençleri Koruma Komisyonu, Youporn ve
benzerleriyle başa çıkamıyor. Bu da internetteki bedava por-
no sinemalarının, küçüklerin korunmasıyla ilgili yasalar tek-
nolojik değişikliklere ayak uydurana kadar gösterime devam
edeceği anlamına geliyor.

Seks para kazandırıyor: En eski internet mesleği

Küçükleri koruma fikrinin aksine, iş pornografiye gelince her
şey çok hızlı ilerliyor. 1988’de yayımlanan “Altın Porno. Por-
no endüstrisinin içyüzü” adlı kitapta, yazar David Hebditch,
başarısını muzır içeriğe borçlu medyaları ve teknolojileri sı-
ralıyor.

Hiç şüphesiz en popüler örnek 70’lerin sonunda ucuz ay-
gıtlar ve seks filmleri sayesinde büyük kâr eden VHS sistemi.
VHS kasetlerindeki ilk sert porno filmi, ilk Hollywood fil-
minden bir sene önce, daha 1977’de piyasaya çıkmıştı. Asıl
şaşırtıcı olan, tüm medya kanallarının bu tarz içerikten fay-
dalanmış olması, ne var ki bu etki açıktan açığa dile getirilmi-
yor. İlk porno film 1896’da, ilk sinemanın New York’ta açıl-
masından sadece iki yıl sonra çekilmiş. Matbaa sektörü geli-
şince ABD kongresi açık saçık resimlerin postayla gönderil-
mesine yasak getirmiş, daha 1865’te. Gutenberg’in matbaası
da halka sadece İncil’i değil, okuma yazma bilmeyenler için
bakır oyma resimlerle süslenmiş erotik dizeleri de yaymış. Bu

+++ Her saniye 28.258 internet kullanıcısı porno izliyor +++

Pornografiyi yasaklayan ülkeler

Özellikle komünist ve islam ülkelerinde
pornografi yasak.

Google’da seks arayanlar

Bu ülkelerde Google’da "Sex" kelimesini en çok
arayanlar.

1. Pakistan	6. Fas
2. Hindistan	7. Endonezya
3. Mısır	8. Vietnam
4. Türkiye	9. İran
5. Cezayir	10. Hırvatistan

Kaynak: www.topnews.com

kitap tekrar basılacak olsa, muhtemelen yeni teknolojiler arasında şifreli TV kanallarını, DSL'i, internet paylaşım platformlarını ve DVD'leri sayardı.

Muhafazakâr ve saygın kitabevleri daha internete taşınmadan önce, erotizm sektörü internetten milyarlar kazanıyordu. Playboy dergisinin ABD baskısı daha 1994'te internete yayına geçmişti ve 1998'de internette pornografi uğruna milyarlarca dolar harcanıyordu. Bu tarz erken başarıların sırrı sadece içerikten değil, teknolojiden de geçiyor. Erotizm portalları o günlerde bile en güçlü sunucuları, ses ve video sinyallerinin sıkıştırılması için en iyi codec'leri kullanıyor, kullanıcı dostu veritabanları ve alışveriş sistemleri geliştiriyordu. Üstelik büyük şirketler internette alan adı bile satın almadan önce. Bunlar, daha hızlı DSL bağlantıları ortaya çıkmadan, 28k modem günlerinde bile pornonun başarıya ulaşmasını garantileyen etkenler.

HD biçim savaşının galibi: İnternet

Porno endüstrisi, sahip olduğu nüfuzdan ötürü modaları belirleyici bir role sahip. Yüksek çözünürlüklü Blu-ray ve HD-DVD sistemleri arasındaki amansız mücadelede Hollywood stüdyolarının bir gözü seks filmi yapımcılarında. Aslında bu çabaları boşuna, zira porno endüstrisi kararını vermiş bile. Beate Uhse AG çevrimiçi portalının yöneticisi Jan Otzen şöyle diyor: "Blu-ray'miş, HD-DVD'ymiş bizim için fark etmez.

"Bizim için HD-DVD ya da Blu-ray fark etmez. Erotik filmlerin geleceği internette."

Jan Otzen, Beate Uhse AG Çevrimiçi Ticaret Müdürü

DVD filmlerin sonu gelmek üzere; hepsinin yerini web'deki videolar alacak."

Bu popüler erotik ürünler zinciri internette "Movie on" adlı, kolay kullanımlı ve kişisel bilgi gerektirmeyen kendi film portalını işletiyor. Jan Otzen rekabeti gözeterek kullanıcı sa-

yısını açıklamaktan uzak duruyor, ancak şu kadarını belirtiyor. "Rakamlar henüz milyonlar seviyesinde değil, ama yine de büyük bir pazardan bahsediyoruz."

Otzen bunun yerine gelecekte söz etmek istiyor. Tahminlerine göre, önümüzdeki beş yıl içinde, müşterilerin porno videoları izlemek için bilgisayara olan gereksinimleri ortadan kalkacak. "İnternet doğrudan televizyona bağlanacak ve sunduklarımızı izlemek için kullanıcının tek ihtiyacı bir uzaktan kumanda aygıtı olacak." Kanepede oturmak büro iskemlesinde oturmaktan daha rahat. Firma yöneticisi Otzen IPTV'nin bir dizi avantajı olduğunu farkında. Filmler alışveriş kanallarıyla ilişkilendirilebiliyor, özel ilgi kanalları ve filmlerin çekiliş öyküsü fazladan müşteri getirebiliyor. Beş yıl içinde keskin HD görüntüleri zaten standart olacak, ama Otzen cep telefonlarının bu gelişimde rol oynamayacağı fikrinde. ■

AH / Barış Emre ALKIM, balkim@chip.com.tr

+++ ABD'de her 39 dakikada bir ticari porno film çekiliyor +++

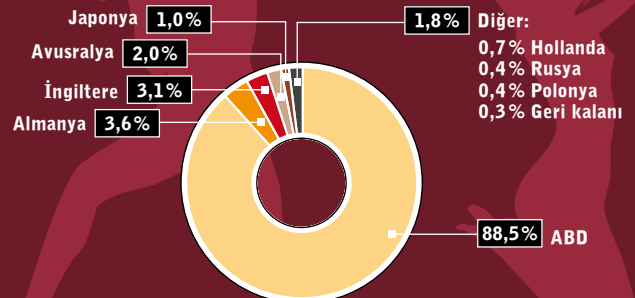
Web, video satışlarını artırıyor

ABD'de video ve DVD satışı yıllardan beri ilk kez yükseliyor. Sorumlusu web.

ABD erotizmde dünya lideri

Dünyadaki web sitelerinin büyük kısmı ABD'de barındırılıyor.

YAYINCI

Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

Murahhas Üye (CEO) Mehmet Y. Yılmaz**Yayın Direktörü** Gökhan Sungurtekin**Yayın Yönetmeni** Mahmut Karşoğlu, mkars@chip.com.tr**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü** Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr**Yayın Kurulu** Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr
Berk Ergin, berk@chip.com.tr
Cem Sinanoğlu, cemsinanoglu@chip.com.tr**CHIP Test Merkezi** Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Gökhan Bodur, gokhan@chip.com.tr
Burak Akmenek, burak@chip.com.tr**Görsel Yönetmen** Ebru Tiryağı, ebrutr@chip.com.tr**Katkıda Bulunanlar** Barış Alkım, Alp Özdemir, Mete Pınar, Onur Seven,
Nazan Öztaykutlu, Uğur Seven, Recep Baltaş,
Bilgin Koşucu, Andy Ilmberger (AI), Fabian von Keudell
(FvK), Markus Hermannsdorfer (MH), Martin Jaeger
(MJ), Nicole Ott (NO), Thomas Littschwager (TL),
Valentin Pletzer (VP)**Ankara Temsilcisi** Erdal İpekeşen, 0 312 467 14 37-38-39**İzmir Temsilcisi** Zeynep Atilla, 0 232 463 78 30**Web** www.chip.com.tr

YÖNETİM

Genel Yayın Koordinatörü Yeşim Denizel**Tüzel Kişi Temsilcisi** Murat Köksal**Satış Direktörü** Orhan Taşkın**Finans Direktörü** Didem Kurucu**Üretim Direktörü** Servet Kavasoglu

REKLAM

Grup Başkanı Cem M. Başar**Başkan Yardımcısı** Funda Baykal**CHIP Reklam Satış Müdürleri** Yeliz Koyun, ykoyun@doganburda.com**Tel:** 0 212 336 53 17, **Faks:** 0 212 336 53 93**Zuhal Söylemez, zsöylemez@doganburda.com****Tel:** 0 212 336 53 65, **Faks:** 0 212 336 53 93**Reklam Teknik Müdürü** Nusret Kırımlıoğlu**Tel:** 0 212 336 53 60 (3 Hat), **Faks:** 0 212 336 53 90**Maya Akar Center Kat: 7 Büyükdere Cad. No: 100 - 102 34394 Esentepe / İstanbul**

REZERVASYON

Rezervasyon Tel. 0 212 336 53 00 - 57 - 59**Rezervasyon Faks** 0 212 336 53 92 - 93**Ankara Reklam Tel.** 0 312 467 14 37 - 38**İzmir Reklam Tel.** 0 232 463 78 30**Hedef Sayfalar** Tel: 0 212 336 53 70, **Faks:** 0 212 336- 53 91**Yönetim Yeri** Hürriyet Medya Towers 34212 Güneşli / İSTANBUL**Tel:** 0 212 410 36 00, **Faks:** 0 212 410 33 57**Baskı** Doğan Ofset Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.

Doğan Medya Tesisleri Hoşdere Yolu C Blok 34850

Esenyurt / İSTANBUL

Tel: 0 212 622 19 00**Dağıtım** Yaysat A.Ş. **Tel:** 0 212 622 22 22**Yayın Türü** Yerel, süreli, aylık© CHIP dergisi, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş. tarafından
Vogel Burda Holding GmbH lisansıyla T.C. yasalarına uygun olarak yayımlan-
maktadır. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf, harita, illüstrasyon ve konuların
her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.**DB Okur Hizmetleri Hattı** 0 212 478 0 300

okurhizmetleri@doganburda.com

DB Abone Hizmetleri Hattı **Tel:** 0 212 478 0 300, **Faks:** 0 212 410 35 12 - 13

abone@doganburda.com

www.doganburda.com

Pazar hariç her gün saat 09.00 - 18.00 arasında
hizmet verilmektedir.

REKLAM İNDEKSİ

AMD	87	İ TEKNOLOJİ	129
ARÇELİK	49	İNSELBERG	131
ARİŞ	39	KANAL D	175
ARMADA	135	KAREL	71
ARTTRONİK	107	KONT	65.119
ASHAMPOO	183	KOYUNCU	7,11,19
ASNET	147	LEVEL	187
ASUS	125	LEXMARK	143
AVEA	33	MAHMUTOĞLU	149
AVERMEDIA	159	MARKET	
AVİTEC	171.173	204,205,206,207,208,209,210,211	
BENQ	50.51	MASCOM	121
BİLGE ADAM	165	MICROSOFT	27
BLUE JEAN	216	MİNTON	ÖN KAPAK İÇİ
CANON YAZICI	145	MSI	47
CASPER	73,83,103	MULTİMEDYA	109
C-BOX	81	NOD 32	161
COMPEX	195	NOKIA	29
CREATIVE	141	OKSİD	157
ÇÖZÜM	15	ÖZEL NEC	45
D SMART	185	PENTA	21.111
DANKEK	43	PHILIPS	ARKA KAPAK, 13
DMS	151	PIRANHA	55
EBİT TASARIM	155	SHOPİNG CENTER	139
EKSEN	İNİERT	SİMGEM	77
EPSON	61	SKY DSL	57
GENÇCELL	63	SONY	115
GIGABYTE	137	TEKOFAKS	127
GOLD MASTER	91.93	TOSHIBA	17
GOLDAŞ	31	TURANLI	179
GOLDAŞ ASSORTİE	117	UFOTEK	23
HAN ELEKTRONİK	105	VEGA	35
HEPSİ BURADA	ARKA KAPAK İÇİ		

GELECEK SAYI

LCD satın alma rehberi

LCD TV seçiminde büyüklük, doğru teknoloji ve donanım özellikleri önemlidir: CHIP, yeni bir ince ekran televizyon satın alırken mutlaka dikkat etmeniz gereken noktaları açıklıyor.

Pratik

Google haritaları

Google Maps için en iyi haritaları ve eklentileri sizin için seçtik. Artık tüm dünyada tura çıkabilir, arabanızla Paris sokaklarında dolaşabilir ve küresel ısınmanın sonuçlarını yerinde görebilirsiniz.

Yazılım

Windows'a Viagra

Eski işletim sistemlerine doping etkisi yaratan mucize bir ilacımız var. Zararlı yan etkileri olmayan ve tamamen ücretsiz bu ilaçla emektar PC'nizi ayağa kaldırabilirsiniz.

Diğerleri

► 2008'in kamera trendleri

Dijital fotoğraf makinelerinde yeni bir dönem başlıyor.

► Yiğün posta terörüne son

Reklâm içerikli postaların kökünü kazın

► Hız düşmanı yazılımlar

Bilgisayarınızı frenleyen programları açıklıyoruz

► Yaratıcı programlar

Yaratıcı kullanıcılar için en iyi grafik yazılımları

CHIP, gelecek sayı'nın içeriğinde güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapabilir.